

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Abdiae Babyloniae Primi Episcopi Ab Apostolis Constitviti, de historia certaminis Apostolici, libri decem

Abdias <Babylonius>

Coloniae, 1576

VD16 B 5299

Historiae Apostolicae Avtore Abdia Babyloniae Episcopo, & ipsoru[m]
Apostolorum Discipulo, quam ex Hebraica lingua in Latinam Africanus
vertit

urn:nbn:de:hbz:466:1-45288

4
HISTORIAE
APOSTOLICAE AV-
TORE ABDIA BABYLO-
niae Episcopo, & ipsorū Apostolorum
Discipulo, quam ex Hebraica
lingua in Latinam Afri-
canus vertit,
LIBER PRIMVS.

*De rebus à beato Petro, principio
Apostolorum, præclare gestis.*

POST corporeum Dominice
natiuitatis aduentum, cum
ipse Dominus I E S V S
CHRISTVS, vera lux
mundi, mundanis inluxisset tene-
bris, ambulans iuxta mare Galileæ,
vidit duos fratres, Simonem qui vo-
catur Petrus, & Andream fratrem eius,
mittentes retia in mare: erant enim
piscatores, & ait illis: Venite post me,
faciam vos fieri piscatores hominum.
At illi continuo relictis retibus, secuti
sunt eum. Et cum venisset in partes
Cæsareæ Philippi, interrogabat disci-
pulos

pulos suos dicens: Quem dicunt homines esse filium hominis? At illi dixerunt: Alij Ioannem Baptistam, alij autem Heliam, alij verò Hieremiam, aut vnum ex Prophetis. Tum Simon Petrus constanter & intrepidè respōdit: Tu es Christus, filius Dei viui. Respondens autem Iesus, dixit: Beatus es Simon Bariona, quia caro & sanguis nō reuelauit tibi, sed Pater meus, qui est in cælis. Ego verò dico tibi: quia tu es Petrus, & super hanc Petram ædificabo Ecclesiam meam, & portæ inferni non præualebunt aduersus eam: & tibi dabo clauēs regni cælorum, & quodcūque ligaueris super terram, erit ligatum & in cælis: & quodcūque solueris super terram, erit solutum & in cælis. Contigerat fortè eodem tempore, vt CHR Iustus oraturus, ex more in montem quendam abiret, adsumptis ex discipulis tribus carioribus, Petro, Ioanne, & Iacobo. Cumque adsumptus paulò altius Solisque lumine circumdatus, in medio Moyfis & Helix, clarificatus à discipulis videretur: Domine (inquit Petrus) bonus est iste locus ad habitandum: itaque si placet, tria hic ta-

6 APOSTOLICAE

bernacula faciemus: tibi vnum, & reliquum Helig ac Myosi. Sed nihil tum Iesus respondit: verum vt surgerent ac timorem exuerent admonuit, reliquumque de passione sua sermonem protrahebat. Quæ cum postea ante Paschatis solemnia instaret, sciens Iesus, quia omnia dedisset ei Pater in manus, & quia à Deo exiuerat, & ad Deum vaderet, surgit à cæna, & ponit vestimenta sua: & cum accepisset linteum, præcinxit se, deinde misit aquam in peluim, & coepit lauare pedes Discipulorum suorum, & tergere illos linteo. Cumq; venisset ad Simonem Petrum, diit illi Petrus: Domine, tu mihi ne lauabis pedes? Respondit illi Iesus: Quod ego facio, tu nescis modo: scies aut postea. Tum Petrus: Non lauabis mihi pedes in æternum. Respondit Iesus: Si non lauero te, non habebis partem mecum. Ad quæ Petrus: Non tantum pedes, sed etiam caput meum, & manus meas. Quem sermonem excipiens Iesus, ait: Qui lotus est, non indiget vt iterum lauetur, sed est mundus totus. Hæc ante resurrectionem à beato Petro gesta sunt. Post resurrectionem autem dicebat Dominus
Iesus

Iesus Petro & Simon Ioannis, diligis me? Etiam Domine, inquit Petrus, tu scis quia amo te. Tum CHRISTVS: Pasce agnos meos, & subdit: Simon Ioannis, diligis me? Dicit ei Petrus: Tu scis quia diligo te. Pasce ergo oves meas, ait Iesus. Et dicit Petro tertio: Simon Ioannis, amas me? Quæ cum audisset Petrus, contristatus est, quod ei tertio dixisset, amas me, & respondens ait: Domine tu scis, quia amo te. Et Iesus: Pasce ergo oves meas: Amen amen dico tibi, cum esses iunior, cingebas te, & ambulabas quò volebas: cum autem senueris, extends manus tuas, & alius te cinget & ducet, quò tu non vis. Hoc autem dixit, significans, quia morte clarificaturus esset Deum: Hæc autem facta sunt eo tempore, quò ad mare Tyberiadis Saluator post resurrectionem, piscantibus discipulis in littore apparuerat, quarens, nunquid pisces aliquot cepissent? Sed illi, qui Dominum tum non cognouerant, eminus pernegabant. Quo audito, Iesus rete ad dextram partem navis mitti precepit. Quod ubi hi fecissent, & Petrus se in mare dimisisset, rete plenum

A 4 pisci-

piscibus retraxerunt, atque ex eo miraculo attoniti, Dominum cognoscere coeperunt: & appellantes ad littus, prope eum piscē subiectis carbonibus, & panē inuenerunt. Cūq; centū & quinquaginta pisces numerassent, quos ex reti colligebant, inuitabat Christus discipulos vt sederent, piscēq; & panē secū ederēt. Et hæc quidē dū adhuc in terra is degebat, post resurrectionem, à Petro facta sunt, quæ digna sunt memoria. Postquā autē Dñs Iesus adsumptus est in cælum, Petrus & Ioannes ascendebant in tēplum, ad horā orationis nonam: & ecce quidam vir, qui erat claudus ex vtero matris suæ, bauiulabatur: quem ponebāt quotidie ad portam templi, quæ dicitur speciosa, vt peteret eleemosynā ab introeuntibus in templū. Is cū vidisset Petrū & Ioannem ingrediētes supplicabat, vt eleemosynā acciperet. Intuens autem in eum Petrus cum Ioanne, dixit: Respice in nos. At ille intendebat in eos, sperans se aliquid accepturum ab eis, Tum Petrus: Argentum & aurum nō est mihi: quod autem habeo hoc do tibi, In nomine IESV Christi Nazareni, surge & ambula. Et apprehensa eius

*Hæc historia
recensetur
in actis Apo-
stolorum à
S. Luca.*

HISTORIAE LIB. I. 9

cuius dextra, alleuauit eum. Et protinus consolidatę sunt bases eius & plantę: & exiliens stetit, & ambulabat: & ingressus cum illis in templum, coram omni populo testificabatur & magnificabat Dominum. Erat autę anaorum amplius quadraginta. Augebatur verò intereā numerus credentium in Christum, multitudo virorum ac mulierum: ita vt in plateas eijcerēt infirmos, & ponerēt in lectulis suis ac gfabatis, secus vias publicas, quibus Apostolos audiuerant vturos. Conueniebant autem & ex proximis ciuitatibus multi Hierosolymam, ægros adferentes, & qui a spiritibus immundis vexabantur, quos omnes curabat Petrus. Intereā cū fama venisset Hierosolymam, quia Samaria verbum Domini reciperet, miserunt eò Apostoli Petrum & Iohannem: qui cū venissent, orauerunt pro ipsis vt acciperent spiritum sanctum. Nondum enim in quenquam illorum venerat, sed baptizati tantum erant in nomine Iesu. At Apostoli imponebant manus super illos, & acceperunt spiritum sanctum & Samaritani. Quam rem cū vidis-

A 5 sec

set Simon, qui dicitur Magus, quia per impositionem manus Apostolorum daretur spiritus sanctus, obtulit eis pecuniam, dicēs: Date & mihi hanc potestatem. vt cuiusque imposuero manus, accipiat spiritum sanctum, Petrus autem dixit ad eum: Pecunia tua tecum sit in perditionem, quia donū Dei existimasti pecunia possideri. Nō sit tibi pars, neque fors in sermone isto. cor enim tuum non est rectum coram Deo. Quare age poenitentiam, & recede ab hac nequitia tua, & roga DEVM si fortē remittatur tibi. Hac cogitatio cordis tui praua est: in felle enim amaritudinis, & obligatione iniquitatis video te esse. Respondens autem Simon, dixit: Precamini vos pro me Dominum, vt nihil eueniat super me horum que dixistis. Et isti quidem testificati & locuti verbum Domini, redibant Hierosolymam. & multis regionibus Samaritanorum euangelizabant Dominum. Factum est autem, vt Petrus. dum pertransiret multas vrbes ac vicos, deueniret ad sanctos qui habitabant Lyddæ. Ibi hominem quendam inuenit nomine Aeneam, ab annis octo iacētem in lecto

HISTORIAE LIB. I. 11

Et o, qui erat paralyticus. & ait illi Petrus : Aenea surge, sanat te Dominus noster IESVS Christus. Et continuo surrexit, & stravit sibi, & videbant illum omnes, qui habitabant Lydda, & Saronæ, qui conuersi omnes ad Dominum fuerunt. Dum hæc agerentur, CHRISTI discipula quædam nomine Thabitas occurrit, quæ interpretata dicitur Dorcas. Hæc erat plena operibus bonis, & eleemosynis, quas quotidie erogabat. Accidit autem vt fortè infirmata moreretur. Quam cum lauissent agnati, deposuerunt eam in cænaculo. Quia autem non procul distabat Ioppe à Lydda, miserunt duos viros ad Petrum, rogantes vt non differret venire ad eos. Quæ cum accepisset Petrus, exurgens peruenit cum illis Ioppen. Et cum venissent, duxerunt eum in cænaculum, & circumsteterunt illum omnes viduæ flentes, & ostendentes tunicas ac vestes, quas fecerat illis Dorcas. Quarum fletibus condolens Petrus, eiectis omnibus qui aderant foràs extensis in cælum cum oculis manibus, & ponens genua orauit. Conuersusque ad corpus, dixit: Thabita surge. At illa aperuit

oculos suos, & viso Petro resedit,
 Dans autem illi manum, erexit eam.
 Et cum vocasset sanctos & viduas ad
 se, significauit eam viuam. Notum
 autem factum est per vniuersam Iop,
 pen, & crediderunt multi in Domi-
 num.

*Hæc omnia
 capite duode-
 cimo A-
 postolorum ha-
 bentur, qua-
 re vel Ab-
 diam ex Lu-
 ca sumpsit
 se, vel Lucã
 ex Abdia,
 cum fuerit
 vterque A-
 postolorum
 discipulus,
 credendum
 est.*

Eodem tempore misit Herodes Rex
 manus, vt affligeret quosdam de ec-
 clesia. Videns autem quia placeret Iu-
 dæis, apposuit apprehendere & Petrũ:
 erant enim dies azymorum. Quẽ cum
 apprehendisset, misit in carcerem, tra-
 densque quatuor quaternionibus mi-
 litum custodire eum, volebat post pa-
 scha producere eum populo. Et Petrus
 quidem seruabatur in carcere: fiebat
 autem oratio sine intermissione ab
 ecclesia ad Dominum pro eo. Cum
 autem producturus eum esset Hero-
 des, in ipsa nocte erat Petrus dormi-
 ens inter duos milites, vinctus cate-
 nis duabus. Et custodes ante osti-
 um custodiebant carcerem. Et ecce
 Angelus Domini astitit, & lumen
 refulsit in habitaculo carceris: per-
 cussioque latere Petri, suscitauit eum
 Dominus: Surge velociter, & ceci-
 derunt catenæ de manibus eius. Di-

HISTORIAE LIB. I. 13

xit autem angelus ad eum: Præcinge te,
& calcea te caligas tuas, & fecit sic.
Et dixit illi: Circunda tibi vestimen-
tum tuum, & sequere me. Et exiens
sequebatur eum, & nesciebat, quia ve-
rum esset quod faciebat per Angelum:
æstimabat autem se visum videre.

Transeuntes autem primam & secun-
dam custodiam venerunt ad portam
ferream, quæ ducit ad ciuitatem, quæ
ultrò aperta est eis. Et exeuntes pro-
cesserunt vicum vnum, & continuo
discessit Angelus ab eo. Et Petrus ad
se reuersus, dixit: Nunc scio verè, quia
misit Dominus Angelum suum, & eri-
puit me de manu Herodis, & de om-
ni expectatione plebis Iudæorum. His
ita gestis, surrexit quidam Simon Sa-
marius genere, qui dudum visis mira-
culis Petri, pecunia comparare vo-
luit donum spiritale; qui se magum &
perpetualiter stantem esse dicebat: pro-
mittens eos qui in se crederent, prorsus
dissolui non posse. Hic etiam Petri cu-
piens euertere vias, & ea, quæ docebat
ad irritum reuocare, diem constituit,
in quo conuenientibus turbis ad dis-
putandum cum Petro, præsens adesset.
Erat autem tunc Petrus apud Cæsaream

Stratonis. Igitur illucescente statuta die, Zachæus, qui erat prior ciuitatis, astitit Petro dicens: tempus est vt procedas ad disputandū Petre. Turba autem in medio atrij congregata opprimitur, te opperiens, quorū in medio multis fultus ad se * constitit Simon. Tum Petrus vt hæc audiuit, orationis gratia secedere aliquos iubēs, qui nondum erant diluti à peccatis, quæ ignorantia commiserant, ait ad reliquos : Oremus fratres, vt Dominus per Christum filium suum pro ineffabili misericordia sua adiuuet me, exeuntem pro salute hominum qui ab ipso creati sunt. Et hæc cū dixisset, oratione facta, processit ad atrium domus, in quo erat multitudo plurima populi congregata. Quò vbi omnes summo cum silentio esse attentos videret, & Magū Simonem in medio eorum velut signiferum, statim hoc modo cœpit: Pax vobis omnibus, qui parati estis dare dextras veritati. Qui eunque enim obediūt ei, videntur quidem sibi aliquid gratiæ conferre Domino. Porrò autem ipsi ab eo donum summi muneris cōsequuntur, iustitiæ eius semitas incedentes. Propter quod
 & pri-

HISTORIAE LIB. I. 15

& primum est omnium, iustitiam Domini, regnūque inquirere eius. Iustitiam quidē, vt rectē agere doceamur: regnū verò, vt quæ sit merces posita laborum & patientiæ, nouerimus. In quo est bonis quidem æternorum bonorum remuneratio: his autem, qui contra voluntatem eius egerint, pro vniuscuiusque gestis pœnarum digna restitutio. Hic ergo, hoc est, in præsentī vita positos oportet vos agnoscere volūtatē Domini, vbi & agendi locus est. Nam, si quis velit, antequam actus suos emendet, de his requirere, quæ non potest inuenire, stulta & inefficax erit huiuscemodi inquisitio. Tempus enim breue est, & iudiciū digestorū causa agitur, nō questionū. Ideoq; ante omnia hoc quæramus, qd nos, aut qualiter agere oporteat, vt æternā vitā consequi mereamur. Mea ergo ista sentētia est, sicut & vero prophetæ visum est: vt primū de iustitia requiratur, ab his maximè qui Dominū se nosse cōfitētur. Si ergo habet aliquis, quod esse rectiūs putet, dicat. Et cum dixerit, audiat: sed cum paciētia & quiete. Propter hoc enim ab initio saluationis, speciem pacis cunctis impre-

impre-

imprecatus sum. Ad hæc Simon re-
 spondit: Non, pace tua opus non habe-
 mus. Si enim pax & concordia sit ad
 inueniendam veritatem, nihil profi-
 cere poterimus: habent enim pacem
 inter se & latrones, & scortatores: &
 omnis nequitia cum semetipsa con-
 cordat. Et nos ergo si ob hoc conue-
 nimus, vt pacis causa omnibus quæ
 dicuntur præbeamus assensum, nihil
 auditoribus conferemus: sed è con-
 trario inlusis eis, nos amici discedi-
 mus. Propter quod noli inuocare pæ-
 cem, sed magis pugnam: & si potes ex-
 pugnare errores, ne requiras amici-
 tiam, iniustis assentationibus partâ.
 Hoc enim te ante omnia scire volo,
 quia duobus inter se dimicantibus,
 tunc erit cum alter ceciderit supera-
 tus. Et Petrus ait: Quid times crebrò
 audire pacem: an ignoras, quia perfe-
 ctio legis est pax: Ex peccatis enim
 bella nascuntur, & certamina. Vbi
 autem peccatum non sit pax in dispu-
 tationibus, veritas in operibus inue-
 nitur. Et Simon: Nihil momenti con-
 tinent hæc verba, quæ loqueris. Sed
 nunc ostendam virtutis ac dignitatis
 meæ potentiam, vt repētè procidas, &
ado

HISTORIAE LIB. I. 17

adores me Ego sum prima virtus, qui
semper & sine initio sum. Ingressus
aut in vterū Rachel, natus sum ex ea,
vt homo, quo ab hominib. videri pos-
sim. Ego per aërem volavi igne com-
mixtus, vnum corpus effectus sum:
statuas moueri feci, animauī ex ani-
ma, lapides panes feci, de monte vo-
latu transmeauī, manibus angelorum
sustentatus sum, ad terram descendi.
Hæc non solum feci, sed & nunc fa-
cere possum: vt rebus ipsis probē om-
nibus, quia ego sum filius Domini,
stans in æternum & credentes mihi
similiter in perpetuò stare faciā. Tua
autem verba vana sunt omnia, nec
vllum potes opus ostendere verita-
tis: sicut & ille qui misit te Magus,
qui nec se ipsum potuit liberare de
crucis pœna. Possum enim facere vt
volentibus me comprehendere, non
appaream: & rursus volens videri,
palam sim: si fugere velim, montes
perforem: & saxa, quasi lutum per-
transeam. Si me de monte excelso præ-
cipitem dederō, tanquam subuectus
intrans illæsus deferar. Vincētus me-
metipsum soluam, eos verò, qui vin-
cula iniecerint, vincētos reddam. In
car-

car-

carcere conligatus, claustra sponte patefieri faciam. Statuas inanimatas reddam ita, ut putentur ab his, qui vident, homines esse. Nouas arbores subito oriri faciam, & repentina virgulta producam. Igni me ipsum iniiciam, ut non ardeam. Vultum meum commuto, ut non cognoscar. Sed & duas facies habere me possum hominibus, ostendere, ut ouis, ut capra efficiar, puer paruum barbam producam. In aere volando inuchar, aurum plurimum ostendam: Reges faciam, adorabor ut Dominus: Publice diuinis donabor honoribus, ita ut simulachrum mihi statuentes, tanquam Dominum colant, & adorent. Et quid opus est multa dicere? quidquid, voluero, facere potero. Multae enim iam mihi experimento causae consummatae sunt. Denique aliquando, inquit, cum mater mea Rachel iuberet me exire ad agrum, ut meterem: ego falcem videns positam, praeci ei, ut iret & meteret: messuit decuplo amplius ceteris. Multa iam noua virgulta produxi de terra, & comare ea ego feci, & sub momento temporis apparere: & montem proximum ego secundo per-

HISTORIAE LIB. I. 19

perforavi. His dictis à Simone, Petrus respondit: Ne alijs aliena. Tu enim quòd sis Magus, ex ipsis quæ gefisti confessus es, & manifestatus. Noster aut magister, qui est filius Domini & hominis, manifestè bonus est. Quòd autem verè sit Domini filius, quibus oportuit dictum est, & dicitur. Tu autem si non vis confiteri quòd magus es, cum omni hac turba pergamus ad domum tuam, & tunc apparebit quis sit magus. Hæc autem Petro dicente, Simon blasphemijs & maledictis agere cœpit, & seditione facta, perturbatis omnibus, argui non potuit. Et Petrus, ne quasi blasphemix causa secedere videretur, perstitit immobilis, & arguere eum vehementius cœpit. Tum populus indignatus, Simonem de atrio eiectum extra ianuas domus repulit: eoque depulso, vnus secutus est solus. Facto autem silentio. Petrus alloqui populum hoc modo cœpit: Patienter, fratres, malos ferre debetis, scientes quia Dominus cùm possit eos excidere, patitur tamē durare vsq; ad præstitutam diem: in qua de omnibus iudiciū fiet. Quomodo ergo nos non patiemur,

tiemur,

tiemur, quos patitur Dominus, cui subsunt & obediunt caeli, & terrae? Vos ergo qui ad Dominum conuertimini per poenitentiam, curuate ei genua. Hac cum dixisset, omnis multitudo genua flexit Domino. Et Petrus respiciens ad caelum, cum lachrymis orabat super eos, ut Dominus pro sua bonitate suscipere eos dignaretur, confugientes ad se. Et postquam orauit, & praecepit ut die postera maturius conuenirent, sacrificium fecit: tum deinde secundum consuetudinem quieuit. Mane autem facto, veniens quidam ex discipulis Simonis, clamabat dicens: Obsecro te Petre, suscipe me miserum, & a mago Simone deceptum, cui ego velut caelesti Domino intendebam, pro his quae ab eo fieri mirabilibus videbam; auditis tamen sermonibus tuis, coepit iam homo mihi videri, & quidem malus. Veruntamen cum hinc exisset, ego eum subsequutus sum solus: nondum enim ad liquidum impietates eius agnoueram. Cum autem vidisset me subsequentem beatum me dicens, perduxit me in domum suam. Circa medium vero noctis ait ad me; Omnibus te homini-

mini-

HISTORIAE LIB. I. 21

minibus faciam meliorem, si volueris vsque ad finem perseverare mecum. Qui cum promissem, exegit à me sacramentum perseverantiæ: eoque accepto imposuit super humeros meos polluta quædam & execrabilia secreta sua, ut portarem, & secutus est me. Vbi verò ventum est ad mare, nauigium, quod fortè aderat ingressus, sumit à cervicibus meis, quod portare me iusserat, & paulo post egressus, nihil extulit: certum quod in mare quid deiecerat. Rogabat ergo me cū ipso ut proficiscerer, dicens se Romam petere. Ibi enim se in tantum placitum, ut Dominus putetur, & diuinis publicè donetur honoribus. Tunc, inquit, te omnibus diuinis repletū, si huc redire placuerit, pluribus fultum ministerijs remittam. Hæc ego audiens, nihil in eo secundum hanc professionem videns, sed Magum & deceptorem eum intelligens, respondi: Quæso te ignosce mihi, quia pedes doleo, & propterea exire Cæsaream non valeo. Præterea est mihi vxor, sunt paruuli liberi, quos relinquere omnino non possum. At ille hæc audiens, & igna-

miæ

uia me incufans , profectus est Romam dicens: Cùm audieris quanta mihi gloria in vrbe Roma erit, pœnitabit te. Et post hæc ipse quidē vt aiebat, Romam petijt. Ego autem confestim redij huc , orans vt me fufcipias ad pœnitentiam, quia ab eo deceptus sum. Cùm hæc dixiffet is qui à Simone regressus est, iuffit eum Petrus, in atrio refidere. Procedens autem ipse, & turbas videns multò plures quàm superioribus diebus, stetit in loco folito, & ostendens eum, qui à Simone venerat, ait : Iste, fratres, quē videtis, paulò antè venit ad me, de Simonis mihi malis artibus nuncians, quomodo ipfam sceleris fui officinam proiecerit in profundū, non quasi pœnitentia ductus, sed metuens ne deprehensus publicis legibus subiaceret. Hæc dicente Petro, populus videns hominem qui venerat à Simone, ftupebat. Igitur Petrus à Cafarea digreffus, Tripolim venit: & ingreffus domum Maronis, vidit locum aptum ad difputandum. Vt autem vidit turbam, velut ingentis fluminis inundaffe leuem meatum, ascendens supra basim quandam quæ for-
te in;

tē iuxta horti parietem stabat , primū religionis more populum salutavit. Quidam autem ex his qui aderant , & longo tempore à dæmonibus fuerant fatigati , in terram prouunt , obsecrantibus spiritibus immundis, vt vel vno die indulgeretur eis in obsessis corporibus permanere. Quos Petrus increpans statim iussit abscedere : & sine mora discesserunt. Post hos alij longis afflictū languoribus, rogabant Petrum, vt reciperent sanitatem. Pro quibus se supplicaturum Domino, populo pollicetur, cū prius sermo doctrinæ fuisset expletus: sed statim, vt promisit lāguoribus resoluti sunt. Et iussit eos seorsum residere, cum his qui à dæmonibus fuerant curati, quasi post laboris fatigationem. Petrus autem egressus à Tripoli, pergebat Antiochiam : & venit ad insulam Ancharadum nomine, vbi erāt, in æde quadam columnæ vitreæ miræ magnitudinis , ad quas contuendas cū multi abiissent cum Petro , & Petrus miratus eas egressus esset pro foribus, vidit mulierculam quandam stipem, ab introeuntibus deposcentē, Quam attētiūs considerans

considerans

siderans, ait: Dic mulier, quod tibi membrum corporis deest, quod huic iniuriæ te subiecisti, ut stipem petas, & non potiùs manibus tuis, quas à Domino accepisti, operiù cibum quæras? At illa suspirans ait: Utinam mihi quidem manus essent, quæ moueri possent, nunc autem species tantum seruata est manuum. Nam ipsæ sunt mortuæ, & meis morsibus debiles, & sine sensu redditæ. Tunc apprehensis Petrus manibus eius, sanauit eas. Erat enim hæc mulier mater Clementis, à quo & in eodem loco cognita est. Nam per virtutes Petri & alios filios recepit Faustinum & Faustum, qui mutatis nominibus Aquila ac Nicia appellabantur: & virum suum Faustinum, qui multo à se tempore fuerant separati. Et cum vellent nauigare ex illa Insula, mater ait ad Clementem: Fili dulcissime, rectum est, ut valedicam mulierculæ quæ me suscepit. Est enim egens & paralytica, iacens in lecto. Quibus auditis, Petrus, & omnes, qui audierant admirati sunt bonitatem & prudentiam foeminæ. Et continuo iussit Petrus adire quosdam, & deferre mulierem

in

HISTORIAE LIB. I. 29

in lectulo, vt iacebat. Cùm fu-
 isset allata, & in medio turbæ astan-
 tis collocata, in conspectu omnium
 Petrus ait: Si veritatis ego sum preco.
 ad confirmandam fidem horum om-
 nium qui assistunt, vt sciant, & cre-
 dāt, quia vnus est Dominus, qui fecit
 cælum & terram, in nomine IESV
 CHRISTI filij eius, surgat hæc muli-
 er, & statim vt hæc Petrus dixit, sur-
 rexit mulier sana, & procidit ad pe-
 des Petri, atque amicam suam ac fami-
 liarem osculis petens, gratias Domi-
 no referebat. His expletis, volente
 Petro vt iret ad hospitium, dominus
 domus ait ad eum: Turpe est, & im-
 pium tali sancto viro, manere in sta-
 bulo. cùm ego penè omnem domum
 vacantem habeam, lectosque stratos
 quàm plurimos, & quæ necessaria
 sunt parata. Sed Petro contradicen-
 te, vxor patris familiās vna cum libe-
 ris suis prostravit se ante eum, & ex-
 orabat dicens: Obsecro te mane apud
 nos, sed ne sic quidem adquiescebat
 Petrus, donec filia eorum qui roga-
 bant, ab immundo spiritu tempori-
 bus multis vexata, & catenis vineta,
 quæ fuerat intra conclaue clausa,

B

effu-

effugato à se dæmone, & ostijs pate-
 factis, cum catenis suis veniens, pro-
 cidit ad pedes Petri, dicens: Rectum
 est mi Domine, vt agas hodie hic sa-
 lutaria mea, & non contristes me,
 neque parentes meos. Petro autem
 requirente catenarum sermonumque
 eius causam: parentes præter spem læ-
 ti effecti, de filia sanitare, & velut
 stupore quodam attoniti, ipsi quidem
 dicere nequeunt. Adstantes autem
 familiae aiunt: Hæc à septimo æta-
 tis anno dæmon tentata, omnes qui
 accedere tentassent ad eam scindere
 dilaniare, moribus etiam disrumpe-
 re conabatur. Et hoc à viginti annis
 vsque ad præsens facere nunquam
 destitit, nec ab aliquo potuit curari:
 sed nec accedere quidem quisquam
 valebat ad eam. Multos enim inu-
 tiles reddidit, alios interemit. Om-
 nibus enim viris validior erat, sine
 dubio viribus dæmonis vsa. Nunc
 autem, vt vides, ex præsentia tua dæ-
 mon quidem fugit: ostia verò quæ
 summo cum munimento clausa fue-
 rant, aperta sunt, & ipsa sana stat an-
 te te, rogans vt diem salutarium suo-
 rum lætum & ipsi & parentibus eius
 faci-

facias, & maneat apud eos. Hæc
 cum ita vnus ex famulis enarrasset,
 ac ipsæ etiam catenæ de manibus ei-
 us ac pedibus fuissent spontè resolu-
 tæ, Petrus certus quòd per ipsum
 sanitas hæc reddita sit puellæ, adque-
 uit vt maneret in domo patris eius.
 Post hæc autem Petrus Romam ve-
 niens, in ipsis diebus sibi finem vitæ
 imminere præsensit. In conuentu er-
 go fratrum positus, adprehensa Cle-
 mentis manu repentè confurgens in
 auribus totius ecclesiæ hæc protulit
 verba: Audite me fratres, & conserui
 mei: quoniam sicut edoctus sum ab
 eo, qui me misit Domino & magistro
IESU CHRISTO, dies mortis
 meæ instat, Clementem hunc Episco-
 pum vobis ordinabo, cui soli meæ
 prædicationis & doctrinæ cathedram
 eredo, qui mihi ab initio vsque ad fi-
 nem comes in omnibus fuit, & per
 hoc veritatem totius meæ prædicatio-
 nis agnouit. Qui in omnibus ten-
 tationibus meis socius extitit, fide-
 liter perseverans: quem præ cæteris ex-
 pertus sum, Dominum colentem, ho-
 mines diligentem, castum, discendi
 studijs deditum, sobrium, benignum,
 B 2 iustum,

iustum, patientē, scientem ferre non-
nullorum etiam ex his, qui in verbo
Domini instruuntur, iniurias. Pro-
pter quod ipsi trado à Domino mihi
datam potestatem ligandi & soluen-
di, vt de omnibus quibuscunque de-
creuerit in terris, hoc decretum sit &
in cælis. Ligabit enim quod oportet
ligari, & soluet quod oportet solui.
Et hæc cum dixisset, manus ei impo-
suit, eumque in cathedra sua sedere
compulit: multum eum instruens,
qualiter aut Ecclesiam sibi commis-
sam regeret, aut oues susceptas ale-
ret. Tunc & Paulus Apostolus Ro-
mam veniens, Christum Dominum
prædicabat. Tempore igitur Neronis
Cæsaris, erant Romæ salutiferi do-
ctores Christianorum Petrus & Pau-
lus Apostoli, per quos dum fides Do-
mini Iesu Christi in omnium cresce-
ret mentes, & religionis propaga-
rentur augmenta, quia essent subli-
mes operibus clari magisterio ob vir-
tutem diuinæ gratiæ. Nero per ma-
gum Simonem vehementer aduer-
sari cœpit Apostolis: quia diuersis
illusionibus dæmonum ita magus
Cæsaris animum obtinuerat, vt eum
salutis

salutis suæ præfulem, vitæque custodem, remota ambiguitate confideret. Nam & bellorum victorias, & subiectiones gentium, & prosperitatem rerum se per eum in omnibus habiturum esse credebat. Sed Petrus Apostolus vanitates eius & flagitia vniuersa detexit. Quia veritatis lux, & verbi diuini claritas, quæ ob salutem hominum nuper obfulserat, totius mendacij caligine de humanis mentibus discussa per Apostolos, ignorantia tenebras effugabat. Tunc Simon magus veri luminis fulgore percussus cecitatem continuò malè sanæ mentis incurrit, quippe qui iam in Iudæa per Apostolum Petrum de his quæ egerat sceleribus confutatus, transmarinam ingressus est fugam. Et qui in alijs terrarum partibus Petri expertus erat potentiam, tamen præueniens Romam, ausus est se iactare: quòd posset mortuos suscitare. Illo ipso tempore erat quidam defunctus adolescens nobilis, propinquus Cæsaris, Vbi cùm multà turba propinquorum conuenisset, sciscitabantur inuicem si esset aliquis qui posset mortuum excitare. Celeberrimus

scilicet, & tunc Petrus in his operibus habebatur, sed apud Gentiles nulla huius firmabatur fides. Dolor tamen exegit inquiri remedium: perreftum est ad Petrum. Fuerunt equidem qui etiam Simonem accersendum putarent, vt vterque adesset. Tum Petrus ad cognatos defuncti ait, vt Simon, qui de sua se iactabat potentia, prior, si posset, mortuum suscitaret. Sin ille nequiuisset. sibi non ambiguum, quin CHRISTVS opem ferret defuncto. Ibi Simon, qui putabatur apud Gentiles magnæ esse potentiae, conditionem interposuit, vt si ille mortuum suscitaret, Petrus occideretur, qui tantæ potestati verbis audacibus laceffendo inrogasset iniuriam. Si verò illo nihil agente, Petrus mortuum suscitasset, magus sententiae quæ in Apostolum data fuerat, subiaceret. Talis cùm esset interiecta conditio, quieuit Petrus. Exorsus est autem Simon, & accedens ad lectulum defuncti, incantare, atque immurmurare dira clam carmina cœpit. Visumque est circumstantibus, caput agitari defuncti. Itaque clamor Gentilium ingens attollitur, quod iam viu-

uc-

ueret, quòd cum Simone loqueretur. Miraque indignatio in Petrum esse omnium cœpit, eò quòd esset ausus se tantæ potestati conferre. Tum Petrus fieri silentium postulat. & ait: Si uiuit defunctus, loquatur: si suscitatus est, surgat & ambulet, atque fabuletur. Ego verò phantasma hoc, non veritatem esse, quòd cernitis, motum caput defuncti, docebo. Denique (inquit) separetur magus à lectulo, & ad plenum figmenta diaboli denudabuntur. Abducitur itaque Simon à lectulo, & sine vlla spe vitæ manet defunctus immobilis. Astitit Petrus à longè, & intra se orationi paulisper intentus, cum magna voce ait: Adulescens tibi dico surge: sanat te Dominus noster IESVS Christus. Et statim surrexit adulescens, & locutus est, & ambulauit, & dedit eum Petrus matri suæ uiuentem. Quæ cùm remunerare beatum Apostolum vellet: Secura (inquit) esto mater de filio, & non verearis: habet enim custodem suum. Et cùm vellet populus magum Simonem lapidare, ait Petrus: Satis est ad pœnam eius, quod agnoscit se in suis actibus superatū. Viuat

& regnum CHRISTI crescere videat, vel inuitus. Torquebatur interea magus, & Apostolica perculsus gloria ad Neronem Cæsarem currit, nouamque Petro injuriam molitus, obtinuit vt Petrum vocaret. Itaque cum vterque coram Imperatore staret, prior Simon: Miror te (inquit) Cæsar, hunc te alicuius momenti hominem existimare imperitum piscatorem, mendacissimum, & nec in verbo nec in re aliqua præditum potestate. Sed ne diutius hunc patiar inimicum, præcipiam modò angelis meis, vt veniant, & vindicent me de isto. Ad quæ Petrus: Non equidem timeo angelos tuos, qui me coguntur timere, & in virtute, & in confidentia huius CHRISTI Domini mei, quem te esse mentiris. Nam si diuinitas in te est, quæ cordis arcana rimatur, dic mihi nunc Simon, quid cogitem, vel quid facturus sim. Quam cogitationem meam, antequam tibi mentiatur magus, Cæsar optime, auribus tuis insinua- bo, vt non possit mentiri quid cogitem. Tum Nero: Accede huc, & dic mihi quid cogites. Petrus dixit: Iube mihi adferri hordeaceum panem, &

*Concertatio
S. Petri cum
Simone ma-
go coram
Nerone.*

occultè dari . Cumque hoc iussum
 fuisset, Petrus ait: Dicat nunc ergo
 Simon, quid cogitatum, quid dictum,
 quid uè sit factum à me. Tum Nero,
 Quid dicis Simon? Respondet Simon:
 imò Petrus dicat quid ego cogitaue-
 rim, vel quid fecerim. Tum Petrus:
 Quid cogitet Simon, me scire doce-
 bo, si tamen ipse priùs dixerit, quid
 ego cogitauerim. Quæ cum audiuis-
 set Simon: Hoc (inquit) scias bo-
 ne Imperator, quia cogitationes
 hominum nemo nouit, nisi solus
 Deus: cæterùm Petrus mentitur.
 Ad quæ iterum Petrus: Tu verò, qui
 filium Dei te esse dicis, dic quid co-
 gitent, & quid fecerim modò in oc-
 culto, si potes, exprime. Petrus au-
 tem benedixerat panem hordeaceum,
 quem acceperat, & fregerat, & in de-
 xtra atque sinistra manica sua collo-
 cauerat. Tunc Simon indignatus,
 quòd dicere non posset secretum A-
 postoli, exclamauit dicens: Procedant
 canes magni, & deuorent eum in cõ-
 spectu Cæsaris. Et cum hæc dixisset,
 apparuerunt canes miræ magnitu-
 dinis, & impetum fecerunt in Petrũ.
 Petrus verò extendens manus in ora-
 tionem,

B s tionem,

tionem, ostendit canibus, quem benedixerat panem. Quem ut viderunt canes subito nusquam comparuerunt. Tum conuersus Petrus ad Caesarem: Ecce ostendi tibi Imperator, quid cogitarit Simon, non verbis, sed factis. Nam qui angelos promiserat contra me esse venturos, canes exhibuit, ut se ostenderet non diuinos Angelos, sed caninos habere. Quare indignatus magus, sese ad omnem excitare coepit carminum suorum potentiam. Congregatque populum, ac offensum se dicit a Galilaeis: relinquitur se urbem, quam tueri soleret. Denique diem statuit, quo se per volatum supernis sedibus satis iactanter promittebat inuehendum, veluti quando vellet caelum petiturus, in sua potestate consisteret. Statuto igitur die montem Capitolinum ascendit, ac se de rupe deiiciens, volare coepit. Mirari populus ac venerari. Plerique etiam dicebant, Dei hanc esse potentiam, non hominis, qui ita corpore volaret ad caelum: nihilque tale Christum fecisse, multi asseuerabant. Tunc Petrus stans in medio inquit: Domine IESV, ostende, virtutem

tem

tem tuam, & ne permittas his vanis artibus decipi populum, qui tibi est crediturus. Sic decidat Domine (inquit) vt viuens se contra tuam potentiam nihil potuisse cognoscat. Cumque hæc cum lachrymis orasset Apostolus, ait: Adiuro vos in nomine IESU CHRISTI, qui eum fertis, vt nunc demittatis. Et statim ad vocem Petri demissus à dæmonibus, implicitis remigijs alarum quas sumpserat, corruit: nec statim exanimatus est, sed totus fractus corpore, debilitatisque cruribus, post paruum horarum spacium inibi expirauit. Quòd vbi Neroni compertum est, deceptum se ac destitutum dolens sublatumque sibi virum vtilem ac necessarium reipublicæ indignatus, quærere cœpit causas, quibus Petrum occideret. Itaque datur à Nerone præceptum, vt Petrus comprehenderetur. Et cum ab omnibus antè fuisset rogatus, vt se alio conferret, ille semper resistebat, dicens: Nequaquam hoc se esse facturum, vt tanquam metumortis territus fugeret. Quippe cum sciret, & sibi & omnibus pro passione Christi, immortalitatis gloriam

riam prouenire. Cumque hæc & talia Petrus obtexisset, plebs lachrymans, ne se relinqueret, ne imminente procella Christianorum, despiceret tot bonorum lachrymas, victus tandem populorum fletibus adquiet, promisitque se urbem egressurum. Proxima igitur nocte salutatis fratribus, celebrataque oratione, proficisci solus coepit. Vbi ventum erat ad portam, vidit CHRISTVM sibi occurrere. Quem adorans ait: Domine quò vadis? Cui Dominus, Venio Romam iterum crucifigi. Quod cum audisset, intellexit Apostolus, de sua hoc passione dictum, in quo scilicet passurus videretur Christus, quem pati constabat in singulis non dolore corporis, sed misericordiae contemplatione, & pietatis affectu. Itaque Petrus ad urbem redijt, captusque à custodibus, mox cruci adiudicatus est. Quo audito, ingens subito populi concursus est: ita vt plateæ non reciperent homines vtriusque ætatis, & sexus. Qui summa voce clamabant dicentes. Cur occiditur Petrus? Quid admisit criminis? Quid læsit urbem? Innocentem

*Captiuitas
S. Petri.*

tem

tem damnare nefas est. Et metuen-
 dum est, ne in tanti viri nece vlcif-
 catur CHRISTVS, & nos omnes
 pereamus. At verò Petrus mulcebat
 plebis animos, ne aduersus principem
 defœuissent dicens eis: Viri Romani,
 qui in Christo creditis, & in illo solo
 speratis, in mente habetote eius pa-
 tientiam, & consolationem in his si-
 gnis quæ vidistis facta per me. Sustine-
 nete itaque eum adueniētem, & retri-
 buentem vnicuique secundum opera
 sua. Hoc autem quod nunc in me vi-
 detis fieri, iam antea mihi à Domino
 est proditum, non esse discipulum su-
 pra magistrum, nec seruum supra Do-
 minum. Quare scitote, ad hoc ipsum
 me festinare, vt carne exutus, Domi-
 no adsistam. Sed quid moror (inquit)
 & non accedo ad crucem? Teneant
 persecutores corpus, ego Domino
 meo spiritu adhærebo. Et accedens
 ad crucem rogauit vt cruci inuersis
 vestigijs figeretur: ea reuerentia, ne
 ita seruus crucifigi videretur, vt Do-
 minus. Quod vbi factum est, cœpit de
 cruce ad populum loqui: ô ineffabi-
 le ac profundum mysterium crucis, ô
 inseparabile vinculum charitatis.

*Plena ener-
 giæ S. Petri
 oratio in
 cruce.*

B 7,

Istud

Istud est lignum vitæ, in quo Dominus Iesus exaltatus, omnia traxit ad se. Istud est lignum vitæ, in quo crucifixum est corpus Domini Salvatoris. At in eo confixa est mors, & mundus totus æternæ mortis est vinculis absolutus. O gratia incomparabilis, & amor crucis inrecessibilis. Gratias itaque tibi Domine Iesu, fili Dei vivi, non solum voce & corde ago, sed etiam spiritu, quo te diligo, quo te loquor, quo te interpello, quo te teneo, quo te intelligo, quo te video. Tu mihi omnia, & in omnibus, tu mihi totum, & nihil mihi aliud præter te solum. Qui es bonus & verus Dei filius & Deus, cui cum æterno patre & spiritu sancto honor & gloria est, in cuncta semper sæcula sæculorum. Et cum magna voce omnis populus respondisset Amē, emisit spiritum. Cuius corpus Marcellus, vnus ex discipulis eius, nullius expectans sententiam proprijs manibus de cruce deposuit, & preciosissimis aromatibus conditū in suo ipsius sarcophago collocavit, in loco qui dicitur Vaticanus, iuxta viā triumphalē, vbi totius vrbis veneratione celebratur in pace.

LIBER

LIBER SECVNDVS HI-
storiae Apostolicae, ab Abdia Baby-
lonia Episcopo Habraicè conscri-
pta, & in linguam Latinam ab
africano versa, de rebus à beato
Paulo Apostolo & gentium docto-
re hinc inde gestis.

Vit vir quidam in Hie-
 rusalem, de tribu Benia-
 min, nomine Saulus, eru-
 ditissimus in libris Moy-
 si, & cunctis legis cære-
 monijs, quæ tunc secundum literam
 gerebantur, nihil in his mysticum
 sentiens, aut aduertens. Hic deuasta-
 bat Ecclesiam Dei, ingrediens do-
 mos, & trahens viros ac mulieres in
 carcerem: & multos quotidie con-
 gregabat. Igitur cum adhuc spira-
 ret minas & cædes in Apostolos Do-
 mini, accessit ad principem Sacerdo-
 tum, & petijt ab eo epistolas in Da-
 mascum ad Synagogas, vt si quos in-
 uenisset huius viæ viros ac mulie-
 res, vinctos perduceret in Hierusa-
 lem. In eo proposito cum iter faceret,
 conti-

conti-

contigit vt appropinquaret Damasco, & ecce subito circumfulsit eū lux de cælo, & cadens in terram audiuit vocem dicentē sibi : Saule Saule, quid me persequeris? Durum est tibi contra stimulum calcitrare . Qui dixit: Quis es Domine? Et ille: Ego sum Iesus, quem tu persequeris . Sed surge, & ingredere ciuitatem, & dicetur tibi, quid te oporteat facere. Viri autem illi qui comitabantur, stabant cum eo stupefacti, audientes quidem vocem, neminem autem videntes. Surrexit quoq; Saulus de terra, apertisq; oculis nihil videbat. Ad manus autem illum trahentes, introduxerūt Damascum. Et erat ibi tribus diebus non videns, & neque manducabat, neq; bibeat. Erat verò discipulus Christi quidam Damasci, nomine Ananias, & dixit ad illum in visu Dominus: Anania. Et ille ait: Ecce ego Domine, Et Dominus ad illum: Surge, vade in vicum qui vocatur rectus, & quære in domo Iudæ Saulum nomine Tarsensium. Ecce enim orat ipse, & expectat te, vt introiens imponas sibi manus, vt visum recipiat. Respondens autem Ananias, inquit ; Domine, audiui à multis

*Horum
mnum*

multis

multis de viro hoc, quanta in la fan-
ctis tuis fecerit in Hierusalem. Et hic
habet potestatem à principibus Sa-
cerdotum, alligandi omnes qui inuo-
cant nomen tuum. Tum Dominus:
Vade (ait) quoniam vas electionis
mihi est iste, vt portet nomen meum
coram gentibus, & Regibus, & filijs
Israël. Ego enim ostendam illi, quan-
ta oporteat eum pro nomine meo pa-
ti. Et abiit Ananias, & introiuit in
domum, & imponens ei manus dixit:
Saul frater, Dominus misit me Ie-
sus, qui apparuit tibi in via, qua ve-
niebas, vt videas, & implearis Spiri-
tu sancto. Et confestim ceciderunt ab
oculis eius tanquam squamæ, & vi-
sum recepit. Et surgens baptizatus
est: & cum accepisset cibum, confor-
tatus est. Mansit autem cum discipu-
lis qui erant Damasci, per aliquot
dies: & continuò in Synagogis pas-
sim prædicabat Iesum, quoniam hic
est filius Dei. Quod cum viderent, stu-
pebant omnes, & dicebant: Nonne
hic est, qui expugnabat in Hierusa-
lem eos, qui inuocabant nomen istud:
& huc ad hoc venit, vt vinctos illos
duceret ad Principes Sacerdotum?
Inte-

*fit memio in
Apostolorū
actis cap. 9.
Quare vel
Abdias illa
ex Luca, vel
Lucas ex
Abdia sum-
psit.*

Intercā Saulus conualefcebat quotidie, & confundebar Iudæos, qui habitabant Damasci, affirmans, quoniā hic est Christus Iesus filius Dei: Cum implerentur autem dies multi, consilium inierunt Iudæi, vt eum interficerent: Sed hæ insidiæ Saulo statim notæ factæ sunt. Custodiebant enim portas die ac nocte, vt eum comprehenderent. Sed accipiētes eū discipuli eius nocte, demiserunt per murū submittētes in sporta. Itaque cū venisset postea in Hierusalem, tentabat se iungere discipulis Christi. At illi timebant eum, non credentes quia esset discipulus. Barnabas autē adprehensum illum dixit ad Apostolos, & narrauit illis, quomodo in via vidisset Dominum, & quomodo locutus fuerit sibi, & quæ Damasci egerit cum fiducia in nomine Iesu. Ex hoc autē tempore Saulus, qui & Paulus, cum euangelizaret Christum in multis ciuitatibus, venit Lystrā. Et erat ibi quidam infirmus pedibus, sedens claudus ex vtero matris suæ, qui nunquam ambulauerat. Hic vbi audiuit Paulum loquentem, intuebatur eum fortiter. At Saulus, videns quia haberet

beret fidem, vt saluus fieret, dixit magna voce: Surge, & sta super pedes tuos rectus. Et exiuit statim homo ille, & ambulabat. Turbæ autē cūm vidissent quod fecerat Paulus, leuaerunt vocem suam dicentes: Verè hic minister Dei est, qui tanta facit in Israël: Factum est autem, euntibus nobis ad orationem, puellam quandam habentem spiritum Pythonis obuicare, quæ quæstum magnum præstabat dominis suis diuinando. Hæc subsequuta nos paululum, clamabat dicens: Isti homines serui Dei excelsi sunt qui adnunciāt vobis viam salutis. Hoc autē faciebat multis diebus. Dolens igitur Paulus, dixit spiritui: Præcipio tibi in nomine Iesu Christi, exi ab ea, & exiuit ab ea eadem hora. Postea verò cūm venissent quidam ex discipulis cum eo in Asiam, disputabat in schola Tyranni per biennium: ita vt omnes qui erant in Asia, audirent verbum Dei, Iudæi atque Gentiles, virtutesque non modicas Deus faciebat per manus Pauli, ita vt etiam supra languidos deferrentur à corpore eius sudaria & semicineta, & recedebant ab

Hæc historia paulò suis explicatur. cap. 16.

Act. & facta esse Philippis Macedonia referatur à Luca, à

quo fortè Abdiam sumpsisse credendum est.

Hoc alij & Romae contigisse scribunt, & nomen adolescenti Patroclum indidere, quem Neronis fuisse scribunt pocillatorem.

Hæc profectio S. Pauli in Miletum prolixius recitatur ca. 27. Act. Nō enim spon-

ab eis languores, & spiritus nequam egrediebantur. In vna autem sabbatorum cū venissemus ad frangendum panem, Paulus disputabat eis, profecturus in crastinum: protraxitque sermonem vsque in mediam noctem. Erant autem lampades copiosæ in cænaculo, vbi eramus congregati. Sedens autem quidam adolescens nomine Eutyclus super fenestram, cū mergeretur somno graui, disputante diu Paulo, depressus somno, cecidit de tertio cænaculo deorsum, & sublatus est mortuus. Ad quem cū descendisset Paulus, incubuit super eum, & complexus dixit: Nolite turbari. Anima enim ipsius in eo est. Ascendensque rursus, fregit panem: & cū gustasset, sermonem protraxit vsque in lucem. Interea adducunt puerum viuentem, qui ex casu obierat, & consolati sunt omnes non minimum. Post hæc Paulus, ascensa naui, venit in Insulam quæ dicitur Miletus. Barbari verò præstabant non modicam humanitatem nobis, & accensa pyra reficiebāt nos omnes propter imbrem qui imminebat, & frigus. Cumque congregasset Paulus samento-

mentorum aliquantam multitudi-
 nem, & imposuisset super ignem, vi-
 pera à calore prorupit, inuasitq; ma-
 num eius. Vt verò viderunt barbari
 pendentem bestiam de manu eius, ad
 inuicem dicebant: Vtiq; homicida est
 homo hic, qui cum euaserit de mari,
 ultio non permittit eum viuere. Et il-
 le quidem excutiens bestiam in ignem,
 nihil mali passus est. At illi existima-
 bant eum in tumorem conuertendū,
 & subitò casurum, ac moriturū. Cum
 autem illis sperantibus & videnti-
 bus, Paulo nihil mali fieret: conuer-
 tentes se dicebant, eum esse Deum, In
 locis autem illis erant prædia Prin-
 cipis, nomine Publij, qui nos susci-
 piens triduo, benignè exhibuit. Con-
 tigit autem patrem Publij febribus
 & dysenteria vexatum, iacere. Ad quē
 Paulus ingressus, cum orasset, & im-
 posuisset ei manus, saluauit eum. Quo
 facto omnes qui in insula habebant
 infirmitates, accedebant, & curaban-
 tur ab eo. Qui etiam multis honori-
 bus Paulum sunt profecuti. * Exinde
 nauigans venit Romam, ibique solu-
 tus à vinculis, mansit biennio toto
 in conducto suo, & suscipiebat om-
 nes

*te venerat
 in Miletum,
 sed Romanis
 missus à Fe-
 sto præside
 Iudæe, ad
 Cæsarem ve-
 nacum Cen-
 turione Iu-
 lio & cohort
 te Italica
 quibus custo-
 diendus cum
 alijs captiuis
 erat traditus
 tempestate
 14. diebus et
 noctibus ia-
 tata navi,
 venerat ca-
 su ad littus
 Insule Mi-
 leti.*

* Hic multae res gestae à Paulo omituntur quas in Macedonia, Attica, Corintho, Asia Phrygia, Galatia, & Epheso pro verbo Christi gestit, quarum meminit tamen Luc. cap. Act. 13. 14. vsque ad 27. Porro missus erat Romam à Festo praefecto Iudaeae, et Agrippa Rege, qui ad Caesarem appellauerat.

nès qui ingrediebantur ad eum, praedicans subinde regnum Dei, & docens quae sunt de Domino Iesu Christo. Post crucem verò Petri, & elisionem Simonis magi, in vrbe adhuc libera manebat custodia: qui à corona etiam martyrij eadē die dispensatione diuina subtractus fuerat, vt per eū omnes gentes Euāgelij praedicatione impleverentur. Itaque cū Romā à Iulio centurione Paulus fuisset perductus, sub vnius militis duntaxat custodia constitutus, post tertium diem conuocauit primores Iudaeorum: cumque conuenissent in hospitium eius, loquebatur illis: Ego, viri fratres (inquit) nihil aduersus plebem faciens, aut consuetudinem maiorum, vincens ab Hierosolymis traditus sum in manus Romanorū, qui cū inquisitionē de me habuissent, constituerant me primò dimittere, eò quòd nulla esset causa mortis in me. Contradicientibus autē Iudaeis, coactus sum appellare Caesarem. Quam ob causam cū essem in itinere, rogavi vos videre & alloqui: Propter spem enim Israëlis hac sum catena circumdatus. At illi dixerunt ad eum: Nos neque literas accepimus

de te

de te à Iudæa, neque adueniēs aliquis fratrum adnunciauit nomen & conditionem tuam. Cupimus autem nūc ex te audire, quæ sentis. Nam de secta hac notum est nobis, quia vbique ei contradicitur. Igitur constituto die venerunt ad eum plurimi in hospitium, ex Iudæis. Quibus exponebat ille scripturas, testificās regnum Dei, suadensque eis ex lege Moyſi & Prophetis, à mane vsque ad vesperam docebat. Sed cū non omnes crederent in Iesum, dixit Paulus ad eos: Spiritus sanctus rectè per Esaiam locutus est: Vade ad populum istum, & dicas: Aure audietis, & non intelligetis: & vidētes videbitis, & nō poteritis perspicere. In crassatum est enim cor populi huius, & oculos compresserunt, ne fortè videant oculis, & auribus audiant & corde intelligant, & conuertantur, & sanem eos. Notum ergo cupio esse vobis, & gentibus missum esse hoc salutare Dei, & ipsos ad salutem venturos. Et cū hæc dixisset, exierunt ab eo Iudæi, magis inter se concertationes agitātes. Ipse autem Paulus mansit Romæ toto illo biennio, in conducto suo, & suscipiebat omnes qui

qui ingrediebantur ad eum prædicans regnum Dei, & docens quæ sunt de Domino Iesu Christo, cum omni fiducia, sine impedimento. Hæc dum Romæ Apostolus faceret, interea apud Neronem Cæsarē defertur, quod nō solum nouam superstitionem inueheret, verumetiam aduersus Imperium seditioes excitaret. Accersitus igitur, & interrogatus à Nerone, vt rationem doctrinæ suæ redderet, ita coram Cæsare locutus est: De doctrina quidem magistri mei, de qua interrogasti me, non eam capiunt, nisi qui fidem mundo pectore adhibuerint. Quæ enim pacis sunt & charitatis, docui, & per circuitū ab Hierusalem vsque in Illyricum repleui verbum pacis. Docui, vt homines se inuicem diligāt. Docui, vt inuicem se honore præueniant. Docui sublimes & diuites, se non extollere, & sperare in incerto diuitiarum, sed in Deum ponere spem suam. Docui mediocres, in victu & vestimento contentos esse. Docui pauperes, in sua egestate gaudere. Docui patres, filios suos docere disciplinam timoris Dei. Docui filios, obtemperare parentibus, & monitis salutari-

bus,

Hæc, que sequuntur omnia, in historia Actorū non habentur.

De Illyrico Orientali hæc intelligenda.

bus, Docui possidentes, reddere tributum sollicitudine. Docui negotiatores reddere vectigalia ministris Reipublicæ. Docui vxores, diligere viros suos, & timere eos quasi dominos. Docui viros, fidem seruare coniugibus, sicut illi seruari sibi pudorem omnibus modis volunt. Quod enim punit maritus in vxore adultera, hoc punit in marito adultero ipse pater & conditor rerum Deus. Docui præterea dominos, vt mitius cum seruis suis agant. Docui seruos, vt fideliter, & quasi Deo, ita seruiant dominis suis. Docui Ecclesiam credentium, vnum & omnipotentem, inuisibilem & incomprehensibilem colere Deum. Hæc autem mihi doctrina non ab hominibus, neque per hominem aliquem data est, sed per Iesum Christum, & patrem gloriæ, qui mihi de cælo locutus est. Et dum me mitteret ad prædicationem Dominus meus Iesus Christus, dixit mihi: Vade, & ego ero tecum, spiritus vitæ omnibus credentibus in me: & omnia quæcunque dixeris, aut feceris, ego iustificabo. Hæc cum dixisset Paulus, Nero Imperator obstu-

C

puit

*Sententia
mortis in
Paulū pro-
nunciata à
Nerone.*

puit : indignatusque postea, sententiam in eum mortis pronunciauit, vt capite afficeretur. Et cum ei de morte illius tardiùs nunciaretur, misit duos ex armigeris suis Nero, Feregam & Parthemium : qui euntes inuenerunt Paulum cum omni fiducia & libertate vniuersum populum de Christi mirabilibus instruente[m]. Hos cum vidisset Paulus se accedentes, hortabatur eos dicens: Venite filij, & vos credite in Deum, vt saluentur animæ vestræ, qui me & omnes credentes sibi per aduentum vnigeniti filij sui suscitauit, & in regno suo quod æternum est, collocauit. Qui responderunt dicentes : Nos quidem Paule, prius ibimus ad Neronem, nuuciantes ei finem mortis tuæ. Tu autem ora pro nobis, vt credamus illi, quem tu prædicas Deum. Rogabant enim Paulum pro salute sua, vt baptizarentur. Tum rursus Apostolus: Post paululum (inquit) filij venite huc ad sepulchrum meum, & inuenietis duos viros orantes, Titum & Lucam : ipsi post me dabunt signum salutis. Et cum hæc dixisset, superuenerunt milites, qui correptum eum foras, extra ciuitatem duxe-

HISTORIAE LIB. I. 51

duxerunt. [Paulus verò cum venisset ad locum supplicij, cōuertit se contra Orientem : & eleuatis manibus ac oculis suis ad cælum, diutissimè orauit. Et completa oratione, dedit pacem fratribus, qui eum secuti fuerant : & valefaciens eis, flexis genibus, crucisque se signo muniens, ceruicem præbuit percussori. E cuius gladio, defesto capite pro sanguine lac cucurrit, ita vt percussoris dextram lactea vnda perfunderet. Quod cum circumstantibus visum fuisset, obstupefacti omnes magnificauerunt Deum, qui tantam gloriã donauerat Apostolo suo. Cuius corpus Lucina Christi famula, secundo ab vrbe milliario via Hostiensis, in proprio prædio, differtum aromatibus sepeliuit. Passus est autē III. Kalend. Iulias, duobus iam à passione Petri elapsis annis, regnante domino nostro Iesu Christo, cui est apud æternum Patrem & Spiritum

sanctum honor & gloria

in sæcula sæculo-

rum, Amen.

C 2 LIBER

*Sancti Pauli
li corona
martyrij.*

LIBER TERTIVS CER-
taminis Apostolici, de gestis beati
Andree Apostoli, authore Abdia
Babylonia Episcopo, ipsorum Apo-
stolorum discipulo, & Africano E-
piscopo interprete.

Andreas Apostolus, Si-
 monis Petri, qui Bar-
 ionas cognominatus
 erat, frater germanus
 fuit & Ionæ filius: ex
 primis erat, qui Chri-
 sto à Ioanne in Iordane baptizato ad-
 hæserunt. Audiens quippe à Ioâne in
 deserto: hunc Dei agnum esse, miracu-
 lo ductus, simul autoritate Ioannis,
 ad fratrem festinabundus contendit.
 Cui cum de Christo significasset, Petro
 persuasit, ut sese ad illum contemplan-
 dum sequeretur. Quam rem mox
 casus insecutus est, ut quo tempore
 is cum Simone fratre retia in mare
 mitteret, Christus fortè transfiret: à
 quo ambo vocati fratres, sine mora
 discipuli magistrum secuti sunt. Quo
 in munere cum diu Christum se-
 que-

queretur, probatus magistro, ad Apostolatus demum apicem ante passionem vocatus fuit. Et hæc quidē ante Dominicā passionem, ab hoc Dei viro gesta sunt. At verò post illū Dominicę ascensionis nobilē gloriosumq; triūphum, cū beati Apostoli prædicare verbum Domini per diuersas regiones incepissent, tum & Andreas Apostolus apud Achaiam prouinciam, adnunciare Dominum Iesum Christum exorsus est. Eodē tempore Matthæus Apostolus, qui & Euangelista, Myrmidoni vrbi verbum salutis ad-

*S. Andreae prima ex Iu-
dæa in A-
chaiam pre-
fectio.*

nunciauerat: sed incolæ ciuitatis illius grauius & indignè ferentes, quæ de redemptoris nostri virtutibus audiuerant, ac sua nolentes destruere templa, beatum Apostolum eruditis oculis, catenisque oneratum carceri incluserant, eo animo, vt paucis interpositis diebus interficerent. Quod antequam fieret, Angelus à Domino missus ad Andream Apostolum, vt in Myrmidonem ciuitatem maturaret, & fratrem Matthæum de squalore carceris erueret, monuit. Cui ille ait: Domine, ecce viam nescio, & quò ibo? Et ille: Vade (inquit) ad littus

C 3 maris

maris, & inuenies nauem, quam statim conscende, ego enim ero dux itineris tui. Paruit Andreas, inuentamque nauem ascendens, flantibus ventis congruis prosperè nauigauit ad urbem. Quam ut ingressus est, ad publicum se illico carcerem contulit, inueniēsque cū reliquis uinctis Matthæū, amarissimè fleuit, & facta oratione hæc uerba locutus est: Domine Iesu Christe, quem fideliter, prædicamus, & ob cuius nomen tanta perferimus, qui cæcis uisum, surdis auditū, paralyticis gressum, leprosis mundiciam, mortuis uitam, immensa clementia largiri dignatus es, aperi oculos serui tui, ut eat ad annuncian- dum uerbum tuum. Et statim locus ille cōtremuit, & lumen refulsit in carcere, & oculi beati Apostoli restaurati, & cunctorum cathenæ con- fractæ sunt, & trabes, in qua pedes eorum coartati erāt, scissa est. Quibus factis, omnes magnificabant Dominum, dicentes: Quia magnus est Deus, quem prædicant serui eius. Ita educti per beatum Andream de squalore carceris, omnes qui capti fuerant, abiit unusquisque ad propria: cum quibus &

Mat-

Matthæus recesserat. Ipse verò Andreas manens apud Myrmidonem, prædicabat incolis verbum Domini: quod cum minus audirent, adprehensum Andream, ligatis pedibus per plateas ciuitatis trahebant. Quibus in tormentis cum iam sanguis efflueret, & capilli vellerentur, Apostolus ad Dominum in hæc verba orationem habuit: Aperi Domine IESV Christe, oculos cordium illorum, vt cognoscant te DEVM verum, & desistant ab hac iniquitate: neque velis hoc illis peccatum statuere, quia nesciunt quid faciunt. Hæc cum dixisset, timor subitus inuasit incolas ciuitatis illius, vt dimisso Apostolo, peccatum agnoscerent, dicentes: Peccauimus in iustum, cumque se ad pedes Apostoli demitterent, remissionem delicti, & sibi ostendi viam salutis petebant. Quibus ille erectis, prædicabat Dominum IESVM Christum, & miracula quæ fecerat in hoc mundo ostendit. & quemadmodum ipsum mundum iam pereuntem proprio cruore redemerit. Ita vendicatis Domino incolis eius ciuitatis, cunctos in nomine patris & filij &

spiritus sancti, concessa peccatorum remissione baptizauit.

Quibus gestis, recedens ab eo loco, venit in regionem suam: vbi cum ambularet cum discipulis suis, accessit ad eum cæcus quidam, & ait: Andrea Apostole Christi, scio quia posses mihi reddere visum, sed nolo eum recipere. Hoc tantum deprecor, vt iubeas his qui tecum sunt, tantum conferre pecuniæ, vnde vestitum & victum comparem. Cui Andreas: Verè (inquit) cognosco, hanc non hominis, sed diaboli vocem esse, qui non sinit hominem istum recipere visum, & conuersus tetigit oculos cæci, & confestim recepit lumen, & glorificabat Deum. Cumque vestimètum vile haberet, & hispidum, ait Apostolus ad discipulos suos: Auferte ab eo vestimenta sordida, & date ei indumentum nouum. Et cum omnibus, qui cæcus erat, expoliatus esset, inquit Apostolus: Quod sufficit illi, hoc accipiat. Et sic accepto vestimento, gratias agens redijt in domum suam. Interea Demetrii cuiusdam, primi ciuitatis Amasæorum, puer erat Aegyptius, quem amore vnico diligebat.

*Ad urbem
Amasæorū
profectio.*

Is

Is co
spiri
Dem
tus A
ciden
inqu
ster
dilig
tem
gress
Hæc
dole
mur
præ
tem
fere
min
Et c
us, &
no
dul
zat
fier
ne,
con
cup
me
ego
fel

Is correptus febrī, fortè eo tempore spiritum exhalauerat. Itaque auditis Demetrius signis, quæ faciebat beatus Apostolus, venit ad eum, & procidens cum lachrymis ante pedes eius inquit: Nihil tibi difficile est ò minister Dei. Ecce puer meus quem vnice diligebam, mortuus est. Confido autem, & rogo, vt domum meam ingressus, eum, vt potes, reddas mihi. Hæc audiens beatus Apostolus, condolens lachrymis eius, venit ad domum in qua puer decumbebat, & prædicans diutissimè ea, quæ ad salutem populi pertinebant, cõuersus ad feretrum, ait: Tibi dico puer, in nomine Iesu Christi surge, & sta sanus. Et confestim surrexit puer Aegyptius, & reddidit illum Apostolus domino suo. Tunc omnes qui erant increduli, crediderunt in Deum, & baptizati sunt à beato Andrea. Dum hæc fierent, puer quidam Sostratus nomine, venit secretiùs ad beatũ Andream conquerens: Mater mea (inquit) concupiuit formã speciei meæ, & iugiter me insectatur, vt commiscear ei: quod ego infandum execratus, fugi. At illa felle commota, adiit Proconsulem

prouinciæ, vt crimen suum retorque-
Vel hoc au- at in me. Et scio, cùm accusatus fue-
thori fidem ro, quia nihil habeo quod ad hæc re-
confirmat. spondeam. Satiùs autem duco vitam
Nã Achaia amittere, quàm matris detegere cri-
Proconsulē men. Nunc autem hæc tibi confiteor,
perpetuò ha vt digneris pro me Dominum exora-
bebat, id re, ne innocens præsentì vita priuer.
quod in ope- Hæc eo dicente, venerunt ministri
re nostro Proconsulis, accersentes eum. Beatus
Reipub. Ro- verò Apostolus facta oratione surre-
mane proli- xit, & abiit cum puero. Mater autem
xè offendi- instanter accusabat eum, dicens: Hic,
missus. Domine Proconsul, oblitus maternæ
 pietatis, stuprum mihi inferre voluit,
 adeò vt vix ab eo me eripere potue-
 rim, ne violaret. Ad quæ Proconsul:
 Dic (inquit) puer si vera sunt ista, quæ
 mater tua prosequitur. At ille tace-
 bat. Iterum atque iterum interroga-
 bat Proconsul, & nihil ei quicquam
 puer respondit. Durante autem eo in
 silentio, Proconsul habebat cum suis
 consilium, quid esset ea re agendum.
 Mater autem pueri coepit flere. Ad
 quam conuersus beatus Andreas A-
 postolus, inquit: O infelix, quæ fletus
 emittis amaritudinis, propter ince-
 stum quem in filium es meditata. Quæ
 adeò

adeo
 vnic
 flam
 cent
 post
 litus
 adha
 per h
 in cu
 flum
 carce
 supp
 verò
 ram
 factu
 & or
 mate
 est. Q
 pedi
 quit
 ra ne
 to A
 tus c
 quie
 qui t
 ti rel
 conf
 uinc
 ni, c

adeò concupiscentia præcipitavit, vt vnicum amittere filium, libidine inflammante, non verearis. Hæc eo dicente, mulier ait : Audi Proconsul, postquam filius meus hæc in me molitus est, homini huic ab eo tempore adhæsit semper. Proconsul autem super his ira commotus, puerum iussit in culleum parricidij recludi, & in flumen proijci : Andream autem in carcerem retrudi, donec excogitatis supplicijs & ipsum perderet. Tum verò orante beato Apostolo, mox terræmotus magnus cum tonitru graui factus est, & Proconsul de sede cecidit, & omnes terræ decubuerunt. Tum & mater pueri percussa aruit, & mortua est. Quæ videns Proconsul, prostratus pedibus sancti Apostoli: Misere (inquit) pereuntibus, famule Dei, ne terra nos deglutiat. Orante igitur beato Apostolo, confestim terræmotus cessauit, ac fulgura & tonitrua quieuerunt. Ipse autem circumiens eos qui turbati iacebant, cunctos sanitati restituit. Ex eo tempore & Proconsul, & multi alij in Achaia provincia, suscipientes verbum Domini, crediderunt in Iesum Christum, &

*In Synopen
Achaiae ci-
uitatē con-
migratio.*

baptizati sunt ab Apostolo Domini.
Contigit autē, vt eo tempore Cratini
quoq; Synopensis filius, dū in balneo
mulierū lauaretur, à dæmone, perdi-
to sensu grauiter cruciaretur. Ipse igitur
cū & febre grauiter ægrotaret,
& vxor similiter hydrope intumuis-
set, epistolam ad Proconsulem misit,
in qua rogabat, vt Andreā exoraret,
ad se, vt veniret. Deprecāte igitur Pro-
consule, Andreas ascenso vehiculo
venit ad ciuitatē, cumq; introiisset in
domum Cratini, conturbauit spiritus
malignus puerū, & venit & proci-
dit ante pedes beati Apostoli. Quem ille
increpans: discede (inquit) humani
generis inimice, à famulo Dei, & sta-
tim multum clamitans, ab eo disces-
sit. Et veniens Apostolus ad stra-
tum Cratini: Rectè ægrotas, ait, qui
relictō proprio thoro, scorto misce-
ris. Surge in nomine Domini I E S V
Christi, & sta sanus, & noli vltra pec-
care, ne maiorem ægrotationem in-
curras. Et sanatus est ex illa hora
Cratinus. Mulieri quoque dixit: de-
cepit te, o infelix mulier, concupis-
centia oculorum, vt relictō coniuge,
alijs miscereris: & ait: Domine Iesu
Christe,

Christe, deprecor piam misericordiã tuam, vt exaudias seruum tuum, & præstes, vt si hæc mulier ad cœnum libidinis, quo priùs erat fœdata, fuerit reuoluta, non sanetur omnino. Quare si Domine nouisti, cuius potentia etiã futura prænosçitur, quod deinceps hæc mulier ab hoc possit se flagitio abstinere, iam te iubente, sanetur. Hæc eo dicente, disrupto per inferiorem partem humore, sanata est cum viro suo. Beatus autem Apostolus, cùm gratias egisset, fregit panem, & dedit ei. Quo accepto, credidit Domino, cum omni domo sua: nec deinceps illa scelus, aut, vir eius, quod priùs admiserant, perpetrarunt. Quibus factis, Cratinus cùm magna munera Apostolo, prostratus in terra cum vxore, tribuere vellet: Non est meum (inquit vir Dei) hæc accipere dilectissimi: sed potiùs vestrum est, ea indigentibus erogare. Et ita nihil accipiens ex his quæ offerabatur, Nicæam proficiscitur, in Asiã, vbi erant septem dæmones inter monumenta commorantes, secus viã qui prætereuntes homines quotidie lapidabant, & morte afficiebant. Veniente autem

*Ex Achaia
in Asiã
profectio.*

beato Apostolo, exijt ei obuiam vni-
 uersa ciuitas cum ramis oliuarum,
 proclamantes laudes, atque dicentes:
 Salus nostra in manu tua est, homo
 Dei. Et cum exposuissent omnem
 rei ordinem, respondit Apostolus: Si
 creditis in Dominum Iesum Chri-
 stum filium Dei omnipotentis, cum
 spiritu sancto vnum Deum, liberabi-
 mini eius auxilio, ab hac dæmonum
 infestatione. At illi clamabant dicen-
 tes: Quæcunque prædicaueris, credi-
 mus, & obaudimus iussioni tuæ, vt mo-
 dò ab ista tentatione liberemur: At
 ille gratias agens Deo, pro eorum fi-
 de, iussit ipsos dæmones in conspectu
 omnis populi eius adstare: qui vene-
 runt in similitudine canum. Tunc
 conuersus Apostolus ad populum,
 inquit: Ecce dæmones, qui aduersati
 sunt vobis. Si itaque creditis, quòd
 in nomine IESV Christi possim eis
 imperare, vt desistant à vobis, confi-
 temini coram me. At illi clamauerunt
 dicentes: Credimus IESVM Chri-
 stum filium DEI esse, quem prædi-
 cas. Tunc beatus Andreas impe-
 ravit dæmonibus dicens: Ite in lo-
 ca arida & in fructuosa, nulli poenitus
 homi-

homini nocentes, neque accessum
 habentes, vbiunque nomen Domi-
 ni fuerit inuocatum, donec accipia-
 tis debitum vobis supplicium ignis
 æterni. Hæc eo dicente, dæmones
 dato rugitu euauerunt ex oculis ad-
 sistentium, & liberata est ciuitas ea
 ex illa hora. Baptizauit quoque inco-
 las illius beatus Apostolus: & insti- *Primus Epi-*
 tuit eis Episcopum Calistum, virum *scopus Nicæ*
 sapientem, & irreprehensibiliter cu- *à Beato An-*
 stodientem quæ à doctore susceperat. *drea ordina-*
 Postea egressus Nicæã Andreas, cùm *tus.*
 ad portam Nicomediæ appropinqua-
 ret, efferebatur mortuus in grabato,
 cuius pater senex seruatorum susten-
 tatus manibus, vix obsequium fune-
 bri valebat impendere. Mater quo-
 que hac ætate grauata, sparsis crini-
 bus sequebatur, dicens: Væ mihi cu-
 ius vsque ad hoc tempus ætas produ-
 cta est, vt funeris mei apparatus in
 filijs funus expendam. Cumque hæc
 & similia deplorantes cadauer voci-
 ferando prosequerentur, affuit A-
 postolus Domini, condolensque la-
 chrymis eorum, ait: Dicite mihi ob-
 secro, quid huic puero contigit, vt ab
 hac luce migraret? At illi præ timore
 diu

diu nihil respondere poterant. tandem collecta mente, subiecerunt: Dū esset (inquiunt) iuuenis iste in cubiculo solus, aduenerunt subito septem canes, & irruerunt in eum. Ab his igitur miserrimè discerptus, cecidit, & mortuus est. Tunc beatus Andreas suspirans, & in cælum oculos erigens, cum lachrymis ait: Scio Domine, quia dæmonum illorum fuerunt insidiæ, quos à Nicæa vrbe pepuli: & nunc rogo Iesu benigne, vt resuscites eū, ne cōgaudeat aduersarius humani generis de eius interitu. Et hæc dicens, ait ad patrem mortui: Quid dabis mihi, si restituero tibi filium tuum saluum? Et ille: Nihil habeo preciosius: ipsum enim dabo, si ad vitam surrexerit, te iubente. Quibus dictis, iterum beatus Apostolus ad cælum expansis manibus orauit, dicens: Redeat quæso Domine anima pueri, vt isto resuscitato, relictis cuncti idolis, ad te conuertantur, fiatque eius viuificatio salus omnium pereuntium, vt iam non ampliùs subdantur morti, sed tui effecti vitam mereantur æternam. Respondentibus autem fidelibus, Amē, conuersus ad feretrum, inquit: In

HISTORIAE LIB. III. 63

nomine IESV Christi surge, & sta super pedes tuos. Et statim admirante populo surrexit, ita omnes qui aderant, voce magna clamarent: Magnus est Deus Christus, quem prædicat seruus eius Andreas. Parentes quoque pueri multa munera dederunt filio suscitato à mortuis, quæ beato Apostolo offerret, sed ille nihil ex his accepit: puerum tantum secum ad Macedoniam abire præcipiens, salutaribus verbis instruxit. Egressus itaque Nicomedia Apostolus nauē conscendit, ingressusque Hellespontum fretū nauigabat, vt veniret Bizantium. Et ecce commotum est mare, & incubuit super eos ventus validus, ita vt nauis mergeretur. Itaque cū omnes mortis periculum præstolarentur, orauit beatus Andreas ad Dominum, præcipiensque vento, siluit. Qui euerunt autem mox & fluctus maris, & tranquillitas secuta est: ereptiq; omnes à presenti discrimine, Bizantium peruenerūt, † Inde progressi, vt transfirent Thracias, occurrit eis multitudo hominum à longè cum euaginatīs gladijs, lanceas manu gestantium, qui volebant in illos irruere.

Quod

Sancti Andree ex Asia in Macedoniam profectio.

Sanctus Andreas Constantinopoli fuit, hoc est Byzantij, in itinere cum in Macedoniam iret.

Quod cum vidisset Andreas Aposto-
 lus, faciens crucis signum contra eos,
 ait: Oro Domine, ut decidat pater eo-
 rum, qui hæc eos agere instigauit,
 Conturbentur virtute diuina, ne læ-
 dant sperantes in te. Hæc eo dicente,
 Angelus Domini cum magno splen-
 dore præteriens, tetigit gladios eorum,
 & mox corruerunt proni omnes in
 terram. Et ita beatus Apostolus cum
 suis sine detrimento præteriuit. Et
 qui hostes antea fuerant, proiectis
 gladijs adorabant illum, Angelusque
 Domini cum ingenti lumine recessit.
 Interea Andreas emenso itinere, ad
 Perinthum ciuitatem Thraciæ mari-
 timam peruenerat, ut naue in Macedo-
 niam traiceret. Cumque angeli
 monitu, qui ei iterum apparuit, na-
 uem conscendisset, antequam solue-
 rent à terra, verbum Domini cunctis
 in nauis secum existentibus prædica-
 bat. Cuius verbis salutaribus persuasi
 cuncti, cum ipso nauis præfecto, in
 Iesum Christum credentes, glorifica-
 bant Deum. Quare lætatus sanctus
 Apostolus, quod nec in mari defue-
 rit, qui verbum Domini audiret, &
 ad filium Dei omnipotentis conuer-
 tere.

*E Perin-
 tho
 in Macedo-
 niam trans-
 fretatio.*

teretur, glorificabat & laudabat Deū conditorem cæli & terræ. Dum hæc fierent, & antequam adhuc Apostolus in Macedoniam peruenisset, accidit quòd duo viri in Philippis fratres germani essent, nobiles, & quibus erat magna domi facultas: erantque alteri filij duo, alteri totidem filiæ.

Hi, cum in ciuibus nulli forent, qui dignè generationi illorum iungi possent, in isto fœdere obligauerunt se mutuò, vt vnã domum facerent, & vnus filij alterius filias in matrimonium acciperent. Cumque iam dies nuptiarum esset constitutus, factum est verbum Domini ad eos, dicens: Nolite coniungere liberos vestros, donec huc veniat famulus meus Andreas: ipse enim vobis, quæ agere debeatis, ostendet. Iam autem thalamus præparatus erat, & conuiuæ vocati erant, omnisque apparatus nuptialis in promptu tenebatur. Interea triduo elapso, aduenit beatus Apostolus, & videntes eum gauisi sunt magno gaudio: & occurrentes ei cum coronis, processerunt ante pedes eius, & dixerunt: Te admoniti præstolamur famule Dei, vt venias & ad-

*In Philippos
Macedoniæ
urbem cons
migratio.*

*Mos antiquus
cum coronis
obuiam
procedere,
cuius sæpe
T. Linius me
minit.*

& adnuncies nobis, quid faciamus. Sumus enim oraculo diuino iussi te operiri: & ne antea coniungerentur liberi nostri, quàm tu venires, indicatum est nobis. Erat autem tunc vultus beati Apostoli tanquam Sol relucens, ita vt omnes admirarentur, & honorarent eum. Qui cum audiisset quæ gesta essent, Nolite (ait) filiolli, nolite seduci, nolite decipere hos iuuenes, quibus potest fructus apparere iustitiæ. Sed magis pœnitentiam agite, quia deliquistis in Dominum, vt proximo sanguine velletis polluere coniugia filiorum vestrorum. Neq; verò nos nuptias euertimus, aut vetamus, cum ab initio Deus masculum iungi præcepisset, & foeminam: verum incesta potiùs damnamus. Hæc eo loquente, commoti parentes eorum dixerunt: Oramus Domine, vt depreceris pro nobis Deum tuum, quia nescientes fecimus hoc delictum. Adolescentes autem videntes vultum Apostoli splendere tanquam angeli Dei, dicebant: Magna & immaculata est doctrina tua, vir beate, quod nesciebamus. Nunc enim verè cognouimus, quia Deus loquitur in te. Ad quos

quos conuersus sanctus Andreas: Custodite (inquit) sine pollutione, quæ audistis à me, vt sit DEVS vobiscum, & accipiatis mercedem operis vestri: id est, sempiternam vitam, quæ nullo clauditur fine. Hæc dicens Apostolus, benedixit eis: & relictis Philippis, perrexit in Thessalonicam, Vbi iuuenis quidam nobilis erat, diues opibus, Exoos nomine, cuius parentes magno in ea ciuitate loco erant. Hic cum de virtutibus beati Andreæ cognouisset, venit ad Apostolum in seipsis parentibus: & procidens ad pedes eius rogabat eum, dicens: Ostende mihi Domine viam veritatis, vt immortalitatem consequi possim. Cognoui enim, quòd verus minister sis eius, qui te misit. Sanctus verò Apostolus prædicabat ei Dominum Iesum Christum, & credidit adolescens, ex illa hora adherens viro Dei, nulla facta vel parentum vel facultatum suarum mentione. Interea parentes requirentes filium, cum audiissent quòd cum Apostolo moraretur, accedentes muneribus filium ab Andrea separare nitentur. Sed noluit adolescens obtemperare, dicens: Vtinam nec vos
has

*Tristega habitatio triū
conrignationum in aedi-
bus altissimi
ma Græca
vox est.*

has opes haberetis: & mundi simul cognoscentes authorem, qui est verus Deus, animas vestras ab ira futura erueretis. Quæ dum iuuenis faceret, sanctus quoque Apostolus descendit de tristega, & prædicabat eis verbum Domini: sed non audientibus redijt ad puerum, & clausit ostia domus. At illi vocata cohorte, venerunt, vt incenderent domum cumque scirpos & faculas subiecissent, & iam flamma ferretur in altum, arrepta adolescens ampulla aquæ, Domine inquit, Iesu Christe, in cuius manu omnium elementorum, natura consistit, qui aëria inficis, & infecta facis arefcere: qui ignita refrigeras, & extincta succendis: extingue iam hos ignes, vt tui non tepescant, sed magis ad fidem accendantur: & hæc dicens, effudit desuper aquam ex ampulla: & statim omne incendium ita sublatum est, ac si nunquam accensum fuisset. Quod videntes parentes pueri, dicebant. Ecce filius iam noster magus effectus est. Et adhibentes scalas, volebant ascendere in tristegam, vt eos interficerent. Dominus autem excæcavit eos ne viderent

rent ascensum scalarum. Quumque in hac peruersitate durarent, quidam Lysimachus è ciuibus ait: Ut quid o viri, casso vos labore consumitis? Deus enim pugnat pro viris istis, & vos non cognoscitis, desistite ab hac stultitia, ne vos caelestis ira consumat. Hæc eo dicente, compunctionis corde dicebant: Verus est Deus, quem isti colunt, quem & nos sequi constituimus. Aduenerant autem iam tenebræ noctis, & subito lumen affulsit, & omnium oculi illuminati sunt ascendentesque vbi erat Apostolus cum puero, inuenerunt eum orantem. Prostrati igitur in pavimento, clamabant dicentes: Te rogamus Domine, vt ores pro seruis tuis, qui errore seducti sunt. Tanta autem omnes compunctio cordis tetigerat, vt diceret Lysimachus, qui vicinus erat: Verè Christus est filius Dei, quem prædicat seruus eius Andreas. Itaque cum omnes corroborati ab Apostolo in fide crederent, parètes tamen infideles manserunt, & execrantes adolescentem, domum regressi sunt, subdètes omnia

quæ

quæ habebant publicis ditionibus. Qui haud multò post, quinquaginta diebus elapsis, vnus horæ momento expirauerunt. Et post hæc, propterea quòd diligenter omnes viri ciuitatis adolescentem, ob mansuetudinem eius, patrimonium ei à publico est restitutum. Et cum possideret cuncta quæ parentes eius habebant, non tamen discedebat ab Apostolo, sed fructus prædiorum in pauperum necessitatibus, & curis indigentium expendebat. Igitur cum multo tempore apud Thessalonicam sanctus Apostolus Domini vnà cum adolescente moraretur, congregatis subinde in theatrum multis hominum millibus, predicabat non solum Andreas verbum Dei, sed ipse etiam iuuenis, adeò ut mirarentur cuncti prudentiam eius. Itaque euenit postmodum, vt Carpianus cuiusdam ciuis filius valdè ægrota- ret, pro quo cum multi & apud adolescentem, & apud Apostolum ipsum precibus intercederent: Nihil est (inquit sanctus Andreas) impossibile apud Dominum. Sed tamen vt credatis, adducite eum in conspectum nostrum, & sanabit illum Dominus

Iesus

Iesus Christus. Quæ audiens pater ægroti, cucurrit mox ad filium suum domum. Hodie Adimathe, inquit (hoc enim erat ægroti pueri nomen) sanus eris. Ad quem filius: iam video insomnij mei exitum, nam per quietem hunc vidi virum, qui me sanabit. Et hæc dicens, induit vestimenta sua. surrexitque à grabato, & pergebat ad theatrum cursu veloci, ita ut nō possent parentes vestigia eius adsequi, & procidens ad pedes beati Apostoli, gratias egit pro sanitate recepta. Populus autem qui aderat, obstupescibat, videns eum post viginti tres annos ambulans, ex quo lecto fixus fuisset: glorificabantque cuncti Dominum, dicentes: Quia non est similis Deo Andreæ. Accessit & alius à ciuitibus tum ad beatum virum, cuius filius spiritum immundum habebat: Sana quæso (ait) vir Dei filium meum, quia malè vexatur à dæmonio. Dæmon verò sciens futurum se eijci, feduxit puerum in secretum cubiculū. & suffocauit eum laqueo, extorquens animam eius. Denique pater, cum inuenisset filium mortuū, plurimum fleuit, & ait amicis: Ferte cadaver ad

D. thea-

theatrum. Confido enim quòd poterit resuscitari ab hospite, qui prædicat Deum verum. Quod ubi factum fuisset, ac posito coram Apostolo caduere, totam rei causam cognouisset, conuersus ad populum Andreas: Quid (inquit) vobis proderit, viri Thessalonicenses, cum hæc fieri videritis, & non creditis? At illi dixerunt: Ne dubites, quin isto resuscitato, omnes in Deum tuum credituri simus. Hæc illis dicentibus, ait Apostolus: In nomine IESU CHRISTI surge puer, & statim surrexit, & stupefactus omnis populus clamabat dicens: Nunc credimus Deo illi cuncti, quem prædicabas. Sufficiunt hæc nobis. Et deducentes eum ad domum suam cum facibus & lucernis, eò quòd iam nox aduenisset, manserunt apud eum per triduum: quo tempore de illis quæ DEI erant, abundè omnes instruxit.

Dum hæc apud Thessalonicam fiunt, interea vir quidam ex Philippis, Medias nomine, cuius filius graui ægitudine torquebatur, Thessalonicam ad Apostolum venit, deprecans filij sanitatem, tanto animi affectu,

vt l
stolu
man
re fil
volu
nu il
Cum
tatis
lijs,
habel
diutu
uersu
Audi
vt fa
vinct
carne
ad D
us mi
us a
impe
malic
Medi
& de
& hi
nihil
fius n
beati
pone
abluc
vt

vt lachrymas emitteret. Beatus Apostolus abstergens genas eius, & caput manu demulcens, dicebat: Confortare fili: tantum crede, & implebuntur voluntates tuæ, adprehensaque manu illius, cum eo ibat in Philippos.

Cumque ingrederentur portam ciuitatis, occurrit ei senex rogans pro filiis, quos carceri conclusos Medias habebat, vlcibus penè, & temporis diuturnitate putrefactos. Vbi conuersus ad Mediam, sanctus Andreas: Audi homo, tu quidem deprecaris, vt sanetur filius tuus: cum apud te vinciti retineantur, quorum iam sunt carnes exesæ. Quare si preces tuas vis ad Dominum proficisci, solue prius miserorum cathenas, vt filius tuus à debilitate laxetur. Nam sentio impedimentum fieri precibus meis, maliciam quam exerces. Quæ audiens Medias, procidit ad pedes Apostoli, & deosculans inquit: Absoluantur & hi duo, & alij septem, de quibus nihil audiuisti, tantum vt sanetur filius meus. & iussit eos in conspectum beati Apostoli exhiberi. At ille imponens eis manus, & per triduum ablucens vulnera eorum, sanitati resti-

Reditus in Philippos.

tuit, libertatiq; donauit. Postera verò
die ait ad puerum: Surge in nomine
Iesu Christi, qui me misit, vt medear
infirmiitati tuæ: & adprehensa manu
eius, leuauit eum. Qui statim surrexit,
& ambulabat, magnificans Domi-
num. Vocabatur autem puer ille Phi-
lomedes, qui tribus decubuerat an-
nis. Clamante autem plebe, & dicente
Et nostris medere infirmis, famulus
Dei, conuersus ait Andreas ad pue-
rum: Vade per domos ægrotantium
& in nomine Iesu Christi, in quo sa-
natus es tu, iube eos exurgere. At illi
admirantibus cunctis, abiit per do-
mos infirmorum, inuocatoq; Christi
nomine, restituebat sanitati quotidie
quàm plurimos. Credidit igitur eo
tempore omnis populus Philippo-
rum, offerensque ei munera, rogant
multi vt audirent verbum Dei. Bea-
tus verò Apostolus prædicans Deum
verum, nihil de muneribus accipie-
bat: Denique Nicolaus quidam ci-
uium numero, exhibens carrucam
deauratam cum quatuor mulis can-
didis, totidemque equis, obtulit be-
ato Apostolo dicens: Hæc accipe fa-
mule Dei, quibus nihil inueni in re-

bu

bus meis præstantiùs, tantùm vt fanetur filia mea, quæ diutino morbo cruciatur. Cui subridens beatus Apostolus: Accipio quidem (inquit) munera tua Nicolae charissime, sed non hæc visibilia. Nam si pro filia quæ preciosa in domo tua habes offerre cupis, quantò magis pro anima debes tale quoddam munus preciosum offerre? Ego verò hoc solum à te accipere cupio, vt homo ille interior cognoscat verum DEVM factorem suum, rerumque omnium creatorem, qui terrena respuat, & æterna desideret; qui caduca negligat, sempiterna diligat: qui illa quæ videntur cõtemplatione spiritualis intentionis aduertat, vt cùm in his exercitato sensu vigeris vitam æternam consequi merearis: filiam hic sanitati redditam, etiam in illo æternitatis gaudio perfruaris. Hæc eo dicente, persuasit omnibus, vt relictis idolis, Deum verum crederent, filiam quoque ipsius eiusdem Nicolai sanauit ab infirmitate in illa hora, & omnes magnificabant eum, percurren- te per totam Macedoniam fama de virtutibus, quas faciebat super infirmos Apostolus

Domini. Euenit porrò sequenti die, cum doceret beatus Andreas populos, vt adolescens quidam exclamaret voce magna dicens: Quid tibi & nobis Andrea famule Dei? venisti ne vt nos è proprijs sedibus exturbares? Tunc beatus Apostolus vocato ad se iuvene, ait: Enarra author criminis, quod sit opus tuum? Et ille Ego (inquit) in hoc puero, ab adolescentia eius habitauì, suspicanti quod nunquam ab eo recederem. Nudiustertius autem audiui patrem illius dicentem amico suo: Vadam ad hominem famulum DEI Andream, & sanabit filium meum. Timens igitur cruciatus, quos nobis inferes, ecce egrediar ex eo coram te. Et hæc dicens, prostratus solo ante pedes Apostoli, exiit à puero, & sanatus est ex illa hora, surgensque voce magna glorificabat Deum. Tantam vero gratiam Deus præstiterat sancto Apostolo, vt sua sponte quotidie multi venirent ad audiendum verbum salutis. Sed & philosophi veniebant & disserabant cum eo, & nemo poterat resistere doctrinæ eius. Igitur cum hæc agerentur à viro Dei apud Thessaloniam.

salonicam, surrexit quidam inimicus
 prædicationis Apostolicæ, is accessit
 Proconsulem præuinciae Quirinum,
 & ei de Andrea significauit, quemad-
 modum multos quotidie à religione
 maiorum & Deorum cultura auerte-
 ret, in Tbeſſalonica: qui templa deo-
 rum prædicaret destrui, caeremonias
 respui, & omnia pristinae legis decre-
 ta conuelli, vnum Deum tantum coli
 præcipiens, cuius etiam se famulum
 profiteretur. Quibus commotus Pro-
 consul, milites qui comprehenderent
 ipsum, misit. Qui conuenientes ad
 portam, in qua domo commoraretur
 Apostolus, didicerunt. Ingredientes-
 que illam cum vidissent vultum eius
 fulgore nimio resplendentem timore
 perterriti ceciderunt ante pedes eius.
 Beatus verò Apostolus narrabat au-
 dientibus, quæ de eo Proconsuli nun-
 ciata fuissent, & venietes populi cum
 gladijs & fustibus volebant milites
 interficere: sed prohibuit sanctus Apo-
 stolus. Impeditis igitur Proconsul ijs
 quæ constituerat, fremuit valdè: &
 misit alios viginti, & ipsi ascendentes
 in domum, cum vidissent beatum A-
 postolum, turbati nihil dixerunt. Quæ

Proconsul vt accepit, iratus misit aliam militum cateruam, qui eum cum vi adducerent. Quibus visis, Apostolus ait: Nunquid propter me venistis? Et illi: Propter te (inquiunt) si tamen tu es magus, qui praedicas Deos non coli. Quibus ille respondit: Ego magus non sum, sed Apostolus Dei mei Iesu Christi, quem praedico. Dum haec agerentur, vnus militum arreptus a daemone, euaginato gladio clamans dixit: Quid mihi & tibi, Quirine Proconsul, vt mitteres me ad hominem, qui non modo extrudere ab hoc vase, verum etiam suis me virtutibus incendere potest? vtinam venires ad occursum ei, & nihil mali ageres contra illum. Quum autem haec dixisset, egressus est a milite, ceciditque miles, & mortuus est. Interea adfuit Proconsul cum magno furore, & stans secus sanctum Apostolum, eum tamen videre nequiuit: Cui ille dixit: Ego sum quem quaeris Proconsul. & statim aperti sunt oculi eius, & vidit illum, & indignans ait: Quae est haec infania, vt contempnas iussionem nostram, & ministros nostros subijcias ditioni tuae? Iam
verè

HISTORIAE LIB. III. 81

verè te magum atque maleficum esse, manifestum est.

Quapropter feris te obijciam, & quòd nos & quòd deos contempnas: & tunc videbo, si te possit eripere crucifixus quem predicas. Cui beatus Apostolus: Oportet (inquit) & te credere Proconsul, Deum verū. & quem misit filium eius Iesum Christum, præsertim cum videas unum de militibus tuis interiisse. & prostratus ad orationem sanctus Apostolus, cum diutissimè preces fudisset ad Dominum, tetigit militem, dicens: Surge, suscitatus te Dominus meus Iesus Christus, quem prædico. & statim surrexit miles, & stetit sanus. Cumque populus acclamaret, Gloria Deo nostro: Proconsul ait, Nolite credere o simplices, magus est. At illi clamabant, dicentes: Non est hæc magica, sed doctrina vera & sana. Ad quæ Proconsul: Hominem istum bestiis tradam, & de vobis scribam Cæsari, ut velociter pereatis, quia contempnitis leges eius. Illi autem volentes eum lapidibus obruere, dicebant: Scribe Cæsari, quia Macedones recepere verbum Dei, & contempnitis idolis Deum

*Macedones
magna civitas.*

D S verum

verum adorant. Ad quæ iratus Proconsul, abiit in Prætorium: & facto mane, intromisit feras in stadium, & iussit eò trahi ac proijci beatum Andream. Quo adprehenso, cum capillis tractus ac fustibus impulsus in arena fuisset relictus; admiserunt aprum ferocem & horribilem, qui ter cum circumisset sanctum Dei, nihil nocuit. Videntes autem hæc populi, dederunt gloriam Deo. Proconsul verò iussit adduci taurum, qui triginta militibus tractus, & à duobus venatoribus impulsus, Andream non attigit, sed venatores in frustra discerpit: & postremò dans mugitum, cecidit, & mortuus est, & statim acclamabat populus dicens: Verus Deus Christus. Dum hæc agerentur, Angelus Domini visus est descendisse de cælo, & confortabat S. Apostolum in stadio. Denique Proconsul feruens ira, iussit leopardum ferocissimum dimitti. qui dimissus, reliquit populum: & ascendens ad sedem Proconsulis, arripuit filium eius, & suffocavit eum. Tantaq; insania Proconsulem obtinuerat, vt neque de his aliquid, aut doleret, aut diceret. Inter hæc

HISTORIAE LIB. III. 83

hæc beatus Apostolus conuersus ad
 populum dixit: Ex his cognoscitis vi-
 ri Thessalonicenses, quia verum De-
 um colitis, cuius virtute bestiaë supe-
 ratæ sunt, quem nunc Quirinus Con-
 sul ignorat. Sed ego, vt credatis faci-
 lius, etiã filium illius in nomine Chri-
 sti, quem prædico, suscitabo, vt con-
 fundatur stultissimus pater eius, &
 prostratus terre, diutissimè orauit, ad-
 prehensaq; manu suffocati suscitauit
 eum. Hæc videntes populi, magnifi-
 cauerunt Deum, & quærebant Qui-
 rinum interficere: sed non sunt per-
 missi ab Apostolo. Proconsul autem
 confusus, discessit in Prætorium suũ.
 His ita gestis, adolescens quidam, qui
 diu iam cum Apostolo manserat, in-
 dicauit matri suæ quæ acta erant: &
 accersiuit eã, vt veniret ad occursum
 sancti. Quæ accedens, procidit ad pe-
 des Apostoli, & quærebat audire ver-
 bum Domini. Cui cùm satisfactum
 esset, deprecatione multa rogauit, vt
 accederet ad agrum eius, in quo ser-
 pens miræ magnitudinis erat, qui to-
 tam regionem illam deuastabat. Ap-
 propinquante autem Apostolo, sibila
 magna emittens, erecto capite obuiã

D 6 venit

venit. Erat enim lōgītudo eius quinquaginta cubitorum, vt omnes qui aderant metu terrerētur, & terrā decubarent. Tunc sanctus Dei ait ad eum: Abde caput funeste, quod erexisti in principio ad perniciem generis humani, & subde te famulis Dei, ac morere. Et statim serpens emittens grauem rugitum, circumdedit quercum magnam, quæ propinqua erat, & obligans se circa eam, euomensque riuum veneni expirauit. Sanctus verò Apostolus post hæc ad prædium peruenit, in quo paruulus, quem serpens perculerat, mortuus decubabat, & videns flere parentes illius, inquit: Dominus noster, qui vult vos saluos fieri, misit me huc, vt credatis in eum: Nunc autem abeuntes, videte interfectorem filij vestri. At illi dixerunt: Nihil de morte dolemus filij, si vltionem de inimico videmus. Illis verò abeuntibus, dixit Apostolus ad vxorem Proconsulis: Vade, & suscita puerum. At illa nihil addubitans, accessit ad corpus, & inquit: In nomine Dei mei Iesu Christi, surge puer incolumis, Et statim surrexit. parentesque redeuntes, cum vidissent & serpentem

MOR.

mortuum, & inuenissent filium uiuentem, prostrati coram Apostolo, gratias Deo agebant. Sequenti uero nocte uidit per quietem beatus Andreas uisionem, quam & fratribus enarrauit, dicens: Audite somnium meum dilectissimi, Videbam, & ecce mons magnus erat, in sublime elatus, qui nihil super se de terrenis rebus habebat, nisi quod luce resplendebat, in tantum, ut mundum putaretur inluminare. Et ecce astiterunt mihi dilectissimi fratres, Petrus & Ioannes. Et Ioannes quidem extensa manu Petro Apostolo, leuabat eum in uerticem montis, & conuersus ad me, rogabat ascendere post Petrum, dicens: Andrea, poculum Petri bibiturus es. & extensis manibus, subdi: Appropinqua mihi, & extende manus tuas, ut coniungantur manibus meis, & caput tuum capiti meo societur. Quæ cum fecissem, inuentus sum breuior esse Ioanne. Et post hæc ait mihi: Vis cognoscere imaginem huius rei quam cernis, uel quis sit qui tibi loquatur? Et ego: Desidero, inquam. Et ait mihi: Ego sum uerbum crucis, in qua pendebis in proximo,

Somniū Andree de futura passione.

*Preparatio
S. Andreae
ad passionē.*

propter nomen eius quem prædicat.
Et multa alia dixit, quæ nunc filere
oportet: prodebuntur autē tunc, cum
ad hanc emulationem accessero. Qua-
re rogo, conueniant omnes qui susce-
pere verbum Dei, vt cōmendem illos
Domino Iesu Christo, quò eos in do-
ctrina sua immaculatos custodire di-
gnetur. Ego verò iam resoluo à cor-
pore, & vado ad promissionē illam,
quam mihi polliceri dignatus est Re-
gnator cœli & terræ, qui est filius om-
nipotentis Dei, cum sancto spiritu ve-
rus Deus, permanens in sæcula sem-
piterna. Hæc audientes fratres, flebant
valde, & cædebant palmis facies su-
as, cum gemitu magno. Denique con-
uenientibus cunctis, ait iterum: Scito-
te dilectissimi, me discessurū à vobis.
Sed credo in Iesum, cuius verbū præ-
dico, quia custodiet vos à malo, vt nō
diuellatur ab inimico hæc messis,
quam in vobis, seui: id est, cognitio
& doctrina Iesu Christi Domini mei.
Vos autē orate iugiter, & state fortes
in fide, vt euulsa Dominus omni zi-
zania scandali, tanquam triticū mun-
dum, in horreo vos cœlesti congrega-
re dignetur. Et sic per dies quinque do-
cebat

cebat eos, & confirmabat in præceptis Dei. Posthæc autem expansis manibus orauit ad Dominum, dicens: Custodi quæso Domine gregem hunc, qui iam tuam cognouit salutem, ut non præualeat ille malignus: Sed quæ te iubente, & me dispensante suscepit, inuiolata custodire mereatur, in sæcula sæculorum. Et his dictis, omnes qui aderant, responderunt, Amen. Apostolus verò accipiens panem, & gratias agens fregit, & dedit omnibus dicens: Accipite gratiam, quam vobis tradidit per me famulum suum Christus Dominus Deus noster, & exoscilians singulos, atque commendans Domino, ex Philippis Thessalonicam profectus est, ibique biduo docens discessit ab eis. Multi autem ex Macedonia fideles profecti sunt cum eo, quorum fuerunt duæ naues. Quærebant autem omnes, ut illam nauem, in qua Apostolus uehebatur, conscenderent, desiderantes eum audire loquentem, scilicet ut nec in mari deesset eis verbum Domini. Ad quos conuersus Apostolus: Noui (inquit) desiderium vestrum, dilectissimi, sed nauis hæc paruula est.

Quare

*Oratio S.
Apostoli.*

*Antymus S.
Andree di-
scipulus.*

Quare rogo vt pueri cum impedi-
mentis in maiorem nauem transeant.
Vos verò in ista quæ minor est, no-
biscum properabit. & dato eis An-
tymo, qui consolaretur eos, iussit ali-
am conscendere nauem, quam propè
sibi semper esse iusserat, vt & ipsi vi-
derent eum, & verbum Domini audi-
rent. Hæc dum fierent, accidit vt qui-
dam solutus in somnum, vento im-
pulsus caderet in mare. quod videns
Antymus, conuersus ad Apostolum:
Succurre doctor (inquit) bone, perijt
enim vnus de famulis tuis. Tunc bea-
tus Andreas increpauit vêtum, & sta-
tim siluit, & tranquillum redditum
est mare. Homo verò qui ceciderat,
vnda famulante ad nauem deuectus
est. Cuius manu Antymus adprehen-
sa, leuauit eum in nauem: & omnes
admirati sunt virtutē Apostoli, quòd
etiam mare obediret ei. Duodecima
igitur die Patras Achaie ciuitatem
adpuli sunt, egressique de nauis in quo-
dam diuersorio morabantur. Deniq;
cùm multi precibus insisterent, vt in
domos eorum ingrederetur: dixit:
Viuit dominus, quia non vadam, nisi
quò præceperit ille. Et nocte dormi-
ens,

*Ex Macedo-
nia in Patras
Achaie vr-
bem profe-
ctio.*

ens, nihil reuelationis accepit. Altera verò noctè, cùm esset ex hoc tristis, audiuit vocem dicentem sibi: Andrea, ego sum tecum, & non derelinquam te. Quæ audiens ille, glorificabat Dominum pro hac visione. Dum hæc fierent, interea Lisbius Proconsul admonetur diuinitus, vt susciperet hominem Dei. Qui misit in occursum Apostolo homines, qui eum hospitio exciperent, & sibi adducerent. Quod cùm ille audiisset, venit ad Proconsulem, & ingressus cubiculum eius, vidit eum iacentem clausis oculis quasi mortuum, pungensque latus eius, inquit: Surge, & enarra nobis, quæ tibi contigerunt. Et ille: Ego (inquit) sum qui execrabar viam quam doces: & miseram milites cum nauibus ad Proconsulem Macedoniae, vt vinctum te transmitterent mihi, teque ipsum morte damnarem: sed ecce naufragia perferentes, nunquam potuerunt accedere, quò iussi sunt. Dumque in hac mente essem, vt destruerem viam tuam, apparuerunt mihi duo viri Aethiopes, qui me flagris cadebant, dicentes: Non possumus hic iam vllam postatem habere.

re-

re, quia venit homo ille, quem perse-
qui cogitabas, quare isthac adhuc no-
ste, qua potestatem habemus, vlcisce-
mur nos in te. Et sic grauiter caeso, re-
cesserunt à me. Nunc igitur vir Dei
deprecati velis Dominum, vt dimit-
tat hoc mihi delictum, & ipse saner ab
infirmirate qua teneor. Hæc eo coram
omni populo narrante, beatus Apo-
stolus prædicabat assiduè verbū Do-
mini, & credebant omnes. Procon-
sul verò sanatus, credidit & ipse, &
corroboratus est in fide affatim. Quæ
ex re accidit, vt Trophima, quæ Pro-
consulis quondam concubina fue-
rat, & alio posthæc viro sociata viue-
bat, relinqueret & ipsa virum suum,
& Apostolicæ doctrinæ adhæreret.
Veniebat enim ipsa plerunque in do-
mum Proconsulis, in qua iugiter sci-
licet docebat Apostolus. Istud in-
iram maritum eius concitauit, vt ac-
cederet Proconsulis coniugem, dicens:
Si nescis domina Trophima viri tui
scortū est, quā ipse sub prætextu mihi
collocauit, vt ea nihilominus pro li-
bito, vt facit, potiretur. Quæ illa au-
diens, succensa felle, inquit: Iccirco
ergo me reliquit vir meus, iam enim
sex

HISTORIAE LIB. III. 91

sex menses transferunt, ex quo non
 coniungitur mihi. Iam autem intel-
 ligo, quod diligit ancillam suam. Et
 hæc dicens, vocavit Procuratorem su-
 um, iussitque Trophimam vt scortum
 dānari, atque in lupanar rerrudi. Nec
 mora deducitur ad lupanar, ac leno-
 ni donatur. Sed nihil horum Lysbius
 sciebat, requirens tamen eam, ab vxo-
 re deludebatur. Trophima verò, ex
 quo die lupanar erat ingressa, proie-
 cta humi assiduè orabat. Cumque ve-
 nissent, qui eam contingerent, pone-
 bat euangelium quod secum habebat,
 ad pectus suum, & statim omnes vi-
 res perdebant. Quare cum accede-
 ret eam impudicissimæ vitæ iuuenis
 quidam, ac illudens vim iam para-
 ret, adeò vt scissis vestimentis euan-
 gelium è pectore caderet, Trophima
 consternata, ac lachrymans, exten-
 sis ad cælum manibus, inquit: Ne
 patiaris Domine me pollui, ob cu-
 ius nomen diligo castitatem, & sta-
 tim apparuit ei Angelus Domini, &
 iuuenis cecidit ante pedes eius, &
 mortuus est. Itaq; confortata pia mu-
 lier, benedicebat & glorificabat Do-
 minum, qui nō permiserat eā deludi,
 ipsa

ipsa quoque tantam ex illo tempore in fide constantiam acceperat, vt non ita multò post in nomine Iesu Christi puerum à mortuis resuscitavit: ad quod quidem spectaculum vniuersa ciuitas conuenerat. Interea temporis vxor Proconsulis abiit ad balneum, cum Procuratore suo: cumque lauerentur simul, apparuit eis dæmon teterrimus, à quo percussi ambo ceciderunt, & mortui sunt. Quæ dum ita fierent, plâctus factus est magnus: & nunciatum est Apostolo & Proconsuli, quòd vxor eius cum lenone mortua esset. Motus igitur his turbis beatus Andreas, plebem in hæc verba alloquitur: Videte dilectissimi, quantum præualeat inimicus, nam Trophima propter pudicitiam lupanari inclusa est. Sed non defuit iudicium diuinum, mox enim & materfamilias, quæ hoc præceperat, cum lenone suo percussa in balneo cecidit, & extincta est. Hæc eo dicente ecce aduenit nutrix mortuæ, quæ præ senectute manibus portabatur, Et ipsa sciscis vestibus, cum clamore magno: Scimus (inquit) quia dilectus Deo es, & quæcunque petieris Deum tuum,

HISTORIAE LIB. III. 93

tuum, præstat tibi. Quare miserere,
 & resuscita illam. Cuius lachrymis
 motus beatus Apostolus condole-
 bat, conuersusque ad Proconsulem,
 ait: Vis vt resuscitetur? Cui ille: Ab-
 sit (inquit) vt viuat, quæ tantum fla-
 gitium commisit in domo mea. Et
 Apostolus: Noli (ait) sic agere, mise-
 reri enim nos oportet petentibus, vt
 misericordiam & ipsi consequamur à
 Domino. Hæc eo dicente, perrexit
 Proconsul ad Prætorium. Sanctus ve-
 rò Apostolus, iussit corpus exhiberi
 in medium, & accedens ait: Rogo be-
 nigne Domine Iesu Christe, vt resu-
 scitetur hæc mulier, vt cognoscant
 omnes, quia tu es Deus solus, qui non
 patieris innocentes perire. & conuer-
 sus tetigit corpus mulieris, dicens:
 Surge in nomine Iesu Christi Domi-
 ni mei, & statim surrexit mulier. Quæ
 demisso vultu flens & gemens, respi-
 ciebat in terram. Cui Apostolus: in-
 gredere (ait) in cubiculum tuum, &
 esto secretius orans, donec confor-
 teris à Domino. Cui illa respondit:
 Facito me prius cum Trophima pa-
 cificam, in quem tantum mali mise-
 ra admisi. Ad quæ Apostolus: Noli
 (inquit,

(inquit) timere, non enim Trophima eorum amplius meminit, neque ultionem ullam desiderat: sed gratias agit Domino, in omnibus quæ acciderant ei. Vocata tamē ab Apostolo Trophima, cum Calista uxore Proconsulis, quæ resuscitata à mortuis fuerat, reconciliata est. Lysbius verò ipse, videlicet Proconsul, in tantū profecit in fide, vt quadam die Apostolū accedens, omnia ei peccata vltro confiteretur. Cui sanctus Apostolus: Gratias (inquit) ago Domino o fili, quòd times futurum iudicium: sed viriliter age, & confortare in Domino, quem credis, & tenens manum eius, ambulabat in littore. Post deambulationē verò cū sedisset, sedebant & singuli qui cū eo erāt, super arenam, audiētes verbū Dñi. Et ecce cadauer necatū in mari, proiectū est ad littus maris, & proximè ad pedes S. Andree. Quod videns beatus Apostolus, exultās in Domino, ait: Oportet hūc resuscitari, vt cognoscamus, quæ in eū aduersarius operatus est. Et fusa oratione, tenens manum mortui, erexit illum: & statim reuixit, & loquebatur. Cumque nudus esset, dedit ei tunicam,

cam,

cam, dicens: Dic nobis ordine, expone omnia quæ contigerunt tibi. At ille respondit: Nihil te cælabo, quicūq; sis homo. Ego sum Softrati filius, ciuis Macedonis, qui nuper ab Italia nauigauī. Sed cū reuertissem ad propria, audiui doctrinā surrexisse nouā quam nullus hominum prius audiuisset. Sed & signa prodigiaque, ac medelas magnas fieri à quodam doctore, fama erat, qui se veri Dei affirmat esse discipulum. Ego autem cū hæc audiuissem properaui vt talem videre hominem possem, non enim aliud tum arbitrabar, nisi diuina esse quæ is gereret. Itaque nauigare cœpi cum amicis & pueris meis, & cū essem in alto, subito orta tempestas, nos fluctibus oppressit: & vti nam simul proiecti fuissetus vt & illi resuscitati à te fuissent, sicut ego sum. Et hæc dicens, voluebat multa in corde suo, & arbitrabatur ipsum iam esse, quem cum tanto periculo quæsisset, & procidens ad pedes eius ait: Scio quia tu es famulus Dei veri. Rogo pro his qui mecum fuerunt in nauī, vt & ipsi, te impertiente, vitam mereantur, vt cognoscant Deum

Deum

Deum verum, quem prædicat. Tunc sanctus Apostolus, repletus spiritu sancto, prædicabat ei constanter verbum Domini, ita, ut admiraretur adulescens super doctrina eius. Et demum expansis manibus ait: Ostende nobis quæso Domine & reliqua cadaverum mortuorum, ut & ipsi cognoscant, te duce, Deum solum & verum. Hæc eo dicente, statim apparuerunt triginta nouem corpora ad littus vnda famulante deuecta. Itaque flente iuuenes, simul omnes flere cœperunt: prosternitque ante pedes Apostoli, rogabant, ut & isti resuscitarentur. Sed & Philopator (hoc enim erat nomen adulescentis) dicebat: Genitor meus per bonam voluntatem impositis necessarijs, & largitus vim pecuniæ, misit me huc, Quare si audierit, quæ mihi contigerunt, blasphemabit Deum tuum, & doctrinam eius refutabit. Sed absit ut hoc fiat. Rursus flentibus omnibus, rogauit Apostolus, ut congregarentur corpora simul: sparsim enim proiecta fuerant. Tunc congregatis omnibus in vnum, ait Apostolus. Quem vis prius resuscitari? At ille dixit: Vuarum, conlactaneum meum. Hæc audiens

aud
gen
diu
cens
um,
vt co
fictu
tim
omn
iteru
dens
sti re
ris fu
sit fr
mori
Chri
factu
ta oē
ader
est si
Ly
tis m
prose
inqu
non
semp
illa
ter, q
fiere

audiens Apostolus, flexis in terram genibus, palmisque extēsis ad cælum, diutissimè orauit cum lachrymis, dicens: Iesu bone, resuscita hunc mortuum, qui cum Philopatore nutritus est, vt cognoscat gloriam tuam. & magnificentur nomen tuum in populis. Et statim surrexit iuuenis, & mirabantur omnes qui aderant. Apostolus autem iterum super singulos orationem fundens ait: Quæso Domine IESU, vt & isti resurgant, qui de profundo æquoris sunt delati. Quæ cum dixisset, iussit fratribus, vt vnusquisque tenens mortuum diceret: Resuscitet te Iesus Christus filius Dei viui, Quòd cum factum fuisset, resuscitati sunt triginta octo, & glorificauerunt Deum qui aderant cuncti, dicentes: Quia non est similis Deo Andreae.

Lysbius verò proconsul, cum multis muneribus fuisset Philopatorem prosecutus: Non contristet te frater, inquit, facultatum amissio consulo, vt non recedas à famulo Dei. Et erat semper cum Apostolo Philopator ex illa hora, intendens omnibus diligenter, quæ dicebantur ab eo. Dum hæc fierent apud Patras Achaiaë ciuitatem

E
contigit

Nota mirandam & tremendam historiam,

contigit vt mulier Caliopa nomine, quæ homicidæ coniuncta: conceptum susceperat illicitum, magni in partu doloribus arctaretur, nec partum proferre posset. Hæc ad sororem suam inquit: Vade quæso, & inuoca Dianam, deam nostram, vt misereatur mei, ipsa enim habet sp̄atrocinium obstetricandi. Faciente igitur sorore, quæ sibi imperata fuerat, venit ad eam nocte diabolus, dicens: Quid in casso inuocas, cum tibi nihil prodesse possim? Sed magis Apostolum D. E. Andream accede, qui in Achaia moratur, & ipse miserebitur sorori tuæ. Surrexit igitur mulier. & venit ad Apostolum, & narrauit ei omnia quæ contigerunt. At ille nihil moratus, venit in Corinthum ad domum mulieris ægrotantis. erat autem Lysbius Proconsul cum eo. Vidensque Apostolus mulierem grauidam dolorum cruciatu torqueri, ait: Merito hæc pateris, quæ malè nupsisti, & ex dolore concipiens, nunc intolerabiles labores sustines. Insuper consuluit demonia, quæ neque vlli, neque sibi prodesse possunt. Crede nunc Iesum Christum filium Dei, & projice puerum.

*Ex patris
Corinthum
profectio.*

perium: Veruntamen mortuus egredietur quòd indignè concepisti. Hæc ut mulier credidit, mox egredientibus cunctis de cubiculo, proiecit partum mortuum. & ab omnibus doloribus liberata est. Itaque cum multa prodigia faceret in Corintho Apostolus, Sostratus, pater Philapatoris, admonitus per visum ut Andream accederet, maturavit iter in Achaiam: & cum cognouisset ubi esset, peruenit in Corinthum habensque occurrentem Apostolum, statim cognouit eum Sostratus, sicut iam antea ei per quietem erat ostensus, complexusque pedes illius, iuquit: Miserere mei quæso famule DEI, sicut & filio meo miseratus es Philopator autem ait Apostolo: Hic est pater meus, quem cernis. Is te interrogat iam quid eum oporteat agere. Ad quæ beatus Apostolus: Scio (inquit) quia pro cognoscenda veritate ad nos venerit. Gratias agimus Domino IESV CHRISTO, qui se credentibus reuelare dignetur. Dum hæc diceret Andreas, interea Leontius Sostrati seruus, ait Domino suo: Vides Domine, qua luce refulgeat vultus hominis huius? Cui ille:

E 2

Video

Video (inquit) dilectissime, & ideo non discedam, ab eo, sed simul ambo cum illo viuamus, & audiamus verba vitæ æternæ, & sequenti die obtulit Apostolo munera multa. Sanctus verò Dei dixit ad eum: Non est meum accipere aliud à vobis, nisi vt vos ipsos lucrifaciam, cum credideritis in Iesum, qui me misit Euangelizare in hunc locum. Si pecuniam desiderassem, Lysbium equidem ditiozem reperissem, qui me multò magis ditare potuisset. Hoc autem cupio, vt conferatis mihi, quod vobis poterit prodesse ad salutem æternam. His gestis in Corintho, post paucos dies beatus Apostolus iussit sibi balneum preparari, & cum venisset lauandi gratia, vidit senem dæmonium habentem, & trementem valde. Quem dum admiraretur, alius puer adolescens egressus de piscina, procidit ad pedes Apostoli, dicens: Quid nobis & tibi Andrea? venisti ne huc, vt destruas nos de sedibus nostris? Erectus autem, adstante populo, dixit Apostolus: Nolite timere, sed credite in IESVM saluatorem nostrum. Clamantibus igitur omnibus, Credimus quæ prædicat,

cas,

cas: increpauit vtrunque Dæmonem
 Andreas, & egressi sunt confestim à
 corporibus possessis, dimissi que & se-
 nex & adolescens redierunt ad pro-
 pria. Intercà Apostolus lauans, nihil
 quidem de doctrina intermittebat:
 sciens inimicū generis humani vbi que
 insidiari, siue in lauacris, siue in flu-
 minibus, & idcirco nomē Dñi assiduè
 inuocandum suavit, vt is qui vult insi-
 diari, non habeat potestātē. Quod vi-
 dentes viri ciuitatis, veniebant & ad-
 ferebant ægrotos, ponētes corā eo, &
 curabantur: & multi etiam de alijs ci-
 uitatibus, qui verbum Dōmini accepe-
 rant, quotidie accedebant beatum A-
 postolum, vt ab eo erudirentur. Dum
 hæc agerentur in Corintho, ecce qui-
 dam senex Nicolaus nomine, scissis
 vestibus venit ad Apostolum, dicens:
 Famule Dei, ecce septuaginta quatu-
 or anni sunt vitæ meæ, quibus non
 discessi ab immunditijs ac scortatio-
 ne, in lupanaribus subinde exercens
 inlicit. Et nunc tertia dies est, ex quo
 audiui miracula quæ agis: & prædica-
 tiones tuas, quæ sunt plenæ verbis vi-
 talibus. Cogitabam enim mecum, vt
 relicto hoc opere. venirem ad te, &

ostenderes mihi meliora. Sed dū hæc cogitarem, venit mihi rursus aliud in mentem, vt priorem sensum relinquere, & non facerem bonum quod cogitabam. luctante igitur conscientia mea, accepi Euangelium, & orauit Dominum, vt hæc aliquando me faceret obliuisci. Itaq; post paucos dies oblitus Euāgelij. quod super me erat, inflammante cogitatione peruersa, abij iterum in lupanar, & ecce mulier meretrix videns me, ait: Egredere senex. egredere. Angelus enim Domini est tu, non contingas me, neque appropinques huic loco: video enim in te mysterium magnum. Cumque ego obstupefactus cogitarem, quid hoc esset? recolui, quod Euangelium mecum haberem. Abij, & conuersus venio nunc ad te, famulum Dei, vt miserearis erroribus meis. Spes enim mihi est maxima, quod non perco, si oraueris pro humilitate mea. Hæc audiens beatus Andreas, cum multa contra fornicationem disseruisset, prostratus genibus, expansisque manibus tacitus orabat emittensque gemitus cum lachrymis, ab hora diei sexta vsque ad horam nonam, surgebat

bat abluta facie, nihil cibi accipere volens, dixitque: Non gustabo, donec cognoscam, si miserebitur DEVS huic homini, & si sit reputandus inter saluatos. Et cum ieiunasset etiam altera die, nihil tamen ei reuelatum fuit de homine isto, vsque ad quintum diem, in quo flens vehementer, dicebat: Domine, pro mortuis obtinemus pietatem tuam, & nunc iste quia tua cognoscere desiderat magnalia, cur non reuertatur, vt laudes illum? Hæc eo dicente, vox de cælis delata est dicens: obtines Andree, pro sene: sed sicut tu ieiunijs fatigatus es, ita & ipse studeat, per ieiunium vt saluetur. Et vocans eum, prædicauit ei Apostolus abstinentiam. Die verò sexto vocauit omnes Christianos, & rogabat vt orarent vniuersi pro eo, qui prostrati solo, orabant dicentes: Domine pie, misericors, remitte homini delictum suum. Quo facto, & ipse gustauit, & cæteros manducare permisit. Nicolaus quoque redijt ad domum suam, & omnia quæ habebat distribuit indigentibus. Ipse quoque multum se excruciauit, ita vt per sex menses nihil

aliud quàm aquam acciperet, & pane arido vesceretur. Igitur exacta digna pœnitentia, haud ita multò post senex iste excessit è sæculo. Aberatum beatus Andreas, sed circa ipsam mortem senis, vox ad Apostolum facta est alio loco: Andrea, meus affectus est Nicolaus. At ille gratias agens, narrauit fratribus Nicolaum excessisse de corpore, orans vt in pace quiesceret.

Dum hæc apud Corinthum ab eo fierent, & fama de virtutibus eius quotidie cresceret, venit ad Apostolum Antiphanes ciuis Megarensis, & ait: Si qua in te est bonitas iuxta præceptum Saluatoris, quem prædicas, hanc ostende iam nobis, vir Dei, & libera domum de infidijs quibus tentatur. Ad quem Apostolus: Enarra nobis homo, quæ contigerunt tibi. Et ille: Dum de itinere (inquit) domum reuersus fuisset, & ingrederer ianuam atrij mei: ecce audiui vocem ianitoris, miserrimè declamantis. Quumque interrogassem quæ essent hæ voces, narrauerunt mihi quæ aderant, ipsum cum vxore & filio malè à dæmonio torqueri. Tum verò ascen-

ascendens ad superiora domus, vidi
 & alios pueros stridentes dentibus, &
 in me impetum facientes, risusque in-
 sanos aridentes. Quos cum præteri-
 rirem, ascendi iterum ad alia superio-
 ra, in quibus coniunx iacebat, ab his
 verberata grauissimè: quæ ita erat a-
 mentia fatigue turbata. vt cæsa-
 rie supra oculos dimissa, neque aspi-
 cere me, neque cognoscere posset. Hæc
 ergo, rogo vir Dei, vt restituas mihi,
 de cæteris verò curam nullam habeo.
 His dictis, sanctus Apostolus miseri-
 cordia motus, respondit: Non est ac-
 ceptio personarum apud Deum, qui
 propterea venit. vt cunctos saluos fa-
 ceret, ne perirent, & ait: Eamus ad do-
 mum eius. Cumque progrediens An-
 dreas & Lache, venisset in Megaram,
 iam iamque ianuam domus ingrede-
 retur, dæmones vnus vocis impetu
 clamauerunt, dicentes: Vt quid nos hic
 Andrea persequeris? vt quid domum
 nō tibi concessam adis? Quæ tua sunt,
 posside: quæ nobis concessa sunt, ne
 velis penetrare. Quæ sanctus Aposto-
 lus, vt erant insolita, admiratus, as-
 cendit in cubiculum vbi mulier de-
 cumbebat, & cum flexis genibus

E 5

orasset,

*E Corintho
 Megaram
 proficiscitur.*

orasset, adprehensa manu mulieris inquit: Sanat te Dominus Iesus Christus, & statim surrexit mulier à lectulo, & benedicebat Deum. Similiter & singulis quibuscunque qui à dæmonio vexabantur, imponens manum, sanitati cunctos in domo restituit: habuitque deinceps Antiphaniem & uxorem eius firmissimos adiutores in Megara, ad prædicandum verbum Domini.

*In patras
reditus.*

His gestis, non ita multò post beatus Apostolus Patras ciuitatem reuertitur, in qua Proconsul Aegeates erat, qui nuper ad eò Lysbio successerat. Hic mulier quædam Ephidama nomine, quæ ex doctrina Sosiae cuiusdam Apostolici discipuli CHRISTO mancipata fuerat, Andream accedit, amplectensque pedes beati Apostoli, inquit: Rogat te, vir sancte, domina mea Maximilla, quæ magnis febribus retinetur, vt eam accedere digneris, cupit enim audire doctrinam tuam. Hæc autem Proconsulis coniunx erat, cuius morbum vir tam grauius ferebat, vt educto mucrone sibi vellet mortem consciscere. Sic igitur præcedente Ephidama, Apostolus venit in cubi-

cubi
gro
eua
nun
con
Erit
exer
Præ
Apo
mæ
nun
mu
que
vidi
iufs
nec
mu
iace
è ci
alin
mis
Iesu
nus
cun
alic
cun
Ver
hou
uit

cubiculum, in quo mulier iacebat ægrota, & videns stantem præsidem cū euaginato gladio, ait illi: Nihil tibi nunc mali feceris ô Proconsul, sed reconde gladium tuum in locum suum. Erit enim tempus quando cō nos is exercendus erit. Sed nihil intelligens Præses, dedit accedendi locum. Tunc Apostolus veniens ante lectum infirmæ, facta oratione apprehendit manum eius, & statim sudore perfusa est mulier, & discessit ab ea febris, iussitque ei Apostolus dare cibum. Quæ ut vidit Proconsul, centum argenteos iussit numerari sancto Dei: quos ille nec aspiciere voluit. Egressusque domum illius, in itinere vidit hominem iacentem in cœno debilem, cui multi è ciuibus stipena porrigebant, vnde alimentum haberet. Misertus itaque miseri ait ad eum Andreas: In nomine Iesu Christi surge sanus. Qui protinus surgens, glorificabat Deum. Et cū progressus fuisset paululum, in alio loco vidit hominem cæcum cum vxore & filio, & ait Apostolus: Verè diaboli est hoc opus, qui hos homines mente & corpore excæcavit. Ecce ego vobis in nomine Dei

mei corporalium oculorum restituo lumen : ipse quoque mentium vestrarum tenebras referare dignetur, ut cognita luce, quæ inluminat omnem hominem venientem in hunc mundum, salui esse possitis. Et imponens eis manus, aperuit oculos illorum. At illi procidentes, osculabantur pedes eius, & dicebant : Quia non est alius Deus, nisi quem prædicat famulus eius Andreas. Hæc dum apud Patras faceret beatus Apostolus signa, abduxit quidam ad littus Andream, vbi nauta quispiam, quinquaginta annis debilitate nimia proiectus in cæno iacebat vlceribus scærens, & vermibus, cui nullius medici potuit cura mederi. Hic cum aspexisset Apostolum: Forsitan tu es (inquit) discipulus Dei illius, qui solus saluare potest. Cui sanctus Apostolus ait: Ego sum, qui in nomine Dei mei te sanitati restituo. Et adiecit: In nomine IESV CHRISTI surge, & sequere me. At ille relictis pannis purulentis, in quibus tabes defluerat, sequebatur eum, profluente pure cum vermibus à corpore eius. Cumque venissent ad mare, ingressus est vterque

que aquam: abluensque cum Aposto-
lus in nomine trinitatis, ita sanum
reddidit, ut nullum penitus infirmi-
tatis huius corporeæ resedisset indici-
um: tantumque fide post acceptam sa-
nitatem accensus est, ut nudus per ci-
uitatem cucurrerit, adnuncians: Quia
ille est verus Deus, quem Andreas
prædicat. Et mirabantur omnes, con-
gratulantes sospitati eius.

Cumque talia, & alia plura digna
admiratione apud Patras per beatum
Apostolum agerentur, interea adue-
nit ex Italia Stratocles, frater Pro-
consulis, huic erat puer Alcmana no-
mine, quem in precio singulariter ha-
bebat, Euenit autem, ut ab impul-
su dæmonis percussus tunc iaceret,
spumansque in atrio, tumultum ma-
gnum excitaret. Quæ videns Stra-
tocles, nimis molliter casum dile-
ctissimi pueri ferebat. Et ecce Ma-
ximilla & Ephidama consolantes vi-
rum, dicunt: Noli contristari frater,
mox enim puer recuperabitur. Est
enim hic vir quispiam, qui viam sa-
lutis ostendens, multos reuocat ab
infirmitate ad integram sanitatem.
Mittamus ad illum, & statim reddet

110 APOSTOLICAE

tibi puerū sanum. Haud mora accer-
 fitur Apostolus, qui rogatus à matro-
 nis adprehensa manu eius ait: Surge
 puer in nomine Iesu Christi, Dei mei,
 quem prædico. Et statim surrexit in-
 columis. Stratocles verò credidit ex-
 inde in Dominum, & ita confortatus
 est in fide, vt ex illa hora non discede-
 ret ab Apostolo, sed quotidie adhærēs
 lateri eius, audiebat verbū salutis. In-
 tereā dū hac fierent apud Patras, con-
 tingit vt abeunte Proconsule in Ma-
 cedoniam, Maximilla vxor verbis sa-
 lutaribus instructa, in tantum beato
 Apostolo adhæreret, vt reuersus Præ-
 ses, parū abfuerit quin & vxorem:
 & magnam ipsuper hominum mul-
 tudinem, in Prætorio cum Aposto-
 lo audientes verbum salutis inue-
 nisset. Quod præsentiens beatus An-
 dreas, flexis genibus: Ne patiaris
 (inquit) Domine ingredi Proconsu-
 lem in hunc locum, donec omnes
 egrediantur exinde. Quod cū fecif-
 set antequam Proconsul Prætorium
 fuisset ingressus, accidit illi volun-
 tas purgandi ventris: Cumque se-
 cessum petiisset, & moras innecteret,
 Sanctus Apostolus singulis manus
 im-
 im-
 im-

HISTOR. LIB. III. III

imponens, & consignans cruce, eos abire permisit: nouissimè autem se signans & ipse, discessit. Maximilla autem iam & antea, & post illa tempora sæpe domum vbi Apostolus morabatur cum alijs Christianis ingrediebatur, & verbum Domini assiduè audiebat. Qua ex re factum est, vt rariùs viro suo commisceretur. Quod ille agrè ferens, & causam in Apostolum conijciens, Andream accersit: cui cum religionem saniozem exprobrasset, & vt ad idola adoranda mentem conuertere vellet, persuadere conaretur, respondit intrepidus beatus Apostolus: Ego sum, inquit, Proconsul, qui prædico verbum veritatis, & Dominum Iesum, vt recedentes homines ab idolis manu factis, verum Deum agnoscere incipiant, per quem facta sunt omnia. Ad hoc enim cum esset Dominus maiestatis, descendit de cælo, hominis formam suscipiens, qui primus perierat: & cum esset Deus sponte pati dignatus est, vt eum, quem ipse fecerat, de morte liberaret. Hæc audiens Proconsul,

iussit

iussit eum recludi in carcerem. Vbi, quandiu clausus tenebatur, plurima quotidie turba ad eum confluebat, quam his verbis sanctus Andreas alloquebatur: Ego quidem sum missus Apostolus à Domino meo, ad vos, charissimi fratres, vt homines positos in tenebris & vmbra mortis, per verbum Dei ad viam veritatis & luminis reuocarē. Quo in instituto, haud vquam cessauī, hortans vos subinde vt recedentes à dæmonum culturis, verum Deum quærentes, & in mandatis eius perseuerantes, promissionis eius hæredes inueniamini. Hortor autem vos dilectissimi, & moneo, vt fidem vestram, quam supra fundamenta Domini mei Iesu Christi posuistis, crescere sinatis in spem & laudem Domini. Cæterum in his, quæ mihi contingunt, nolo vos quidquam contristari. Ita enim promissa sunt à Domino meo Iesu Christo, sicut scriptum est: Pro nomine illius multandos nos esse passuros, & flagellandos: atque adeo ante iudices staturos, in testimonium eius. Qui perseuerauerit vsque in finem, hic saluus erit. Orate ergo sine cessatione,

tione, vt diabolus, qui circuit vt leo
 rugiens, quærens aliquem deuorare
 elusus & prostratus iaceat, à seruis
 Domini superatus. Cùm hæc, & alia
 plurima exhortans turbam per totam
 noctem doceret, & cùm prolonga-
 set sermonem, sequenti die primo di-
 luculo procedens Aegeas Proconsul,
 tribunal conscendit, accersitoq; San-
 cto Andrea, illum in hæc verba con-
 uenit: Scis quare te custodiae manci-
 parim? vt dum vana & superstitiosa,
 nescio quæ in vulgum disseminas, ita
 aliquid certiùs cognoscerem de te.
 Interim audio nescio quæ ridicula
 tota nocte locutum. Cui Andreas re-
 spondit: Ego non cesso, quæ mihi à
 Domino sunt iniuncta exercere, vt
 populus de via erroris liberatus, ad
 veram possit cognitionem perducì.
 Tum Proconsul: Recede (ait) ab hac
 stultitia, & noli bene viuentes sub-
 uertere. Andreas dixit: Mihi Deus
 meus Iesus Christus præcepit, vt op-
 portunè & importunè verbum eius
 prædicare non cessem, atque erran-
 tibus pœnitentiam ostenderem. Tum
 rursus Aegeas: Aut promitte te re-
 cessurum (ait) ab hac superflua & su-
 persti-

persti-

perstitiosa doctrina, aut statim iubebo te interfici. Andreas respondit: Ego non solum interfici, sed diuersis etiam pœnis excruciaci paratus sum, priusquam à prædicatione diuina recessero. Sic Proconsul septem eum ternionibus flagellorum cæsum crucifigi præcepit, mandans nominatim quæstionarijs, vt ligatis manibus & pedibus & non clauis affixus suspenderetur, quo diutino cruciatu deficeret. Hæc videns plebs indigna in virum Dei committi in turba dicebat: Iustus homo, & amicus Dei, & doctor bonus ducitur, immeritò ad mortem. Andreas verò cum plurimis verbis eos alloqueretur, peruenit tandem ad locum, vidensque procul crucem, exclamauit, dicens: Salue crux, quæ diu fatigata requiescis, tanto tempore expectans me. Certissimè autem scio, te gaudere suscipientem discipulum eius, qui pependit in te. Quapropter lætus pergo ad te: quia secretum tuum cognosco, & misterium noui, qua de causa fixa sis. Suscipe nunc quem desideras, quia tandem speciem tuam desiderans, inueni in te. Video enim in te, quæ à Domino

Sancti Andree ad crucem exclamatio.

HISTORIAE LIB. III. 115

mino mihi sunt promissa. Suscipe itaque electa crux humilem propter Deum, & trāsfer seruum eius ad Dominum suum. Et hæc dicens beatissimus Andreas, expolians se tradidit ministris. Qui ligantes manus, & pedes eius, secundū quod eis fuerat præceptum, suspenderunt eum in cruce. Astante verò tuba ingēti viginti ferme millium hominum, inter quos etiam stabat frater Aegeatis Stratoctes, aperuit beatus Apostolus os suum, & ita loquutus est: Ego quidem gratias habeo Domino meo Iesu Christo, qui me tandem perfunctum iussione sua, abire corpore vult, ut per bonam confessionem, perpetuam consequar misericordiam, dilectusque & notus eius efficiar, qui me ad vos misit, Vos autem manete in verbo vobis tradito, docentes & admonentes alterutrum, ut & ipsi sitis cum Deo meo in perpetuum, & cum eo habitetis, promissionesque eiusdem recipiatis. Et cum respondissent qui aderant Christiani, Amen: toto eodie, & nocte quæ infecuta est, iugiter loquebatur, neque in aliquo fatigabatur aut deficiebat. Sequenti igitur die

die videntes eius tollerantiam & animi constantiam, denique spiritus prudentiam, & mentis robur venerunt turbæ ad Aegæatem: ac sedente eo pro tribunali, vociferantes dixerunt: Quæ ista tua est tam crudelis sententia Proconsul vt hominem probum, qui nihil mali commisit, crucis supplicio velis condemnare? Perturbata est tota ciuitas, & simul cum eo omnes perterriti. Quæsumus te, ne Cæsaris tantam celebrem perdas ciuitatem. Concede nobis hominẽ iustũ, redde nobis hominem sanctũ, ne interficias hominẽ Deo charum, ne perdas hominẽ mansuetum & pium. Biduõ enim suspensus viuit, quæ res miraculo non careret: & quod plus est, loquitur adhuc, & nos sermonibus reficit. Quare reddas nobis, hunc virum, vt viuamus solue pudicum, & omnes patriæ erunt in pace. His commotus Proconsul, cum & minas ac tumultum populũ metueret, surgens de tribunali Andream soluere cogitabat: profectusque ad locum crucis, læto populũ quod famulus Dei liberaretur, & frequenti comitante, tristis & factus pœnitens, Andream suspensio appropin-

pinquabat. Ad quem ille : Quid ad nos (inquit) Aegeas venisti? nunquid soluere me cupis, & pœnitentia ductus credere desideras? non mihi crede, persuadebis, vt ex ista cruce recedam. Et cùm populus, vt solueret hominem, iuberet : sanctus Andreas exclamauit voce magna, & dixit : Ne permittas famulum tuum Domine Iesu Christe, qui propter nomen tuum pendet in ligno, solui : neque permittas quæso Deus misericors , secretis tuis inhærentem, humanis ampliùs conuersationibus tradi. Sed suscipe tu magister me, quem dilexi, quem cognoui, quem retineo , quem videre desidero, in quo sum quod sum. Suscipe exitum meum Iesubone, & misericors . Et hæc dicens diutissimè Dominum clarificans & gaudens, nobis flentibus reddidit spiritum. Cuius corpus Maximilla Proconsulis vxor accipiēs conditum aromatibus, celebri in loco sepeliuit, & ex illo tempore pudicitiam, & castitatem seruās, in fide quoque accepta constans permansit. Aegeas verò maritus illius, arreptus ea nocte à dæmonio, de loco alto se præcipitauit , & mortuus est.

*Oratio beati
Andree ante
mortem.*

*Ex hoc appa-
ret, Abdiam
huius histo-
rie auctore
passioni in-
terfuisse.*

est. Stratocles porrò frater eius, cum hæc audiisset, de bonis Proconsulis nihil contingere voluit, dicens. Quæ tua sunt, tecum pereat. Mihi sufficit Dominus Iesus, quem cognoui per famulum eius Andream. Est autem passus venerabilis & sanctus Dei Andreas Apostolus apud Achaïam, in ciuitate Patris, sub Aegeate Proconsule, pridie Kalendas Decembris, regnante Domino Iesu Christo, cui sit gloria in sæcula sæculorum, Amen.

LIBER QVARTVS *Abdia Babylonia Episcopi, De historia ac rebus gestis à Iacobo Ioannis fratre germano, Domini nostri Iesu Christi discipulo atque Apostolo, ab Africano historico ex Hebraica lingua in Latinum sermonem translatus.*

Iacobus Zebedæi filius, & Ioannis qui Euāgelium reliquit, frater germanus fuit: quem Christus Saluator noster,

noster in naui cum patre, & fratre visum, sequi se iusserat. Quod diuino compunctus amore fecit, adhæsitque Domino nostro ex eo tēpore non solum vt discipulus, quos multos habuit, verum etiam in monte ad Apostolatus apicem ab eodem vocatus, post passionem Domini, Iudæam & Samariam in diuisione Apostolica sortitus est. Quas prouincias cum perageret, ingrediens per synagogas secundum scripturas, ostendebat omnia quæ à Prophetis prædicta erant de Domino Iesu Christo, ea in ipso impleta esse. Quod dum fieret, opponerent se Sancto Apostolo Hermogenes & Philetus quispiam asserentes, quod non verus Dei filius esset Iesus Christus Nazaræus, cuius se ille Apostolum memoraret. Iacobus autem in spiritu sancto confidenter agens, omnes assertiones illorum euacuauit, ostendens de scripturis sanctis, hunc esse verum filium Dei, generi humano promissum. Quare motus Philetus, cum Iacobi prudentiam admiraretur, reuersus ad Hermogenem, dixit ei: Iacobum, qui se seruum Christi Iesu Nazaræni adserit

serit

serit, & Apostolum eius scias superari non posse, nam in nomine eius vidi eum dæmones ex obsessis corporibus eijcientem: vidi eum & cæcos illuminantem, leprosos mundantem. Afferunt etiam amicissimi mei, quod viderint insuper eum mortuos suscitantem. Sed quid multis moramur? Omnes scripturas sanctas memoriter retinet, ex quibus ostendit, non esse alterum filium Dei, nisi illum quem Iudæi crucifixerunt. Quare si consilium meo obtemperas, eamus ad eum, & indulgentiam impetremus. Quod si non feceris, ego saltem relicto te, ad ipsum me conferam, vt discipulus eius esse merear. Quæ vt audiuit Hermogeneas, ira succensus, Philetum vinculis magicis constrinxit, & ait: Videbimus si Iacobus tuus soluat te. Philetus autem misit festinanter puerum suum ad Iacobum, vt ei nunciaret quæ gesta essent, & statim misit beatus Apostolus sudarium suum Philetis, dicens: Dominus Iesus Christus erigit alligatos, & ipse soluit compeditos. Statim autem vt de sudario eius tetigit eum, qui missus erat, resolutus à vinculo magi, currens venit ad Iacobum, &

cœpit

cœpit insultare maleficijs magistri.
 Hermogenes verò magus dolens
 quòdeï insultaret, arte sua excitauit
 dæmones, & misit eos ad Iacobum di-
 cens: Ite, & ipsum Iacobum mihi, & si-
 mul Philetum discipulum meum ad-
 ducite, vt vindicer in his. ne mihi &
 cæteri discipuli mei ita illudant. Veni-
 entes igitur dæmones. vbi Iacobus o-
 rabat, vlulatum in aëre habere cœpe-
 runt, dicentes: Iacobe Apostole Dei,
 miserere nostri: quia antequam veni-
 at tempus incendij, nos etiam exuri-
 mur. Quibus Iacobus: Vt quid veni-
 stis ad me? Dicunt ei dæmones: Misit
 nos Hermogenes, vt te & Philetum ad
 ipsum perduceremus. Mox autem vt
 ingressi sumus, angelus Dei Sanctus
 catenis igneis religauit nos, & miserè
 cruciamur. Dicit eis Iacobus: In no-
 mine patris & filij & Spiritus sancti,
 exoluat vos iterum angelus Dei ita
 vt reuertentes ad Hermogenem, non
 eum lædatis, sed vinctum huc illum
 ad me adducatis. Qui cum abiissent,
 ligauerunt Hermogeni ad tergum
 manus de restibus, & ita vinctum ad-
 duxerunt eum ad Apostolum, dicen-
 tes: Ad quem nos miseris, cum incēsi

F

fla-

flagraremus, ecce hunc adducimus tibi, Ad quem Apostolus Dei: Stultissime hominum (inquit) cum inimicus generis humani rationem tecum haberet, quare non considerasti, quos ad lesionem meam mitteres? Sed tamen illos adhuc non permitto, ut furorem suum tibi ostendant. Clamabant quoque tum ipsi daemones: Da nobis eum in potestatem, ut possimus & tuas iniurias vindicare, & nostra incendia. Ad quos Apostolus: Ecce (inquit) Philetus ante vos stat, cur eum non tenetis? Dicunt ei daemones: Nos non possumus vel formicam contingere, quae in cubiculo tuo est. Tunc beatus Iacobus ad Philetum ait. Ut cognoscas scholam Domini nostri Iesu Christi hanc esse, ut discant homines bona pro malis reddere, ille te ligavit, tu eum solue: Ille te vinctum a daemonibus ad se conatus est adducere, tu eum captum a daemonibus liberum ire permitte: Itaque ut soluit eum Philetus, deiectus & confusus Hermogenes stetit.

Ad quem conuersus Apostolus Domini: Vade liber, quocumque volueris. Non est enim disciplinae nostrae, ut inuitus aliquis conuertatur.

Dicit

Dicit ei Hermogenes : Ecce noui iras
 dæmonum, nisi mihi dederis aliquid
 quod mecum geram, tenebunt me, &
 diuersis cruciatibus interficient me.
 Cui beatus Iacobus : Accipe (inquit)
 baculum itineris mei, & cum eo per-
 ge securus quocunque uolueris. Qui
 accipiens baculum Apostoli, abiit ad
 domum suam. Et haud mora, collectis *Zαβδρον*
 libris magicis: zabyras plenas ad Apo- *Græcis ar-*
 stolum attulit ceruicibus & suis & di- *mamentorū*
 scipulorum impositas, & cœpit eos *repositorium*
 ignibus coram eo comburere. Sed Ia- *est.*
 cobus prohibuit: Ne fortè odor incen-
 dij (inquit) vexet incautos, appende
 zabyris lapides & plumbum, & mitte
 in mare. Quod cum fecisset Hermoge-
 nes, reuersus cœpit tenere plantas A-
 postoli rogās eum & dicens: Anima-
 rum liberator, accipe pœnitentem,
 quem inuidētem & detrahentem ha-
 ctēnū sustinuisti. Respondens dixit
 Iacobus: Si veram Deo pœnitentiam
 obtuleris, veram eius indulgentiam
 consequeris.

Dicit ei Hermogenes : In tantum
 veram Deo pœnitentiam offero, vt
 omnes codices meos, in quibus erat
 illicita præsumptio, abiecerim, &

omnibus simul artibus renunciauerim inimici.

Tunc Sanctus Apostolus: Vade (inquit) per domos eorum quos eueristi, vt & reuoces Domino quæ tulisti. Doce hoc esse verum, quod antea docebas esse falsum: & hoc esse falsum, quod modò docebas verum. Idolum, quoque quod adorabas, & diuinationes tibi putabas, ab eo responderi, confringe. Prætereà pecunias quas malo opere acquisisti, bona ratione eripende: vt sicut fuisti filius diaboli, imitando diabolum, efficiaris ita filius DEI sequendo DEVM, qui quotidie etiam ingratissimis præstat beneficia, & se blasphemantibus exhibet alimenta. Si enim cum malus esses, circa DEVM bonus circa te extitit Dominus, quantò magis erit circa te benignior, si magus esse cessaueris, & bonis operibus cœperis complacere? Hæc & his similia dicente Iacobo, in omnibus obtemperauit Hermogenes, & incœpit in Dei esse timore perfectus, & etiam virtutes per eum plurimæ fuerunt à Domino. Videntes igitur Iudæi, quia hunc magum, quem inuicem putabant, ita conuertisset Apostolus

sto
cos
uen
didi
nib
lym
hen
à po
cust
qui
que
nes
spir
viri
lij e
tri r
us h
mer
hel.
mat
min
hæ à
cabi
Abr
ante
& a
qua
tuti
est, n

stolus & oēs simul discipulos & amicos eius, qui solebāt ad synagogā cōuenire. Iesu Christo per Iacobum credidisse, obtulerunt pecunias centurionibus duobus, qui præerant Hierosolymis, Lysie & Theocrito. vt comprehenderent Iacobum. Exorta autem à populo seditione, cūm duceretur in custodiam, dicebant ei Pharisæi. Vt quid prædicas IESVM, hominem, quem inter latrones crucifixum omnes scimus. Ad quæ Iacobus repletus spiritu sancto: Audite me (inquit) viri fratres, & omnes qui Abraham filij esse cupitis. Promisit DEVS patri nostro Abraham quòd in semine eius hæreditarentur omnes gentes. Semen autem eius non est super Israhel, sed supra Israhel. Ille enim cum matre sua Agar eiectus, à portione seminis Abraham exclusus fuit. Abraham à Deo dictum est, quia in Isaac vocabitur tibi semen. Amicus autem Dei Abraham pater noster appellatus est, antequam circumcisionem acciperet, & antequam Sabbata coleret, & antequam legem aliquam diuinæ constitutionis sciret. Amicus autem factus est, non quidem circūcidendo se, sed

*Vaticinia
Propheta-
rum de
Christo*

credendo in Deum, hoc quod in semine eius hæreditentur omnes gētes. Si ergo Abraham amicus factus est credendo, constat, inimicum Deo esse, qui non credit in Deum: Hæc cum differuisset Apostolus, dixerunt Iudæi: Et quis est, qui non credit in Deum? Iacobus respondit: Qui nō credit, quod in semine Abrahæ hæreditentur omnes gētes: Qui non credit Moysen dicentē: Suscitabit vobis Dominus Prophetam magnum, ipsum audietis tanquam me, per omnia quæ præceperit vobis. Hoc autē promissum Esaias prædixit, quo ordine fieret, ait enim: Ecce virgo in vtero concipiet, & pariet filium, & vocabitur nomen eius Emanuel quod est interpretatum, nobiscū Deus. Addit Hieremias: Ecce ventet redemptor tuus Hierusalem, & hoc eius signum erit: Cæcorum oculos aperiet, surdis reddet auditum, & voce sua excitabit mortuos. Ezechiel hunc etiam designat dicens: Veniet rex tuus Syon, venit humilis, & restaurat te. Daniel quoq; dicit: Sicut filius hominis, ita adueniet, & ipse obtinebit principatus & potestates. Prædixit hunc & David: Dominus dixit ad me, filius meus

meus es tu. Et patris vox de filio dicit: Ipse inuocabit me. Pater meus es tu. & ego primogenitum ponam illum excelsum apud reges terræ. Et iterum: de fructu ventris tui ponam supra sedem meam. Quia & passionem eius prædixerunt prophætæ: Esaias enim dicit: Sicut ouis ad occisionem ductus est. Et Dauid in persona eius dicit: Foderunt manus meas & pedes meos, dinumerauerunt omnia ossa mea: Ipsi verò considerauerunt & inspexerunt in me, diuiserunt sibi vestimenta mea, & super vestem meam miserunt sortem. Et alio loco Dauid ait: Dederunt in escam meam fel, & in siti mea potauerunt me aceto, & iterum de morte eius vaticinatus: Caro mea requiescit in spe, quoniam non derelinques in inferno animam meam, nec dabis sanctum tuum videre corruptionem. Vox autem filij ad patrem dicit: Exurgam adhuc, & tecum sum. Et iterum: Propter miseriam inopum, & gemitum pauperum, nunc exurgam dicit Dominus. De ascensione præterea illius dictum est à Propheta: Ascendit in altum, captiuam duxit captiuitatem. Et iterum: Ascen-

dit DEVS in iubilatione. Et rursus ascendit super Cherubin, & volauit. Item Anna mater sancti Samuelis dicit: Dominus ascendit in caelos, & tonat. Et multa alia inueniuntur in lege de ascensione eius testimonia. Nam quod sedeat ad dextram patris. Item Dauid inquit: Dicit Dominus Domino meo sede a dextris meis. Et quod venturus sit iudicare saeculum per ignem, dicit Propheta. Et iterum Dominus manifeste veniet, Deus noster & non silebit. Ignis in conspectu eius ardebit, & in circuitu eius tempestas valida. Haec omnia in Domino nostro IESU Christo, & impleta sunt partim, quae fuerunt praedicta, & quae nondum facta sunt implebuntur propediem, ita sicut Prophetae praedixerunt vobis. Ait enim Esaias: Surgent mortui, & resurgent, qui in monumentis sunt, si interroges, Quid erit, si resurrexerint? Respondit Dauid, audiuisse se Dominum loquentem. Semel loquutus est Deus, duo haec audiui: Quia potestas Dei est, & tibi Domine misericordia, qui reddes unicuique secundum opera sua. Vnde, viri fratres, vnusquisque vestrum poenitentiam agat, vt non recipiat

piat secundum opera sua, qui se sci^e participem esse eorum, qui cruci affixerunt eum, qui mundum totum à cruciatibus liberauit. Siquidem è spuatamento suo oculos cæci nati illuminauit: & vt probaretur ipse esse, qui Adam de limo terræ formauerat, lutū fecit de saliuā sua, & imposuit oculis ac sanauit eos. Et cū nos discipuli eius interrogassemus illum, qui peccassent, hic an parentes eius, vt cæcus nasceretur? Respondit nobis Magister dicens Neque hic peccauit; neque parentes eius, sed vt manifestentur opera Domini in eo: id est, vt manifestus fieret artifex, qui eum fecerat, cū ipse faceret quod minùs fuerat factum. Nam & hoc, quod pro bonis mala recepturus esset, prædictū est in persona eius, per Dauid regem, cū diceret: Retribuebant mihi mala pro bonis, & odium pro dilectione mea. De^s niq; post tanta beneficia in Iudæos collata, cū tot paralyticos curasset, leprosos mādasset, tot dæmones fugasset, & mortuos suscitasset, oēs vna voce clamauerūt: Reus est mortis. Præterea quod à suo discipulo tradendus fuerat, hoc ordine item prædictū fuit

F s

à Da.

à David: Qui edebat panem meum,
 ampliauit aduersus me supplantatio-
 nem. Hæc omnia, viri fratres, filij A-
 brahæ prædixerunt, loquente per os
 eorum spiritu sancto. Nunquid si hæc
 non credimus, poterimus euadere per-
 petui ignis supplicium, aut non meri-
 tò puniendi erimus? cùm etiam, gen-
 tes credant vocibus Prophetarum: nos
 verò populus quondam electus, nul-
 lam Patriarchis & Prophetis nostris
 fidem adhibebimus? Equidem cenfeo
 erubescenda & punienda tot factis &
 sceleribus crimina. lachrymosis vocibus
 lugenda esse nobis, vt poenitentiam
 nostram pius indultor accipiat: ne
 illa nobis tandem eueniant, quæ gen-
 tilibus maioribusque nostris accide-
 runt. Aperta est terra, & deglutiuit
 Dathan, operuit super synagogam A-
 byron. Exarsit ignis in synagoga eo-
 rum, & flâma consumpsit peccatores.
 Hæc cùm differuisset, non sine admi-
 ratione & singulari gratia Dei coram
 turbis clamauerunt, omnes vna voce,
 dicentes: Peccauimus, iniustè egimus.
 da nobis remediũ, quid faciamus? Qui-
 bus Iacobus ait: Viri fratres, nolite de-
 sperare: credite tantum, & baptiza-
 mini

mini; vt deleantur omnia peccata vestra. Cùm itaq; post hūc sermonem B. Apostoli, multi ex Iudæis baptizati essent, Abiathar Pontifex anni illius, videns magnū quotidie populū in Iesum credere, p̄ pecunias excitauit seditionem grauissimam, ita vt vnus ex scribis Phariseorum mitteret funē in collū Apostoli, & perduceret eum ad Prætorium Herodis regis. Herodes is filius Archelai erat: qui vt causam accepit, iussit beatum Iacobum decollari. Cūq; duceretur ad locū supplicij: vidit paralyticum iacentem, & clamantem sibi: Vir sancte libera me à doloribus, quibus omnia membra mea cruciantur. Ad quem couersus Apostolus: In nomine (inquit) crucifixi Domini mei IESV Christi, pro cuius fide ducor ad mortē exurge sanus, & benedic saluatorem tuum. Et protinūs exurrexit, & cœpit gaudens currere, & benedicere nomen Domini Iesu. Tunc ille Phariseorum scriba, quē diximus funem collo eius circūdedisse, Iosias nomine, procidens ante pedes Apostoli: Obsecro te (ait) vt des mihi indulgentiam, & facias me nominis sancti participem, Ad quem

conuersus Iacobus dicit: Tu credis, quia Dominus Iesus Christus, quem crucifixerunt Iudæi, ipse sit verus filius Dei viui? Et ait Iosias? Ego credo, & hæc est fides mea, ex hac hora. quia ipse est filius Dei viui. Quæ videns Abiathar Pontifex, Scribam iussit comprehendere, & dixit ei: Si non discesseris à Iacobo, & maledixeris nomen Iesu, cum ipso decollabere. Cui Iosias: Maledictus (inquit) tu, & maledicti omnes dies tui. Nomen autem Domini IESV Christi, quem Iacobus prædicat, est benedictum in secula. Tunc Abiathar felle succensus, pugnis cedere Scribam præcepit: & missa relatione de eo ad Herodem, impetrauit vt simul cum Iacobo decollaretur. Iacobus igitur cum Iosia ductus ad locum supplicij, antequàm decollaretur, rogauit spiculatorem, vt aquæ illi facultas fieret, & allata est ei lagena plena cum aqua. Quam accipiens Apostolus: Credis (inquit) in nomine IESV Christi, filij Dei? At ille dixit: Credo. Et perfudit eum Iacobus. & dixit: Da mihi pacis osculum. Cumque osculatus esset eum, posuit manum super caput eius, & benedixit eum, & fecit

& fecit signaculum crucis Christi in fronte eius, & haud mora, ceruicem spiculatori porrexit. Post & Iosias, perfectus iam in fide, martyrij palmam exultans accepit, pro eo quem in mundum nobis salutis Deus æternus miserat: Cui sit honor & gloria, in sæcula sæculorum.

LIBER QVINTVS HISTORIA Apostolica, de rebus à sancto Ioanne Euangelista gestis, authore Abdia Babylonia Episcopo, & Iulio Africano interprete.

Ioannes Iacobi superioris frater germanus, sed minor natus, Zebedæo patre, cum piscaretur, vocatus à Christo fuit: quem postea non solum ad Apostolatus culmen euexit, sed præcipuo quodam amore complectebatur. Unde & in monte cum se Christus mansisset, & in horto cum caperetur ex tribus vnus fuit. Quin & in cæna postrema cum nouum illud testamentum salutis nostræ mundi Saluator conderet, proximè Christo as-

F 7. fidens

fidens, in sinu eius reclinans obdormiuit. De quo & illud Euangelista scribit, quòd mater Christum rogauerit, vt filiorum alter illi à dextris, alter à sinistris in regno cælorum sederet. Iacobum nimirum, & istum ipsum Ioannem intelligens. Is, vt Christus in ligno crucis præcepit, virginis matris Domini curam à passione magistri semper habuit: & communibus cum fratre Iacobo auspicijs, Iudæis Samaritanisque Iesum Saluatorem prædicabat. Petro quoque subinde adhærebat. Vnde post resurrectionem, cùm Dominus piscantibus occurrisset, Ioannes agnitum prius Petro significauit. Accepto quoque spiritu sancto, cum Petro hora nona templū Hierosolymitanū ingressus, Aenæ paralytico & claudo ex utero matris ad speciosam portam stipem petenti, sanitatem contribuit. Secutus posthac iussu magistri, vt euangelium gentibus adnunciaret, ex Palæstina in Asiam, atque inde in Ephesum traiecit, vbi ad Domitiani Cæsaris ætatem vsque Apostolico munere suo fungebatur, nonagenarius ferè, quod de illo in uita Christus prædixisse videtur. Nam

cū
tur
ret
de
qu
ei
ve
int
lig
tec
cep
tur
ip
Io
vit
vt
æt
po
fur
na
Cu
per
pra
Ap
dir
mi
me
tio
co

*Meminit
Paulus quo
que in episto
la ad Galu
tas se cum*

cum Christus Petrum, ut se sequeretur iuberet, & Ioannes citius sequeretur, quia molestè Petrum ferre videret, qui ab ipso etiam quaesiverat, quid Ioannem facere vellet: Christus ei respondit: Si eum manere in vita vellet, quoad ipse veniret, quid eius interiret? Quod discipuli non intelligentes verbum, vana opinione, antequam spiritum adhuc sanctum accepissent, Ioannem nunquam moriturum existimarunt. Est igitur & hoc ipsum amoris Salvatoris in beatum Ioannem indicium non vulgare, quod vita reliquos omnes superauerit, & ut dictum est, à Domitiani temporis ætate vsque in Asia verbum salutis populis adnunciarit, & paulò post defuncto Timotheo Ecclesiam gubernare cœperit apud urbem Ephesum. Cui Proconsul loci cum edictum Imperatoris, ut Christum negaret, & à prædicatione cessaret, legisset, beatus Apostolus intrepidè respondit: Obsequere oportere Deo magis quam hominibus. Proinde nec Christum Deum meum (inquit) negabo, nec à prædicatione nominis eius quiescam, donec consumpsero cursum ministerij mei, quod

Tito & Barnaba profectum Hierosolymam atque ibi Iacobo, Petro, et Ioanni dextram porrexisse.

Eusebius lib. 3. Historie Ecclesiasticae, Ioannem in Asia euangelizasse scribit.

Hoc, Legenda et Perionius falso Romae contigisse scribunt.

Relegatio Ioannis in Pathmum.

Reditus in Ephesum.

quod à Domino suscepti . Ad cuius responsonem motus Proconsul , iussit eum velut rebellem , in dolio feruentis olei mergi . Qui statim vt coniectus in æneo est , veluti fortis athleta, vnctus, non adustus, de vase exiit. Ad quod miraculū Proconsul stupefactus, voluit eum libertati suę reddere:& fecisset nisi timuisset edictū Cæsaris:mitiorē igitur pœnā excogitās, in exilium eū relegauit, in insulā quę dicitur Pathmos. In qua & Apocalypsim, quę ex nomine eius legitur, & vidit, & scripsit. Post mortem autem Domitiani, quia omnia illius decreta Senatus infringi iusserat, inter ceteros, qui ab illo relegati fuerant, & ad propria remeabant, etiam sanctus Ioānes Ephesum redijt, vbi & hospitium, & multos amicos habebat. Plenitudine enim gratiæ diuinæ, & conuersatione syncera commendatus, omnibus amabilis erat. In qua ciuitate senescens, etiam prædicationem verbi diuini signis & virtutibus confirmabat, ita vt tactu vestimenti eius languentes sanarentur, infirmi curarentur, cæci illuminarentur, leprosi mundarentur; denique dæmones

nes passim ab hominibus expellerentur. Cùm ergo rediisset Ephesum Apostolus, rogabatur etiam vicinas inlustrare prouincias, quò vel Ecclesias fundaret, in quibus non erant locis: vel in quibus erant, Sacerdotes ac ministros institueret, secundum quod ei de vnoquoque spiritus sanctus indicasset. Cùm igitur venisset ad quandam urbem haud longè positam, omnibus Ecclesiasticis solenniter impletis, vidit iuuenem quendam validum corpore, & vultu elegantem, sed animo acrem nimis, respiciensque ad Episcopum, qui nuper fuerat ordinatus: Hunc (inquit) summo studio tibi commendo, sub testimonio Christi, & totius Ecclesiae. Tum ille suscipiens, omnem se adhibiturum, sicut præcipiebat, diligentiam pollicetur. Sed iterum atque iterum eadem sæpiùs repetens, iuuenem commendabat attentiùs, & posthac Ephesum redijt. Tum verò presbyter in domum suam adolesecentem suscepit commendatum, & cum omni diligentia nutrit, amplectitur, fouet, ad vltimum etiam baptismi gratiam tradit: Posthac iam velut confidens gratia,

Elegans historia de educatione iuuentutis bonæ.

tiæ,

tiæ, qua fuerat communitus, paulo
 indulgentiùs habere iuuenem coepit
 sed ille ubi immatura libertate pot
 tus est, continuò per æquæuos, qui
 bus luxus & desidia cordi est, aman
 vitia, & corruptæ viæ incedere tra
 mitem perdocetur. Et primo qui de
 conuiuiorum inlecebris decipitur
 inde nocturnis eum furtis socium ma
 li sibi, participemq; consciscunt: post
 hæc iam ad maiora flagitia pertra
 hunt. Cùm intereà sensim iuuenis fo
 mabatur & instituebatur ad scelera
 & quia esset acer ingenio, sicut equus
 effrenis & validus, duris moribus
 obfirmatis, recti itineris lineam de
 relinquens, rectore contempto, rapi
 do cursu totus fertur in præceps. In
 succedentibus sibi malis, vt despera
 tionem quoque à Domino præstitit
 salutis acceperit, dedignatur iam de
 paruis sceleribus cogitare, grandis
 quæque molitur: & ex integro per
 ditioni se tradens, nulli inferior est
 in flagitijs cupit. Denique illos ipse
 qui prius magistri criminum fuerant
 discipulos facit: & latronum ex his
 turmam, quibus ipse dux & princeps
 violentus præeslet, instituit, & cum
 hi

his o
 rùm
 posc
 ad il
 tera
 nasse
 posu
 plan
 Eccl
 obst
 rans
 rat.
 poss
 non
 stup
 C
 Iuue
 & ar
 T
 in la
 tuus
 C
 te?
 pes
 tim
 Et n
 ta la
 diti
 era

his omni crudelitate grassatur. Verum tempore elapso, cum rei ita poposcisset utilitas, inuitatur iterum ad illam urbem Ioannes. Et cum cætera, quorum gratia venerat, ordinasset: Age (inquit) ô Episcopo, depositum repræsenta, quod tibi ego planè & Christus commendauimus, Ecclesia teste, quam regis. At ille obstupuit, primùm pecuniam putans à se repositi, quam non acceperat. Sed rursum considerabat, nec posse fallere Ioannem, nec quod non dedit, quærere: hærebat igitur stupens.

Quem Ioannes hærentem videns: Iuuenem illum (inquit) repeto à te, & animam fratris.

Tunc grauius suspirans senior, & in lachrymis resolutus: ille, ait mortuus est.

Quomodo (inquit) vel quali morte? Domine (ait) mortuus est, quia pessimus & flagitiosus euasit, ad ultimum etiam latrocinium adgressus est: Et nunc adeò montem quendam cum multa latronum manu occupat. Quibus auditis, Apostolus vestem continuo, qua erat indutus, scindit, & cum ingenti gemitu

gemitu feriens caput suum : bonum te (inquit) custodem fratris animae dereliqui. Sed iam nunc mihi equus pareretur, & dux itineris. Et ita confestim ab ipsa Ecclesia ascendens, eo concitus properabat. Cumque peruenisset ad locum, attinetur ab his latronibus, qui custodias obseruabant. Sed ille neque effugere, neque profus declinare vsquam nitens, ingentium tantum voce clamabat: Quia ad hoc ipsum veni, adducite mihi Principem vestrum. Qui cum veniret armatus, eminens agnito Ioanne Apostolo, pudore tactus, in fugam vertitur. Ille equo post eum admissio, confestim insequitur fugientem, etiam ætatis oblitus, simul & clamans: Quid fugis o fili patrem tuum? quid fugis inermem senem miser? noli timere, habet adhuc spem vitæ. Ego Christo rationem reddam pro te. Equidem pro te mortem excipio libenter, sicut & Dominus excepit pro nobis, & pro tua anima dabo animam meam. Sta tantum, & crede mihi, quia Christus me misit. At ille audiens, restitit, ac vultum demisit in terram: post hoc arma proiecit, tremefactusque flebat amariss.

amarissimè. Et accedentis ad se senis
 genibus prouolutus, gemitibus ac
 vlulatibus quibus poterat satisfacit.
 denique vberimis lachrymarum sua-
 rum fontibus iterum baptizatur, oc-
 cultans solam dexteram suam. Apo-
 stolus verò iurisiurandi sacramento
 se ei à saluatore impetraturum veni-
 am pollicens, simulque genibus eius
 prouolutus, atque ipsam dextram, ex
 cuius cædis conscientia torqueba-
 tur, tanquam iam per pœnitentiam
 purgatam, deosculans, ad Ecclesiam
 reuocat, & indefinèter pro eo oratio-
 nes perfundens: & cum ipso pariter
 ducens crebra ieiunia, indulgentiam
 à Domino, quam ei pollicitus fuerat,
 expetebat. Sed & varijs sermonū con-
 solationibus, veluti quibusdā præca-
 rationibus, efferos & exteritos eius
 animos mitigabat. Nec prius absti-
 tit, quàm eū in omnibus emendatum,
 etiam Ecclesiæ præficeret loci illius:
 præbens per hoc magna exempla ve-
 ræ pœnitentiæ, & documentum in-
 gens nouæ regenerationis, atque in-
 signia quædam & trophæa visibilis in
 eo resurrectionis ostendens. Ita igitur
 cum plurimas, vrbes adijisset San-
 ctus

ctus

*S. Ioannis
in Ephesim
reditus.*

*Hanc de
Drusiana hi
storiā Pe-
rionius vix
attigit quidē
& nucleum
omnino, ob
quā causam
sit excogita-
ta omisit.*

ctus Ioannes, prædicans verbum Dei
reuertitur Ephesum, quòd sibi finem
vitæ adesse intelligeret. Apud Ephe-
sum verò in tanta gratia hominū ex-
inde Apostolus semper extitit, vt ali-
us manus eius gauderet contingere,
alius applicare eas oculis suis, & pe-
ctori admouere, si ita vsus exposceret.
Plerique etiam tactu vestis exhilarati
quia tetigerant amictum eius, sana-
bantur. Sed hæc Sancta gaudia & pi-
cebritatē aduersarius ingemiscens,
immunem fraudis esse non passus, in-
terturbare conatus est, vas sibi ad no-
cendum eligens gentilis hominis, qui
Deum nesciret: causam verò arrip-
ens, de pulchritudine foeminae nobi-
lis & Christianæ, Drusianæ nomine
adsciscebat quoq; idem inimicus no-
ster ad facilitatem prolapsionis, ado-
lescentis ætatem. Adolescenti nomen
Callimacho erat. Is Drusianam cum
vidisset, perditè adamare cœpit. Et
quamuis Andronici nosset vxorem,
etiam in adulterij crimen exæstua-
bat. Frequens erat sermo, & certa opi-
nio, quòd ea foemina Apostolicis in-
tenta sermonibus, propter Dei cul-
tum viro non commisceretur, clau-
saque

saque in sepulcro, ne ita quidem vi-
 eta in arbitrium concessisset mariti.
 Quin etiam mori elegerat, quam con-
 suetudinē repetere coniugij, cūm prę-
 fertim maritus insisteret dicens: Aut
 reddes te mihi vxorē, qualē antē prę-
 bebas, aut morte persequar repugnā-
 tem. Sed nec mortis timore reuocata
 est, nec à contemplatione cęlesti vel
 donis vel vllis illecebris reuocari po-
 tuit. Verūm hęc amore insaniens ado-
 lescens, quem diximus, tametsi sci-
 ret atque audiret, cūm reuocaretur à
 plurimis, eò quòd nihil esset effectur-
 us, contempsit, & confirmatam
 Dei verbo, suo furore tentandam
 putauit, quę maritum proprium eti-
 am ad obseruantiam prouocauerat
 castitatis, coniugij copulam men-
 tis tantummodo charitate seruans.
 Itaque cūm compellasset fœminam,
 nuncio speque potiundi deiectus, mœ-
 stiozem indies cœpit ducere vitam.
 Drusiana quoque procaci interpel-
 latione offensa, post biduum in fe-
 brem incidit, dolens, quòd ad patri-
 am reuertisset, & tantum ex eius for-
 ma nefas exortum esset: Vtinam (in-
 quit) vel in patriā nūquam rediissem,
 vel

vel

vel ille verbo Dei instructus, in hunc errorem non coniecisset. Ego igitur quia causa tanti vulneris infirmæ animæ sum, solui me ab hac vita euocari, Domine Iesu, ut euocata ancilla tua, quietius vitam miser proregem. Hac præsentem Ioanne Apostolo Drusiana dicebat: sed quò tenderet sermo, nec Apostolus, nec alij intelligebant. Tristis igitur ac mœsta, propter vulnus adolescentis illius, obiit diem. Mœstiorum quoque maritum fecit, quia conturbatum vxor eius habuisset exitum, & mœrore affectam animam optasset absolui. Flebat igitur Andronicus, ita ut reprehenderetur ab Apostolo dicente: Ita ne fleueris, quasi ignores, quò illa concesserit. Nescis illam conuersionem esse meliorem, quæ in cælo est, ad quam Sancta & fidelis Drusiana transiit, expectans spem resurrectionis à mortuis? Cui respondit Andronicus, se non diffidere quò resurrectura sit Drusiana, nec mutare fidem: sed putare, qui purè huius vitæ confecerit cursum, ille saluetur. Sibi autem hoc dolori esse, quò cognouerit, latentem quendam mœrorem subiisse sorori

rori
cuius
quam
pore
stolus
sa fui
tibus
nera
cupie
Gube
nauig
in po
mife
agric
mult
genti
diam
cùm
sem
stadi
cepe
re pa
acce
artil
in fi
tò la
fint
Do
est

rori

rori suæ (ita Drusianam appellabat)
 cuius causam cognoscere ex illa nun-
 quam potuerat, nec humato iam cor-
 pore sciret. Et cum interrogasset Apo-
 stolus Andronicum secreto, quæ cau-
 sa fuisset: residens paulisper præsen-
 tibus fratribus omnibus, qui conue-
 nerant alloquio dulci Apostoli frui-
 cupientes, in hæc verba locutus est:
 Gubernator navis & omnibus qui
 nauigant, & ipsi etiam naui, cum eam
 in portu constituerit, ac fidei com-
 miserit stationi, tunc valedicit. Sic
 agricola cum dederit terræ semen, &
 multo labore nouale exercuerit, dili-
 gentiam exhibuerit, detulerit custo-
 diam, tunc requiem laboris accipit,
 cum in apothecis multiplicatam mes-
 sem locauerit. Præterea qui currit in
 stadio, tunc exultat, cum brauium ac-
 ceperit. Qui athletarum more decerta-
 re parat, tunc gaudet, cum coronam
 acceperit. Oēs postremo, qui diuersis
 artibus student, & operibus incūbunt,
 in fine muneris vel operis Deū meri-
 to laudant omnes, quod destituti non
 sint, sed iustificati iuxta promissum
 Domini, quod sanctis suis dignatus
 est polliceri. Quod non conuenire ar-
 bitror,

*Elegans &
 plena gra-
 uissimi argu-
 menti dispu-
 tatio de vita
 humana, &
 eius fine.*

G

bitror,

bitror, ut vnusquisq; tūc fidem suam
 quam exercet, probatam sciat, cum ex
 plens vitalis muneris cursum, purum
 reddat, quod sibi creditum est. Multi
 sunt enim quæ fidem facilè singulorum
 frangant, & quasi turbationem quan-
 dam inferant humanæ cogitationi
 sollicitudini, filij, parentes, gloria, pa-
 pertas, adulatio, iuuentus, pulchritu-
 do, iactantia, cupiditas diuitiarū, pra-
 latio, negligentia, inuidia, dissimula-
 tio, iniuria, amor, tristitia, possessio
 serui, patrimoniū, occasio, & alia hu-
 iusmodi impedimenta, quæ obfiste-
 re solent: sicut gubernatori currentis
 cursum proprium ventus frequenter
 exortus occurrit, & properantem re-
 tardat, & tempestatē excitat & proce-
 las. Agricolaē quoq; adultam sperantem
 stior ludit euentus: ita etiam, prius
 quam vitæ huius aliquis exitum sub-
 ac. effectum prospicere debet, & quæ
 lem sit habiturus, addicere: videtur
 cet, vigilantē mne ac sobrium, & tunc
 nihil impedimenti possit adferri,
 verò conturbatum & obligatum
 luptatibus sæcularibus. Sicut enim
 laudat corporis decorem nemo, nisi
 cum omnia deposuerit indumenta
 nemi-

nemo ducem, nisi eum qui gloriose
 vniuersum bellum confecerit: nemo
 medicū, nisi eum qui curauerit ægri-
 tudines varias: ita nemo potest lau-
 dare vitam, nisi is qui plenum fidei a-
 nimum, & templo Dei dignam carnē
 suam præstiterit: quæ non ipso cursu
 vana specie dissoluta corruerit, non
 obstupescita & hebeta rebus huma-
 nis sit, neque inclinata ad temporalia,
 neque perpetuis caduca prætulit, &
 non manentibus manentia cōmuta-
 rit, neque honorauerit quæ honorifi-
 canda non sunt, neque denique amaue-
 rit plena opera contumelijs: & qui pi-
 gnus satanæ non acceperit, aut intra
 pectus suum serpentem clauerit: qui
 non riserit non ridenda, vel oppro-
 brium non erubuerit pro Christo, Est
 etiā qui verbo aliquid dicit, & opere
 negat. Nō igitur lubricam carnē præ-
 stare vnusquisque suam debet, ne vas
 faciat immunditiæ: sed talem quæ nō
 fordida exuratur libidine, non immū-
 ditia vincatur, non avaritia superer-
 tur, non cupiditati pecuniæ subiuge-
 tur, non ferocia corporis dometur,
 non ira & indignatione prodatur, nō
 absorbeat tristitia, non ludicris

quibusdā in hac vita actibus eneru-
 tur: sed ea quæ fidem in Iesum Chri-
 stū Dominū nostrū adaugent & pro-
 uehant, suscipiat, vt vitam recipiat æ-
 ternam, pulcherrimum præmium pro
 illis, quæ in hoc sæculo despexerit.
 Hęc cū adhortationis gratia sanctus
 Apostolus disseruisset grauius, vt fra-
 tuū animos prouocaret ad concupiscen-
 da æterna, & cōtemnenda tēporalia
 is tamen de quo diximus adolescens,
 qui Drusianā adamabat, cæcum pete-
 re vulnus alens, suo indies magis ma-
 gisq; consumebatur incendio, quod
 nec mulieris potuit morte restinguere.
 Nec mirū si nullam accipiebat Ioan-
 nis sermone medicinam, qui negligens
 audiendi, nō remedium vulnere adha-
 bere quærebat, sed scelus quotidie im-
 mane desiderabat augere. Itaque ac-
 cidit postea mortua Drusiana, atque
 sepulchro illata, cū in mortuam
 huc Callimachus deperiret, Procurator
 torem Andronici precio corrupit,
 sibi tumultum in quo Drusiana condita
 erat, reseraret, corporisq; adama-
 copiam faceret. Quod vbi proclis-
 tandem impetrauit, tentabat inlic-
 tum nefas corpori inferre defunctæ

In quod non repentino quodam motu, sed furiosa quadam meditationis amentia latus: Etsi viua (inquit) coitus noluisti mecum subire cōsortium, mortuæ eam tibi tamen inrogabo iniuriam. Ita adhibito flagitij procuratore, adolescens furēs cum sepulchrū fuisset ingressus, corpus primò inuolutum pannis exuere cœpit. Subiecit procurator sceleris immanis: Quid profecisti infelix Drusiana, negando viua quod mortua sustinebis? Ita sermone pariter atque opere geminabatur scelus. Et cū iam sublatis propè omnibus exuijs sepulturæ, solum genitalis partis superesset velamen, commixtionem illicitam molitur immani iuuenis libidine furens. Et ecce subitò, incertum vnde, ingens serpens occurrit, cuius vno faucius morsu, sed magis diro furentis terrore perculsus, corruit iuuenis, ita vt veneni frigore subitò omnis eius vis euanuerit, supra quem statim serpens lapsum ascendens quiescebat. Sequenti verò die, qui erat tertius à die mortis Drusianæ, cū sanctus Ioannes, & vir mulieris Andronicus, matutinis horis ad tumultum conuenis-

Nota horrendum scelus.

*Ex his appa-
ret Abdiam
hanc histo-
riam scrip-
sisse ex rela-
tione alicu-
ius qui rebus
à S. Ioanne
gestis inter-
fueras.*

sent, vt sacra celebrarent, ecce clauē
non inueniebantur. Quocirca Ioan-
nes: Rectè, inquit, clauē sepulchri pe-
rierunt, quoniam Drusiana in sepul-
chro inter mortuos non est. Verùm
ingrediamur, sponte fores aperien-
tur, Mon enim dubitare possum de
Domini misericordia, quin & hoc cō-
ferat nobis, qui multa concessit. Cùm
igitur appropinquassent sepulchro,
subitò præcepto Ioannis apertæ sunt
fores: & iuxta sepulchrum Drusianæ
vidimus speciosum adolescentem, ad-
ridentem. Quem videns Ioannes, cum
clamore ait: Et hic nos præuenis Do-
mine IESV Christe? Quæ causa igitur
venisti Domine? Et audiuius so-
no vocis exprimi: Propter Drusianā,
quam habes nunc resuscitare: & pro-
pter illū, qui propior sepulchro eius
exanimatus iacet: qui & honorifica-
bunt propter me Deum. Et hæc cùm
dixisset bonus ad Ioannem, in cælum,
videntibus Ioanne & cæteris, reuer-
tebatur. Conuersus autem Ioannes,
cùm vidisset duo iacentia prope se-
pulchrum corpora, quorum vnum
Callimachi erat, qui princeps Ephe-
siorum erat, supra cuius corpus ser-
pens

pen-
rō co-
rato
tury
ipse
cies,
mon
nun-
dron
siana
ne ia
mor
quid
Call
Dru
eius
men
Ver
mot
amb
dos
viue
conc
am t
fort
vela
pus
bitr
imm

pens cubabat immensus: alterum ve-
 rō corpus erat Fortunati, qui procu-
 rator fuerat Andronici: Intuens igi-
 tur vtrūque corpus, cogitabat secum
 ipse, & dicebat: Quid sibi vult hæc spe-
 cies, & quare mihi Dominus non de-
 monstrauit, quæ hic gerebantur, qui
 nunquā dedignari solet? Verūm An-
 dronicus cum seminudū corpus Dru-
 sianæ vidisset, cum vno tantū velami-
 ne iacere in sepulchro, illos autē duos
 mortuos, ait ad Ioannem: Intellego
 quid factum sit, o Ioannes. Nam iste
 Callimachus iuuenis adamauerat
 Drusianam, dum viueret, & cum esset
 eius petitio refutata, nihilominus ta-
 men mulierē nō desinebat incesse,
 Verūm frequentis repulsæ dolore cō-
 motus, Procuratoris mei amicitiam
 ambiuit, vt eius opera ad vsus nefan-
 dos vteretur. Quin aiunt eum crebrō
 viuentē Drusiana dixisse, si non posset
 concubitu eius potiri viuentis, iniuri-
 am tamen defunctæ esse facturum. Et
 fortassē, Ioānes propterea bonus iste
 velauit eius reliquias, ne scilicet cor-
 pus pateretur iniuriam. Et ideo ar-
 bitror istos morte mulctatos esse, quia
 immanes ausus flagitij tentauerunt.

Puto etiam ideo hanc ad te factam esse
 vocem, resuscitandæ Drusianæ, quod
 cum mœrore & tristitia vitæ istius
 exitum immaturè clausisset, dolens
 quod iuuenem formæ suæ culpa affe-
 cisset. Quæ igitur causa, vt cum tria
 videamus corpora, de duobus tantum
 resuscitandis facta vox sit, de tertio
 autem siluerit: nisi quod reformati
 Drusianam Dominus voluerit, ex eo
 quod cum mœrore decesserat, vt diem
 suum cum tranquillitate compone-
 ret. Hic quoque iuuenis, quàm cau-
 sam veniæ habet, nisi quod videatur
 ipse, tanquam vnus de errantibus, esse
 deceptus. Tertius autem, puto quod
 indignus beneficio Domini nostri Ie-
 su Christi existimetur. Accingere igitur
 Ioannes obsecro, & primò omni-
 um Callimachum resuscitato, vt ipse
 nobis quæ gesta sunt, prodat. Acco-
 dens autem Ioannes, iuxta corpus de-
 functi iuuenis, dixit serpenti: Discede
 ab eo, quia seruiturus est Domino no-
 stro IESU CHRISTO. Et statim
 recessit serpens. Quo facto, procum-
 bens humi, precatus est Dominum
 in hæc verba: Deus, cuius gloria ho-
 noratur à nobis, qui omnem opera-
 tionem

*Plena gra-
 uitatis ora-
 tio ad Deñ.*

tionem inferiorem domas: Deus, cuius voluntas virtute tua consummatur, propter gloriam tuā, exaudi nos: & nunc consummetur in isto iuvene gratia tua. Et si qua facta sunt per istum iuuenem, hæc nobis surgente eodem, demonstrato. Et statim iuuenis surgens, integram horam requieuit. Sed ubi ad vigorem sensus sui reuersus est, interrogatur à Ioanne, vt causam sui aperiret. Ita ingressus rem oēm explanauit, quæadmodum suprâ Andronicus intimauerat. Amorem sibi Drusianæ causam fuisse, vt nec à desiderio mortuæ temperârit, Qui interrogatus rursus à Ioanne, vtrum nunc temeritatis suæ circa reliquias plenas venerationis & gratiæ, aliquē habere potuisset effectum: Respondit: Quomodo aliquid poterā vel audere, vel facere, cum talis bestia repente in me irruisset, quæ Fortunatum vulnere etiā perculit, qui incituum addiderat huius insanis, quæ videbatur iam posse quiescere. Mihi autem illud causa mortis fuit, quod cum animi quadam dementia, & plane infœlici languore correptus, detraxissem defuncto corpori exuias,

ac discedens paulisper, me iam ad impiū facinus præparabam, quo volebā cum defunctæ corporis reliquijs cōuenire: Ecce vidi, quemadmodū speciosus iuuenis corpus Drusianæ sua veste velabat, à cuius facie scintillæ ignis resillebant in totū sepulchrū. Ex quibus vna in me veniēs, vocē dedit: Calimache morere, vt viuas. Quis fuerit homo iste, nescio. Sed quia te video hic Dei seruum, & nunc apparui sti mihi, cognosco & illū Angelum Dei fuisse, & noui, quia vere à te Deus adnūciatur. Vnde rogo & deprecor, ne me in hac ærumna relinquant. Scio enim atq; reminiscor quæ gesserim, & quam indigna tentauerim. Et ipse animo mœreo. Vtinam viscera mea referare posses, & videre interiorē mei sensum doloris. Deniq; mœreo, quòd nequaquam à tātis flagitijs tētauerim. † Sed huius mœroris à te expecto medicinā, qui vt es Dei omnipotentis prædicator, cuius est filius verus Dominus noster Iesus Christus, ita à te verbū eius cupio scire. Nec dubito, si manū porrigas, vt & vocis eius compleatur veritas, quæ dicebat: Oportere me mori, vt viuerem, Mortuus sum uē ille insolens,

Nota admirandam huius Seriam.

solens, sed resuscitatus sum mitis atque mansuetus: mortuus sum Gentilis, sed resuscitatus sum Christianus. Cognosco iam quidem veritatem, sed peto ut plenius mihi tuis magisterijs reueletur. Quibus verbis lætatus Apostolus: Et quid agam (inquit) Domine Iesu Christe, nescio. Obstupui in excessu meo, tantā tuam esse misericordiam: simul insolitam quandam patientiam tuam recognosco. Hæc cum dixisset: benedicens Dñm, apprehendit Callimachum, & osculatus est eū, dicens: Benedictus Dñs Deus, & filius eius Iesus Christus, qui tui misertus est, & à furore atque dementia mortis specie liberavit, qui illa tua refrigerauit incendia, qui occasionem culpæ ademit, qui vesanæ libidinis tentamina succidit, qui iam mortuū peccato rursum reddidit vitæ, ut in Dñi nostri Iesu Christi fide gratiaq; requiescas: Vides quanta multitudo ad ministerium nostrum, & ad salutem tuam venerit. Andronicus autem ubi vidit Callimachum resuscitatum, viscera maritali resolutus affectu, rogarecepit Apostolum, ut Drusianam quoque resoluta morte reuocaret,

dicens: Oportere eam resurgere, ut
 tristitiam exuat, cui iam mortua vi-
 debatur, mœrorem quò possit absol-
 uere: eò quòd doluit occasione forma
 suæ iuuenem esse deceptum. Rogat
 ergo, ut & ipsam resuscitaret, & quan-
 do vellet Dominus, iterum auocaret
 eam. Motus itaque Ioannes, & peti-
 tione viri, & modestia Drusianæ, acce-
 dens ad sepulchrum, & manum eius
 tenens, cum Dominum esset depreca-
 tus: Drusiana (inquit) surge in nomine
 Iesu Christi Domini nostri, surge in
 gloria eius. Quæ surgens ascendit de
 tumulo. Et cum vidisset se nudam, in
 illo tenui tantum velamine causam
 quæsiuit. Quam ubi ab Apostolo co-
 gnouit, honorificauit Dominum, ac
 se induit. Deinde respiciens Fortuna-
 ti corpus iacere, ait ad Ioānem: Pater,
 & hic resurgat quæso, quamuis fune-
 ris mei se præbuerit proditorē. Quod
 ubi audiuit Callimachus, rogare coe-
 pit, ne hominem improbum resuscita-
 re vellet, cuius incentiuo præcipitatus
 sit infurem, quod hunc etiam, quam
 audierat gratia non contigerit, eo quòd
 se tantum & Drusiana resultauerit ve-
 nerabilis illius vocis oraculū: Dignū
 (inquit)

(inquit) morte iudicauit, quem dignū resurrectione nō prodidit. Cui respon- dit Ioannes: Non didicimus fili, malū pro malo reddere. Nam & nos pecca- tores sumus, qui grauia cōmissimus. & per Dominum nostrū Iesum Chri- stum consecuti sumus misericordiam, qui non putauit mala pro malis esse reddenda, sed pœnitentia & conuer- sione sepelienda delicta. Sed si mihi non permittis, vt Fortunatus resur- gat, Drusianæ hoc munus atque opus erit. Quæ repleta Spiritu sancto, acce- dens ad corpus Fortunati, ait: Domi- ne omnipotens, qui concessisti, vt hæc tam miranda opera tua cernerem, qui me consortem nominis huius esse vo- luisti: qui denique contulisti mihi, vt non solū te ipsa cognoscerem, sed etiam maritum consortio quodam germanitatis agnoscerem: qui mor- tem elegisti meam, vt separata pauli- sper à corpore, magis essem tua: qui iuuenem istum obire iussisti, vt in eo culpa moreretur, vita repararetur. Et nunc igitur Domine, ne despicias preces famulæ tuæ. iube Fortunatum resurgere, etsi proditor meus esse ten- tauerit. Et adprehendens manū eius,

G 7. inquit;

inquit: Surge Fortunate in nomine Iesu Christi, Domini & Dei nostri. Qui cum surrexisset, & vidisset Drusianam resuscitatam, Callimachum Domino credidisse, ingratus salutis suae, ait: Mori sibi melius fuisse quam resuscitari, ne videret quod etiam ad illos virtutis gratia peruenisset. Quae aspiciens Ioannes ait: Hoc est quod Dominus in Euangelio locutus est, quia arbor mala malos fructus facit. Malae enim radices succus inoleuit, & ideo non potest bonus fructus succo degenerante concrecere. Nihil hic communis natura deliquit, sed radicis totum est vitium. Eadem omnes arbores foecunditate, & quasi quodam gremio parentis ac sinu fouet terra mater, ac prouehit: eiusdem quoque aeris temperie ager omnis utitur. Dominus quoque omnipotens pari usu omnia imbre perfundit, & eodem sole tepescit secreta terrarum & ligna sylvarum: sed diuersus est fructus, variusque prouentus arborum singularum. Alia sterilis est, alia foecunda. Atqui in illa sterili, radix vitij causa est, quae terrenae ubertatis, & caelestium beneficiorum

gra-

H
grati
autem
ad in
lam
miser
atque
Deo
mus:
nibus
stus a
omni
munu
nobi
Dom
nost
que a
diun
dum
tis.
grati
bis, se
iste m
tae fib
bet ig
ctum
ignis
Sepa
lium
pere

gratiam sentire non potuit. Similiter
 autem omnes homines Deus noster
 ad imaginem suam fecit, hoc est, ad il-
 lam diuinam gratiam prouocauit, vt
 misericordiam, virtutem, pietatem
 atque iustitiam, & cætera quæ in
 Deo laudamus, & nos imitari debe-
 mus: suum oriri iussit solem, & om-
 nibus Dominus noster Iesus Chri-
 stus aduenit, omnibus crucifixus est,
 omnibus surrexit. Sed hoc tantum
 munus ac donum Dei patris, qui pro
 nobis tradidit filium suum, itemque
 Domini nostri Iesu Christi, qui se pro
 nostra redemptione obtulit pauci vs-
 que ad finem vendicant. Alij fasti-
 diunt, & oblatam salutem recusant,
 dum nolunt credere auctorem salu-
 tis. Plerique etiam, dum inuident
 gratiæ diuinæ, quæ operatur in no-
 bis, se hoc cælesti fructu abdicant: vt
 iste miser inuidia deceptus nec reddi-
 tæ sibi vitæ munere gratulatur, ha-
 bet igitur carbonem suum, habet & fru-
 ctum malæ arboris, que in accendat
 ignis, & suis se consumit incendijs.
 Separetur radix huiusmodi à fide-
 lium conuersatione, & ab omni o-
 pere timentium Deum, ab omni
 deuq;

deuotorum munere, à congregatio-
ne Sanctorum, & à cōmuniōne Sacra-
mentorum non habeat communionē
cum viuēte Drusiana, cuius & mortem
iniuria dignam putauit, & vitā inti-
dia ferre non potuit. Nos autē commu-
nionē quam deferebamus mortuae,
uiuēti impertiamus. Ita gratiarū Do-
mino nostro Iesu Christo actione ce-
lebrata, domū Andronici Apostolus
repetiuit: vbi suggerente sibi spiritu,
fratribus ostendit, Fortunatum vul-
neratū denuò à serpente esse. Iussit
citò aliquem dirigi, qui nunciaret fi-
dem veri. Vnum igitur ex iuuenibus
destinàrunt, qui regressus vidit eum
iam frigidum & per corpus eius vene-
na serpētia. Sed vbi nunciatum esset
Ioanni, quòd intra tres moriturus
esset horas, ait: Habes filium tuum dia-
bole. Et illam diem cum fratribus la-
tum exegit. Altera verò die Craton
Philosophus in foro proposuerat, de
contemptu diuitiarū exempla se edi-
turum. Erat autē spectaculum huius-
modi: Duos iuuenes persuaserat, di-
tissimos ciuitatis fratres, vt distracto
patrimonio, gēmas emerēt singulas,
quas in conspectu plebis publicē fre-
gerunt.

gerunt. Quod dum facerent illi, contigit ut trāsiret fortè Apostolus. Qui vocans ad se Cratonem Philosophū, ait: Stultus est iste mundi contēptus, qui hominum ore laudatur, diuino iā pridem iudicio condemnatus. Sicut enim vana medicina est, ex qua non abscinditur morbus: ita vana doctrina est, ex qua non vitia curantur animarum & morum. Atqui magister meus iuuenem cupientem ad vitam æternam peruenire, his verbis instruxit, quibus diceret: Ut, si vellet perfectus esse, venderet omnia sua, & daret pauperibus: quo factò, thesaurum in cælis acquireret, & vitam, quæ finem non habet, inueniret. Ad quem Craton: Humanæ, inquit, cupiditatis fructus in medio hominū positus, cōfractus est. Sed si verè Deus est magister tuus, & vult hoc fieri, ut pauperibus erogetur census precij harum gemmarum, fac reintegrari species, ut quod ego feci ad famam hominū, tu facias ad gloriam eius, quem tuū magistrum esse commemoras. Tunc beatus Ioannes colligens fragmenta gemmarum, illaq; manu retinēs, eleuauit oculos ad cælum, & dixit: Domine

mine

mine Iesu Christe, cui nihil impossibile est, qui fractum mundum per lignum concupiscentiæ, rursus per lignum crucis tuæ in tuis fidelibus restaurasti: qui nato cæco oculos, quos natura negauerat, reddidisti: qui mortuum Lazarum, & sepultum, post quartum diem ad superos reuocasti, & omnes morbos omnesque ægrimonias, virtutis tuæ verbo subiecisti: adesto nunc super istos lapides preciosos, quos ignorantes fructus cleemose næ ad plausus hominum confregerrunt: tu Domine per manus angelorum tuorum modo recupera, ut pretio eorum misericordiæ usus expletus, faciat credentes tibi ingenito patri per unigenitum filium tuum, Dominum nostrum Iesum Christum, cum sancto spiritu illuminatore & sanctificatore totius Ecclesiæ, in sæcula sæculorum. Cumque respondissent fideles, qui cum Apostolo erant, & dixissent, Amen: ita mox sunt solidata fragmenta gemmarum, ut nec signum aliquod in his quod fractæ fuissent, remaneret. Quæ Craton Philosophus cum suis discipulis cernens, pedibus Apostoli aduolutus, credidit exinde, & baptiza-

tus

tus
fide
licè
quo
qua
rant
pit
tium
fiere
duo
omn
distr
per
min
mu
run
sibi
in g
fact
cuf
vno
io
tes.
lige
vos
pte
ni
qu
co

tus est cum omni-
bus, cœpit que & ipse
fidē Domini nostri Iesu Christi pub-
licē prædicare. Itaque duo fratres illi,
quos diximus, venundantes gemmas,
quas vendito patrimonio suo eme-
rant, pauperibus tradiderunt: & cœ-
pit de reliquo infinita turba creden-
tium adherere Apostolo. Quæ cum
fierent, accidit vt eodem exemplo
duo honorati ciuitatis Ephesorum,
omnia sua venderent, & egentibus
distribuerent, sequentes Apostolum
per ciuitatem euntem, & verbum Do-
mini prædicantem. Hi cum Perga-
mum urbem ingrederentur, viderunt
seruos suos sericis indutos ve-
stibus, in publicum procedentes, &
in gloria sæculari fulgentes. Vnde
factum est, vt sagitta diaboli per-
cussi, tristes efficerentur: quod se in
vno pallio viderent egentes, suos ve-
rò seruos potentes atque fulgen-
tes. Sed hos dolos diaboli intel-
ligens Apostolus Christi, ait: Video
vos & animos mutasse & vultus, pro-
pter hoc quod doctrinam Domi-
ni mei IESU Christi secuti, omnia
quæ habere potuistis, pauperibus
contulistis. Vnde si vultis recu-
perare

perare omnia, quæ in auro, argento & lapidibus preciosis quondam habebatis, deferre mihi virgas rectas in singulis fascibus. Quod cū fecissent, inuocato nomine Domini Iesu Christi, conuersæ sunt in aurum. Et dixit ad eos Apostolus: Adferre mihi lapides minutos à littore maris. Quod cū & ipsum fecissent, inuocata maiestate Domini, conuersi sunt in gemmas lapilli omnes. Et conuersus ad viros istos beatus Ioannes: Circuite (inquit) aurifices & gemmarios per dies septem, & cū probaueritis aurum verum & veras gemmas esse, nunciate mihi. Euntes autem, ambo post septem dies reuersi sunt ad Apostolum, dicentes: Domine, omnium aurificum officinas circuiuimus, qui omnes dixerunt, tam purum aurum se nunquam vidisse. Sed & gemmarij eadem dixerunt tam optimos lapides & preciosos se nunquam vidisse. Tunc dicit eis Sanctus Ioannes: Ite, & redimite vobis terras, quas vendidistis, quia calorum prædia perdidistis. Emitte vobis sericas vestes, vt pro tempore fulgeatis sicut rosa, quæ odorem & ruborem ostendens, repentè marcessit. Suspirastis

Elegans & plena grauitatis S. Ioannis disputatio cōtra diuitias.

rastis enim in vestrorum aspectu, & vos effectos pauperes genuistis: Estote ergo floridi, ut marcescatis: estote diuites temporaliter, ut inperpetuo mendicetis. Nunquid non valet manus Domini, ut faciat diuitias affluentes, & incomparabiliter splendentes, sed certamen statuit animorum, ut credant se æternashabitueros diuitias, qui pro eius nomine temporales opes habere noluerunt. Denique narrauit nobis magister noster de quodam diuite, qui epulabatur quotidie, & fulgebat in auro & purpura. Ad cuius fores iacebat mendicans Lazarus, qui cupiebat vel micas, quæ de mensa eius cadebant, accipere: & nemo illi dabat. Contigit autem, ut vna die ambo deficerent, & ille mendicus duceretur in requiem, quæ est in sinu Abraham, diues autem mitteretur in flammam incendij. Vnde eleuans oculos, vidit Lazarum, & rogat, ut intingat digitum in aquam, & refrigeret os suum, quo cruciaretur in flammis. Cui respondens Abraham dixit: Memeto fili, quia recepisti bona in vita tua; Lazarus autem hic similiter mala. Quare merito iste nunc consolatur, cum tu torqueris,

queris. Et in omnibus chaos magnū inter vos & nos firmatum est, vt neq; inde huc, neque hinc illuc transire possint. At ille respondit: Sunt mihi quinque fratres, obsecro vt surgat aliquis, qui moneat eos, ne veniant in hanc flammam. Cui Abraham ait: Habent Moysen & Prophetas, audiant eos. Ad hæc ille respondit: Domine, nisi resurrexerit aliquis, non credunt. Cui dixit Abraham: Si Moysi & Prophetis non credunt, neque si aliquis resurrexerit, fidem habebunt. Hos autē sermones suos Dominus & Magister noster, virtutum firmabat exemplis. Nam cū dicerent ei: Quis inde huc venit, vt credamus ei? Respondit ille: Deferte huc mortuos quos habetis. Cumq; apportassent corā illo adolescentem mortuum, veluti dormiens excitatus est ab eo, & dabat fidem cunctis sermonibus suis. Sed vt quid ego de Domino meo non referam, cū in præsentibus sint, quos in eius nomine & vobis præsentibus atq; aspicientibus à mortuis excitauit? In cuius nomine & paralyticos curatos vidistis, leprosos mundatos, & cæcos inluminatos, & multos deniq; à dæmoni-

monibus liberatos. Sed has virtutum
opes habere non possunt, qui volue-
rint diuitias habere terrenas. Denique
vos ipsi quando ad infimos intraſtis,
inuoꝑato nomine Iesu Christi, saluati
sunt illi. Fugastis dæmonia, & cæcis lu-
mina reddidistis. Ecce ablata est hæc
gratia à vobis, & facti estis miseri, qui
eratis fortes & magni. Et cùm tantus
esset timor in dæmonijs, vt iussu ve-
stro obsessos homines derelinquerent,
modò vos timebitis dæmonia. Ama-
tor enim peccuniæ seruus est Māmo-
næ. Māmona aut dæmonis nomen est,
qui lucris carnalibus præest, & domi-
nator eorū qui diligunt mundum. Ipsi
autem amatores mundi non possi-
dent diuitias, sed ipsi à diuitijs possi-
dentur. Absurdum enim est, cùm sit
vnus venter, cui tot cibi reponantur,
qui mille ventribus satisfacerent: &
vni corpori tot vestes, quæ mille ho-
minum corporibus præbere indu-
menta valeant. Sic frustra, quod in v-
sum nō venit, custoditur, & cui custo-
diatur, omnino nescitur, dicente San-
cto Spiritu per Prophetam: Vanè cō-
turbatur omnis homo, qui thesauri-
zat, & ignorat cui cōgregat ea. Nudos
nos

nos

nos fuderunt in lucem partus mulie-
 rum, egentes cibi & poculi : nudos nos
 recipiet terra, quos edidit, In commu-
 ni possidemus cæli diuitias : splendor
 Solis diuiti & pauperi æqualis est, si-
 militer lunæ lumen & syderum. Aëris
 quoque temperies, & pluuiarum gut-
 tæ & ecclesiæ ianua, & fons sanctifi-
 cationis, & remissio peccatorum, &
 participatio altaris, & esca corporis
 & potus sanguinis CHRISTI, & chri-
 smatis vnctio, & gratia largitoris, &
 visitatio Domini, & indulgentia pec-
 cati : hæc omnia absque personæ ac-
 ceptione æqualis est dispensatio con-
 ditoris. Neque aliter diues, aliter pau-
 per his donis vtitur. Sed miser & in-
 fœlix homo, qui vult plus aliquid ha-
 bere, quàm sufficit. Nascuntur enim
 hinc calores febrium, rigores frigo-
 rum, dolores varij in cunctis corporis
 membris. Et neque esca cibari potest,
 neque poculo satiari, vt cognoscat au-
 uiditas non sibi pecunias profuturas
 quæ repositæ, custodibus suis sollici-
 tudinem diurnam nocturnamque in-
 cutiunt, & nec vnus horæ spatio quie-
 tos aut securos esse patiuntur. Nam
 dum custodiuntur, fures insidiantur.
 dum

dum possessio colitur, dum aratris intendunt, dum soluunt fiscalia, dum ædificat promptuaria, dum lucris student, dum potentiorum impetus mitigare nituntur, dum minùs potentes nudare contendunt, dum iras suas quibus possunt inferunt, & inlatas in se tolerare vix possunt, dum bládimenta carnis assentiunt, dum ludere tabulis & spectaculis non perhorrescunt, dum polluere & pollui non metuunt, subito exeunt de isto sæculo, nudi, sola secum peccata portantes, pro quibus sunt pœnas passuri perpetuas. Hæc dicente S. Ioanne Apostolo, ecce efferebatur iuuenis à matre vidua, qui triginta diebus elapsis uxorem primùm duxerat. Veniētes aut turbæ quæ exequijs officia faciebant, simul cum matre vidua, coniecerunt se ad pedes Apostoli, eundem omnes pariter mugitum fletumq; ac gemitum emittētes, Rogabāt enim, vt in nomine Dei sui, sicut Drusianam, ita & hunc iuuenem mortuum resuscitaret. Tantus autem omnium tum extitit fletus, vt etiam ipse Apostolus vix à fletu & lachrymis temperaret. Itaq; prosternēs se in orationem, diutissimè fleuit. Et Exur-

Finis gratissimæ orationis B. Iohannis contra diuitias.

H gens

gens ab oratione, expādit manus suas ad cælum intra se diutissimè orationi intentus. Hoc cùm fecisset & tertio, iubet solui inuolutum corpus, & ait: O iuuenis Syrice, qui amore carnis tuæ ductus citò animam amisisti: o iuuenis, qui nesciisti creatorem tuum, qui Saluatorem hominum non cognouisti, amicū verò, & idcirco in insidias hostis pessimi incurristi: ecce pro ignorantia tua lachrymas Domino meo simul & preces effudi, ut exurgens à mortuis, lethi vinculo resolutus, istis duobus Attico & Eugenio annuncies, quantam gloriam amiserint, & quantam incurrerint poenam. Tunc exurgens † Staſteus adorauit Apostolum, & cœpit increpare discipulos eius dicens: Vidi angelos vestros fletus, & Sathanæ angelos in vestra deiectione gratulantes. Iam enim regnum paratum vobis, & ex coruscantibus gemmis zetas instructas, plenas gaudij, plenas æpulis, plenas delicijs, plenas denique vita perpetua, & lumine æterno, paruo tempore amisistis: & acquisiistis vobis loca tenebrarum plena draconibus, plena stridentibus flammis, plena cruciatibus, & incom-

*Iam nomina
duorum re-
censet, qui
diuitiarum
cupidi, facti
sunt apostatae.*

*Descriptio
infernī*

para

para
plena
more
imma
plena
fuiſti
bus d
tus, &
hil ali
Apost
fuscita
refuse
anima
ta del
bus di
tus fu
Attico
dibus
cedere
bus sa
sponſ
nitētis
ximè p
suam
lapide
rant,
vt tri
cū
venie

parabilibus pœnis, plena doloribus, plena angustijs, plena timore & tremore horrifico. Amisistis loca floribus immarcessibilibus plena, fulgentia, plena vocibus organorum: & acquisistis econtrâ vobis loca, in quibus diu noctuque non cessat mugitus, & ululatus & luctus. Nam nihil aliud vobis superest, nisi rogetis Apostolum Domini, vt sicut me resuscitauit ad vitam, ita vos quoque resuscitet ab interitu ad salutem, & animas vestras quæ iam de libro vitæ deletæ sunt, iterum reducat. Quibus dictis, & ipse qui recens suscitatus fuerat, & omnis populus vnâ cum Attico & Eugenio, prosternebat se pedibus Apostoli, & exorabant vt intercederet pro his ad Dominum. Quibus sanctus Apostolus hoc dedit in responsis: vt per triginta dies Deo pœnitentiam offerrent, in quo spatio maxime precarentur, vt virgæ aureæ ad suam naturam redirent, similiter & lapides ad vtilitatem, qua nati fuerant, remearent. Factum est autem vt triginta dierum transacto spatio, cum virgæ mutarentur, & petrae venientes Atticus & Eugenus,

*Penitentia
vis & eius-
dem ratio in
primitiua
Ecclesia cu-
i synodi.*

dixerunt Apostolo : Semper misericordiam docuisti, semper indulgentiam praedicaisti, & praecipisti, ut homo homini indulgeret. Et si hominem homini indulgere vult Deus, quanto magis ipsi cum Deus homini & indulget & parcat, in quem peccatum nostrum contulimus, & quod oculis concupiscentibus in mundo deliquimus, oculis flentibus poenitemus. Oramus nunc igitur te Domine, oramus Apostole Dei, ut indulgentiam quam semper promissisti verbis, factis tandem ostendas. Tunc sanctus Ioannes flentibus & poenitentibus, vniuersis etiam pro his interuenientibus, dixit: Dominus Deus noster his sermonibus usus est, dum de peccatoribus ageretur, ut diceret: Nolo mortem peccatoris, sed volo potius ut conuertatur, & viuat. Nam dum nos doceret de poenitentibus Dominus noster IESVS Christus, ait: Amen dico vobis, quia magnum gaudium est in caelo super vnum peccatorem poenitentem & conuertentem a peccatis suis: & amplior letitia super illo est, quam super nonaginta nouis qui non peccauerunt. Vnde vos vos scire, quia Dominus accipit poenitentiam

H
tiam
cum
porta
sump
natu
petra
Quo
grati
iteru
& inf
naren
tutes
rent
magi
anne
accid
rent
Ioan
nae, &
crific
Ioan
ad E
Christi
eius,
com
vbi fa
ri del
rei qu
fracta

tiam horum. Conuersusque ad Atticum & Eugenium, dixit: Euntes reportate virgas ad syluam, vnde eas assumpsistis, quoniam ad suam iam sunt naturam reuersæ: & lapides, quoniã petrae effectæ sunt, vt antè fuerant.

Quod cùm fuisset impletũ, receperunt gratiam, quam amiserant: ita vt iam iterum fugarent demones, sicut prius, & infirmos curarent, & cæcos illuminarent, multasque indies per eos virtutes Dominus faceret. Dum hæc fierent apud Ephesum, & omnes indies magis magisque Asiæ prouinciæ Ioannem & excolerent & prædicarent, accidit vt cultores idolorum excitarent seditionem. Vnde factum est, vt Ioannem traherent ad templum Dianæ, & vrgerent eum, vt ei fœditatẽ sacrificiorum offerret. Inter hæc beatus Ioannes inquit: Ducamus omnes eos ad Ecclesiam Domini nostri IESV Christi, & cùm inuocaueritis nomen eius, faciam cadere templum hoc, & comminui idolũ hoc vestrum. Quod vbi factum fuerit, iustum nobis videri debet, vt relicta superstitione eius rei quæ à Deo meo victa est, & contracta, ad id ipsum conuertamini. Ad

H 3 hanc

hanc vocem conticuit populus: & licet essent pauci, qui contradicerent huic definitioni, pars tamen maxima consensum attribuit. Tunc beatus Ioannes blandis alloquijs exhortabatur populum, vt à templo longè se facerent. Cumq; vniuersi exteriore parte foras exissent, voce clara clamauit: vt sciat hæc omnis turba, quia idolum hoc Dianæ vestræ Dæmoniū est, & non Deus, corruat cum omnibus manufactis idolis quæ coluntur in eorum loca tamen, vt nullam in hominibus læsionem faciat. Continuò ad hanc vocem Apostoli, omnia simul cum templo suo idola ita corruerunt, vt efficerentur sicut puluis, quem proiecit ventus à facie terræ. Itaque conuersa sunt eadem die xij. millia gentilium, exceptis paruulis & mulieribus, & baptizati sunt, à beato Ioanne, & virtute consecrati. Quæ cum animaduerneret Aristodemus, qui erat Pontifex omnium illorum idolorum, repletus spiritu nequissimo, excitauit seditionem in populo, vt populus contra populum pararetur ad bellum. Ad quem conuersus Ioannes: Dic mihi Aristodeme (inquit) quid faciã vt tollam

lam indignationē de animo tuo? Cui Aristodemus: Si vis vt credam Deo tuo, dabo tibi venenum bibere. Quod cū biberis, & non fueris mortuus, apparet verum esse Deum tuum. Respondit Apostolus: Venenū si dederis mihi bibere, inuocato nomine Domini mei, nocere non poterit. Cui rursus Aristodemus: Volo vt prius videas bibentes, & statim morientes, vt vel sic possit cor tuum ab hoc poculo abhorere. Ad quē beatus Ioannes: iam antea dixi tibi, quia paratus sum bibere, vt credas in Dominū Iesum Christum, cū me videris post veneni poculum sanum. Perrexit itaq; Aristodemus ad Proconsulem, & petijt ab eo duos viros, de quibus debebat vltimum supplicium sumi. Quos cū statuisset in medio foro coram omni populo, aspiciente Apostolo, fecit eos bibere venenum: qui mox vt biberunt, spiritum exhalauerunt. Tunc conuersus ad Ioannem Aristodemus: Audi me (inquit) & recede ab hac doctrina tua, qua à Deorum cultura reuocas populum: aut accipe & bibe, vt ostendas omnipotentem esse Deū tuum, si posteaquam biberis, poteris

*Causa pictu-
ra quod S.
Ioannes cū
calice expri-
mitur.*

incolumis permanere. Tunc beatus
Ioannes, iacentibus mortuis his, qui
venenum biberant, vt intrepidus &
constans accepit calicem, & signacu-
lum crucis faciens, ita locutus est: De-
us meus, & pater Domini nostri Iesu
Christi, cuius verbo cæli firmati sunt,
cui omnia subiecta sunt, cui omnis
creatura deseruit, & omnis potestas
subiecta est, quem & metuit, & expa-
uescit. Itaque nos te ad auxilium in-
uocamus, cuius audito nomine ser-
pens conuiescit, draco fugit, filet vi-
pera, & rubeta illa quæ dicitur rana
inquieta torpescit, scorpius extingui-
tur, regulus vincitur, & phalangius ni-
hil noxium operatur, denique omnia
venenata, & adhuc ferociora repen-
tia & noxia animalia terebrantur. Tu
inquã ille, extingue hoc venenosum
virus, extingue operationes eius mor-
tiferas, & vires quas in se habet eua-
cua: & da in conspectu tuo omnibus
his, quos tu creasti, oculos, vt videant,
aures, vt audiant, & cor, vt magnitu-
dinem tuam intelligant. Et cū hæc
dixisset, os suum, & totum semeti-
psum armavit signo crucis, & bibit
totum, quod erat in calice. Et postea-
quã

quàm bibit dixit: Peto vt propter quos
 bibi, conuertantur ad te Domine, &
 salutem, quę apud te est, te inluminā-
 te mereantur. Attendente populo Io-
 annem per tres horas vultum habere
 hilarem, & nulla penitus in eo esse si-
 gna palloris, aut trepidationis, cla-
 mare voce magna cœpit: Vnus Deus
 verus est, quem colit Ioannes. Aristo-
 demus tamen ne sic quidem credebat
 populo obiurgante hunc, ille autem
 conuersus ad Ioannem, dixit: Deest
 mihi adhuc vnum, quòd si istos qui
 hoc mortui veneno sunt in nomine
 Dei tui excitaueris, emundabitur ab
 omni dubio mens mea. Quę cum di-
 xisset plebs insurgebat in Aristode-
 mum, dicens: Incendemus te & do-
 mum tuam, si pergas vlteriùs Apo-
 stolum sermonibus tuis fatigare. Vi-
 dens itaque Ioannes acerrimè sedi-
 tionem fieri, petijt silentium, & omni-
 bus audientibus ait: Prima est, quam
 de virtutibus diuinis imitari debe-
 mus patientia, per quam ferre possu-
 mus incredulorum insipientiam. Vn-
 de si adhuc Aristodemus ab infideli-
 tate tenetur, soluamus nodos infide-
 litatis eius. Cogetur, quantumuis

H 5

serò,

ferò agnoscere creatorem suum. non enim cessabo ab hoc opere donec medela eius possit vulneribus opitulari. Et sicut medici habentes inter manus ægrum medela indigentem: ita etiam nos, si adhuc curatus non est Aristodemus his, quæ facta modo sunt, curabitur illis quæ iam faciam. Et conuocans ad se Aristodemum, dedit ei tunicam suam, ipse verò pallio amictus coepit stare. Cui ait Aristodemus: Vt quid tunicam mihi tuam dedisti? Ad quem Ioannes: Vt vel sic confusus, à tua infidelitate recedas. Et Aristodemus: Et quomodo (ait) me tunica tua faciet ab infidelitate recedere? Cui respondit Apostolus: Vade, & mitte eam super corpora defunctorum, & dices ita: Apostolus Domini nostri IESU Christi misit me, vt in eius nomine exurgatis, vt cognoscant omnes, quia vita & mors famulatur Domino meo Iesu Christo. Quod cum fecisset Aristodemus, & vidisset eos exurgere, adorans Ioannem, festinus perrexit ad Proconsulem, & coepit clara voce dicere: Audi me, audi me Proconsule: meminisse te puto, quod contra Ioannem frequenter iram tuam excitaue-
runt

rim, & multa quotidie contra eum
sim molitus: vnde vereor, ne iram eius
experiar.

Deus enim sub specie hominis la-
tens venenum bibens, non solum in-
columis perseuerat, sed etiam eos, qui
veneno mortui fuerant. per manus
meas, tunicæ eius attactu, ipse ille re-
uocaui, vt viuant, nulla secum signa
mortis habentes. Quæ audiens Pro-
consul: Et quid vis vt faciam? inquit.
Respondit Aristodemus: Eamus &
aduoluti eius genibus, veniã postule-
mus, & quidquid nobis ille iusserit,
faciamus. Tunc venientes simul pro-
strauerunt se, indulgentiam flagitan-
tes. Quos ille suscipiens, orationem
cum gratiarum actione obtulit Deo.
præcepitq; eis vnus hebdommadæ ie-
iuniũ: quo expleto baptizauit eos in
nomine Dñi nostri Iesu Christi, patris-
que eius omnipotentis, & inlumina-
toris spiritus sancti. Qui cum bap-
tizati fuissent cum vniuersis domi-
bus & famulis suis, affinitatibusque,
fregerunt omnia simulacra, & fabrica-
uerunt basilicam in nomine sancti Io-
annis: qua ipse Ioannes Apostolus
adsumptus est hoc ordine. Cùm esset

*Causa. Et a-
rigo, quòd
templa san-
ctis Dei de-
dicamur.*

annorum nonaginta septem, apparuit ei Dominus Iesus Christus, cum discipulis suis, & dixit ei: Veni ad me, quia tempus est, ut æpuleris in conuiuio meo cum fratribus tuis. Itaque cum surrexisset Apostolus, addidit idem Dominus: Dominica resurrectionis meæ quæ post quinque dies futura est, ita venies ad me, & cum hæc dixisset, cælo receptus est. Interea inlucescente dominica, conuenit vniuersa multitudo ad Ecclesiam, quæ in eius nomine erat extructa. Ibi à plurimo pulorum cantu, cum egissent mysteria Dei horam circiter diei tertiam, omnem populum in hæc verba allocutus est: Conserui & cohæredes & participes regni Dei, vidistis quæ Dominus IESVS per manus nostras opera facere dignatus sit. Nos quidem ministri fuimus voluntatis illius: Ille verò auctor operum, quæ à nobis fieri videbantur, extitit, illoque iubente omnia fiebant. Quare illa signa, dona, requiem, ministerium, gloriam, fidem, communionem, munera, gratiam, quamdiu donauit ille, accepimus: quamdiu concessit, diuisimus. In illo conuersati fu-

mus.

*Nōta plenā
energia ora-
tionem S.
Ioannis.*

mus, in illo exultauimus, in illo viximus. Sed nunc ad aliud is me opus vocat, quod consummari debet in Domino. Dissolui iam delectat, & esse cū Christo: vt hoc quod olim desiderauimus, tribuere is tandem dignetur. Quid igitur iam vobis pro exangyfi relinquam? Sed habetis eius pignora, habetis depositum mansuetudinis eius atque pietatis. In vobis conuersetur illud, in vobis castè viuentibus delectetur. In vobis prætereà apuletur patrium cibum, vt faciatis voluntatem patris, qui in cælo est. Denique in vobis coronetur ea laurea, quam ipse composuit his floribus, quos ipse proprio cruore vestiuit. Tu autem Domine Iesu, Ecclesiam tuam, quam ædificasti tibi, misericordia tua benignè protege. Tu enim Domine solus misericors es, solus pius, solus Saluator & iustus: qui radix es immortalitatis, & fons incorruptionis, consortium nobis huius communionis sanctifica. Et adiecit: Deus, qui solus es Saluator, qui hanc plebem per gloriosam filij tui passionem acquirere dignatus es in libertatem, & commanentem in tuis præceptis, & abundā-

Græca vox est ἑξαγγύσις, id est vadimonium, pignus.

Vides mysterium Trinitatis.

*Hæc est ve-
ra collecta.*

tem in tuis bonis operibus, semper
quæso Domine, custodire digneris.
Exaudi supplices serui tui preces, &
dirige hanc plebem tuam, tibi dicatam,
legibusque tuis seruentem, & quam ado-
ptiuum tibi populum elegisti, in super
& filios vocare dignatus es. Dirige
inquam, in præceptis tuis diebus ac
noctibus gradientem, per benedictum
vnigenitum filium tuum, qui nos ele-
git esse discipulos, & cuius tuarum
pastores esse constituit: qui tecum pa-
ter viuit, dominatur, & regnat, cum
sancto Spiritu, in sæcula sæculorum. Et
cum compleuisset orationem, petijt
sibi dari panem & respiciens ad cæ-
lum, benedixit eum, & fractum ero-
gavit omnibus, dicens: Pars mea sit
vobiscum, & vestra mecum. Conti-
nuoq; ad Byrrum ait (hoc nomen vi-
ro erat) vt adsumptis duobus fratri-
bus, cum duobus cophinis & ferra-
mentis, sequeretur se. Egressus igitur
summa cum animi tranquillitate,
præcepit vt plerique discederent. Et
cum venisset ad sepulchrum quod-
dam, vnus de fratribus ait ad iuue-
nes, quos Byrrus deduxerat: Fodite
filioli, & illi fodiebant, Urgebat verò
eos

eos Apostolus, vt altiùs foderent. Et
 cum illi præcepto obedirent, horta-
 batur cæteros fratres, vt sequerentur
 Dominũ, & singulorum affectus edi-
 ficabat Dei verbo: ne videretur ipse,
 dum iuuenes foderent, feruari. Vbi au-
 tem, sicut voluit, facta est fouea, nihil
 quoquam nostrum sciente, exiit ve-
 stem, & strauit eam in illa fouea, &
 stans sola linea veste tectus, exten-
 densque manus Deum inuocabat, di-
 cens: Deus pater omnipotens, & tu
 Domine Iesu, qui seruum tuum spe-
 ciali amore fouisti, qui adnunciatus
 es à Patriarchis, nominatus es per le-
 gem, redarguere & monere dignatus
 es per Prophetas: qui per Euangelium
 miseratus es, & peccata donasti: qui
 per Apostolos prouocasti, vt ad con-
 gregandum tuos populos conueni-
 rent, quos sitientes verbi tui fonte po-
 tasti, mitigasti asperos, & animi defe-
 ctum replesti Spiritus tui gratia: su-
 scipe tadem Ioannis tui animam, quẽ
 cito elegisti, sed serò adsumpsisti. Tu
 Domine, qui seruulum tuum mundũ
 à coniunctione fœminea præstitisti,
 te Domine rogo, qui festinanti mihi
 adnuptias in iuuentute demonstra-
 ste,

*Ex his ap-
 paret, histo-
 riam primò
 fuisse descri-
 ptam ab ali-
 quo, qui re-
 bus omnibus
 et morti
 sancti Ioan-
 nis interfu-
 erat.*

*Ioãnes vir-
 go obiit.*

te,

*In hac ora-
tione S. Ioã
nis, totius
vitæ eius
cursus rele-
gitur.*

te, atque dixisti : Mihi necessarius es
Ioannes, operam tuam quæro. Sed
cùm iuuentutis ardore visus essem
non seruare præceptum, & diffusus
quòd integritatem seruare vix pos-
sem, animum ad nuptias appulsem:
tu quasi bonus Dominus ægritudi-
nem mihi corporis inferens, castigans
castigasti me Domine, & morti non
tradidisti me. Tertiò quoque studen-
tem nuptijs, impedimento leuiore
reuocasti. Tu mihi Domine, in mari
dignatus es dicere : Ioannes, nisi me-
us esses, permetterem tibi vt vxorem
duceres. Tuum igitur hoc munus est,
qui motum carnis edomare ac tẽpe-
rare dignatus es, fidem infundere, vt
nihil mihi preciosius sit, nisi tibi ad-
harere. Tu me de morte ad vitam, à
sæculo ad regnum Dei, ab ægritudi-
ne animi ad sanitatem vocasti. Tu mi-
hi viuendi lex, spirãdi gratia es, & cer-
tandi corona. Venio ergo ad te Do-
mine, venio ad conuiuium tuum: ve-
nio inquam gratias agens, quia me
dignatus es Domine Iesu Christe, ad
tuas æpulas inuitare, sciens quòd ex
toto corde meo desiderabam te. Vidi
faciem tuam, & quasi de sepultura
fusi-

suscitatus sum. Odor tuus concupiscentias in me excitauit æternas: vox tua plena suauitate melliflua, & allocutio tua incomparabilis eloquijs angelorum. Quoties te rogavi vt ad te venirem, dixisti tu: Expecta, vt populum meum liberet, crediturum mihi, & custodisti corpus meum ab omni pollutione, & animam meam semper inluminasti: & non dereliquisti me cum irem in exilium, & cum redirem: & posuisti in ore meo verbum veritatis tuæ, vt commemorarem testimonium virtutū tuarū: & scripsi ea opera quæ oculis meis vidi, & ea verba quæ audiui ex ore tuo his auribus meis. Et nunc ego Domine commendo tibi filios tuos, quos tibi Ecclesia tua virgo, vera mater, per aquam & spiritum Sanctum regenerauit. Suscipe me, vt cum fratribus meis sim, cum quibus veniens inuitasti me. Aperi mihi pulsanti ianuam vitæ, Principes tenebrarum nō occurrant mihi, nec veniat mihi pes superbiæ, & manus extranea à te non attingat me: sed suscipe me secundum verbum tuum, & perdue me ad conuiuium æpularum tuarum, vbi æpu-

Hic alludit ad Euangelium, quod S. Ioānes scripsit.

Nota emphatica orationis diuinæ.

Origo & causa, quare supra capita sanctorum & precipue Apostolorum, radij solares pinguntur.

Et hoc argumentum est, Abdiam interfuisse mortu & presentiae specie defraudabati S. Ioannis

æpulantur tecum omnes amici tui. Tu es enim Christus filius Dei viui, qui præcepto patris mundum saluasti, qui & spiritum sanctum tuum nobis destinare dignatus es, ut nos de præceptis tuis communes faceret ille: per eundem spiritum tibi gratias referimus, per infinita sæcula sæculorum. Et cum omnis populus respondisset Amen, lux tanta apparuit super Apostolum, per vnam ferè horam, ut nullus eam sufferret aspectus. Et signans se totum astitit, & ait: Tu mecum Domine Iesu solus. Et proiecit se supratum tum, in quo strauerat vestimenta sua, dicens nobis: Pax vobiscum fratres, ac omnes benedicens ac valefaciens, deposuit se viuentem in sepulchro suo, & iussit se operire, glorificans Dominum, & statim reddidit spiritum. Qui interfuimus, alij gaudebamus, alij plorabamus. Gaudebamus, quod tantam cernebamus gratiam: dolebamus, quod tanti viri aspectu & presentiae specie defraudabatur. Et protinus Manna exiens de sepulchro, apparuit cunctis, quam usque hodie gignit locus iste: & fiunt virtutes per orationes eius frequen-

tes

tes, hic ab omnibus infirmitatibus ægroti liberantur, & periculis eximuntur, & precum suarum quisque consequitur effectum. Hic est beatus Ioannes, de quo Dominus prius dixerat ad Petrum: Si eum volo manere, quoad vsque veniam, quid ad te? Tu verò sequere me: significans, quòd beatus Petrus per crucem honoraturus esset Dominum. Hic ergo subito corporis somno requiescit in pace, per Dominum nostrum Iesum Christum: qui coronis laureis clarificat sanctos suos, & est æterna laus & expectatio omnibus electis eius. Ipsi gloria & æternitas, virtus & potestas debetur, in sæcula sæculorum, Amen.

LIBER SEXTVS ABDIAE

Babylonis Episcopi, De historia beatorum, Iacobi Simonis, & Iudae, fratrum, ex Hebraica lingua in Latinum sermonem per Africanum versus.

Simon Chananæus cognomine, Sac Iudas, qui & Thadæus, & Iacobus quem fratrem Domini quidam

dam appellant, fratres germani fuerunt, ex Chana Galilææ oriundi, parentibus Alphæo & Maria Cleophæ filia. Quorum postremus ex eadem matre, sed patre diuerso natus fuit, Iosepho scilicet iusto, ea cui desponsata beatissima Dei genitrix Maria fuit, vnde & frater Domini: subintellige quod ad carnem, Iacobus appellatus est: quia Ioseph Iacobi pater, desponsatam, verum minimè nuptâ, Mariam virginem habebat, quæ spiritu Sancto postea impregnata, Saluatorem mundi Christum Iesum Dominum nostrum virgo peperit. Itaque ob huius vinculi occasionem à Christo inter discipulos, tres hi Mariæ Cleophæ filij recepti sunt, & posteriùs ad Apostolatus fastigium subleuati. Quorū minor natus Iacobus, Christo Saluatori in primis semper dilectus, tanto rursus desiderio in magistrum flagrabat, vt crucifixo eo cibum capere noluerit, priusquam à mortuis resurgentem videret, quod meminerat sibi & fratribus à Christo agente in viuis fuisse prædictum. Quare ei primùm omnium, vt & Mariæ Magdalenaë, & Petro apparere voluit, vt disci-

discipulum in fide confirmaret : & ne diutinum ieiunium toleraret, fauomellis oblato, ad comedendum insuper Iacobum inuitauit. Is mansit post subleuationem Christi in cælum, cū Petro & Ioanne Hierosolymis, & Iudæis verbum Domini prædicabat. Quod eò facilius etiam facere poterat, quia in templo Salomonis publico fungebatur ministerio. Igitur nondum elapso quartodecimo anno à passione Domini, quando Paulus hūc cum Tito & Barnaba itineris socijs conuenerat, dextrasque Iacobo & Petro atque Ioanni porrexisset, conuenientibus duodecim Apostolis in Hierusalem ad diem festum Paschæ, præfidente Iacobo, & populo audiente, bueuiter exposuerunt singuli, quæ in locis singulis fuerant per eos gesta. In quibus diebus Caiphas Pontifex, missis ad eos Sacerdotibus, rogauit eos, ire ad se, vt aut rationem docerent, quia Iesus ipse sit æternus Deus ac Christus : aut ipse contra doceret, quia non sit. Constituto igitur die ascenderunt in templum Apostoli, & coram omni populo protestari cœperunt de Iesu, simul & arguere Iudæos

*Huius rei
meminit
etiam Paulus
in Epist.
ad Gal.*

de

*Nota Apostolorum pro
testationem,
& comonitionem in
caeris Sacerdotum
& populi Hierusalem.*

de multis, quæ ab his absurdè gerebatur. Et cum starent in gradibus templi, facto populi silentio, docuerunt Sacerdotes de vno solo Deo Christo Iesu, Saducæos de resurrectione mortuorum, Samaritas de consecratione Hierusalem, Scribas denique & Pharisæos de regno cælorum: vniuersum verò populum, quia Iesus est Christus æternus, informarunt, Ad vltimum autem monuerunt, vt priusquam progredierentur ad gentes prædicare agnitionem Dei patris, ipsi reconciliarentur Deo suscipientes filium eius, aliàs enim eos nullo modo ostenderunt posse saluari, nisi per sancti Spiritus gratiam trinæ inuocationis dilui baptisinate properarent, & Eucharistiam Christi Domini sumerent, cui soli de his quæ docuit credere deberent, vt sic æternam salutem consequi mererentur. Ita igitur cum per septem dies persuasissent populo & Pontifici, vt confestim ad percipiendum Baptisma festinaretur, cumque iam res in eo esset, vt venirent & baptizarentur, ecce homo quidam inimicus, tunc cū paucis admodum ingrediens templum, clamare coepit, & dicere

dicere. Quid facitis ô viri Israëlita? cur vobis tam facilè subreplitur? cur præcipientes ducimini ab hominibus infelicissimis, & à mago deceptis? Cūque hæc diceret, & hæc audiretur ac superaretur ab Episcopo Iacobo, conturbare populū & seditiones suscitare cœpit, ita vt ea quæ ab Apostolo dicebantur, plebs minimè posset audire. Igitur exagitare cuncta clamoribus, & quæ fuerant multo labore ordinata conuellere, simulque incusare Sacerdotes, & opprobrijs atque increpationibus cœpit cunctos accendere, & veluti furibundus, singulos quosque ad cædem concitabat Apostolorum, dicens: Quid agitis? quid cessatis, ô segnes & desides? cur non manibus nostris inuadimus, & discerpimus hos omnes? Et cū hæc dixisset, primus raptò ex ara vsto, cædis fecit exordium. Tum deinde & cæteri videntes eum, simili ferebantur infania, fit omnium clamor, cædentium pariter & cæforum, & sanguis ubique plurimus funditur, & fuga permixta habetur: cū interim ille inimicus homo, Iacobum adgressus, de summis gradibus præcipitem dedit.

Quem

*S. Iacobus
claudus esse
ctus.*

Ad S. Paulum allusio, antequam vocatus à Christo fuisset.

Quem cum mortuum credidisset, vltra multare neglexit. In qua collisione, vno pede debilitatus, pessimè claudicabat. Hominem verò inimicum Saulum fuisse manifestum est, quem postea Dominus ad Apostolatum ministerium destinavit. Igitur Iudæi postquam Paulus ad Cæsarem, quem appellauerat, à Festo Præsidente missus est, & frustratas insidias, quas ei intenderant, vident, in Iacobum fratrem Domini, immanitatem nequitiae suae vertunt. Quem hoc modo adorti sunt. Productum in medium, abnegare eum fidem Christi coram omni populo expetunt. At ille, contra omnium opinionem, voce satis libera, & multo maiore quam vellent, coram vniuerso populo, cum omni fiducia profitetur, filium Dei esse Salvatorem & Dominum nostrum Iesum Christum. Tum illi non ferentes tam graue & tam liberum testimoniū viri, pro eo maximè, quod iustissimus apud omnes habebatur, ob religiosae & continentissimae vitae merita, in necem eius vertuntur, & fauente sibi occasione temporis, & ex morte Rectoris, alios quam plurimos asciscunt.

Hinc iusti cognomenū sancto Iacobo additum est.

scunt. Contigerat tum fortè Festum
 apud Iudæam obire cunctos, ac sine
 rectore ac principe esse Prouinciam.
 Nam mortis Iacobi modus, licèt à Cle-
 mente & alijs fuerit intimatus explo-
 ratus tamen de eo Egesippus, qui po-
 stea primas Apostolorum successio-
 nis fuit, quinto Cōmentariorum suo-
 rum libro his verbis refert: Suscepit
 (inquit) Ecclesiam cum Apostolis fra-
 ter Domini Iacobus, qui ab omnibus
 cognominatus est Iustus, ab ipsis
 Domini temporibus perdurans vs-
 que ad nos. Et multi quidem Iaco-
 bi vocati sunt, sed hic ex vtero matris
 suæ sanctus fuit. Vinum & siceram
 non bibit, sed neque animal mandu-
 cavit, ferrum in caput eius non ascen-
 dit, oleo non est perunctus, sed ne-
 que balneis est vsus. Huic soli licebat
 introire in Sancta sanctorum. Neque
 enim laneo utebatur indumento, sed
 tantum sindone. Solus ingredieba-
 tur templum, & iacebat supra genua
 sua, orans pro populi indulgentia,
 ita vt orando callos faceret in genu-
 bus ad modum Cameli semper genua
 flectendo, nec vnquam ab oratione
 cessando. Itaque pro incredibili hac

*Egesippus
 citatur.*

*Iacobus ex
 vtero ma-
 tris sanctus.*

I con-

continentia, & summa iustitia, appellatus est Iustus: & Oblias, quod est interpretatum, munimentum populi iustitia, sicut & Prophetæ indicauerunt de eo. Quidam ergo de septem hæresibus quæ erant in populo, de quibus superius diximus, interrogabant eum, quid esset ostium Domini. At ille dicebat: Hunc esse Saluatorem. Ex quibus aliquanti crediderunt, quia IESVS est Christus. Illæ autem hæreses, quas supra scripsimus, non crediderunt, neque surrexisse eum, neque venturum, vt retribuatur vnique secundum opera sua: Qui verò crediderunt, per Iacobum crediderunt. Ex quibus cum multi etiam ex principibus credidissent, perturbatio erat Iudæorum, dicentium: Nihil iam superest, quin omnis populus credat in Iesum, quod ipse sit Christus. Conuenientes igitur ad Iacobum, & dicebant ei: Oramus te, vt reuoces populum: quia ecce errat in IESV, putans quod ipse sit Christus. Deprecamur ergo te, vt suadeas omnibus conuenientibus in die Paschæ de IESV. Tibi enim omnes obtemperamus, & de te tam nos quàm populus testimonium ferimus.

*S. Iacobus
Apostolus
fuit Iudæ
& Palesti-
næ.*

ferimus, quia iustus es, & personam vilius non accipis. Tu ergo suade populo de Iesu, ne erret. tunc omnes tibi obediemus. Ascende itaque in excelsum locum pinnæ templi, vt in edito positus appareas omnibus, & verba tua audiantur à cunctis: quia in diebus Paschæ conuenient non solum Iudæorum, sed & Gentilium multitudo. Statuerunt igitur suprascripti Scribæ & Pharisei, Iacobum supra pinnam templi, & voce magna clamantes, dixerunt: Virorum iustissime, cui omnes nos obtemperare debemus, quoniam populus errat post Iesum qui crucifixus est, enuncia nobis, quid sit ostium Domini.

Tum Iacobus ad eos ingenti voce respondit: Quid me interrogatis de filio hominis? Ecce ipse sedet in cælo à dextris summæ virtutis, & ipse venturus est in nubibus cæli. Cùm hac responsione & testimonio Iacob multis satisfactum esset, & libenter audiissent, quòd Iacobus sic de Christo foret protestatus, cœperunt glorificare DEVM, & dicere: O sanna filio David.

Tum rursus ipsi Scribæ & Pharisei

facti cœperunt ad inuicem dicere : M
 lè fecimus, vt tale is testimoniū pr
 stare de Iesu. Sed ascendamus, & pr
 cipitemus illum deorsum, vt cæte
 terreantur, & non credant ei, simu
 & voce magna clamauerunt, dicen
 tes: O ô, & Iustus errauit. & comple
 uerūt in hoc scripturam, quæ in Elai
 scripta est, dicentem : Auferamus Iu
 stum, quoniam inutilis est nobis, pro
 pterea fructum operum suorum ma
 ducabunt. Ascenderunt ergo, & præ
 cipitauerunt eum, & dicebant ad in
 uicem : Lapidetur homo iste. Et his
 dictis, cœperunt Beatum Iacobum la
 pidibus vrgere. Qui deiectus non so
 lùm, mori non potuit, quin conuers
 sus & super genua sua procumbens
 dicebat: Rogo Domine Deus pater,
 dimitte eis peccatum, non enim sci
 unt quod faciunt. Cùmque enim ta
 lia orantem de super lapidibus perur
 gerent, vnus de Sacerdotibus, de fi
 lijs Rhachabitarum (de quibus pro
 testatur Hieremias Prôpheta) excla
 mauit dicens: Parcite quæso, quid fa
 citis? Pro vobis orat Iustus iste, quem
 lapidatis. Et vnus ex ipsis fullo, ar
 reptum fustem, in quo res exprimen
 solent

H
 solent
 Iacobu
 rali tan
 est, ac
 templu
 titit i ve
 bus, qu
 Dei viu
 eto dor
 cula sæ
 bo. Cu
 mon co
 Iudas,
 & ipsi
 Christu
 tus san
 ingress
 tia sua
 gos, Z
 Sancti
 pia fug
 eorum
 & Deu
 phema
 rum: d
 fuisse
 Dei à
 rerent.
 parten

solent, cerebro eius inlinit. Ita Beatus Iacobus, cui Iusti cognomen fuit, tali tandem martyrio consummatus est, ac sepultus in eodem loco prope templum. Atque hic ille est, qui extitit veritatis testis Iudæis & Genti- bus, quia IESVS est Christus, filius Dei viui, qui cum patre & Spiritu sancto dominatur & regnat in cuncta se- cula sæculorum. Atque hæc de Iaco- bo. Cuius fratres maiores natu, Si- mon cognominatus Chananæus, & Iudas, qui & Thaddæus & Zelotes, & ipsi Apostoli Domini nostri Iesu Christi, cum per reuelationem Spiritus sancti per fidem fuissent regionem ingressi, inuenerunt statim inter ini- tia suæ prædicationis duos ibi ma- gos, Zaroën & Arfexat, qui à facie Sancti Matthæi Apostoli de Aethio- pia fugerunt. Erat autem doctrina eorum praua, ita vt Deum Abraham, & Deum Isaac & Deum Iacob blas- phemantes, Deum dicerent tenebra- rum: & Moysen dicerent maleficum fuisse, denique omnes prophetas Dei à Deo tenebrarum missos adse- rerent. Præterea animam hominis partem Dei habere dicerent, corpo-

*Hic incipit
historia de
Simone &
Iuda.*

ris verò figmentum à Deo malefactum esse : & ideo ex contrarijs substantijs constare, in quibus lætatur caro, anima contristatur: & in quibus exultat anima, & corpus affligitur. Solem & Lunam deorum numero applicantes, aquam simul deitatem habere docebant. Dei autem filium, Dominū nostrum Iesum Christum, phantasiā fuisse, nec verum hominem, nec ex vera virgine natum, nec verentatū, nec verè passum, nec verè sepultū, nec verè tertia die resurrexisse à mortuis, adfirmabant. Hac prædicatione polluta Persida post Zaroën & Arfexat, magnū meruit inuenire doctore, per Beatos Apostolos Simonē & Iudam: id est, Dominū Iesum Christum, qui se diceret Spiritum Sanctum de cælo missurum, iuxta promissum dicentis: Vado ad patrem, & mitto vobis Spiritum paracletum. Hac igitur causa suscepto itinere, vt Persida à seductione nequam Doctorum liberarent, vt primū ei appropinquauerunt, quos diximus, Apostoli Simon atque Iudas, occurrentem habebant exercitum Varardach ducis regis Babyloniorum, cui no-

men

HIS
men cr
Indos,
suscepe
mitatu
& mag
gulas
monijs
suæ. Co
stoli in
se, &
nullum
ci belli
rexerunt
tis, &
moner
diueru
cum co
lium p
sponsa
Simon
ti à D
nostro
loqui
dach d
ercitu
set, coe
aut qu
illas t
stolus

men erat Xerxes. Hic autem contra Indos, qui fines Persidis inuaserant, susceperat bellum: erantque in comitatu eius sacrificatores, & arioli, & magi, & incantatores, qui per singulas mansiones, sacrificantes dæmonijs, dabant responsa fallaciæ suæ. Contigit autem, ut die qua Apostoli in exercitu erant, concidentese, & sanguinem suum effundentes, nullum penitus dare potuerunt duci belli responsum. Quapropter porrexerunt ad fanum vicinæ ciuitatis, & consulentes illic dæmonia, dæmonem cum ingenti mugitu ita audiuerunt loquentem: Dij qui vobiscum comitabantur, euntibus ad prælium propterea dare non possunt responsa, quia duo homines isthic sunt, Simon & Iudas, qui tantam consecuti à DEO sunt virtutem, ut nullus nostrorum audeat illis præsentibus loqui. Quæ cum accepisset Varardach dux regis Xerxes, fecit eos in exercitu inquiri. Quos cum inuenisset, coepit ab eis quærere, vnde essent, aut quid essent, aut quare venissent in illas terras? Cui Sanctus Simon Apostolus ait: Si genus quæris, Hebræi sumus,

sumus: si conditionem, serui sumus Iesu Christi: si causam quæris, salutis vestræ causa venimus, vt relicto errore simulachrorum, Deum qui in calis est possitis agnoscere. Cui respondens Varardach dux: Nunc (inquit) ad prelium maturo, vt Indos ab inuasionē Persidis arceam, antequam Medorum aduersus nos auxilia colligant. Quare non est opportunum mihi, vt de rebus vestris nunc discutiam. Cum vero fœlix fuerit reuertendi successus, audiam vos. Ad quæ Iudas Apostolus: Mede, magis congruum est (inquit) te cognoscere illum, cuius ope & auxilio possis victor existere, vel eos saltem, qui tibi rebelles sunt, pacatissimos inuenire. Tum Varardach dux: Quia audio Deos vestros, vobis corampositis, vobis dare responsa, volo vt vos nobis futura prædicatis, vt quos belli exitus habituri simus, scire queam.

Tum Simon: Vt agnoscas (ait) errorem horum, quos tibi putas prædicere, damus illis potestatem respondendi tibi, vt dum dixerint quæ ignorant, probemus eos per omnia fuisse mentitos. Cumq; orationē sudissent ad

ad Dominum, dixerunt: In nomine Domini nostri Iesu Christi, precipimus, ut more solito detis responsa his, qui interrogare consueverunt. Ad hanc vocem coeperunt phanatici eorum arripi & dicere: Grande bellum futurum esse, & utrinque multos preliantes interfici posse. Tunc Apostoli Dei, ex abundantia laetitiae in risum solvuntur. Quibus Varardach: Me (inquit) timor inuasit, & vos ridetis? Dicunt ei Apostoli: Cesset timor tuus, quoniam in ingressu nostro pax vobiscum intrauit istam prouinciam. Quare mitte profectioem tuam. Nam crastina die, eadem hac hora, id est tertia, venient ad te quos praemisisti cum legatis Indorum, qui vobis terras inuafas, restitutas imperio vestro nunciabunt: & solutis tributis, aditum referent, & paci vestrae, ad quascunque conditiones volueritis, gratantes, consentientes, pactum firmissimum stabili-ent. At Pontifices ducis haec irridentes: Domine Dux, inquiunt, noli istis hominibus fidem dare, vanis & mendacibus, aduenis scilicet & ignotis, qui ideò grata loquuntur, ne exploratorum loco habeantur. Isti au-

tem dij nostri, qui nunquam fallunt, dederunt tibi responsum, vt sis cautus, & ad res omnes sollicitus: non quem admodum illi qui te studiosè reddere securum conantur, vt dum minus cautus fueris, possis ex improviso & acriùs & faciliùs adoriri. Respondens autem Sanctus Simon Apostolus, dixit: Audi me dux. Nos aduenat & ignoti, & mendacissimi, non vnum mensem te expectare iubemus: sed diximus: Expecta vnum diem, & cras manè circa horam tertiam venturi sunt, quos misisti. Venient autem cum eis Indorum honorati, qui conditiones à te accipient, vt sint deinceps tributarij Persarum. Hæc cum animaduertent Sacerdotes Persarum, qui in exercitu erant, proclam clamabant: Aureas & gemmatas inter purpureas & auro tectas vestes, inter pateras & byssum, sericumque, & omnem gloriam Babylonici regni, dij nostri splendidi, suæ diuinitatis responsa dantes, aliquando fallere possunt: & isti pannosi, & personam nullam habentes, tantum sibi tribuere audent? quos videre, iniuria est. Et hos tu Domine dux ad iniuriam

am Deorum nostrorum non punis?
 Tum Dux: Hoc magnum est (inquit)
 quia aduenæ & pauperes atq; ignoti,
 cū tanta hoc constantia adseuerant, &
 deorum nostrorum testimonio vide-
 tur esse contrarium. Dicunt ei Ponti-
 fices: Iube eos custodiri, ne fugiant.
 Respondit dux: Ego non solū iubeo
 eos custodiri, sed ipsi etiam vos in cu-
 stodia eritis vsq; in crastinum, vt rerū
 exitus doceat, si possit eorum testimo-
 nium comprobari. Posthæc iudicabi-
 tur, quis meritò debeat condemnari.
 Factū est autem in crastino, iuxta ver-
 bum Apostolorum, venerunt nunciij,
 qui missi fuerant cursu velocissimo
 in dromedis: & nunciârunt omnia
 ista esse, sicut Apostoli Paulò antè in-
 timarunt. Quare indignatus dux ius-
 sit pyram accendi, vt ibi Sacerdotes
 suo igne consumeret, & hos omnes
 qui Apostolos obfuscare nitebantur.
 Apostoli autem prostrauerunt se du-
 ci, dicentes: Obsecramus Domine, ne
 efficiamur nos cāusa interitus eorum:
 qui pro salute hominum huc missi su-
 mus, vt viuificaremus mortuos, non
 vt viuentes occidamus. Itaque cū
 diu aspersi puluere, prouolutipedibus

ducis iacerent, respondit ille: Miror vos ita pro istis interuenire, qui nihil aliud egerunt per omnes comites meos & Tribunos ac Satrapas, & ad hoc præmia ingentia contulerunt, quàm ut vos incenderent viuos. Ad quæ exemplo Apostoli: Disciplina (inquiunt) magistri nostri has leges tenet, ut non solum malum pro malo non cedat, sed etiam bona pro malis restituat. Estque hoc solum discrimen inter nos & ceteras disciplinas, quia omnes reliqui malum reddunt pro malo, omnesque odiætes se odio habent. Nos autem e contra diligimus inimicos nostros, & benefacimus his qui nos odiunt, & oramus Dominum pro calumniantibus & persecutibus nos. Quæ cum audiisset dux: Vel hoc permittite. inquit facere, ut omnia bona eorum vobis tradantur. Et cum hæc diceret, iussit inquiri quanta esset facultas Pontificum. Et respondentes tabularij fisci, dixerunt: Vnus Pontifex vnani libram auri in vno mense de fisco consequitur. Et computati sunt centum & viginti talentorum: excepto eo qui sacerdotij arcem tenebat, qui quadruplum consequebatur

Vel hoc auctori fidem confirmat. nam tabularios in provincijs constituisse & Augustum Suetonius

in auro, Congregatae sunt itaque familiae & vestes, & ministerium, & argentum & aurum, & iumenta, & omnia quae habere poterant, nec poterat dinumerari facultas eorum. Ita congregatis opibus, dux ad regem reuersus, Apostolos Domini commendauit, inquit, inquit, Hi sunt, sub effigie hominum latentes, quos dii nostri timent, qui neque sine illarum concessione dare responsa hominibus possunt. Et ipsa responsa illorum falsa fuisse, & oracula illorum, & euentus ipsi comprobauerunt. Isti autem Sacerdotes nostri, dum dicerent eos aduenas fallentes, quibus non deberet credi, & insisterent apud nos, ut puniremus eos: dumque utrosque in custodia haberemus, ut pars quae vera diceret remuneraretur, & quae sefellisset, puniretur, denique ubi omnia eo ordine, quo isti praedixerant, sunt adimpleta, & vellem eos hoc pati, quod illi istos pati elaborauerant: ecce isti precibus apud me egerunt boni viri, ut nihil penitus pateretur mali. Et cum facultates eorum iussissemus conferri, has tamen illi nihilominus contemnunt, dicentes: Nobis non licet aliquid possidere.

supra terram, ex eo quòd nostra possessio est in cælo, quæ est æterna, & ubi immortalitas regnat. Quin & illud insuper addūt: Nulla ratione possumus accipere vel aurum, vel argentum vel vestes, vel domos, aut prædia aut seruos. Ista enim omnia terrena sunt, & morientem hominem non sequuntur. Quibus cùm dicerē, vel aliquantū vt acciperent inde, quòd pauperes & peregrini essent, persuadere nequiuimus. Non sumus (dixerunt illi) pauperes, qui diuitias cælestes habemus. Sed si vis, vt ad salutem animæ tuæ proficiat census ille, eroga pauperibus, eroga viduis, & orphanis, eroga infirmis & adflētis, libera debitores, qui à creditorib. exagitātur, eroga publicè manum porrigentibus, & omnibus, qui his opibus indigent. Nam nos terrenū nihil desideramus. Hæc & alia cùm dux apud regem Xerxen differuisset, excitati in zelum, qui cum rege fuerant Zaroës & Arfexat magi, simul indignabundi, rumores sparserunt: Malignos eos homines esse, qui contra Deos Gentis, contraque regnum tam astutè molirentur. Nam si vis scire Rex (inquiūt) quòd ea vera sunt

sunt quæ dicimus, non prius permit-
 temus hos loqui, quàm Deos tuos a-
 dorauerint: Tum dux: Audetis ne cū
 illis habere conflictum, vt si viceritis
 eos, tum demum abijciantur? Dixe-
 runt magi: Aequum est, vt sicut nos
 adoramus Deos nostros, ita adorent
 & illi. Respōdit dux: Hoc scilicet con-
 flictus vester ostendet. Ad hæc iterum
 magi: Vis videre (inquiunt) potentiã
 nostram, vt probes, quia non poterūt
 loqui nobis præsentibus: iube adsta-
 re hic, qui sint eloquentes in linguis,
 acutissimi in argumentis, & clamo-
 si in vocibus. Et si tunc ausi fuerint
 nobis præsentibus loqui, probabis
 nos esse imperitissimos. Tūc iussu re-
 gis & ducis, omnes aduocati præsto
 facti, ita sunt à duce admoniti, vt quã-
 ta possent constantia, haberent cum
 his magis contentiones, & eos à defen-
 sionum proposito, argumentorum
 suorū proposito excluderent. Et cū
 in presentia regis & ducis, cunctorūq;
 sublimium magi locuti essent, omnis
 illa aduocatio ita muta facta est, vt
 nec nutibus, quod loqui nō poterat, in-
 dicaret. Et cū vnus ferè horæ trāsisset
 spaciū, dixere magi ad regem: Vt scias
nos

nos ex Deorum esse numero, permit-
timus eos quidem loqui, sed ambula-
re non posse Quod cum fecissent, ad-
iecerunt dicentes: Ecce reddimus eis
gressum, sed faciemus eos apertis o-
culis nihil videre. Cumque & hoc fe-
cissent, expauit cor regis & ducis, di-
centibus amicis eorum, non debere
contemni hos magos, ne & regi & du-
ci inferant debilitatem in membris.
Igitur hoc spectaculum à primo ma-
ne usque ad horam sextam dum specta-
tur, aduocati mœrore confecti, ad suas
reuerſi sunt quique domos, nimio
animi impulsu fatigati. Dux verò cum
haberet amicos Apostolos, eis narra-
uit omnia quæ dicta, quæque facta exti-
terāt. Dixerunt duci Apostoli: Ut scias,
nobis presentibus signum illorum vale-
re non posse, & ideò timere eos nostrā
presentiam, iube aduocatos ipsos ad
nos venire, priusquam ad ipsos vadant,
& posteaquam ad nos venerint, ita in-
grediatur ad regem, simile habituri con-
suetum: & si præualuerint eis, tū scias nos
ab his aliquatenus vinci posse. Cōuo-
cauit igitur dux oēm illā aduocatio-
nē in domo sua, & quasi compatiens
illis dixit: Dolco equidem verecundiæ
vestræ,

vestræ, quàm estis intra regalem au-
 lā perpeffi. Vnde sciatis, me inuenisse
 homines, qui vos moneāt & doceāt,
 vt non solum vobis non præualeant,
 sed etiam vobis superati discedant.
 Tunc omnis illa multitudo aduoca-
 torum prostrata, duci gratias agens,
 & eorum singuli cœperunt precibus
 agere, vt dictum facto compleret. At
 ille protulit eis Apostolos Domini,
 Simonem & Iudam. Videntes autem
 aduocati homines vilissima veste in-
 dutos, quasi in despectu eorum cœpe-
 runt habere personas. Quos facto si-
 lentio sic allocutus est Simon: Sæpi-
 simè euenire, vt intra scrinia aurea &
 gemmata, vilia quædam habeantur
 inclusa: & intra vilissimas & ligneas
 capsas, sint gemmarum monilia pre-
 ciosa reposita, solere etiam vasa pul-
 cherrima aceto repleta execrationi &
 contēptui subiacere: cōtrā verò, vasa
 fœdissima in aspectu, vino tamē intus
 optimo repleta, ambitionem sui sa-
 poris excitare gustantibus, ita vt ne-
 glecta visione, contemptui vilia quæ
 aspectus offendit, de sola cogitent ho-
 mines suauitate, quæ intrinsecus la-
 tet. Imò quicumque (inquiunt) alicu-
 ius

*Elegās com-
paratio.*

ius

ius rei cupit esse possessor, non magnoperè gestatoriū, sed ipsū quod gestatur spectat. Nō ergo offendat aspectū vestrū, vilis hic noster habitus, intus. n. latent ea, quæ æternā vos faciāt & gloriā inuenire, & vitā Nos quippe oēs homines, de vno patre & de vna matre nati sumus. Qui cū facti essent & positi in regione viuorū, suadēte angelo inuidiæ, præuaricati sunt in lege, quam à suo conditore susceperāt, suntque serui facti eius, cui suadenti obtemperauerunt. Deinde cum ipso angelo, ab illa vitæ æternæ regione, in huius terræ exilium proiecti sunt. Misericordiam tamen nihilo minus Deus & in hac parte suā constituit, vt sic homo creatorē suum solum Deum excoleret, & elementa non adoraret, nec diceret ligno, quod ipse dolauerat, Tu es Deus meus. Recessit autem à Deo suo homo, à custode suo: & quod maius est à Saluatore suo, vt suo pareret inimico. Hunc autem errorem in hominibus hic angelus princeps inuidiæ ideo nutriuit, & nutrit, vt ipse eis dominetur, & faciat de eis, quod ipse voluerit: conaturque auocare Deū verum, quē iste angelus timet,

timet, à genere humano. Hac de cau-
 sa per magos suos, quando voluit
 fecit vos tacere: rursus fecit vos inui-
 dere, deniq; fecit vos immobiles per-
 manere. Vnde, vt probetis ita esse, ve-
 nite ad nos, & promittite, vos ab ido-
 lorū cultura recedere, & solū Deū in-
 uisibilem adorare ac colere. Et cū hæc
 feceritis, imponemus manus nostras
 super capita vestra, & signū Christi fa-
 ciemus in frontibus vestris, & si tū nō
 confutaueritis eos, credite nos fallere
 omnia quęcunq; asserimus. Tum vni-
 uersi illi aduocati, considerantes ratio-
 nē verā, prostrauerūt se Apostolis di-
 cētes: Facite ergo quęsumus, ne in no-
 bis possint linguę impedire officium,
 nec aliqua in mēbris nostris impedi-
 mēta inferre: & sit supra nos ira Dei,
 si vltrā idolis crediderimus. Quæ cum
 ab aduocatis dicta essent, procumbē-
 tes humi sancti Apostoli Simō & Iu-
 das, orauerūt ad Deum in hæc verba:
 Deus Israël, qui ex inanimāsti magica
 signa Iamnes & Mambres, & de-
 disti eos in confusionem & vlcera, &
 perire eos iussisti: sic faciat, & hic ma-
 nus tua super hos magnos Zaroën &
 Arfexat. Hos autē famulos tuos, pro-
 mit-

*Loquebatur
 Simon hæc
 ad sapientes
 ac eloquen-
 tes Persarū
 aduocatos:*

mittentes quòd ab omni cultura idolorum abscedent, fac fortes & stabiles, & constanter aduersus eos insurgere, vt cognoscant omnes, quia tu es vnus omnipotens, qui regnas in saecula saeculorum. Cumq; respondissent, Amen :- signatis frontibus abierunt. Ingressi sunt autem cum duce ad regē. Haud multò pòst adsunt & magi, tentantes ea, quæ antea fecerant, & nulla poterant ratione præualere. Tum ex aduocatis vnus Zebeus nomine, dixit: Audi Domine rex, ista stercora abijcienda sunt, & ex tuo regno emundāda, ne fortè omnibus putredinem generent. Habent enim secum angelum humani generis inimicum, & ludificant in hoc homines, vt quàm plurimos angelus iste malus habeat subiectos. Habet autem hos subiectos, qui non sunt Deo omnipotenti subiecti. Iam verò idcirco insistebant magi, vt Apostoli sancti hos deos adorarent: quo facto, Deū verum offenderent, & deinceps ipsi in illis facilius per angelum illum malignum sua præstigia exercerent. Denique signum Dei sui in frontibus nostris, digitis suis facientes, miserunt huc, ista
 verba

verba adijcetes : Si post istud signa-
 culum Dei , præualuerint artes illo-
 rum,sciatis nos quæ docemus vniuer-
 sa mentitos.Ecce nunc igitur in DEI
 omnipotentis nomine adsumus, in-
 sultamus & opponimus nos magis: si
 possunt,agant,quæ hesternogesserunt,
 Quæ cum viderunt magi, indignati,
 multitudinem serpētum venire fece-
 runt. Quare terrefacti,qui aderant,
 vt Apostolos rex vocaret, clamarunt.
 Missis igitur nuncijs, mox venerunt
 Apostoli,qui implentes pallia sua de
 serpentibus miserunt in eosdem ma-
 gos dicentes: In nomine Domini no-
 stri Iesu Christi non moriemini, sed
 morsibus eorum attrectati, dolorum
 vestrorum mugitum dabit. Statim-
 que serpentes cœperunt carnes eorū
 deuorare. Illi autem ululabant, vel-
 uti lupi. Quæ videns rex, & omnes
 qui aderant, dicebant Apostolis: Per-
 mittite, vt magi moriantur ab eis. At
 illi responderunt: Nos missi sumus, à
 morte ad vitam cunctos reducere, non
 à vita præcipitare in mortem. Facta
 igitur oratione, dixerūt Apostoli ser-
 pentibus: Redite in nomine Iesu Chri-
 sti ad loca vestra, atque omne venenū
 quod

quod in hos magos infudistis, aufer-
te vobiscum. Nouos itaque cruciatus
magi patiuntur, cum serpentes vene-
na sua moribus renouatis tollerent,
fugentes sanguinem eorum. Itaque
ablegatis serpentibus, adlocuti sunt
Apostoli magos in hæc verba: Audite
impij scripturam sanctam dicentem:
Qui proximo suo parat foueam, ipse
prior cadit in illam. Vos quidem no-
bis parastis mortem: Nos autem ro-
gauimus Dominum nostrum Iesum Chri-
stum, vt vos à morte præsentem eripe-
ret. Denique qui per multos annos
moribus his serpentinis affligi pote-
ratis, ecce tertia die transacta, preci-
bus nostris recuperata vobis sanitas
redonabitur. Forsitã vel sic ab impie-
rate vestra cessabitis, dum veritatem
Dei circa vos exuperare, probare pos-
sitis. In istis autem tribus diebus, ideo
permittimus vobis dominari dolo-
res, vt pœniteamini pro erroribus ve-
stris. Hæc cum dixissent Apostoli, de-
portati sunt ad hospitalia magi, qui
per triduum nec cibum capere, nec bi-
bere vlllo modo poterant, sed in his
sola vociferatio doloribus extorta in-
cessabilis extitit. Postea, cum iam res
in

in eo
Zaro
post
haber
ni, ha
uerte
di à t
At
sicut
runt
gient
per to
stolis
ceban
Deor
stros
sacris
salter
inter
gesta
ti Sin
raban
tidie
tes ca
clauc
lepro
corp
Hab
los n

in eo esset, vt pariter expirarent magi Zaroës & Arifexat, accesserunt eos Apostoli, dicentes: Non dignatur Deus habere coacta seruitia: ideo surgite sani, habentes liberam facultatem conuertendi à malo ad bonum, & exiundi à tenebris ad lumen.

At illi permanentes in perfidia sua, sicut à facie Matthæi Apostoli fugerunt, sic & his duobus Apostolis fugientes, ad simulachrorum cultores, per totam Persidis regionem, vt Apostolis inimicitias excitarent, vbiq; dicebant: Ecce veniunt ad vos inimici Deorum nostrorū. Si vultis Deos vestros habere propitios, compellite eos sacrificare illis. Si autem nolueritis, saltem interficite eos. Hæc cum ita inter Apostolos & magos in Perside gesta fuissēt, rogati à rege & duce beati Simon & Iudas, ab eo tempore morabantur in Babylone, facientes quotidie mirabilia magna, inluminantes cæcos, surdis reddentes auditum, claudicantibus gressum, mundantes leprosos, fugantes denique ab obsessis corporibus omnis generis dæmonia. Habebant autem secum discipulos multos, ex quibus ordinabant per

*S. Simonis
& Iudæ habitatio in Babylone.*

ciuitates Presbyteros & Diaconos & clericos, & Ecclesias multas constituiebant. Factum est autem, vt vnus ex diaconibus pateretur crimen incesti. Erat enim vicinus filiae Satrapae cuiusdam ditissimi hominis, quae perditata virginitate partum edens periclitabatur. Interrogata autem a parentibus, virum Dei Sanctum & castum Euphrosinum Diaconum impetebat.

Qui tentus a parentibus puellae, vrgebatur subire vindictam. Quod vbi Apostoli audiuerunt, venerunt ad parentes puellae. At illi cum aspexissent Apostolos, coeperunt clamare, & diaconum reum huius criminis accusare. Tum Apostoli: Quando (inquiunt) natus est puer? Responderunt: Hodie hora diei prima. Dicunt eis Apostoli: Perducite hunc infantem, & diaconum quem accusatis huc pariter adducite. Cumque in praesentia essent, alloquuntur Apostoli infantem dicentes: In nomine Domini nostri Iesu Christi loquere, & dic, si iste Diaconus praesumpserit hanc iniquitatem. Tum infans absolutissimo sermone ait: Hic Diaconus vir Sanctus & castus est, & nunquam inquinavit carnem suam

Nota admirandam historiam.

suam. Rursus autem insistebant pa-
 rentes Apostolis, ut de persona infans
 interrogaretur incæsti. Qui dixerunt:
 Nos innocentes solvere decet, & no-
 centes proderè non decet. Dum hæc
 Babyloniæ fierent ab Apostolis Do-
 mini, interea euenit, ut duæ tigrides
 ferocissimæ, quæ erant in singulis ca-
 uis clausæ, fortè fortuna liberatæ fu-
 gerent, & quidquid in occursum inueni-
 rent, deuorarent. Quare consternatus
 omnis populus, ad Apostolos Dei con-
 fugit. Apostoli aut inuocantes nomen
 Domini Iesu Christi, iusserunt ut se-
 querentur eos in domum, in qua mane-
 bant. Et per triduum ibi manserunt: Et
 conuocantes ibi omnem multitudinem,
 dixerunt: Audite omnes filij hominum,
 qui ad imaginem Dei facti estis, qui-
 bus dedit Deus ingenium, memoriã,
 & intelligentiam, considerate feras,
 quæ nunquam mansuescere consueue-
 rant, audito nomine Dñi Iesu Chri-
 sti, in agnos conuersæ sunt: & homi-
 nes in tanta adhuc perdurant obstina-
 tione, ut non intelligant, Deos non
 esse figmenta hæc aurea & argentea,
 quæ flata sunt, & ad arbitrium homi-
 nis fabrefacta, vel de lapide aut ligno

*Aureum dæ-
ctum.*

K

scul-

*Elegans cō
paratio.*

sculpta. Dominum autem qui vos cre-
auit, ignoratis, qui dat vobis pluuiam
de caelo, & producit vobis panem de
terra, & vinum ac oleum de surculis
ligni. Vt autē sciatis, quia ipse est ve-
rus Dēus, erunt vobis in testimoniū
tigrides istae, vt ipse vos admoneant
quodammodo, vt non alterum cola-
tis Deum, nisi Dominum nostrum Ie-
sum Christum, in cuius nomine istae
mansuetæ factæ, quasi oves in medio
vestri conuersabuntur, vespere autem
facto in suam cellulam reuertentes
manebunt. Interea nos suscepto iti-
nere, reliquas ciuitates peragrabimus
& prouincias, vt Euangelij Domini
nostri Iesu Christi prædicatio cunētis
innotescat. Quæ cum audirent ex A-
postolis, flebant populi, rogantes vt
non discederent. Ad quorum petiti-
onem vnum adhuc annum & mense-
tres in Perside beati Simon & Iudas
remorati sunt. In quo spacio am-
plius quàm sexaginta millia virorum
baptizati sunt, exceptis paruulis, &
mulieribus: baptizato primūm rege
cum vniuersis dignitatibus suis. Præ-
terea vidētes omnes infirmitates ven-
to curari, inluminari cæcos, mortuos
etiam

H
etiam
su Chri
destrue
tes. O
ciuitate
ne Abd
Judæa,
Domini
sis. Qu
gressi s
bantur a
& eò am
tem duo
ciuitates
& quæ
cim, lo
thon, A
lus, in c
vniue: fa
nus hist
stulit lin
voluerit
dication
mon & I
multis p
roës & A
ra multa
centes, se
per à fa

etiam suscitari in nomine Domini Iesu Christi, vniuersi populi crediderunt destruere templum, & Ecclesias extruere. Ordinauere autem Apostoli in ciuitate Babylonis episcopum nomine Abdiam, qui cum ipsis venerat a Iudæa, qui & ipse viderat oculis suis Dominum: & repleta est ciuitas Ecclesijs. Quibus ritè omnibus ordinatis, egressi sunt Apostoli Persidem. Sequebantur autem eos turbæ discipulorum, & eò amplius viri. Circumierunt autem duodecim prouincias Persidis, & ciuitates earum, in quibus quæ egerint, & quæ passi sint per annos tredecim, longa narratione scripsit Crathon althou, Apostolorum ipsorum discipulus, in decem librorum voluminibus vniuersa comprehendens, quæ Africa vnus historiographus in latinam translulit linguam: Ex quibus qui scire voluerit, qui fuerint progressus prædicationis, vel quo fine mundum Simon & Iudas Apostoli reliquerint, ex multis pauca selegimus. Quippe Zarroës & Arfexat magi facientes scelera multa per ciuitates Persidis, & dicentes, se esse, ex genere Deorum, semper à facie Apostolorum fugientes,

Ex his rursus apparet, authore huius historie gestis rebus S. Simonis & Iude interfuisse.

Crathon althou, discipulus, qui historiæ Apostolorum scripsit. Interpres huius historie, sui ipsius meminit.

tamdiu erant in quacunque ciuitate, quamdiu cognoscerent Apostolos aduenire. Apostoli autem vbicunque fuissent ingressi, detegebant scelera eorum, & ostendebant doctrinam eorum ab inimico humani generis adiuuentam. Erant autem in Suanyr ciuitate lxx. templorum Pontifices, qui solebāt singulas libras auri à rege cōsequi, quando Solis æpulas celebrabant: id quod quater in anno, fieri cōsueuerat, in tempore nouorum, in introitu veris, initio æstatis, autumnii & hyemis. Hos igitur nō pontifices hac allocutione magi in Apostolos Dei incitauerunt, dicētes: Venturi sunt duo Hebræi, Deorum omnium inimici. Quare vbi inceperint dicere, Deum alterū adorari debere: vos exclusi eritis à facultatibus vestris, & contemptui populo eritis. Alloquimini ergo populum, vt cū primū hi urbē intrārint, tendantur ad Sacrificandum. Si consenserint, pacem habebūt cum dijs vestris. Si verò sacrificare noluerint, sciatis illos ad subuersionem vestrā ingressuros, & deprædationem & mortem. Factum est aut. vt postquam peragrassent vniuersas prouincias,

Suanyr amplissima ciuitas Persidis.

nire

nirent ad Suanyr ciuitatem magnam.
 In quam cum fuissent ingressi, & man-
 sissent apud discipulū suum, eiusdem
 ciuitatis yirum, nomine Semnem, ec-
 ce circa horam primam omnes simul
 Sacerdotes cum populō innumerabili
 venerunt ad ædes, clamantes ad Sem-
 nem: Produc ad nos inimicos Deorum
 nostrorum. Cum quibus si non sacrifi-
 caueris dijs nostris, incendem te &
 domum tuam, cum ipsis. Interea te-
 nentur Apostoli Dei, & ducuntur
 (haud mora) ad templum Solis, quod
 cum ingrederentur, cœperunt clama-
 re dæmones, Ergo Mystumneos:

Quid vobis & nobis Apostoli Dei vi- *Græce vobis*
 nit. In ingressu vestro flammis exuri- *ces sunt Er-*
 mur. Stabat autem in vna æde templi *gon Misto-*
 ab oriente quadriga Solis, fusilis ex ar- *umneos, pro*
 gento, in alia autem æde stabat Luna *eo quod est*
 fusilis ex argento, habens quadrigam *manceps.*

similiter boum fusilem ex argento.

Cœperunt ergo Pontifices Apostolis
 vim facere cum populo, vt adorarent
 eos inibi. Quòd animaduertens Iudas

ad Simonem: Frater (inquit) Simon,
 video Dominum meum IESVM

Christum, vocantem nos. Similiter

& Simon respondit: Diu est, quod

K 3

intucor

*Appares
Christus
duous Apo-
stolis.*

intueor aspectum Domini in medio angelorum. Nam & dixit mihi angelus Domini cum orarem: Faciam vos egredi de templo, & faciam ipsum templum ruere super eos, & dixi, nequaquam Domine, non fiat hoc, fortassis erunt aliqui ex his, qui conuertantur ad Dominum. Igitur cum hæc secum Hebræo sermone loquerentur, apparuit eis angelus Domini, dicens: Confortamini, & vnum è duobus eligite: aut repentinum istorum omnium interitum, aut palmam martyrij vestri, cum fiducia boni certaminis expectate. Cui respondentes Apostoli, dixerunt: Imploranda est misericordia Domini nostri Iesu Christi, vt & illis propitiatur, & nos adiuet vt possimus pertingere cum constantia ad coronam. Hoc autem Apostoli soli cum viderent & audirent, compellebantur à Pontificibus adorare simulachrum Solis & Lunæ. Quibus Apostoli dixerunt: Facite fieri silentium, vt demus responsum omni populo audiente. Facto autem silentio, dixerunt: Audite omnes, & videte Solem noscimus seruum Dei esse, & Luna similiter præcepto sui Creatoris est

Nota pietatem.

est subiecta. In cæli tamen firmamen-
to consistentes, non sine iniuria sui in
templis includuntur, qui in cælo om-
ni sæculo patere noscuntur. Et ut in-
telligatis, quia simulachra eorum non
Sole, sed dæmonijs sunt plena, ego
præcipiam dæmonio, qui in Solis simu-
lacho latet, & frater meus iubebit al-
teri dæmonio quod in simulachro Lu-
næ vos ludificat, ut egrediatur ex eis,
& ipsi ea comminuant. Et stupentibus
cunctis, dixit Simon ad Solis simula-
chrum: Præcipio tibi ludicator hu-
ius populi dæmon pessime, ut exeas
de simulachro Solis, & cõminuas ip-
sum, & quadrigam eius. Similiter cum
hæc Iudas ad simulachrum Lunæ di-
xisset, visi sunt ab omni populo duo
Aethiopes nigri, nudi, horribili vul-
tu, & ululantes, dirasque voces emit-
tentes abscedere. Quo facto, irruentes
Pontifices & populum in Apostolos
Christi, interfecerunt eos per tumultum.
Erant verò ipsi gaudentes & ala-
cres Apostoli Dei, gratias Deo agētes.
quia digni habiti essent, ut pro nomi-
ne Domini paterentur. Passi sunt au-
tem die Kalen. Iuliarum. Simul quo-
que tum passus est cum Apostolis,

*Idolo latet
gens dedita.*

*Dæmonius
eiectio.*

*Apostol.
mors:*

*Hospitis A
postol. passio*

*Diuina vl-
tio.*

*Xerxis hu-
militas.*

*Magnif.
Templum
honoei A-
post. dicatū
Sarcophagū
Apostol.*

Sennes hospes eorum, quoniam & ipse idolis sacrificare contempserat. Ipsa autem hora passionis, cum nimia esset cæli serenitas, fulgura exorta sunt ita ut trifariam templum ipsum scinderetur, à summo tecti fastigio vsque ad vltimum fundamentum. Quo tempore, & duo, de quibus diximus, magi, Zaroës & Arfexat, ictu choruscationis adusti, ad carbonem cōuersi sunt. Post menses autem tres misit rex Xerxes nuncios in ciuitatem Senayr, qui confiscarent Pontifices, & corpora sanctorum Apostolorum ad suam transferrent ciuitatem. In qua extruere cœpit basilicam, octogenos cyclos octo angulorum, & octies octogenos pedes per gyrum comprehendentem, cum alta esset pedum centum & viginti, fueruntque omnia ex quadratis marmoribus signaticis extructa, camera ipsa laminis aureis suffixa. In medio autem octogeni sarcophagum corpora beatorum Apostolorum portantem, ex argento puro instituit: factaque est huius fabricæ ædificatio per annos tres continuos, & consummata die natalis Apostolorum, & die coronationis Kalendas Iulij

Iulij dedicata. In quo loco beneficia consequuntur, qui credentes in Dominum Iesum Christum, illuc meruerint peruenire.

LIBER SEPTIMVS HISTORIA Apostolica ab Abdia Babylo- nis Episcopo Hebraicè scripta: & in linguam Latinam ab Africano ver- sa, de gestis à beato Matthæo Apo- stolo & Euangelista rebus:

Matthæus cognomen- to Leui, & Alphæi fi- *Genus B.*
lius, ex publicano iū *Matthæi.*
ordine fuit: atque eo
in munere vocatus à *Status.*
Domino nostro Iesu *vocatio ad*
CHRISTO, in discipulorum eius *Apostolatū.*
numerum venit: postremò ad Apo-
stolatus culmen ascendit, ante suble-
uationem Domini in cælum præter
ceteros muneris Apostolici socios,
peculiare nihil gessit. Sed postquam
Spiritus sanctum inluminatorem
vna cum cæteris accepisset, & in or- *Aethiopia*
bem terrarum ad prædicandum Euan- *ad prædi-*
gelium esset directus, Aethiopia *candum con-*
in diuisione prouinciam suscepit. In *tigit.*

K 3 quam

Duo Pseudoprophetae

*Tyrannidē
exercebant.*

*Benignitas
Dei succur-
rit hominib.*

quam profectus ipse, cum in ciuitate magna, quæ dicitur Naddauer, moraretur, in qua rex Aeglippus sedebat, contigit vt duo magi Zaroës & Arphaxat simul essent, qui regem miris modis ludificabant, vt se Deos esse, remota ambiguitate, crederet. Et credebatur eis rex omnia, & omnis populus non solùm memoratæ vrbis, sed ex longinquis etiam regionibus Aethiopiæ veniebant quotidie, vt adorarent eos. Faciebant enim subito hominum gressus figi, & tamdiu immobiles stare, quamdiu ipsi voluissent. Similiter & visus hominum, & auditus, à suo officio refrenabant. Imperabant serpentibus vt percuterent, quod & Marsi facere solent: & ipsi incantando multos curabant. Et vt dici vulgò solet: Malignis maior reuerentia exhibetur ex timore, quam benignis ex amore: sic & illi venerabiles apud Aethiopes, in magno diuicio fuerunt. Verùm (vt sæpe dictum est) curam Deus hominū gerens, Matthæum contra hos Apostolum misit. Qui ingressus ciuitatem, cœpit detegere præstigia illorum. Omnes enim quos illi figebant, hic in nomine

mine Iesu Christi soluebat : quos illi
 excæcabant, hic inluminabat : quibus *Opera ope,*
 illi auditum tulerant, iste reddebat. *ribus con-*
 Serpentes etiam, quos ad percutien- *traria.*
 dos homines excitabant, hic conuer-
 tebat in somnum, & percussiones eo-
 rum facto signo Domini percurabat.
 Hunc cum vidisset Aethiops eunu- *Eunuchus*
 chus Candacis nomine, qui fuerat à *Candacis re-*
 Philippo Apostolo Diacono baptiza- *gine à B.*
 tus, procidit ad pedes eius, & adorans *Philippo.*
 dixit: Quia respexit Deus ciuitatem *baptiz.*
 istam, vt liberaret eam de manu duo-
 rum magorum, quos putant stulti ho-
 mines Deos esse. Is suscipiebat A-
 postolum in domum suam, & venie-
 bant ad eum omnes, qui erant amici
 Candacis eunuchi: & audientes ver-
 bum vitæ credebant Christo IESU *Varie cura-*
 Domino. Et baptizabantur quotidie *tiones in no-*
 plurimi, videntes quòd omnia quæ *mine Iesu.*
 magi faciebant mala hominibus, hæc
 DEI discipulus euacuaret. Illi enim
 ideo vulnerabant quos poterant, vt
 vulnerati, ipsos euocarent ad curam.
 Quique ideo curare putabantur,
 quoniam à læsione cessabant. Mat-
 thæus autem Apostolus Christi, non
 solum hos curabat, quos illi læ-
 debant,

*Eloquentia
B. Matthæi.*

debant, sed etiam omnes qui ad eum
ferebantur, & fuerant infirmitatibus
diuersis obsessi. Prædicabant autem
populo veritatem Dei, vt omnes mi-
rarentur eloquentiam eius. Tum Can-
dacis eunuchus, qui eum susceperat
omni affectione, interrogauit eum di-
cens: Obsecro te, vt digneris indica-
re mihi, quomodo cum sis Hæbreus,
nosti Græcam, Aegyptiacam & Ae-
thiopicam sermocinationem, ita vt
hi qui in his regionibus nati sunt, non
possint tam bene sermocinari. Re-
spondit Apostolus: Totus mundus
vnam sermocinationem habuisse om-
nium hominum dignoscitur. Sed
nata est præsumptio omnium homi-
num talis, quæ eos turrim tantæ
magnitudinis facere hortaretur, ita
vt cacumen eius peruenisset ad cœ-
lum. Hanc præsumptionem DEVS
omnipotens hoc ordine repressit, vt al-
ter alterum tum non potuerit loquen-
tem aduertere. Facta sunt autem plu-
rima linguarum genera, & diuisa est
illa conspiratio, quæ per vnam lin-
guæ intelligentiam consistebat. Bo-
na quidem fuit ea voluntas, vt fie-
ret turris, cuius cacumen perueniet
ad

*Causa &
origo tot per
orbem terræ
linguarum,*

ad cælum: sed mala fuit præsumptio, quæ nõ sanctis meritis ire volebat ad sancta. Veniens autem filius Dei omnipotentis, ostendere voluit, quo ordine edificando perueniremus ad cælum: & nobis duodecim discipulis suis misit Spiritum Sanctum de cælo, cum sederemus in vno loco, venitque supra vnumquenque nostrum, & inflammatus sumus sicuti ferrum inflammatur ab igne. Posthæc cum à nobis pauor simul & splendor discessisset, cœpimus varijs linguis loqui Gentibus, & magnalia natiuitatis Christi adnunciare, quo ordine sit natus vni-genitus filius Dei: cuius originem ante sæcula nemo nouit: Qualiter verò sit natus ex vtero Mariæ virginis, adnuncians atque intimans nobis, & ab intacta virgine lactatus & ab lactatus, & enutritus atque eruditus & baptizatus, & tentatus & passus, & mortuus & sepultus, & die tertio resurrexit: Et in cælos ascendit, vt ad dextram Dei omnipotentis sederet, vnde sit venturus iudicare omne sæculum per ignem. Non ergo, vt tu putas, istas tantum quatuor, sed omnium Gentium etiam linguas scimus,

Scala virtutum in cælū.

*Apostoli
omnes lin-
guas sciue-
runt.*

*Inuocatio
Magorum.*

qui eius discipuli sumus, Iesu crucifi-
xi, nō mediocriter, sed perfectè. Et ad
quamcūque Gentem peruenire potu-
erimus, iam loquelam eius perfectè
cognoscimus. Nunc verò ædificatur
turre non de lapidibus, sed de virtu-
tibus Christi, omnibus qui baptizan-
tur in nomine patris & filij & spiri-
tus sancti: aperiturq; eis turris, quam
Christus extruxit: & per ipsam tam-
diu ædificantes ascendunt, vsquequò
ad celorum regna pertingant. Hæc &
his similia multo mystico sermone
Apostolus cū differeret, venit qui
diceret, magos illos cum singulis dra-
conibus aduenire, Dracones aut̄ erant
galeati, & flatus eorum flammiferum
ardorem emittebat, sulphureasque
spargebant auras è naribus, quorum
odor homines interficiebat. Quæ cum
audiuisset Matthæus, consignans se,
securus cœpit in occursum illis pro-
dire, prohibebat autem illum Can-
dacis, clausis ostijs, dicens: Per fene-
strā quæso, si videtur, loquere magis
istis. Dicit illi Apostolus: Tu mihi ape-
ri, tu mihi aperi, & per fenestrā tu cō-
siderabis magorum istorū audaciam.
Itaque aperto ostio Apostolus mox vt
egres-

egressus est, ecce obuiam illi duo magi, singulos dracones ante se habentes, veniebant, Tum verò vt appropinquarunt, ambo dracones ante pedes Apostoli obdormiuerunt. Et dicit Apostolus magis: Vbi est ars vestra? Si potestis, excitate eos. Ego autem si nõ rogassem Dominũ meũ Iesum Christum, oẽm furorem, quem in me excuistis, in vos retorsissent. Sed quousque omnis populus conueniat, hi obdormiunt. Et quia nullus accedere hucausus est, ego excitabo eos, & iubebo illos redire ad locum suum, cum omni mansuetudine. Conabantur autem intereà arte sua magica excitare eos Zaroës & Arphaxat, & non poterant neque oculos aperire, neque penitùs commouere quidquam. Rogabant autem populi, dicentes Apostolos: Rogamus te Domine, vt liberes populum & ciuitatem ab his bestijs. Ad quos Apostolus: Nolite timere (inquit) ego faciam eos hinc cum omni mãsuetudine abscedere. Et conuersus ad dracones, dixit: In nomine Domini mei Iesu Christi, qui conceptus est ex Spiritu sancto & natus de Maria virgine, quem tradidit

*Non est ars
aduersus,
Dominum.*

*Nota histo-
riam dignã
memoratu.*

Iudas

Iudas Pharifæis , & illi eum crucifixerunt: quique post crucem sepultus, tertia die resurrexit à mortuis, & conuersatus nobis per quadraginta dies, docuit nos ea , quæ ante passionem docuerat , commemorans vniuersa quæ dixerat : & qui denique post xl. dies, videntibus nobis ascendit ad celos , & sedet nunc in dextra Dei patris, vnde venturus est iudicare viuos & mortuos: in ipsius inquam nomine & virtute, suscitemini. Et te adiuro spiritus, vt cum omni mansuetudine facias eos redire ad locum suum, ita vt nullum contingant, nullum lædant, neque hominem neque quadrupedem, neque volucrem. Ad hanc vocem eleuantes capita serpentes cœperunt ire, atque apertis portis egressi publicè & omnibus videntibus, nunquam ampliùs comparuerunt. Quo facto, Apostolus populum ita allocutus est: Audite fratres & filij, & omnes qui vultis liberare animas vestras à vero dracone diabolo. Propter vestram salutem misit me ad vos Deus, vt relicta vanitate idolorum, ad ipsum conuertamini, qui vos creauit. Deus autem quando fecit hominem

primùm

Fugatur diabolus.

Expositio ligationis Apostol.

Primùm, posuit cum in paradiso deliciarum, cum vxore sua, quam de costa eius fecerat. Porro paradusus deliciarum, eminet omnibus montibus, & vicinus est cælo: neque habet aliquid in se, quod possit esse saluti hominum inimicum. Non aues terrentur ad sonitum hominis & aspectum, non spinæ nascuntur & tribuli, non ibi rosæ marcescunt, non lilia, non aliqui ibi prætereunt flores, non anni senectutem generant ætatibus, non labor fatigationibus subiacet, non infirmitas aliqua sanitati succedit: tristitia & fletus & mors, ibi penitus locum non habent. auræ enim quæ ibi sunt, blandiuntur potiùs, quàm perflant, & æternitatem naribus inferunt. Nam sicut thymiamatis fumus excludit putores, ibi nares, ibi vitæ expirant æternam: quæ non permittit hominem neque fatigationem incurere, nec dolorem, sed semper æqualem, semper iuuenem, semper lætum, & semper immobilem permanere. Sonant ibi organa angelorum, & voces mellifluæ auribus inferuntur. Serpens ibi locum non habet, non scorpio, non phalangius, non musca aliqua

Topographia Paradise.

Beatitudinis felicitas.

qua salutis hominis inimica est, famulantur ibi hominibus leones & tigrides & pardi: & quidquid iusserit homo a uibus aut feris, quasi charissimo & dilecto Dei, mox obtemperant cum reuerentia iussioni eius. Quatuor quoque flumina inde fluunt: vnus fluius dicitur Geon, secundus Phison, tertius Tygris, & quartus Euphrates. Hi omni genere piscium abundant. Nullus ibi est latratus canum, nullus leonum rugitus: omnia blanda sunt, omnia mansueta, omnia quieta. Nunquam ibi facies cæli nubium tegminibus obumbratur, nunquam ibi fulgura coruscant, nunquam tonitrua concrepant: sed est ibi exultatio sine fine, & festiuitas quæ terminum non habet. Quamobrem verò paulò antè memorauerim, quòd ibi sperpens penitus non esset, causa est, quòd per ipsum angelus inuidiam suam exercuerit, & propterea à Deo maledictus, in loco benedicto maledictus habitare non potest. Liuor autè angelo hinc natus est, quòd vidit imaginē Dei in homine extitisse: & quoniam homini possibile esset, vt in hac regione beata cum cunctis animantibus loqueretur.

Nomina fluminum Paradisi.

Elegans de prauaricatione hominis disputatio.

retur. Hinc angelus, qui ex se conce-
 pit inuidiam, per potentiam angeli-
 cam serpentem ingressus, suavit vxo-
 ri Adæ, vt de pomo arboris manduca-
 ret, quod Deus fieri sub interminati-
 one mortis prohibuerat. Posthæc eti-
 am vxor cum deliquisset, seduxit vi-
 rum. Cūq; ambo præuaricatores exi-
 stent, huc in istam terram, aridam
 & desertam exilio ablegati sunt, pro-
 iecti de regione vitæ in regionē mor-
 tis: ipse verò author sceleris simul in
 serpente inuentus, maledictionē eter-
 nam accepit. Huius rei conditionis que
 hominū misertus ipse Dei filius, qui
 in præcepto patris sui hominem fece-
 rat, pro nostra fragilitate, dignatus
 est hominis assumere formam, non
 amittens suam deitatem. Atque hic
 est homo Iesus Christus, qui recupe-
 rauit iterum illum hominem, & dia-
 bolum patiendo crucem vicit: præ-
 terea irrisiones atque insultationes
 tolerans, vicit etiam mortem morien-
 do, vt paradysum resurgendo aperi-
 ret. Iam vt nemini fieret dubiū, illuc
 oēs in Christum credentes intrare,
 primo latronē ipsum Christus indu-
 xit: cui in ligno crucis positus, lignum
 præ-

*Ad quid in
 carnatus fi-
 lius Dei.*

præuaricationis excussit, cæterisque omnibus paradisum animabus sanctis, de hoc corpore exeuntibus, aperuit. Denique in die nouissima resurgentibus, etiam regna cælestia vt intrare valeant, patefecit. Iam igitur, qui modò vult ad vitam, is currat & ad paradisum redeat, licet: vnde pater noster carnalis Adam foras missus, in isto nos oēs generauit exilio. Contrà aperuit nobis Dominus Iesus paradisi ianuas, vt ad patriam illam reuertamur, in qua mors locum non habet, & in qua iuge gaudium perseuerat. Cùm hæc & similia loqueretur Apostolus, ecce tumultus luctuosus subitò ortus est, in quo regis filius mortuus plangebatur. Ad cuius funus stabant magi, qui cùm non possent suscitare eum, conabatur regi persuadere, hunc à dijs raptum esse in collegium suum, vt sit vnus ex dijs, cui oporteat & simulachrum fabricari, & templum. Quæ cùm audiuisset Candacis eunuchus, ingressus ad reginam, dixit illi: Istos quidem magos iubeto custodiri: tum verò rogo te, vt veniat ad nos Apostolus Dei Matthæus. Et si ipse eum nobis resuscita-

*Superstitio
incantatori.*

citauerit, istos viuos incendi curabis, quia omnia mala per ipsos in ciuitate nostra eueniunt. Tunc missi sunt per Candacem virum honoratum à latere regis aliqui, qui rogantes Apostolum cum honore introduxerunt ad regem. Ingressente autem Matthæo, prostravit se Euphenissa regina Aethiopum ad genua eius, & dixit: Agnosco te Apostolū à Deo missum pro salute hominum, & eius esse discipulum, qui mortuos suscitabat, & omnes ægrotudines ab hominibus suo imperio pellebat. Nunc ergo veni, & inuoca nomen eius super defunctum filium meum: & credo quòd si hoc feceris, reuiuifcet. Dicit ei Apostolus: Atqui prædicationem Domini mei Iesu Christi, adhuc ex ore meo non audiui: & quomodo dicis, credo? Ideoque scias, filium tibi tuum reddi. Ingressusque expandit manus suas ad cælum, & dixit: Deus Abraham, Deus Isaac, Deus Iacob, qui ad restorationem nostram, unigenitum filium tuum de cælo ad terras misisti, qui nos ab errore conuerteret, & te nobis verum Deum demonstraret, memor esto dictorum Domini nostri Iesu

Oratio Regine ad Matthæum.

Responsio Apostoli cū admiratione

Iesu Christi filij tui. Amen dico vobis, quia omnia, quæ in nomine meo petieritis à patre meo, dabit vobis. Ut cognoscant ergo gentes, quia præter te non est alius omnipotens, & ut vera sit hæc assertio oris mei, excitetur puer iste. Et adprehendens manum defuncti, ait: In nomine Domini mei Iesu Christi crucifixi, exurge Euphranon. Et confestim exurrexit puer. Ad hoc factum expauit cor regis, & statim iussit deferri ei coronas, & purpuram.

*Resurgit
mortuus.*

*Alludit ad
ornamenta
coronarum,
quæ maxi-
mis viris ob
maxima be-
nesicia in re-
pub. vel po-
pulum colla-
ta, deferebã-
tur. de qui-
bus consule.
lib. 10. ope-
ris nostri de
Romana
militia.*

Et præcones misit per ciuitatem, & diuersas prouincias Aethiopiæ, dicentes: Venite ad ciuitatē, & videte Deū in effigie hominis latentem. Cumq; venisset omnis multitudo cum cereis & lapidibus, & cum thymiamate, ac diuerso sacrificiorum ritu, Matthæus Apostolus Domini hac voce omnes alloquitur: Ego Deus non sum, sed seruus Dñi mei Iesu Christi, filij Dei omnipotentis, qui me misit ad vos, ut relicto errore simulachrorum vestrorum, ad verum Deum conuertamini.

Quòd si me hominem similem vobis putatis Deum, quantò magis hunc Deum debetis credere, cuius me seruum esse confiteor? in cuiusque nomine

mine ego mortuum hunc regis filium
 excitavi? Et hunc omnes qui capaces
 tam evidentissimæ rationis estis, au-
 rum & coronas aureas, & argentum
 ab oculis meis tollite, & ijs diuendi-
 tis templum Domino extruite, atque
 ibi congregemini ad audiendum ver-
 bum Domini. Quo audito, intra tri-
 ginta dies vndecim millia hominum
 congregata, fabricantes Ecclesiam
 Sanctam consummauerunt. Et voca-
 uit nomen templi Matthæus Resur-
 rectionis, quoniam per resurrectionem
 occasio ædificationis extiterat. Sedit
 autem in Ecclesia illa Matthæus an-
 nis xxij. & constituit Presbyteros
 ac Diaconos, & per ciuitates & ca-
 stella ordinauit Episcopos, & multas
 construxit per loca diuersa Ecclesias.
 Et baptizatus est rex Aeglippus & re-
 gina Euphenissa, & filius eius qui
 suscitatus erat Euphranon: & filia
 eius Ephigenia baptizata, & virgo
 Christi permansit. Interea magi ti-
 mentes, fugerunt ad Persas. Cæte-
 rum longum est narrare, quanti cæ-
 ci inluminati, quanti paralytici cura-
 ti, quot denique à dæmonijs liberati,
 & quot mortui suscitati ab Apostolo
 fuerint.

*Templis no-
 mina pri-
 mæ indita.*

*Episcopi per
 castella or-
 dinati.*

*Rex Ae-
 glippus ba-
 ptizatur cū
 familia.*

Idola in Aethiopia destruantur.

Mors Regis.

Hyrtacus regnat.

Ephigenia in matrimonium expetit.

Promissis in suam sententiam mittitur Apostol. pertrahere.

fuerint. Adeo Christianissimus rex iste fuit, & gloriosissima eius coniunx, deuotus quoque omnis exercitus & populus Aethiopiae. Esset autem longum recensere, quomodo omnia simulachra, omniaque templa destructa sunt: quae omnia propter copiam rerum praeteriens, quo ordine passionem Sanctam celebrauerit, retexam. Non multo post enim rex Aeglippus senectute expleta, perrexit ad Dominum, & accepit Hyrtacus rex adelpus imperium eius. Hic cum vellet accipere Ephigeniam filiam defuncti regis uxorem, iam Christo dicatam, & quae Sacrum velamen acceperat de manu Apostoli, praeposita iam virginum amplius quam ducentarum, sperabat tum rex Hyrtacus, quod per Apostolum posset eius animum commouere. Quare coepit cum sancto Matthaeo agere, dicens: Dimidium regni mei accipe, tantum ut Ephigeniam queam matrimonio meo copulare. Cui Beatus Apostolus ait: Iuxta bonum propositum praedeccessoris tui regis, qui omni die sabbato conueniebat, ubi verbum Domini praedicabam, iube illic & tu conuenire vni-

uersas

uerfas virgines, quæ cum Ephigenia sunt: & audies coram populo, quantas laudes, & quanta bona de bono coniugio loquar. & quemadmodum satis DEO accepta sint sancta coniugia. Quo audito Hyrtacus gratulatus est, & iussit congregationi illic interesse etiam Ephigeniam, quasi auditurum ex ore Apostoli, vt coniunx fieri Hyrtaci consentiret. Facto autem in congregatione magno silentio, aperiens os suum Apostolus dixit: Audite sermonem meum omnes filij Ecclesiæ: audite & intelligite omnia quæ audistis, vt maneant scripta in cordibus vestris. Deus vester nuptias benedixit, & ipse permisit amorem corporibus dominari in sensibus carnis, ad hoc, vt vir diligat vxorem suam, & mulier diligat virum suum, Ecce autem vidimus frequenter euenisse, vt vxor virum suum excretur vsque ad interitum, & venenum, & gladium, & repudium. Similiter & vir suæ coniugis molitur, cum sit carnis tanta charitas, vt stimulet mentis incensum. Porro, quid si non esset iste stimulus amoris in carne concessus? Ergo hic stimulus si cum amore DEI vsum suum

*Sermo S.
Matthæi de
coniugio, &
virginum
velatarum
celibatu.*

L

exhi-

exhibeat, & amore filiorum vir mulierem accipiat, & mulier virum, bonus est, & non est contra præceptum DEI: ita tamen, vt mulier alterum virum penitus nesciat, similiter & vir omnino alteram foeminam perhorrescat. DEI enim regula si custoditur à coniugibus, à sorde commixtionis eos mundat. Sordes autem sunt corporum, quæ à Deo lauantur per eleemosynas & opera misericordiæ, non crimina, quæ non lauantur, nisi per lachrymas penitendo. Coniugium ergo commixtionis pollutionem habet, crimen non habet. Denique diebus certis siue quadragesimæ, siue legitimorum ieiuniorum temporibus, tam ab edacitate carniū, quàm commixtione corporum, qui non abstinerit, non pollutionem solum, sed etiam simul crimen incurrit. Neque verò manducare crimen est, sed incongruè manducare peccatum est, & crimen. Denique si aliquis prius cibum carnalem accipiat, & postea ipso die, quo iam cibo naturali refectus est, cibum spiritualem præsumat, ex utroque cibo reus criminis & inhonestæ.

*Elegantissima
Apostol.
disputatio,
de malo &
bono vsu
rerum vel*

nestatis & præsumptionis efficitur, nō *bonarum*
 ideo quia manducavit, sed q̄ cōtra or *vel malarū.*
 dinem, & contra iustitiam, & contra
 regulam Dei, cibo carnali, prius refe-
 ctus est. Non ergo reum facit aliqua
 operatio hominum, sed irrationabili-
 tate eius operis, suum damnat aucto-
 rem. Denique & homicidas sæpe vidi-
 mus statuas & imagines adorare: ho-
 micidam utique, qui hominem pacis
 inimicum, aut barbarum, aut latro-
 nem occidere, non ibi iam quia hoc
 homicidium bonum est, erit bonum
 homicidium hominis innocentis.
 Frequenter etiam & mendacium, cūm
 per naturam suam malum sit, bo-
 num fieri videtur ex causa. Nam si te
 ab inimico tuo volenti te percutere,
 possis aliqua ratione abscōdere, & il-
 le omninō quō nam deueneris quæ-
 rat, tum tu non solū negare, sed et-
 iam periurare consueuisti. Ibi duo
 quidem mala sunt, mendaciū & per-
 iurium; & vtraque tamen mala, bo-
 num prorumpere probantur in fru-
 ctum. Deus autem non arctē nostri
 operis circumscripsit limites, quasi
 dicas. In iudicio eius timui mentiri,
 ideo hominem tradidi, aut si dicas,
 L 2 Timui

*Cibus spiri-
 tualis ante
 corporalem
 sumitur.*

*Vsus Sacra-
mentorum,*

*Conclusio,
an omnes
nuptiae sint
bonae, & ad
eas homo ex
necessitate
alligetur.*

Timui perdere nummum, ideo dan-
num immensi ponderis auri incurri.
Non ergo sunt aliqua opera sic mala,
semper vt per naturam mala sint, sed
per intemperantiã nostram. Nam
si præumat sacramentorum mysteria
sumere is, qui nondum est cælesti a.
qua perfusus, rem bonam conuertit
in crimen, & inde reatum æternæ pœ-
næ incurrit, vnde à reatu æternæ pœ-
næ potuerat liberari. Ita & nuptiarum
bona, cùm à Deo benedicantur con-
iugia, à Deo sanctificantur, ac per Sa-
cerdotum benedictiones à Deo spe-
cialiter consecrentur, videntur ali-
quibus aliquam habere diuinæ indi-
gnationis offensam. Hæc dicente
Sancto Matthæo, rex Hyrtacus cla-
mosis laudibus cum suis comitibus
perstrepebat: existimans eum hæc idem
dicere, vt animum Ephigeniæ ad eiu-
coniugium inclinaret. Sed postquam
diutissimè clamatum est in eius lau-
dem, sermonem Apostolus repetijt,
facto silentio, & dixit: Videte filioli
& fratres, in quantum noster sermo
proruperit, vt etiam homicidium bo-
num posse fieri probaremus. Cum
hic occiditur, qui si non esset ipse se

HI
lus oc
occiden
Golias
occisus
Holofe
cisi cum
micaba
trimon
ris hon
iustè, &
copule
saram r
deat, n
crimen
scitur
flamma
dem, q
sponfa
tu o fili
Ephige
sponfa
& sacre
modo
tioris t
nio cop
Hyrtac
ctiones
ira acc
intrepi

lus occisus nocens, multos potuisset
 occidere innocentes: sicut est occisus
 Goliath, & sicut est occisus Sisara, sicut
 occisus est Aman, sicut est truncatus
 Holofernes, & sicut denique sunt oc-
 cisi cum laude, qui vestris sedibus ini-
 micabantur & regnis: sic ergo & ma-
 trimonia dum copulantur, boni ope-
 ris honestate ornantur, si sanctè, &
 iustè, & integrè, & inreprehensibiliter
 copulentur. Nam si hodiè despon-
 satam regis, seruus regis vsurpare au-
 deat, non solùm offensam, sed etiam
 criminem grande incurrisse digno-
 scitur, vt meritò viuens tradatur
 flammarum incendijs: non ideo qui-
 dem, quia duxerit vxorem, sed quia
 sponsam regis sui accepisset. Ita etiam
 tu o fili charissime rex Hyrtace, sciens
 Ephigeniã filiam regis decessoris tui,
 sponsam regis cælestis esse effectam,
 & sacro velamine consecratam, quo-
 modo quæso poteris sponsam poten-
 tioris te tollere, & tuo eam matrimo-
 nio copulare? Ad hunc sermonem
 Hyrtacus rex, qui per singulas di-
 ctiones Apostoli laudator extiterat,
 ira accensus abscessit. Apostolus verò
 intrepidus & constans, cò magis
 L 3 etiam

*Elegans cõ-
paratio de
homicidio.*

*Dissuadet
coniugium.*

*Hyrtæ furor
in B. Matt.*

etiam alacrior, reliquum sermonem
 profecutus est, dicens: Audite me qui
 timetis Deum. Rex terrenus pauci tem-
 poris dominationem habere cogno-
 scitur, Rex autem caelestis æternum
 imperium tenet. Et sicut inenarrabi-
 lia gaudia habere facit eos, qui fidem
 suam ipsi custodiunt: ita inenarrabi-
 libus tormentis illigat eos, qui à fide
 eius & sanctitate discedunt. Quòd si
 timenda est ira regis offensi, multò
 quidem magis caelestis regis offensa
 metuenda erit. Nam ira hominis, siue
 supplicijs, siue ignibus, siue ferro co-
 èrceat, in tormenta temporum desi-
 nit: ira autem Dei æterna gehennæ
 peccantibus flammam accendit. Vn-
 de Dominus & magister Iesus Chri-
 stus præsciens futurarum dixit: Apud
 reges stabitis, qui cum flagellauerint
 aut occiderint vos, post hæc non ha-
 bent quid facere. Et ideo dico vobis,
 non timueritis eos: illum autem timete,
 qui postquam occiderit, potestatem ha-
 bet perdere, & in gehennam mittere.
 Dico vobis, hunc timete. Tunc Ephige-
 nia prostravit se coram omni popu-
 lo ad pedes Apostoli, & dixit: Obse-
 cro te per ipsum, cuius Apostolus es,
 vt

*Verbi Chri-
 sti virtus.*

*Ephige. pre-
 catio pro im-
 positione ma-
 num.*

vt imponas super me & super has virgines, manus, vt per verbū tuum sint Domino consecratae, vt possimus euadere minas illius, qui adhuc viuentē patre meo & matre, multa minabatur, & multis minis terrebat nos, multisq; muneribus inuitabat. Si hoc viuentibus illis audebat, quid modò facturum putas, vbi regnum iam in manibus habet? Tum Apostolus, confidentiam habens in Dominum suum, & nihil penitus Hyrtacum metuebat: & imponens velamen super caput eius, & supra capita omnium virginum quæ cum ea erant, hanc benedictionem dixit: Deus plasmator corporum, afflator animarum, qui nunquam spernis ætatem, non sexum reprobas, non vllam conditionem gratia tua ducis indignam, sed omnium æqualis creator es & redemptor: tuus famulas tuas, quas ex omni numero gregis bonus pastor eligere, atque ad conferuandam coronam perpetuæ virginitatis, castimoniam conferuare animæ dignatus es. tuæ protectionis scuto circumtege: vt quas ad omne opus virtutis & gloriæ, magistrante sapientia præparasti,

L 4

& vin-

*Nota plenā
emphasi pre-
cationem
pro virgini-
tate custo-
dienda.*

*Arma Christi-
anorum.*

*Benedictio
pro conser-
uanda vir-
ginitate.*

& vincentes carnis illecebras, & licita
connubia recusantes, insolubilem filii
tui Domini nostri IESU Christi co-
pulam mercantur. His, petimus Do-
mine, arma suggeras, non carnalia,
sed spiritus virtute potentia, vt te mu-
niente earum sensus & membra, in
earum corpore non possit dominari
peccatum: atque sub tua gratia viue-
re cupientibus, nihil sibi defensor ma-
lorum, & inimicus bonorum, de his
vasis iam tuo nomini consecratis pre-
ualeat vindicare. Omnem etiam ge-
nuinum calorem imber gratiæ tuæ
cælestis extinguat, lumen verò per-
petuæ castitatis accendat. Facies scan-
dalis pudica non pateat, nec incautis
occasionem præbeat negligentia de-
linquendi, sitque in eis cauta virgini-
tas, & ornata pariter, & armata si-
de integra, spe certa, & charitate sin-
cera: vt præparatis animis ad conti-
nentiam virtus tanta præstetur, quæ
superet diaboli vniuersa figmenta:
atque contemnendo præsentia, futu-
ra sectentur, ieiunia epulis carnali-
bus præferant, & lectiones sacras con-
uiujs & potationibus anteponant.
Vt orationibus pastæ, & eruditioni-
bus

bus expletæ, inluminatæ vigilijs, opus gratiæ virginalis exerceant. His virtutum armis, has tuas interiùs exteriùsque communiens, præsta inoffensum cursum virginitatis, vt hunc implere, per ipsum Dominum nostrum Iesum Christum, redemptorem animarum nostrarum, valeant: cum quo est Deo patri honor & gloria, in Spiritu sancto, & nunc & semper, & per immortalia sæcula sæculorum. Cumque respondissent, Amen, & mysteria Domini celebrata, & missam suscepisset omnis ecclesia, retinuit se, vt iuxta altare, vbi corpus ab eo fuerat Christi confectum, illic martyrium apostolicum exultaret. Itaque non multò post expansis manibus orantem, spiculator missus ab Hyrtaco, à tergo punctim, vnus gladij ictu feriens Apostolum, martyrem Christi effecit. Quo audito, omnis populus ad palatium cum igne pergebat. Cui furenti populo occurrerunt omnes presbyteri, & omnes diaconi ac clerici, simul cum discipulis sancti Apostoli: Nolite fratres (dicebant) contra præceptum Domini agere. Nam & Petrus Apostolus: arrepto gladio, amputauerat Malchi auriculam

Missæ celebratio:

B. Matthæi martyrium

Ab exemplo furor populi sedatur

riculam, qui Dominum tenebat cum turbis. Et ne videretur læsus, vicem rependere læsionis iussit, ipsam scilicet auriculam amputatam loco suo reponi. Quæ apposita ab Apostolo, solidata mox est. Et dixit Petrus tum Dominus: Nunquid, si vellem, non mihi exhiberet pater meus plusquam XII. mille legiones angelorum? Celeberrimus ergo omnes cum gaudio martyrium Apostoli, & quod Deus ordinare voluerit, expectemus. Interea Ephigenia, sacratissima virgo Christi, quidquid in auro & argento ac gemmis habere potuerat, hoc totum sacerdotibus contulit, & omni clero, dicens: Postquam dignam Apostolo Christi fabricaueritis ecclesiam, quidquid super fuerit, pauperibus erogabitis: me autem oportet certamen habere cum Hyrtaco, Factum est autem post hæc secundum verbum Ephigeniæ, ut omnium nobilium uxores miserit rex Hyrtacus ad eam, sperans, quod aliqua ratione posset ad eius consensum peruenire. Quod cum penitus non posset, convocavit magos, ut dæmonum illam ministerio raperent. Qui cum & ipsi nulla hoc possent consequi ratione, fecit

*Ephige. sue
clero largi-
tur.*

fecit circumdari ignem pratorio, in quo cum virginibus Christi commanens, Domino suo die noctuq; famulabatur. Sed cum per circuitum ignis arderet, apparuit angelus Domini, cum Mattheo Apostolo, & dixit: Ephigenia firma esto, & noli expauescere hos ignes. ad illum enim, à quo tibi sunt suppositi, reuertentur. Igitur cum per gyrum pratorij sanctæ Ephigeniæ flammæ perstreperent, excitauit Deus ventum validissimum, & mutauit omne illud incendium à domo virginis suæ, & ita consumpsit palatium Hyrtaci, vt non inde potuerit aliquid ex facultatibus liberari. Ipse autem Hyrtacus cum suo filio vnico vix euasit: sed melius fuerat, incendio interiisse. Cæterum filium eius vehementissimus mox demon impleuit, qui illū cursu rapidissimo ad Apostoli Matthæi sepulchrū adducēs, à tergo manibus ab ipso diabolo colligatis, cōfiteri eū paterna crimina cōpellebat. Ipsum autem Hyrtacū elephantiaæ vulnera, à capite vsq; ad vltima pedum vestigia ligauerunt. Quod cum medici curare nō possent ipse in se gladiū ponens, illi incubuit, digno supplicio, vt q; à tergo apostolū

Angelus confortat Ephigeniā.

Vltio diuina.

Prodigiosa mors Regis.

Beor Ephigenia germanus succedit in Regnum.

Religio Christiana viget in Aethiopia.

domini percusserat, ipse à recto seipsum stomacho perforaret. Quo facto omnis populus insultans morti eius, apprehenderunt cum omni exercitu fratrem Ephigeniæ, nomine Beor, qui per Ephigeniam germanam suam, de manu Matthæi fuerat gratiam domini consecutus. Is itaque anno ætatis suæ xxv. regnare in Aethiopia cœpit, & regnavit per annos lxiiij. Facti sunt autem omnes dies annorum vitæ eius, octoginta octo. Et se vivente, constituit vnum ex filiis suis ducem omnis exercitus, alterum verò regem, & vidit filios filiorum suorum, vsque in quartam generationem: & habuit pacem firmissimam cum Romanis & Persis. Omnes quoque Prouinciæ Aethiopum ecclesijs repletæ sunt Catholicis, vsque in hodiernum diem, per Ephigeniam. Et fiunt ibi mirabilia magna, ad confessionem beati Apostoli: qui primus Hebræo sermone cōscripsit Euangelium Domini nostri Iesu Christi, qui cum patre & Spiritu sancto viuit & regnat & cæt.

(. .)

LIBER

LIBER OCTAVVS CER-
taminis Apostolici, ab Abdia Ba-
bylonia Episcopo & Apostolorum
discipulo, lingua Habraica scrip-
ti, & à Iulio Africano versi, Dere-
bus per Indiam à beato Bartholo-
mao gestis.

Indiæ tres esse ab historio-
 graphis asseruntur. Prima
 est India, quæ ad Aethio-
 piam vergit: secunda, quæ
 ad Medos: tertia, quæ finem facit. Nā B. Bartholo-
 ex vno latere tenebrarū regionem ge-
 rit, ex alio latere mare Oceanum. In Regio conti-
 Indiā ergo veniens Bartholomæus A-
 git. postolus, ingressus est tēplum Indiæ,
 in quo erat idolum Astaroth, & quasi
 peregrinus, ibidem manere cœpit. In
 hoc idolo dæmon talis erat, qui dice-
 ret, se curare languētes, & cecos quos
 ipse lædebat, inluminare. Erant enim
 sine Deo vero homines illi, & neces-
 se erat vt à Deo falso ludificarentur.
 Deus autem falsus hac arte illud eos,
 qui verum Deum non habent. Facit
 eis dolores, infirmitates, damna, peri-
 cula: & dat responsa, vt sacrificēt sibi:

*Triplex
India.*

*Gēsidolola-
triae dedita.*

L 7

&

& cū immissa remouet, tanquam ab eo sanentur, omnes existimāt. Hoc quippe videtur stultis, quōd sanet. Ille aut non sanando subuenit, hoc est, à læsione cessando. Ita cū desinit lædere curasse putatur. Vnde factum est, vt sancto Bartholomæo isthic manente, nulla posset responsa Astaroth dare, neque vllis ex his quos læserat subuenire, Cumque iam plenum esset languentibus templum, & quotidie sacrificantibus nullum daret Astaroth responsum, hi qui ex longinquis regionibus adducti iacebant cū neque sacrificando, neque seipos morte suo laniando proficerent, perrexerunt in aliam ciuitatem, vbi aliud dæmonium colebatur, cui nomen erat Beireth, Et illic sacrificantes, coeperunt inquirere, quare Deus eorū Astaroth amplius non daret respōsa. Quibus respondens Beireth, dixit: Quia Deus vester sic captiuus & religatus tenetur, vt neque suspirare, neq; loqui audeat, ex illa hora, qua illic Bartholomæus ingressus est. Et dicunt illi: Et quis est iste Bartholomæus? Respondit dæmon: Amicus Dei est omnipotentis, & ideo huc venit in istam

pro-

*Lædit dæ
mō cum sa-
nasse puta-
tur.*

*Interrogatio
sacerdotum.*

prouinciam, vt numina quæ colunt
 Indi euacuet. Tum illi: Dic nobis si-
 gna eius, vt possimus inuenire eum:
 quia inter multa millia hominū diffi-
 cile est nobis cognoscere illum. Re-
 spondens autem dæmon, dixit: capil-
 lo nigro capitis est, & crispo. Caro il-
 lius candida, oculi grandes, nares æ-
 quales & directæ, aures coopertæ cri-
 ne capitis: barba prolixa habens pau-
 cos canos: statura æqualis, quæ nec
 breuis, nec longa possit aduerti. Vesti-
 tus colore albo clauato purpura. In-
 duitur pallio albo, habente per sin-
 gulos angulos singulas gemmas pur-
 purcas. Viginti sex anni sunt, ex quo
 nunquã sordidantur vestimenta eius.
 Similiter & sandalia eius amentis la-
 tis per xxv. annos nunquam veteras-
 cunt. Centies flexis genibus per diẽ,
 centies per noctem orat Deum. Vox
 eius quasi tuba vehemens est. Ambu-
 lant cum eo angeli Dei, qui non per-
 mittit eum fatigari, non esurire.
 Semper eodem vultu, eodem animo
 perseverat: omni hora hilaris & lætus
 permanet omnia præuidet omnia nouit,
 omnẽ linguã omnium gẽtiũ & loquitur
 & intelligit. Ecce & hoc quod vos
 inter-

*Descriptio
 symmetrica
 corporis B.
 Barth.*

*Vestimento-
 rum duratio.*

*Orationis
 perseverantia*

*Quod viuit,
 viuit Deo
 B. Bartho.*

interrogatis, & quod ego do respon-
sum de eo, iam nouit, Angeli Dei fa-
mulantur illi, & ipsi nunciant omnia.
Et cū cœperitis eū quærere, si vult,
ostēdet se vobis: si non vult, non pote-
ritis eum videre. Rogo aut̄ vos, vt dū
eū inueneritis, rogetis eum, vt vel huc
nō veniat: vel hoc faciāt mihi angeli
qui cū eo sunt, quod fecerunt collegæ
meo Astaroth. Igitur reuertentes illi,
cœperūt circumire omniū peregrino-
rū hospitaes, atque aspicere vultus &
habitum singulorum, & per duos dies
non inuenerunt. Factum est aut̄, vt qui-
dam plenus dæmonio clamaret, & di-
ceret: Apostole Bartholomæe, incen-
dunt me orationes tuæ. Tum Aposto-
lus: Obmutescē (inquit) & exi ab eo.
Et statim liberātus est homo ille, qui

Homo libera- tur à demo- ne. per multos ānos fuerat fatigatus dæ-
monio. Polymius autem rex prouin-
ciæ illius, cū haberet filiam lunati-
cam, nunciatum est ei de casu dæmo-
niosi, & liberati-
Polymij re- gis ad Apo- stolum de- precatio. ne, & misit qui roga-
rent eū, dicentes: Filia mea malè ve-
xatur, peto vt sicut libraſti Pseustium,
qui per multos annos passus est, ita &
filiam meam sanes. Et surgens Apo-
stolus, perrexit ad regem. Ingressusq;
ad

ad filiam, vt vidit eam catenis strictā,
 propterea quod omnes morſu attre-
 ſtabat, & quos poterat tenere ſcinde-
 bat & cædebat, adeò vt nullus aude-
 ret ad eam accedere, primùm iuſſit
 eam ſolui. Et cùm miniſtri manum
 immittere non auderent, dicit Apo-
 ſtolus: Iam ego teneo vinctum inimi-
 cum, qui in ipſa erat, & vos adhuc ti-
 metis eam? Ite & ſoluite eam, eleuate
 & reficite, & craſtino mane adducite
 eam ad me. Euntes autem, fecerunt
 ſicut iuſſit Apoſtolus, nec dæmon de-
 inceps vexauit eam quidquam. Quod
 vbi intellexit rex, onerauit Camelos
 auro & argento, gemmis ac veſtibus.
 & cœpit quærere Apoſtolum: ſed nō
 inuenit eum ampliùs. Et reportata
 ſunt omnia iterum ad palatium regis.
 Factum eſt autem, cum trãſiſſet nox,
 & aurora futuri diei inciperet, ap-
 paruit regi Apoſtolus, oſtio clauſo,
 in cubiculo ipſius, dicens: Vt quid me
 quaſiſti tota die, cum auro & argen-
 to, gemmis ac veſtibus? Iſta enim mu-
 nera eis ſunt neceſſaria, qui terrena
 quærunt. Ego verò nihil terrenum,
 nihil carnale deſidero. Vnde ſcire te
 volo, quia filius Dei dignatus eſt per
 vterum

*Regis filia
 curatur.*

*Reſpuit mu-
 nera Apo-
 ſtolus.*

Uterum virginis nasci cum homine,
 ita ut homo in virginis vulua conce-
 ptus, secum inter ipsa secreta virginis
 haberet Deum, qui fecit caelum & ter-
 ram, mare & omnia quae in eis sunt,
 Hic simul cum homine natus, partu
 virginis coepit habere initium nasce-
 di cum homine, cuius initium ante
 saecula à Deo patre est. Sine initio nū-
 quam non fuit, & omnibus initium
 dedit siue visibilibus, siue inuisibili-
 bus creaturis. Hæc autem virgo cum
 execraretur omnem virū, & ipsa ser-
 uandæ virginitatis votum prima Deo
 omnipotenti vouit. Primam autem
 ideo dixit, quia ex quo homo factus
 est ab initio saeculi, nulla hoc votum
 Deo obtulit. Hæc ergo prima inter
 fœminas hoc constituit in corde suo,
 ut diceret: Domine offero tibi virgi-
 nitatem meam: cum hoc à nullo ho-
 mine nec verbo didicisset, nec exem-
 plo, ad imitationem videlicet inuita-
 ta, constituisset, ut virgo pro amore
 Dei specialiter permaneret. Huic subi-
 to in suo cubiculo clausæ, splendens,
 sicut sol, Gabriel angelus apparuit.
 * Quæ cum terrore perculsa, hoc vi-
 su expauisset, ait ad illum angelus:
 Noli

*Nouum vir-
 ginis proposi-
 tum.*

*Elegans &
 firma ad fi-
 dem Christi
 per suasio.*

Noli timere Maria, quia concipies. At illa timore deposito, constanter ait, Quomodo fiet hoc? quia virum non cognosco. Cui angelus respondit. Propter hoc spiritus sanctus superueniet in te, & virtus altissimi obumbrabit tibi. Ideoque quod ex te nascetur sanctum, filius Dei vocabitur. Hic ergo cum natus esset, passus est se tentari à diabolo, illo, qui primum hominem vicerat suadendo, vt de arbore vetita à Deo manducare præsumeret. Ipsum ergo permisit ad se accedere: vt sicut dixerat Adæ, id est, primo homini, per mulierem, Manduca, & manducauit: qua de causa de paradiso proiectus fuit, & in hunc mundum exiliatus, vbi & genuit omne genus humanum. Ita & isti dixit: Dic lapidibus vt panes fiant, & manduca, vt non esurias. Cui respondit: Non in pane tantum viuit homo, sed in omni verbo Dei. Hic ergo diabolus, quia per manducantem hominem vicerat, victoriam suam per ieiunantem & se continentem amisit. Pare enim fuit, vt qui filium virginis vicerat, à filio virginis vinceretur. Tunc rex ei Polymius: Et quomodo (inquit) dixisti primam hanc esse

Rex docibis.

esse

esse virginem, ex qua natus est homo cum Deo? Apostolus respondit: Ago Deo gratias, quia sollicitè audis. Primus, inquam, homo Adam dictus est, qui de terra factus est. Terra autem illa, de qua factus est, virgo fuit: quia nec sanguine humano polluta fuerat, nec ad sepulturam alicuius mortui à quoquam erat aperta. Parergo erat, ut dixi, ut qui filium virginis vicerat, à filio virginis vinceretur. Et ideo, sicut qui victor extiterit tyranni, mittit comites suos, ut in omnibus locis, ubi tyrannus possidet, titulos regis sui victoris triumphatorios imponant: ita hic homo Christus Iesus, qui vicit, misit nos in omnes prouincias, ut expellamus ministros diaboli, qui per templa instantius habitant, & hoies qui eos colunt, de potestate eius qui victus est, auferamus. Ideoq; argentū & aurū nō accipimus, sed cōtēnimus, sicut ipse cōtēpsit. Ibi enim cupimus esse diuites, ubi solum eius regnat imperiū: ubi nec languor, nec morbus, nec tristitia, nec mors, locū aliquem habēt. Sed ubi foelicitas perpetua & beatitudo perēnis est, & gaudium sine fine, & ubi denique deliciae sempiternae

*Urget ab
exemplo.*

sempiternę manēt. Inde est quòd templum vestrum ingressus, dæmonem, qui de idolo dabat responsa ab angeliseius, qui me misit religatum obtineo. Quocirca si baptizatus fueris, & permiseris te inluminari, faciam te videre & cognoscere, quanto malo careas. Nam omnes illi, qui iacent in templo ægrotantes, audi qua arte curret eos dæmon, fallacijs inludens: sicut diabolus, qui primum hominem vicit, vt sæpe iam dixi, quia per ipsam victoriam pessimam potestatem habere videtur. Et in alijs quidem maiorem, in alijs verò minorem, in his scilicet, qui minùs peccant. Ipse quippe diabolus facit arte sua hoïes ægrotare, & suadet eos credere idolis. Et vt in animabus eorum potestatem obtineat, cessat eos tunc lædere, cùm dixerint lapidi, aut metallo: Tu es Deus meus. Sed quia dæmō qui in statua latebat, iam à me vinctus tenetur, sacrificiibus & se adorantibus nullū potest dare respōsum. Sed si vis probare ita esse iubebo illi vt ingrediatur statuam suam, & faciam eum confiteri hoc ipsum, quòd sit religatus, & respōsa ampliùs dare non possit. Dicit ei rex: Cras prima

*Ars seductio
ris diaboli.*

ma

ma hora parati erunt Pontifices sacrificare illis, & ego illi ibi mox superueniam, vt videam hoc factū mirabile. Factum est altera die, prima hora diei, sacrificantibus cœpit clamare dæmon: Cessate miseri sacrificare mihi, ne peiora patiamini, quàm ego, qui catenis igneis religatus sum ab Angelis Iesu Christi, quem Iudæi crucifixerunt, putâtes eum in morte posse detineri. Ille autem ipsam mortem, quæ regina nostra est, captiuauit, & ipsum principem nostrum, maritum mortis, vinculis ignitis vinxit: & tertia die victor mortis & diaboli resurrexit, & dedit signum crucis suæ apostolis suis, quos misit in vniuersas orbis partes, ex quibus & hic vnus est, qui me vinctum tenet. Peto autem vos, vt rogetis eum pro me, vt dimittat me ire ad alteram prouinciam. Quæ vbi audiuiisset Bartholomæus? Confitere (inquit) immundissime, istos omnes qui hic ægrotationes varias patiuntur, quis est, qui eos læsit? Respondit dæmon: Princeps noster diabolus sic quomodo ligatus est, ipse nos mittit ad homines vt lædamus, primò quidem carnem eorum: quo-

Istorum ægrotantium author diabolus.

quoniam animas hominum non pos-
 sumus habere in potestate, nisi sacri-
 ficauerint. At ubi pro salute corpo-
 ris sui nobis sacrificauerint, cessamus
 affligere illos ex eo, quia iam in ani-
 mas eorum potestatem habere inci-
 pimus. Iam ergo per hoc, quod ab eo-
 rum læsione cessamus, videmur cura-
 re eos, & tanquam dii colimur: cum
 pro certo simus dæmones, ministri e-
 ius quem in cruce positus Iesus vir-
 ginis filius religauit. Ab illo autem
 die, qua Apostolus eius huc venit Bar-
 tholomæus, ardentibus catenis stru-
 ctus consumor: & ideo loquor, quia
 hæc ille iussit. alioquin non ausus
 fuisset loqui eo præsentem, atque a-
 deò ne ipse princeps quidem noster.
 Tum Apostolus conuersus ad dæ-
 monem: Quare non saluas, inquit,
 hos omnes qui ad te conuenerunt?
 Respondit dæmon: Nos quando cor-
 pora lædimus, nisi animam læseri-
 mus, corpora sine læsione perdu-
 rant. Tunc conuersus apostolus ad
 plebem: Ecce quem Deum coleba-
 tis, ecce quem vos curare putabatis.
 Audite nunc ex me verum Deum, creato-
 rem vestrum, qui in cælis habitat. Nō la-
 pidibus

*Incipit
 malus spiri-
 tus.*

*Fugatur dia-
bolus verbo.*

*Voce testan-
tur verum
Deum.*

pidibus vanis credatis. Sed si vultis
ut orem pro vobis, & omnes hi sani-
tatem recipiant, deponite idolum hoc,
& confringite. Et cum hoc feceritis,
templum hoc Christi nomini dedica-
bo, & vos omnes in isto templo Chri-
sti baptisate consecrabo. Tunc ius-
su regis omnes populi miserunt funes
& trochleas, & simulachrum non po-
terant euertere. Apostolus autem di-
xit eis: Soluite vincula illius, cumque
exoluissent omnia vincula, dixit ad
dæmonem, qui in eo erat: Si vis ut nō te
faciam in abyssum mitti, exi de isto si-
mulachro, & confringe illud, & vade
in deserta, vbi nec avis volat, nec ara-
tor arat, nec vnquā vox hominis re-
sonauit. At ille statim egrediens, com-
minuit omnia genera idolorum. Nec
solum maius idolum, sed vbicunque
pro ornatu templi sigilla erant posi-
ta minutauit, ita vt picturam omnem
deleuerit. Tunc omnes vna voce cla-
mare cœperunt: Vnus Deus omnipo-
tens, quem prædicat Apostolus eius
Bartholomæus. Quibus factis, expan-
dens manus suas Apostolus ad cælum,
dixit: Deus Abraham, Deus Isaac, &
Deus Iacob, qui ad redemptionem no-
stram

fr
fran
nost
nos o
suo sa
facere
gnose
muta
ter in
genit
sus, &
nator
qui de
mos sa
mus, l
ticos a
remus
dixit
que in
meo, c
nomic
uetur
es De
mari,
Domi
per qu
& glori
morta
oēs re
gelus

stram vnigenitum tuum filium, Deū
 nostrum & Dominum direxisti, vt
 nos omnes qui eramus serui peccati,
 suo sanguine redimeret, & ubi filios
 faceret. Qui verus Deus ex hoc co-
 gnosceris, quia semper idem es, & im-
 mutabilis perseueras: vnus Deus pa-
 ter ingenitus, & vnus filius eius vni-
 genitus Dominus noster Iesus Chri-
 stus, & vnus Spiritus sanctus, inlumi-
 nator & ductor nostrarum animarū,
 qui dedit nobis potestatem, vt infir-
 mos saluaremus, cæcos inluminare-
 mus, læprosos mundaremus, paraly-
 ticos absolueremus, dæmones fuga-
 remus, & suscitarem mortuos. Et
 dixit nobis: Amen dico vobis, quæcun-
 que in nomine meo petieritis à patre
 meo, dabit vobis. Peto ergo in eius
 nomine, vt omnis hæc multitudo sal-
 uetur: vt cognoscant omnes, quia tu
 es Deus vnus in cælo & in terra &
 mari, qui salutē recuperas per ipsum
 Dominum nostrum Iesum Christum:
 per quē est tibi Domino patri honor
 & gloria, cum Spiritu sancto, per im-
 mortalia sæcula sæculorum. Cum quōs
 oēs respondissent, Amē: apparuit an-
 gelus Domini splendidus sicuti sol,
 M habens

*Via cognoscē
 di verum
 Deum.*

*Templi de-
dicatio mi-
rabilis.*

habens alas, & per quatuor angulos
templi circūuolans, digito suo in qua-
dratis faxis sculpsit signum crucis, &
dixit: hæc dicit Dominus, q̄ misit me:
Sicut omnes vos ab infirmitate ve-
stra mundamini, ita mundauit tem-
plum hoc ab omni forde, & habitato-
re eius, quem iussit Apostolus Dei ire
in locum desertum ab hominibus: Pre-
terea me iussit Dominus, quem viden-
tes nolite expauescere, vt prius osten-
dam vobis, vt quale signum ego scul-
psi in his faxis, tale vos digito vestro
facite in frontibus vestris, & omnia
mala fugiant à vobis. His factis osten-
dit eis Angelus Domini ingentem
Aegyptium, nigriorem fuligine, faci-
em acutam habentem cū barba proli-
xa, & crines vsq; ad pedes, oculos ig-
neos sicuti ferrum ignitum, scintillas
emicantes ex ore eius, & ex naribus
egrediebatur flamma sulphurea. Ha-
bebat & alas spineas sicuti histrix, e-
ratq; vinctus a tergo manibus, igneis
cathenis strictus. Et dixit ei Angelus
Domini: Quoniam audisti vocem
Apostoli, & omnia pollutionum ge-
nera de isto templo mundasti, secun-
dum promissum Apostoli soluam te

*Revertitur de-
mon ab an-
gelis Dei.*

ut vadas vbi nulla conuersatio homi-
 num est, vel esse potest, & ibi sis vsque
 ad diē iudicij. Et cum exoluisset eum
 vlulatum teterrimum diræ vocis e-
 mittens, euolauit, & nusquā cōparuit.
 Euolauit & Angelus Dñi, videntibus
 cunctis ad cælū. Tunc rex vna cum v- *Baptizatus*
 xore sua, & duobus filijs, & cum omni *populus.*
 exercitu suo, & cum omni populo qui
 saluatus erat, & vicinarum vrbiū, quæ
 ad eius regnum pertinebāt incolis cre-
 dens, baptizatus est, & deposito dia-
 demate capitis, & purpura, cœpit A-
 postolum non deserere. Interea colli-
 gentes se vniuersorum tēplorum Pon-
 tifices, abiecerunt ad Astyages regem,
 fratrem eius maiorē, & dixerunt: Fra- *Astyages*
 ter tuus discipulus factus est magi ho- *frater Re-*
 minis, qui tēpla nostra sibi vendicat, *gis.*
 & Deos nostros confringit. Cumque
 hæc flentes referrent, rex Astyages in-
 dignatus, misit mille viros armatos
 cum Pontificibus, vt vbi inuentus esset
 Apostolus, vincitū illum perducerent
 ad eum. Quod cum fecissent, dixit ad
 eum Astyages: Tu ne es qui euertisti
 fratrem meum? Cui Apostolus: Ego
 non euerti eum (inquit) sed conuer-
 ti. Dixit iterū rex: Tu es qui Deos noe-
 stros

*Durè Assy-
ages contra
Apostolum
loquitur.*

stros fecisti cōminui? Respondit Apo-
stolus: Ego dedi potestatem dāmoni-
bus, qui in eis erant, vt ipsi conquassa-
rent idola vana, in quibus degebant,
vt omnes homines relicto errore cre-
derent omnipotenti Deo, qui in cæ-
lis habitat. Dicit ei rex: Sicut tu feci-
sti, fratrem meum, vt relinqueret Deū
suum, & Deum tuum crederet: ita fa-
ciam te relinquere Deum tuum, &
Deo meo credere, & ipsi sacrificare.
Dicit ei Apostolus: Ego Deum quem
colebat frater tuus, religatum & vin-
ctum ostendi, & ipsum feci, vt frange-
ret simulachrum suum. Si potueris
hoc facere Deo meo, tunc me ad sacri-
ficandum impelles. Si autem tu nihil
DEO meo facere potes, ego omnes
Deos tuos comminuam, & tu credes
Deo meo. Hæc cū diceret, nuncia-
tum est regi, quòd Deuseius Vual-
dath cecidisset, & minutim dissiluis-
set. Qua re indignatus rex scidit pur-
puream vestem, qua indutus erat, &
tecit ex inde fustibus cædi beatum Bar-
tholomæum. Cæsum autem iussit
decollari. Interea qui hæc audierant,
venerunt duodecim ciuitatum po-
puli, qui per illum crediderant, vna
cum

*Ceditur B.
Barthol.*

cum rege Polymio: & abstulerūt cum
 hymnis, & cum omni gloria corpus
 eius. Factum est autem tricesimo die
 depositionis eius, arreptus dæmonio
 rex Astyages, venit ad templum eius,
 & omnes Pontifices pleni dæmoni-
 bus passi sunt, & confitentes Aposto-
 latum eius, ibidem mortui sunt: & fa-
 ctus est timor & tremor super omnes
 incredulos. Et crediderunt yniuersi,
 atque baptizati sunt à presbyteris,
 quos ordinauerat Apostolus Bartho-
 lemæus. Factum est denique per reue-
 lationem, yniuerso populo acclaman-
 te, vt ab Apostolo ordinaretur Episco-
 pus ipse rex Polymius, qui cœpit ab eo
 tempore in nomine Apostoli signa
 multa facere, fuitque in Episcopatu
 annis viginti: & demum perfectis om-
 nibus, ac bene compositis ac stabilitis,
 migravit ad Dominum, cui ho-
 nor & gloria sit in sæcula
 sæculorum. Amen.

*Martyrium
 Apostoli.*

*Astyagis
 mors & Pō-
 tificium.*

*Polymius
 Episcopus
 ordinatur.*

*In nomine
 Apostoli
 per Deum
 signa facti.*

LIBER NONVS APO-
stolici certaminis, ab Abdia Baby-
lonia Episcopo in lingua Hebraica
conscripti, & à Iulio Africano ver-
si, de rebus Beati Thomae Apostoli
per Indiam gestis.

B Thomae
ad Apost.
Coepitatio

Cur dictus
est Dydi-
mus.

Thadæi ad
Abgarum
regem lega-
tio. Vide Eu-
seb lib. 1.
Hist. Eccle-
siast. cap. xl.
Indiam for-
uitus est B.
Thomas.

Eatum Thomã cū re-
 liq̃s discipulis, ad offi-
 ciū Apostolatus ele-
 ctum, ipsumq̃; à Dño
 Dydimū, q̃ interpretatur
 geminus, vocatū, fides
 Euangelica narrat. Qui licet
 resurgente Dño, diffidere sit
 vilis, eò q̃ cū discipulis suis,
 Qui Christū se vidisse
 affirmabant, eis se habiturū
 ante fidē negarit, q̃ manus
 suas in vulnera & plagarum
 vestigia imposuisset, ta-
 men reprehensus mox à
 magistro, qui apparuerat
 illi, & confirmatus in fide,
 acceptoq̃; Spiritus Sancti
 dono, Thadæum, vnum ex
 septuaginta discipulis,
 ad Abgarum regem Edessenæ
 ciuitatis transmisit, vt cum
 ab infirmitate curaret,
 iuxta verbū quod ei à Do-
 mino scriptum erat. Quod
 Thadæus ambienter impleuit,
 ita vt veniens, im-

imposito regi crucis signaculo, ab om-
 nium languore curaret. Dum hæc
 fierent, Thomas interea morabatur
 in Hierusalem. ubi diuina communi-
 catione iussus est Indiam ingredi, ut sci-
 licet populo, qui iacebat in tenebris,
 lumen ostenderet veritatis. Porro le-
 gisse me memini, quædam librum, in
 quo iter eius in Indiam, & res ibi gestæ
 explanantur: qui quod ab aliquibus
 ob verbositatē non recipitur, superua-
 caneis omissis, ea memorabo quæ fide
 certa constant, ac legentibus grata
 sint, & Ecclesiam roborare possunt. Igi-
 tur cum sæpe à Dño commoneretur,
 ut diximus, Beatus Thomas, ut par-
 tes citerioris Indiæ ingrederetur: &
 ille quasi Ionas, à facie Domini fugi-
 giens ire differret, nec impleret, quæ
 sibi diuinitus præcipiebantur, appa-
 ruit ei Dominus in visu noctis dicens;
 Ne timeas Thoma descendere in In-
 diam: ego enim vado tecum, & non de-
 relinquā te, sed glorificabo te isthic,
 implebisq; certamen bonū, confessus
 me corā hominib. terræ illius: & ex-
 inde assumam te cum gloria, & sta-
 tuam te cum fratribus tuis in regno
 meo. Nam scito, quia oportet te ibi

*Historia ge-
 storum Apo-
 stoli vnae
 sumpta sit.*

*Aegrè pere-
 grinacionem
 suscepit.*

*Christus ad-
 dit animam
 timida.*

Abban Indus. Apparitione Domini.

Ductus B. Thomas ad Indos architecti nomine.

multa pati propter me, ut cognoscant omnes te docente, quia ego sum Dominus. Hæc cum audisset beatus Apostolus, dixit: Quæso Domine, ne dirigas illuc seruum tuum. Regio enim illa longinqua & grauis est, & incolæ sunt loci illius iniqui, & ignorantés veritatem. Accidit autem, ut his diebus Hierosolymis esset negociator quidam Indus, Abban nomine, ut per Syriam peritum quendam in Architectura compararet. à Gundafero rege missus. Huic per diem Dominus in specie humana apparens, ait: Quid hic tu o homo, de tanto terræ spacio aduenisti? Et ille: A Domino (inquit) meo, Rege Indiæ, missus sum, requirens artificem structorem, qui ei palatia possit ædificare: Cui Dominus ait: Est mihi seruus talis, quem si volueris, comparabis. Et statim adduxit negociatorem ad hospitium Thomæ, & ostendens eum inquit: Hic est seruus meus artifex, de quo locutus sum. Nunc autem de precio cum eo conuenite. Quod cum acceperit, duc eum quo volueris. Quod cum negociator fecisset, apprehensum Sanctum Thomam deduxit ad nauem suam.

Et

Et ascendentes, mense tertio in Indiam citeriorem euesti sunt: obstupuitque negociator causam velocitatis, eò quòd iter illud, quod alias trium annorum spacio vix expediebatur, nunc in tribus mensibus esset impletum, Exeuntes autem de naui, ingressi sunt primam Indiæ ciuitatem, & audiebant sonos musicos, & urbem totam lætitiâ magna plaudere, interrogantesque vnum de populo, quid hoc esset? dictum est illis: Rex (inquit) noster vnicam filiam hodie copulat matrimonio, ideo gaudium est huic ciuitati: & te, vt credo, di exhibuere, vt his æpulis interesses. Hæc illis colloquentibus, subito totam ciuitatem vox præconia replet, dicens: Audite habitatores omnes, diuites mediocresque, peregrini & pauperes: accedite ad palatium regis, & epulemini, gaudete & estote iucundi. Si quis vero ab hac se communi lætitiâ subtraxerit, reum se nouerit Maiestatis. Hæc cum audiisset negociator, ait Thomæ Apostolo; Eamus & nos, ne culpabiles inueniamur coram rege. Tunc ingressi palatium, iussi sunt discumbere thoro. Thomas autem Apostolus discubuit

*Celeritas
miraculorū.*

*Filia Regis
nuptiis
ditur.*

Amor patriae animorum vinculum,

Nota mirabilem historiam. Ceditur Apostol.

Ultio divina.

cubuit in medio, intercedentibus omnibus in eum, & scientibus, quod peregrinus esset. Aderat verò his nuptijs & puella ex Hebræis, concinens psalmos: quæ cum audisset beatum Thomam, orantem & benedicentem Deum, intellexit de sua esse regione, & intendebat in eum iugiter, nec desistebat ab admiratione vultus eius. Sed & ille intelligens Hebræam esse, libentissimè aspiciebat eam. Hæc videns pincerna conuiuij, zelo ductus dedit alapam Apostolo, dicens: Ut quid tu sic intendis in mulierem? At ille eleuatis in caelum manibus, ait: Indulgeat tibi Dominus in futuro iudicio, fili. In hoc verò sæculo, protinùs representet dextræ illi, quæ me verberauit iniuste. Erat autem iam imminens nox, epulantibusq; illis subito defecit aqua ministerijs nuptialib. Quare euntibus multis ad hauriendum, & tardantibus, ipse quoque pincerna cucurrit. Et accedente eo ad fontem, adfuit leo magnus qui adprehensum puerum confregit, & in frustra discerpsit. Cuius dextram adprehensam, canis quæ aderat detulit ad domum, & portabat per conuiuiam epulantium. Requirentibus autem illis

illis, quis deesset ex famulis: cognoscunt pincernam interemptum esse ad fontem, atque eius dextram, cum leo reliquum corpus deuorasset, à carne fuisse correptam, cōuiuioque delatam. Hæc audiens puella Hebræa, confraetis calamis procidit ad pedes Apostoli, clamans voce magna & dicēs: Verè hic est seruus DEI viui, quia omnia quæ locutus est, velociter sunt impleta. Cùm verò & hæc audisset Rex, prostratus est & ipse ante pedes eius, dicens: Rogo vir Dei, vt Deprecaris Deum tuum pro vnica filia mea, quã hodie viro tradidi: ac peto vt eas illuc, atque benedicas puerum scilicet & puellam. Illo verò recusante, rex vi compulit Apostolum, ad thalamum vsque procedere. Tunc beatus Apostolus, expansis manibus orauit super eos, dicens: Deprecor Domine, vt effundas benedictionem tuã super hos adolescentes, & inspirare digneris cordi eorum, quæ eos agere oporteat. Atque ita cōsummata oratione egressus est ostium, omnibusque foras egredientibus, puer reuertebatur ad thalamum. Et ecce apparuit ei Dominus in similitudine Thomæ

Reuelatione Hebræe cognoscitur Apostolus seruus Dei. Regis subita mutatio & oratio ad Apost.

Apostoli, sedens super lectum eius: Puer verò timens ait ad eum: Nonne tu modò egressus es? Et quomodò huc iterum es ingressus? Cui ille: Non sum (inquit) ego Thomas, sed frater eius: Ipse enim vos mihi commendavit, ut custodiam vos ab omni malo. Et ideo audite consilium meum, Relinquitte omnem sollicitudinem saeculi, & credite in DEVM viuum, quem praedicat frater meus Thomas. Estote castè viuentes, & projicite à vobis omnem curam huius vitae mortalis, ut effecti per sanctitatem mentis & corporis templum DEI, illam vitam perpetuam, quæ nullo fine clauditur, adquiratis. Et hæc dicens ac benedicens eis, recessit à cubiculo. Mane autem factò, veniens rex visitare eos, inuenit puerum sedentem, & puellam iuxta eum, nihil habentē verecundiæ, ut ordo exigit nuptialis, & ait ad eos rex: Quæ vos causa ita sedere facit? Cui puer: Gratias agimus Domino nostro Iesu Christo, qui nos ad suam notitiam vocare dignatus est, ut relictis libris sequamur lumen veritatis eius. Sed & puellæ ait rex: Cur tu nihil verecundiæ ferēs

*A coniugio
ad Castitatis
perpetuæ sta
tum.*

ob honorem nuptiarum, impudenter oculos erigis? Et illa: Hæc (inquit) nuptiæ transitoria sunt: at ego desponsata sum à rege cælorum, cuius thalamus immensis montibus splendet, cuius nuptiæ castæ sunt, ad cuius mensam æpulæ non deficiunt, in cuius domo lætitia perennis, iucunditas sempiterna, & gaudia perpetua perseverant: cuius vultus est omnibus in eum credentibus desiderabilis, de cuius vestimentis diuersorum aromatum suauitates effragrant: in cuius hortis lilia perenniter nitent, rosæ rubent, violæ & croci perpetua florum viriditate rubescunt. Hæc illa dicente, rex scidit vestimenta sua, dicens: Perquire magum illum, quem ego sponte introduxi in domum meam, ut amitterem filios meos. Ecce enim maleficiati ab eo, Christianos se nunc dicunt. Igitur indignatus misit ministros, qui requirerent Apostolum. Sed non inuenerunt eum, iam enim cum negotiatore ad vltiores Indiæ partes processerat. Adolescentes autem prædicabant ab eo tempore verbum Domini iugiter, ut ita omnis populus per eos conuerteretur

Signum veterum furoris indicium.

*Regis popu-
liq̄ue ad
Christum
conuersio.*

*Baptizantur
omnes cum
gratiarum
acti one.*

*Legationis
Apostol ad
regem Indie
expositio.*

tur ad Dominum. Sed & ipse rex, qui
erat pater puellæ, compunctus cor-
de, credidit in Dominum Iesum Chri-
stum. Et audiens beatum Apostolum
in vltiori India commorari, abiit
cum omnibus qui crediderant, & per-
uenit ad eum, prociensque ad pedes
eius, rogauit vt eos omnes baptisma-
tis gratia consecraret. Hæc audiens
Apostolus, gauisus est, & gratias egit
Domino: transactoque septem die-
rum ieiunio, baptizauit eos in nomi-
ne Trinitatis. Ipse quoque rex roga-
uit sibi caput tondi, & diaconus or-
dinatus est & adhærebat incessanter
Apostolicæ doctrinæ.

Interea dum hæc fiunt, negociator
accessit ad regem, & nunciauit ei in-
uenisse se virum qualem ei præcepe-
rat: Quem rex, repletus gaudio, iussit
adduci in conspectum suum, & ait:
Quod est opus tuum, vel quod artifi-
cium nosti? Seruus sum (ait Apосто-
lus) artificis architecti. In lignis au-
tem & cæmento valde cognitus sum,
& in omnibus quæ iustè præcipiuntur.
Tum rex: Talem dudum requirebam,
qui hæc artificia nosset. Et egressus è
ciuitate, ostendit ei locum, & ait: Si
verus

verus es artifex, in huius loci planicie palatium mihi construes. Quod ubi feceris, probabo quod in cæteris operibus sis perfectus. Cui ait Apostolus: Oportunus est locus, in quo palatium ædificetur, quod in perpetuum Rex debeat inhabitare: quia planitie extensus, tū aqua iucundus, & aëre salubris habetur. tum data mensura ædificij, relictoque multo pondere auri, profectus est Rex in aliam ciuitatē, deprecans Apostolum, vt velociter ædificaret domum illam. Beatus verò Thomas accepta pecunia, pergebat in circuitu ciuitates obambulans, & Euangelizans verbum Dei, aurum regium indigentibus distruebat, sanabatque omnes infirmitates populi per regionem illam. Paulò post cum aliquot dies transissent, misit pueros ad Apostolum, qui opus ædificij contemplarentur, & si quo adhuc indigeret. Qui cum ad Apostolum venissent, & quæ iussi fuerant à Rege expediuissent, respondit Apostolus: Palatium, quod fieri Rex præcepit, iam ædificatum est, ad cuius tectū aliqua adhuc necessaria sunt, quæ Rex transmittat. Hæc vt ab Apostolo

Allegorico sensu prudenter incantat Regem Apost.

In pauperes pecuniæ Regis distribu- te ab Apo- stol.

audi;

audiuerant, nunciauerunt pueri regi, & misit rex iterato pecuniam Thomæ, deprecans, vt velociter ædificium cooperiretur. Denique post multum temporis, existimans rex opus completum esse, venit ad ciuitatem illam: & interrogans amicos suos, cupiebat videre palatium, quod Thomas ædificauerat, At illi dixerunt, nihil ædificij noui in hac vrbe operatus est: sed vadit per populos, erogans aurum tuum, nouumq; Deum patriæ, qui nunquam auditus est, prædicat, & post hæc vitam nescio quam æternam promittit, asserens homines in perpetuo viuere, qui crediderint in nomine Dei sui: dæmonia eijcit, sanat infirmos, mortuos suscitatur, & nihil mercedis accipit. Vnde manifestum est, magum illum esse, & seductiones vanissimas exercere.

Palatium spirituale ab eodem exstructum.

Quæ cùm audisset rex, indignatus iussit eum adduci, & ait: Ostende ædificium quod operatus es, alioquin morieris. At ille: Aedificium (inquit) quod præcepisti fieri rex, iam expletum est, Sed nunc non videbis illud: videbis autem in sæculo futuro, & habitabis in eo foeliciter. Tum Rex furore

rore succensus: Ad inludendum (in- *Illusum rex*
 quit) nobis, vt audio, huc venisti, & *se putans su-*
 statim iussit eum mitti in carcerem, *rore accen-*
 cum Abban negotiatore. Audiens au- *ditur.*
 tem hæc frater regis, quòd scilicet va-
 stata fuisset pecunia publica, & nihil
 appareret ex ea, indignatus, & dam-
 no condolens fraterno, febre accen-
 sus, conuertit caput in lectulum, & *Fratri re-*
 vocans regem, ait: Ecce dies obitus *gis ex dam-*
 mei aduenerunt, & nunc commen- *no publico*
 dans domum meam tibi, noueris me *egritudo.*
 spiritum exhalare. Sed rogo, vt ma-
 gum illum, cuius nequitia hæc pati-
 or, protinùs iubeas decollari, & hæc
 dicens, obmutuit. Et iacebat clausis
 oculis, neque cibum capiens, neque
 vllum proferens verbum. Tertia ve-
 rò die apertis oculis, vocauit iterum
 fratrem suum, dicens. Spei meæ cer-
 ta est confidentia, vt si quid à te peti-
 ero, præstare non abnuas. Nunc au-
 tem rogo vt transferas in ditionem
 meam palatium, quod tibi homo pe-
 regrinus ædificauit. Illo autem admi-
 rante, eò quòd palatiū Thomas nul-
 lum ædificasset, cœpit ei exponere, &
 dicebat ductum se fuisse à duobus vi-
 ris, & ostensum palatium. Et adijcie-
 bat,

*Admonitus
palatium a
fratre precio
vult emere.*

*Eripitur A
postolus a
custodia car
ceris.*

*Rex baptiza
tur cum fra
tre & po
pulo.*

bat, quæ amplitudo ei esset, quæ fene-
stræ, qui splendor, quod tectum, dicē-
tibus sibi viris à quibus ducebatur:
Hæc est domus, quam ædificauit fra-
trituo Thomas Apostolus Christi.
His auditis, rex ait fratri suo: Si tibi
hoc ædificium placet, da ei pecuniam,
& simile construat tibi. Ego aut non
relinquam domū meam, quam mul-
to labore quæsiui. Et cursu velocissi-
mo abiens ad carcerem, dimisit Apo-
stolum: deprecans ex eo, vt indul-
geret ei iniuriam, quam fuerat pas-
sus: & flagitabat signaculum beatæ
crucis accipere, & credere Deo illius.
Beatus verò Apostolus indicens eis
ieiunium per septem dies, prædica-
uit verbum Domini. Et die septima
baptizauit regem & fratrem eius, in
nomine patris & filij & Spiritus san-
cti. Sed & populum multū post hos,
& cum his baptizabat. Tunc quoque
ipse rex cum fratre suo ascendens de
lauacro, vidit iuuenem in veste alba,
tenentem lampadem magnam, & di-
centem: Pax vobis, & statim recessit
ab oculis eorum. Posteriùs exeunte
Apostolo de ciuitate, ecce occurrit ei
mulier Spiritum immundum habens.

Et

Et cum vidisset Apostolum, conlisset
 eam Spiritus in terram, & ait: Quid
 nobis & tibi Apostole Dei summi? ve-
 nisti ante tempus, extrudere nos à se-
 dibus nostris. Ad quem cōuersus mox
 beatus Thomas, ait: In noīe Christi
 Domini mei impero tibi, vt exeas ab *Demon à*
 ea, & nihil noceas corpori illius. Et *muliere de-*
 statim dæmonium cum egrederetur, *ijcitur.*
 dicebat: Ecce eijcis me hodie ab hac
 muliere, nobiliorem autem inuentu-
 rus sum, in quam ingrediar. Et con-
 festim eiecto dæmone, mulier sana fa-
 cta procidit ad pedes Apostoli, signum
 salutis efflagitans. Ille autem abiit
 ad fontem qui erat proximus, & san-
 ctificauit illum, & baptizauit mulie-
 rem cum multis alijs. Deinde bene-
 dicto pane, communicabat eum om-
 nibus, dicens: Gratia Domini vo-
 biscum. Accipientibus autem mul-
 tis de hac gratia, venit quidam adole-
 scens: Cumque extendisset manum,
 vt acciperet & ipse benedictionem,
 attracta est dextera eius, nec poterat
 eam amplius ad os adducere. Quod
 cum vidisset Apostolus, ait: Ecce
 omnes qui accipiunt ab hoc pane, sa-
 nitati redduntur. Dic tu o iuuenis
 quid

*Benedictio
 panis virtus*

quid sceleris commiſti , vt hæc tibi
 eueniant? At ille tremens, ait: Nudi-
 ſtertius cum prædicares , audiui te
 dicentem, quòd omnes adulteri non
 haberent partem in regno Dei tui.
 Cumque domum rediſſem, vidi vxor-
 em meam mœchari cum viro altero,
 & ſtatim apprehenſam ſugillauit
 eam, quæ iacet iam domi mortua. Quæ
 vt audiuit Apoſtolus , iuſſit exhiberi
 ſibi aquam in hydria , & abluens ma-
 nus adoleſcentis ſanauit eum dicens:
 Oſtende mihi vbi recumbit mortua
 vxor tua. Et videns eam Apoſtolus,
 proſtratus in oratione , ait: Domine
 Ieſu Chriſte, qui ore benigno polli-
 cери dignatus es, vt omnia quæcunque
 peterem à te, benigna pietate largire-
 ris. Suſcita ergo nunc hanc mortua-
 am , vt iſta viuente, multi credentes
 ſuſcitantur ad vitam perpetuam. Et
 adprehenſa manu mulieris, ſuſcita-
 uit eam. At illa videns Apoſtolum,
 procidit ad pedes eius , gratias Deo
 agens. Quod videntes multi credere
 cœperunt, & baptizabantur ab Apo-
 ſtolo , offerentes ei munera, quæ ſta-
 tim indigentibus erogabantur. Hac
 fama procedente per ciuitates , con-
 uenie-

*Mortua mu-
 lier reſurgit*

ueniebat populus indies maior, exhibens infirmos, & ponens per plateas, vnde sanctus erat transiturus Apostolus. Quos cum ille videbat, cunctos in nomine Domini nostri Iesu Christi, imponens signum beatæ crucis perfanabat. Audiens autem hæc quidem princeps Mesdei regis, venit ad eum, dicens: In veritate comperite verum medicum esse: Qui cum languores omnium cures, nihil mercedis tamen accipis. Et nunc sunt mihi vxor & filia, quæ cum de nuptijs venirent, à dæmonio correptæ, grauiter cruciantur. Rogo igitur vt accedas, & benedicaseis. Confido enim quòd possis saluare illas, in nomine Dei tui.

Regis Mesdei principis ad Apost. verba.

Tum Beatus Apostolus condolens homini, ait: Si credideris, sanabitur filia & cõiunx tua. Cui ille: Si (inquit) non credidissem, non vtique venissem ad te. His auditis, vocauit Apostolus Diaconum suum, illum qui rex fuerat ciuitatis primæ Indiæ, vbi Apostolus ad nuptias erat inuitatus, & ait ad eum: Vade, & conuoca omnes credentes ad me. Qui cum venissent, ait ille: Ecce ego à vobis abscedo.

Vos

*Discessurum
Diaconum à
se institutum
relinquit.*

*Osculum
pacis.*

*Sequitur
Apostolus
principem
Mesdei Re-
gis.*

Vos autem stare fortes in fide, & custodite quæ à me accepistis. Diligite Dominum Iesum Christum, per quem renati estis in baptismo. Diaconum verò istum relinquo vobis, neque ulterius videbitis faciem meam. Et extendens manus suas, benedixit eos dicens: Custodi quæso Domine gregem tuum, quem per me congregare dignatus es, ut nullus retrorsum ruat, nullus post diabolum reuertatur: sed omnes tua virtute protecti, vitam æternam consequi mereantur, & tecum regnent in perpetuo, cui est cū æterno patre & Spiritu sancto honor & gloria in sæcula sæculorum. Et cū respondissent omnes, Amen: Beatus Apostolus exosculans singulos, & vales faciens, ascendit in currum cū principe Mesdei Regis, & profectus est cū eo. Populus autem flebat valde post eum, & tristabatur de absentia eius. Igitur appropinquante Apostolo ad domum illius cum quo gradiebatur, spiritus malus conturbavit mulieres, & vexabantur vehementer. Cūq; venisset Apostolus, dicebat Spiritus immundus: Quid nos persequeris Thoma, Apostole Dei viui? Iam enim

nos

nos de alia India eieceris, nec est locus in quem fugiamus à facie tua. Tunc intellexit Apostolus, hoc esse dæmonium quod eiecerat prius à muliere in India secunda, & ait illi: In nomine Iesu Christi, filij Dei viui, quem prædico, egredimini, & abite in terram desertam, & nolite vltra vexare homines.

Et statim exierunt dæmonia de mulieribus. Quæ cadentes, factæ sunt sicut mortuæ. Adprehensis autem manibus earum, leuauit eas, & benedicto pane, dedit eis cibum. Et prædicabat beatus Thomas per totam Indiam, Euangelizans Dominum Iesum Christum, nec solùm sermonibus, sed operibus etiam, fidem barbaricis pectoribus inferebat. Itaq; ille antè paulisper incredulus, qui dixerat: Nisi videro fixuram clauorum, non credam: credentes Deo populos innumeros congregabat. Et puto per prouidentiam Domini ideo eum diligentius de resurrectione quæsisse, quia duris ac feris Gentibus seminaturus erat verbum Domini, vti instructior redderetur, quod hæsitantes fide vel ratione firmaret. Inuenit igitur in India viros

Dæmoniorum sanatio.

Numerus credentium crescit.

*Accessus ad
B. Thomam
prohibetur.*

*Mygdonia
penitentia.*

viros pariter ac foeminas, qui verbi
fufciperent Dei, quoru quotidie mul-
tos fanabat infirmos. Audiens autem
haec figna quae faciebat Sanctus Apo-
ftolus, mulier quaedam Mygdonia no-
mine, vxor Charifij, propinqui regis
Mefdei, veniebat ad eum: cumq; pra-
turba accedere non poffet, & pueri
eius caedebant populum, & repelle-
bant multos: videns Apoftolus, pro-
hibuit fieri. Et dato fpacio, accessit
mulier, & procidit ad pedes eius, &
ait: Miferere nobis Apoftole Dei vi-
ui, quia fumus ficut bestiae, quae sen-
fum non habent. Haec audiens Tho-
mas, respondit: Audi filia, noli con-
fidere in diuitijs, quas possides, sed
potius distribue omnia pauperibus,
vt fugiens hanc vitam transitoriam
perpetuam adipifcaris. Relinque ido-
la muta & furda, & cognosce viuen-
tem Deum. Et cum ei de fide vsque
ad vespereum intimasset, accepto fi-
gnaculo crucis, reuerfa est mulier in
domum suam. Et ingressa cubiculu,
fleoat valde, deprecans Dominum, vt
inueniret veniam pro delictis fuis.
eratque continuò triftis, donec veni-
ens vir eius, causam triftitiae rogaret.

Cui

Cui famuli dixerunt. In cubiculo cō-
moratur Domina nostra. Ingressus
igitur vir ad illam: Cur (inquit) tri-
stis es, & cur conturbatur cor tuum?
Scio autem quia accessisti hominem
magum, & audiisti ab eo verba ina-
nia, quæ nihil proficiunt. Relinque
ergo cogitationes vanas, & surge, vt
epulemur simul. Cui illa ait: Indulge
quæso mihi hac nocte, quia neq; cibū
neque potum acceptura sum, sed nec
in strato tuo quiescam. At ille rece-
dens ab ea, epulatus est cum amicis
suis. Mane autem facto redijt ad eam,
& inquit: Mygdonia audi somnium
meum. Putabam me cum rege Mesdeo
discumbere, & veniens aquila rapuit
ex disco duas aues optimas, ac abiit:
& rursus rapuit alias duas, portabat-
que eas ad nidū suum. Quæ cum rex
videret, emisso iaculo trāsfixit illam,
sed nihil ei nocuit. Hæc audiens mu-
lier, dixit: Optimum est hoc verbum,
& illud quod vidisti. Intereā abeunte
viro ad palatium, mulier iterum ac-
cessit beatum Thomam, & inuenit
eum docentem turbas, procidens que
ad pedes eius, ait: Prædicationem tu-
am audiui, & omnia verba quæ aure

*Somnium
coniugis
Mygdoniæ.*

N susce-

*Charisius
regem ad-
uersus Apo-
stol. sollici-
tat.*

suscepi, corde retineo impolluto, & stans audiebat verbum vsque ad vesperam. Adueniente autem nocte, regressa est in domum suam, & nihil cibi accepit, neque dormiuit cum viro suo. Quare Charisius, vir eius mane facto dolens quod ab eo separaretur vxor, indutus vestimenta vilia, accessit regem. Quem cum deturpatum vidisset rex, ait illi: Quæ extat causa, vt hæc te vilitas circundet? At ille: Quia perdidit (inquit) vxorem meam per hominem magum, quem Sapor introduxit in regionem istam, vt perdat eam. Et statim rex iussit Saporem vocari. Euates autem pueri, inuenerunt eum sedentem iuxta Apostolum, & audientem verbum Dei, & Mygdoniam ad pedes eorum. Cui pueri: Ecce (aiunt) rex in caput tuum iratus est, & tu verbis inanibus vacas? Veni, quia vocat te. At ille surgens, rogauit Apostolum, vt oratione funderet pro eo. Ad quem conuersus Apostolus, ait: Noli timere, sed spera in Dominum, quia ipse erit adiutor noster, & non timebimus noceri ab vlllo mortali. Et ingressus est Sapor ad regem. Ad quem rex: Quis est (inquit) magus ille, quem accer-

accerfisti in domum tuam, qui con-
turbat regionem & populum nostrū?

Sapor respondit: Nosti enim optime *Saporis san-*
rex, afflictionē meam, quam de vxore *cta respōtio.*
& vnica filia habuerā, quę à dēmonio

vexabantur, & ab eo sanatę sunt. Sed

& multi infirmi nunc per manus eius

sanantur: & omnia quęcunque petie-

rit à Deo suo, præstat ei. Quibus au-

ditis, Mesdeus rex iussit adduci ad se

Apostolum: Sed quia pueri non pote-

rant præ turba ad eum accedere, Cha-

rifius cum furore rupit per turbam, &

ait: Surge malefice, & veni in præsen-

tia regis: nihil enim valet magica tua.

Et misso fune in collū eius, trahebat

eū ad regem, dicens: Veniat Christus,

& eruat te de manibus meis. Ita igitur

tractus, cū venisset in conspectum

regis, ait illi rex: Quod est genus tuū,

vel quę patria, vel in cuius nomine

hęc signa facis? Tum beatus Aposto-

lus respondit: Deus meus, Deus tuus

est, creator cęli & terrę, & omnium

*Saporis san-
cta respōtio.*

*Tractus mi-
serabilis.*

*Cruciatu
Apostol.*

quòd dignus esset talia pro nomine eius pati. Charisius autē reuersus ad domum suam, dicebat : Nunc copulabitur mihi vxor mea, eò quòd abstulerim magum de medio populi huius. Et veniens, inuenit eam detonso capite decumbere solo, & ait : Dulcissima coniunx, quæ mentem infania cœpit, vt hæc feceris ? Nunquid potentior erit me hic magus ? Nonne vides quòd me omnis India veneratur, & quod volo, hoc facio cū rege ? Sed & pecunia magna est mihi. Cui illa : Omnia (inquit) hæc terrena sunt, & in terram reuertentur. Is autem beatus erit, qui se vitæ perpetuæ copulauerit. Hæc audiens Charisius, quieuit in lecto suo. Mygdonia autē accipiens aurū, dedit custodibus : & ingressa in carcerem, osculabatur pedes Apostoli, audiens verbum Domini. Et reuersa ad domum suā, dum vir eius apud Regem esset, prostrata humo in cubiculo, deprecabatur Deum cū lachrymis, dicens : Propitiare Domine insipientiæ meæ, vt reuertar ad salutem perpetuam. Quod videns nutrix illius, ait ad eam : Quæ est peruersitas in corde tuo, vt relicto viro, per quæ magnific

De spe decidit Charisius.

gnificè honoraris. ieiunijs ac vigilijs
 te affligas, seducta verbis magi vnus?
 Cui illa ait. Non est hoc peruersitas,
 sed integra ratio, vt cognoscat homo
 auctore suū, & mereatur adipisci vi-
 tam perpetuā. Vtinam & tu crederes
 Christum, & particeps fieres agoni-
 bus nostris. At illa: Si (inquit) ratio-
 nem cognouero, sequar te. Tum Myg-
 donia: Dij, quos vsque nūc colui, nihil
 sunt, sed est verus Deus IESVS Chri-
 stus, per quē facta sunt sæcula: qui vt
 hominē, quem prius plasmauerat, re-
 dimeret, homo factus, mortuus & se-
 pulchus est: descendit ad inferna, & eri-
 puit eos qui tenebantur à morte pes-
 sima. Exinde rediens, docuit nos re-
 surgere. & sic ascendit ad cælos, sedet
 ad dextrā Dei patris oīpotentis, tribu-
 ens nunc credentibus in se dona cæle-
 stia. Cuius tēpora finem non accipiūt,
 cuius læticia nunquā perit, cuius de-
 niq; lux nūquam occidit. Ipse verò cū
 patre & Spiritu sancto regnat, & nūc,
 & in cuncta sæcula seculorū Hæc au-
 diens Narchia nutrix eius, confestim
 credidit in Dñm. Et ambulantes simul
 ad carcerē, data pecunia introierunt,
 & audiebāt verbū Dei ab Apostolo:

*Mulieris
 sancta ex-
 hortatio.*

*Narchia nu-
 trix crecit in
 Dominum.*

N 3 qui

*Baptizantur
multi.*

*Solicitationes
in cas-
sum.*

*Confessio
errorum.*

qui gaudius erat valde, sup fide Mygdoniæ. q̄ iam per illam & alij conuerterentur ad Dñm. Cumque baptismū flagitarent, dixit Apostolus Mygdoniæ. Vade ad domum tuam, & præpara quæ sunt necessaria, & ego vadam ad baptizandum vos. Abeuntibus ergo mulieribus, beatus Apostolus subsequutus est ad domum Mygdoniæ, & baptizauit eam cum nutrice sua, & alijs multis. Et reuersus est in carcerem, & clausa est ianua. Charisio autē grauius dolente de conuersione vxoris, misit rex coniugem suam cum filio Zuzani, quæ consolaretur cognatam Mygdoniam, & reuocaret illam ab hac via, & vt viro suo copularetur, Quæ cum esset ingressa domum Mygdoniæ, ait ad illam: Vt quid soror charissima erras post hominem magum, qui nouum DEVM patriæ nostræ prædicat? Recede ab hac praua cogitatione, & esto iucunda in domo tua, cum viro cui te parentes tradidere: Et noli relinquere deos patrios, ne irascantur tibi. Ad hæc illa respondit: Erraui vsque nunc sequens idola vana, quæ sunt sine gressu, sine eloquio, & sine vlllo effectu, ignorās verbum
bum

bū Dei, qui fecit cælū & terrā, & omnia quæ sunt in eis. Sed & Metalla, ligna & lapides, ex quibus isti vel funduntur, vel sculpuntur, eius verbo creata sunt, cuius & nos creatura sumus. Nō est ergo æquum, soror dilectissima, vt relinquētes talem artificem, creaturā potiūs adorem, quæ nobis ad seruiendū data est. Hęc dum Mygdonia dixisset, tum & Zuzanis filius regis ait: Ecquis hæc omnia creauit, nisi dij nostri? Nam Iupiter cælum tenet, Iuno aëra regit, Neptunus mare gubernat: Pluto inferna iudicat, Phoebus diem, Berecynthia noctē inluminat. Cui Mygdonia subridens, ait: Oēs isti quos commemoras, fili dilectissime, inferno damnati sunt, quia non cognouerunt Deū viuū. Nam si recurras ad veteres fabulas, inuenies hos & luxurijs deditos, & talia mala perpetrasse, qualia hodie iudices in iniquis hominibus persequuntur & puniunt. Mortui autē sunt, & non viuunt. Deus autem noster manet in sæcula sempiterna. Et qui crediderit in eum, transfertur ab hac temporaria morte in vitā æternam. Cumque hæc & his similia eis Mygdonia diceret, compuncta corde

*Dij gentium
damnati
sunt.*

vxor regis, ait filio suo: Rectè soror
 nostra reliquit virū suum, & diuitias
 terrenas, vt vitam capiat sempiternā.
 Vtinā & nos videremus hominē istū,
 qui faceret nos cognoscere veritatē.
 At illa gaudens, abiit ad Apostolum,
 & narrauit ei omnia, quæ acta fuerāt.
 Ille verò gaudebat & ipse prædicās si-
 ne sine verbum Domini, & imposita
 manu benedixit eos, & præcepit eos
 abscedere. Sed non abiit vltra vxor re-
 gis ad virū suum, nec filius eius renū-
 ciauit patri de his quæ præceperat. Cum-
 que hæc omnia renunciata fuissent
 Mesdeo regi, quod scilicet vxor eius & fi-
 lius conuersi essent ad Apostolū, ira-
 tus valde, præcepit adduci vxorē suā,
 & filium. Quibus cum persuadere nō
 posset, vt cederent ab hac via, iussit v-
 xorem in obscuro loco recludi, filium
 verò cum beato Apostolo in carcere
 cōligari. Sed & Charisius vxorē suam
 cum nutrice Narchia similiter reclu-
 sit in cellula tenebrosa. Et statim rex
 iussit Thomam adduci, manibus à ter-
 go ligatis. & dixit ei: Quis est iste De-
 us tuus, qui coniuges nostras per te à
 nobis separat? Dicit ei Thomas: Tu
 cum sis rex, nūquid vis habere inqui-
 nata

*Vxoris regis
 filijque ex-
 cellens con-
 uersio.*

*Temerariū
 regis impe-
 rium.*

B. Thome in

nata seruitia? Si ergo tu cum sis ho-
 mo, mundos seruos habere studes at-
 que mundas ancillas: quanto magis
 credere debes, amare Deum castissima
 & mundissima seruitia? Si ergo hoc
 DEVM in seruis suis & ancillis suis
 amare praedico, quod tu in seruis tuis
 & ancillis tuis diligis, vt quid culpor?
 Tum rex: Ego (inquit) permisi vxo-
 rem meam, vt cognata suam Mygdo-
 niam depraecipitio liberaret, & ipsam
 tu praecipitio immisisti. Respondit A-
 postolus: Praecipitium non est, nisi re-
 cedere a castitate, & ire in libidinem.
 Nam qui a libidine se tollit, & ad ca-
 stitatem accedit, hic a praecipitio re-
 meat ad salutem, & egreditur de te-
 nebris ad lucem. Dicit ei Mesdeus rex:
 Quomodo separasti animos earum a
 consortio coniugij nostri, his quoque
 artibus age, & eodem consilio, vt re-
 deant, vt sint coniuges nostrae, vt ante
 fuerunt. Respondit Aposto. Errat ius-
 sio regis. Et rex: In quo errat iussio
 mea? Dicit Apostol. Fabricaui turrim
 excelsam. Et dicis mihi, vt ego qui
 sum fabricator, ipse destruam summi-
 tate m? Fodi terram profuadā, & edu-
 xi fontem de abyffo, & dicis mihi, vt

*vinculis re-
sponsio.*

*Vbi prae-
cipitium.*

N s

ego

*Parendum
Deo magis
quam homi-
nibus.*

ego illam obruā? Ego potiūs dicam illis verba Domini mei: Quia qui diligit patrem, aut matrem, aut filios, aut vxorem, plus quā Deum, DEO dignus non est. Tu enim rex temporalis es, & si voluntas tua non fiat, temporaliter punis. Deus autem Rex æternus est, & si voluntas eius contempta fuerit, æternaliter punit. Equidem tu rex posteaquam occideris corpus. animam occidere non potes. Deus autem verus, potest animam & corpus mittere in æternum ignem. Hæc audiens Charisius, qui coram rege stabat: Huc magum si tardiūs occideris, nos ipsos in præcipitium mittet.

*Miraculum
aur factum.*

Tunc ira repletus rex, iussit lances ferreas igniri, & præcepit exalceari Apostolū, vt nudis pedibus superstās, hoc dolore deficeret. Verūm antequā hoc supplicium Apostolo admoueretur, prorupit aqua, & extinctæ sunt lances. Et ait Apostolus ad regem: Hoc non propter me fecit Dominus, sed propter te, vt vel sic credas, Mihi autē Dñs hanc patientiam dare potest, vt vel sine aqua ignem tuum non timeam. Tum conuersus ad regē Charisius: Iube etiam eū in fornacē ther-
marum

marū mitti. Quod cum fieri rex iussisset, thermæ ultrà calefieri non poterunt, sed nec paruum quidē teporem habebant: ipseq; Apostolus altero die est egressus incolumis. Et Charisius iterum ad regem: Fac (inquit) illum sacrificare Deo Soli, & iram incurret Dei sui, qui illū liberat ab his, quæ inferuntur ei. Cumq; argueret, ut ingressus templum simulachro Solis sacrificium inferret, ridens in faciem regis dixit Thomas: Dic mihi rex, quis est melior inter te, & imaginem tuam? Non dubito, quin præstantior tu sis, quàm pictura tua. Et quomodo vos dimittitis Deum vestrum, & excolitis picturā eius? Erat autē statua Solis facta ex auro, habēs quadrigā equorum auream, habenis effusis, quasi rapido cursu ageretur ad caelos. Et dum cōpelleret ut adoraret statuā, dixit Apostolus ad regem: Erras, si putas o rex, quòd sicut dixit Charisius, Deus meus irascatur mihi, cū ego Deum tuum adorauero. Hoc magis volo te nosse: quòd is Deo tuo irascetur, & euertet eum mox ut adoraue- ro eum. Tum rex: Inuictissimum Solem, Deus tuus, quē Iudæi occiderunt,

*Creatura
sunt picture
creatoris.*

Modus verus in sacrificando.

Adiuratus demon cogitur stare ante Apostol.

euertere potest? Respondit Apostolus: Vis ergo probari, si hoc potest fieri? Et Charisius: Excusationes (ait) sibi inuenit, vt non adoret Solem, neque sacrificet ei. Dicit ei iterum Apostolus: Primò ego adoro eum, & si eum non euertet Deus meus, tum sacrificabo ei. Et cùm consensisset rex & Charisius, introduxerunt eum in templū. ducentes choreas eo ritu quo solebāt. Erant autem virgines cum lyris cātantes, alij cum tybijs, alij cū tympanis, alij cum vatillis & thuribulis. Et cùm introissent, ait Apostolus ad simulachrum: Tibi loquor demon, qui in isto simulachro habitas. & qui das responsa stultis & deceptis hominibus, qui simulachrum vident: Adiuro te in nomine Domini mei Iesu Christi, quem Iudæi crucifixerunt, vt exeas, & stes ante me, vt videāt te. & quod impera uero tibi, hoc facias. Egressus autē dæmon, stetit ante eū, ita vt solus Apostolus videreteum. Et dixit ei: Ego corde colo Dominum meum Iesum Christum, mox autem vt posuero genua mea in terra, & dixerō tibi, vt confringas idolum, rogabo Dominum meum, vt mittat angelum suum, qui tere-

tereleget, & damnet in abyssum. Et respondit ei dæmon. Rogabo te Apostole Dei, ne me in abyssum releges. Sed permittite me, & omnes istos interficiam. Tum Apostolus. Impero tibi in nomine Iesu Christi Domini mei, ne lædatur vllus hominū, nisi hoc solum simulachrum. Mox vt genua flexero, cōminue illud. Loquebatur autem Apostolus cum dæmonio sermone Hæbraico, & nullus sciebat quid vel cui loqueretur. conuersusque ad regem dixit: Cogita tecum rex, tu istū inuictissimum dicis, & meum Deum dicis hominem à Iudæis occisum: ac per hoc, si fortior sit Deus tuus, & eū inuocatione nominis Dei mei cōfringere non possim, ego non solum adorabo dæmonem qui in eo latitat, sed etiā sacrificabo illi. Si verò minutatim fuerit attenuatus ille vinctus Deus tuus, par erit è conuerso, vt relinquas errorem, & teneas veritatem. Et rex: Adhuc ausus es (inquit) ex pari confabulari mihi? Si pergas, faciam tundi arterias tuas, si non adoraueris & sacrificaueris Soli. Respondit apostolus: Ecce adoro, sed non simulachrum. Ecce adoro, sed non metallum.

Quo sermone sit vsus.

*Adoratio
vera non
pertinet ad
idolum.*

*Seditio exor
ta contra
Apost.*

Ecce adoro, sed non idolum. Adoro autem meum Dominum Iesum Christum, in cuius nomine impero tibi demon, qui hic in ipso latet, ut nullum hominem lædens, metallum & simulachrum comminuas: statimque quasi cera iuxta ignem posita, liquefactum idolum resolutum est. Quo facto omnes sacerdotes consternati ulularunt, & rex fugit cum Charisio. Pōtifex autem cædebat Apostolum, & facta est seditio magna in populo: sed maior pars populi cum Apostolo erat. Quare motus Mesdeus rex Indiæ Apostolum Thomā, & filium suū Zuzanem, & plures alios trussit in carcerem. Non desinebat tamē etiam in carcere Apostolus confirmare credentes, dicēs: Credite in Deum, quem prædico: credite in Iesum, quem Euangelizo, qui adiutor est seruulorum suorum, refector est laborantium: in quo exultat anima mea, quia tempus impleui, & gestio ipsum quē desiderauī videre. Cuius pulchritudo prouocat me, ut dicam quis sit: sed magnitudo eius sensus superat, & intellectū supergreditur, ut id quod cupio de eo dicere, cōprehēdere & explicare nequeam. Sed

tu

tu Domine, qui animam inopem replere consueuisti, imple ea quæ mihi defunt, & esto mecū donec ipse ad te veniā, & te videā. Hæc vbi audiuit Zuzanes, aduertens quòd Thomas diceret tēpus impletum suū, vt de hoc recessurus sæculo videretur, cupiens ab eo priusquàm migraret à corpore Manazaræ vxori suæ impetrare medicinam (erat enim debilis mulier, soluta membris) petiuit vt permetteret ei ire, & persuasō eustode, fideq; facta quòd essent reuersuri, cum Apostolo ex carcere abire constituit in domum suam. vbi & diaconatus ministerium vt sibi crederetur, rogauit, & vt benedictionem Leuiticam acciperet. Quoniam se quoque Deo seruire velle memorauit, & hoc iam dudum animo deuouisse, sed à patre coactū vxorem duxisse, quam accepisset vicesimum annum agens, triennioque ea potitum, filios ex ea nullos suscepisse, nec aliam mulierem præter vxorem nouisse, iam dudum præterea à cōcubitu vxoris abstinuisse, eò quòd & illa studebat castitati, & optaret audire sermonem Thomæ, sed propter debilitatem adesse non posset.

Quam

Sollicita Zuzane pro vxore de precatio.

*Annuit de
supplicatio
ne Apostol.*

*Auro viam
in carcerem
ad videndū
apostolum
patefaciunt.*

Quam si vellet Apostolus sanare, se impetraturum, ut eundi facultatem haberent. Cui respondit Thomas: Si credis, videbis mirabilia Dei, & quæ admodum seruos proprios curet. Dum hæc loquuntur, Treptia nomine, quæ erat vxor regis, & Mygdonia Charisij matrona, qui & ipse amicus erat regis, & Narchia nutrix, trecentis sexaginta argenteis datis, à custode introductæ sunt ad Apostolum. Atq; illic repererunt Siforatū militiæ regis ducem, & Zuzanem, & Siforem vxorē & filiam eius, & alios verbis Evangelicis intentos. Ipsæ igitur tres fœminæ cū adstitissent ante conspectum Thomæ, interrogauit eas Apostolus, quo permittente ingressæ forent, vel quis eis aperuisset carcerem: & qualiter egressæ fuissent de loco in quo clausæ fuerant. Cui respōdit Treptia: Nonne tu es qui aperuisti nobis ianuam, & dixisti: Exite, & ite in carcerem, ut suscipiamus eos fratres, qui illic sunt, & Dominus in nobis demonstrauit gloriam suam? Cū autem appropinquaremus ad ianuam, subito non apparuisti nobis, sed huc ingressum te sonitu ianuæ cognouimus. Nos ve-

rō

rò postea mercede custodem infleximus, vt ad te ingrederemur, si fortè impetrare possimus, quod impendiò petimus, vt paulisper aliquo concedas, quò regis possit iracundia mitigari. Tunc interrogauit Thomas Treptiam, quemadmodum à viro suo esset inclusa, vel quid causæ obortum esset, aut quo motus, nec propriæ percisset vxori? Cui respòdit Treptia: Tu à me requiris, quemadmodū clausa sim, cūm me nunquam deserueris, sed vna tantum abfueris hora? Vnde miror, te nescire quomodo clausa sim. Sed si vis audire, accipe. Misit ad me Mesdeus rex, & iussit me introduci ad se, & ait mihi: Nondum plenam circa te magus ille adeptus est potestatem. Nam quod in oleo pane & aqua magica consumet, audiui. Ergo cūm magicis operibus venire non potuerit, nihil horum circa te fecit. Quare obtempera præceptis meis: alioquī & ipsa clauderis. Itaque non adquiescente, sed dicente me, vt quod vellet faceret: potestatem enim habere eum corporis mei, animam verò meam cū eo perire non paterer: in obscuro loco me iussit includi. Charisio quoque
accu-

*Admiratio-
nis causa.*

*Cura Dei
pro suis.*

*Nota mira-
culum.*

accusante vxorem suam Mygdoniam cum eius nutrice Narchia, iussit includi. Sed tu iam nos produxisti, vt ad te veniremus: & ideo praesto sumus vt à te benedictionis gratiam consequamur. Quæ cùm dixisset Treptia, agnouit protinùs Apostolus beneficia eius, qui se plerunq; humana specie figuraret, vt consolaretur mœrentes, afflictorū ærumnas releuaret. Et ideo ipse gratias agere cœpit Domino Iesu, eò quòd confirmauerit infirmos, nutantesque stabilierit, & sperare faceret cunctos diffidentes. Dum hæc captiui in carcere colloquuntur, superuenerunt custodes, dicentes, vt lucernas extinguerent, ne quis eos simul esse, ac pariter colloqui proderet regi. Extinctis igitur lucernis, collocauerunt se custodes. Sed Thomas Apostolus, postquã omnes circumfusus tenebris aspexit, lumen petere cœpit à Domino: Inlumina nos Domine (inquit) quia tenebrarum filij in tenebrosis non sedere fecerunt locis. Sed tu Domine, inluminare sancto lumine tuo dignare seruos tuos, eo lumine quod nullus eripiat, & nullus extinguat. Et statim refulsit dies, &

& omnis ille custodiae locus. Tum & cæteri, quos alias ob causas receperant claustra carceris, vigilabant. Neque enim serui Dei dormire tum poterant, quos sic Christus excitabat, neque patiebatur nos somno dimergi, qui dicit: Surge qui dormis, & exurge à mortuis, & inlucescet tibi Christus. Cùm igitur inter se nonnulla sermone vario contulissent, ait Thomas ad Zuzanen: Vade præpara nobis omnia, quæ in ministerio sunt paranda. Interrogante autem Zuzane, quomodo exire posset fores carceris, aut quis aperiret, cum essent clausa omnia, & custodes somno dissoluti? respondit Thomas: Crede Christo, & vade, & inuenies apertas ianuas. Secuti sunt igitur eum cæteri. Et cùm iam medium spacium itineris confecissent, occurrit ei vxor eius Manazara, cùm iret ad carcerem, & recognoscens virum, ait: Zuzane vir? Qui cùm cognouisset eam, cœpit quærere quonam iret, noctis præsertim tempore: aut quomodo potuisset exurgere, quæ minimè antè surgebat. Quæ respondit: Puer iste Domini, ponens manum, sanam me fecit. Somnio verò monita

Ex hoc apparet, qui historiam hanc primus scripsit, & vnde Abdias sumpsit, inter fuisse rebus à B. Thoma gestis.

Nota administranda miracula, à S. Thoma edita.

monita sum, vt ad peregrinum istum venirem, qui tenetur in carcere. Eò igitur festino, vt iuxta somnij visionem, plenam possim accipere sanitatem. Interrogauit Zuzanis, quis ille puer esset, qui fuisset cum ea? Respondit Manazara. ipse non vides eum, dextra manu tenentem me, & sustententem? Dum hæc fierent, interuenit loquentibus Thomas, sed etiam Seforus dux militiæ, & vxor eius ac filia, denique & Treptia atq; Mygdonia, & Narchia, qui ad Zuzanis domum pariter commeabant. Cùm vidisset autē Apostolum Manazara, adorauit eum dicens: Venisti medicus, qui me sanes ab ægritudine. Vidi te hac quoq; nocte, ac quidem tradentem mihi puerum istum, vt me ad te perduceret in carcerem. Et cùm expectare venientem debueris, præstanti tamen bonitate ipse me diutiùs laborare non est passus, sed veniebas ad me simul hæc dicens, conuersa puerum quærebat: qui se oculis repenti subtraxit, nec erat videri facilis, qui ante videbatur. Anxia igitur sustentatore amisso, cœpit dicere: Non possum sola ambulare, non apparet ampliùs puer, quem mihi

mihi tradidisti. Cui Apostolus : Ecce *Christus via*
iam tecū Christus ambulauit. Ipse ti- *vita.*
bi erit viator & præuius, Itaq; currēs
mulier præibat cæteros, repente do-
mum festinans, quò postquam ab A-
postolo & cæteris ventum est, subito
domus multo splenduit lumine &
Thomas cœpit orare, & dicere : Tu *Nota bene-*
Domine, qui es adiutor infirmorum *ditionem*
spes & confidentia inopum, refugium *Apostoli.*
& requies laborantium, lugentiū con-
solatio, fluctuantium portus, resurre-
ctio mortuorum, redemptio peccato-
rum, & qui denique propter nos sub-
ijisti corporis passionem : tu domici-
lia mortis, & ipsa inferna penetrasti,
vt nos à mortis vestigijs liberemur.
Te principes mortis venisse mirati
sunt, neque potuerunt tenere remeā-
tem : imò etiā exutos se vetustate pos-
sessionis, & te cum trophæo reuertē-
tem gemuerunt. Honorificamus igit- *Magis solli-*
tur meritò te Domine Iesu, te pater- *citus est A-*
na illa & perfecta venisse substantia, *postolus pro*
vt viscera tuæ misericordiæ videre *suis quàm*
mus in nobis. Quique seruorum tuo *pro se.*
rum es minister, possessionis tuæ lo-
cupletator, pauper, sed non indigens:
diues, sed non fastidians pauperem:
qui

qui ieiunasti quadraginta diebus, vt perpetua benedictionis repleres alimonia animas esurientium : tu esto, rogo, cum seruis tuis Zuzane, & Manazara ac Treptia, vt in tuum gregem eos digneris inducere, & adnumerare sanctis tuis, & in hac errorum regione iuuare possit. Tu esto medicus in hac possessione languentibus, esto requies in laboribus, firmamentum in lubricis. Esto denique adiutor corporum, vita animarum, vt sint templa misericordiae tuae, & Spiritus Sanctus inhabitet in eis. Hac completa benedictione, sumpsit sacramentum, & gratias egit Domino dicens: Sit nobis hoc sacramentum tuum Domine Iesu ad vitam, sit ad remissionem peccatorum. Siquidem pro nobis passio tua celebrata est. Tu pro nobis fel illud bibirasti, vt omnis in nobis aduersarij amaritudo moreretur. Pro nobis tu quoque bibisti acetum, vt nostra lassitudo confortaretur. Pro nobis consputus es, vt immortalis nos rore perfunderes: percussus es à calamo fragili, vt fragilitatem nostram vite perpetue, æternitatiq̄ firmares. Coronatus es spinis, vt virenti semper in te creda-

Christo illata supplicia enumerat, vt nos ad talia incitet.

credentes charitatis tuæ laurea coronares. Inuolutus præterea fuisti sindone, vt nos quodam virtutis tuæ inuolucro vestires. In sepulchro poni voluisti nouo, vt nobis nouam gratiam, noua sæcula reformares. Hæc vbi finiuit, Eucharistiam diuisit his quos supra memorauimus, & ait: Fiat nobis hæc Eucharistia ad vitam, & viscera misericordiæ, & gratiam salutis, sanitatemque animarum nostrarum. Respondentibus autem illis, Amen: audita est vox dicens etiam, Amen. Quam vbi audierunt vocem, statim super facies suas ceciderunt. Et iterum vox sonuit, dicēs: Nolite timere, sed tantummodo credite. Ex eo tēpore redire cœperunt, Thomas ad custodia tuæ claustrum: sed & Treptia & Mygdonia & Narchia reuersę sunt ad carcerē suum. Quibus, antequam egredērētur, locutus est Apostolus dicens: Accipite sermonem meum vltimum, nō enim ero diutiūs in hac carne, accersor ad Dominum Iesum, ad illum qui me redemit, ad illum qui se ad vltimum humiliavit, vt ab vltimo omnes eleuaret: in quem sperare didici. Si enim ad sacri munus officij meis

Nota. Sub vna specie communicarunt Laici ministrante Apostolo.

Gravis & plena consolationis Apost. oratio.

*Humilitas
B. Thomæ.*

*A maiori
ad minus
disputat.*

meis indignum vocauit, quantò magis si in veritate seruiui, possum sperare mercedē? Bonus enim & iustus est, & nouit Dominus mercedem soluere pro meritis singulorum. Diues munerū, largus gratiarum, haudquam parcus beneficiorum. Qui in me quoque infirmum supra meritum meum, multa conferre dignatus est. Cuius miracula eò prouocare vos debent, vt laudetis auctore. Neque enim mea virtute hæc faciebam, sed in nomine Domini mei Iesu impetrabam, nō imperabā. Non enim Christus, sed seruulus Christi sum: nec ego sum arbiter, sed minister eius qui me misit. Et ideo peracto cursu admoneo vos, ne cūm videritis datam in me esse homini potestatem, supplicijque me deditum cum videbitis, ideo fides vestra minuatur. Ego enim voluntatem Domini mei impleo, & æquum est me velle quod Dominus iubet. Nam si pro nobis ille mortem suscepit, quantò magis nos, erga Domini voluntatem, corporis huius mortem timere non debemus? Cūm præsertim mors ista non interitus, sed solutio corporis. Ideoque non rogo, vt mortem

rem differam. Creditis enim, quod
 possem differre, si velim: sed rogo
 magis, ut citius absoluar, & profici-
 scens videam illum decorum & mise-
 ricordem, qui pro operibus & labo-
 ribus, quibus desudavi, nimis libe-
 ralis Dominus, præmium represen-
 tabit. Hæc cum dixisset, receperunt
 se omnes ad tenebrosam domum.
 Et dixit Thomas in carcere consti-
 tutus: Domine Iesu, qui pro nobis
 plurimum pertulisti, claudantur ia-
 nuæ istæ, sicut clausæ fuerunt, & signa-
 cula istidem foribus reformentur. Reli-
 ctis igitur alijs, perrexit Apostolus ut
 se includeret. Fœminæ autem non po-
 terant à lachrymis se temperare quæ
 sciebant, quod Mesdeus non abstine-
 ret ab eius nece. Interea cum venisset
 Apostolus, inuenit custodes concer-
 tantes inter se, & dicentes: Heu quo-
 modo incidimus in istum magum? Ecce
 aperuit ianuas carceris artibus ma-
 gicis, & omnes voluit secum educere.
 Unde ne magicis carminibus elabatur
 & cæteri cum eo, renunciemus Regi,
 simul de vxore eius ac filio. Audie-
 bat hæc Thomas, & quiescebat. Illi
 autem abierunt prima luce ad regem,
 O peten-

*Nota mira-
culum.*

*Vera chari-
tatis signa.*

*Artibus ma-
gicis tribuit
quod diuini-
tus fiebat.*

petentes, vt tolleretur magus ille, & alibi ne clauderetur, eò quòd clausum omne magica potestate reseraret. Secundò nunciabāt, apertas fuisse ianuas carceris, id quæ surgentibus manifestatū sibi. Introisse etiam regis vxorem cum alijs, quæ non recederent ab eo. Quibus auditis, rex signacula mox, quæ imposuerat ianux, requisit, & eodē reperit modo quofuerant antè. Vnde commotus, ad custodes ait, falli eos qui introisse in carcerem, Treptiam & Mygdoniam dicerent, cū signacula remota non essent. At illi se vera intimasse significabant. Mesdeus autē sedens in secretario, sisti sibi iussum Apostolū rogauit, seruus ne an liber esset. Cui Thomas, Seruus sum, ait, vnus & solius, supra quem non habes potestatem. Quasiuit iterum Mesdeus, cur eò venisset? Respondit denuò Apostolus, vt plures saluaret: & hæc sibi debitum esse, vt per manus Mesdei hinc emigraret. Tum rex, qui esset Dominus eius rogauit, quod illi nomen, & cuius regionis? Ad quæ Thomas: Metus Dominus (inquit) Deus est tuus, Dominus cæli & terræ. Huius tu nomen audire

*Aperta A-
postoli con-
fessio.*

audire non potes: sed id quod datum
 est ei in hoc sæculo, est Iesus Christus.
 Minanti autem regi, quòd ei non pa-
 rēret, cū maleficia eius aboleretur,
 ut tota India mundaretur, respon-
 dit Thomas: Hæc maleficia mecum
 abibunt: sed hoc scito, quia nec quid
 deerunt. Ex eo igitur cogitabat rex,
 qualiter Thomam occideret. Vereba-
 tur enim populum, quia plurimi etiā
 eminentiorum eius opera admiraban-
 tur, & credebant in Iesum. Astute er-
 go sibi rex agendum ratus, cum Tho-
 ma ciuitatē armatis septus est egres-
 sus, populo existimante quòd ideo e-
 grederetur, ut Thomas ei aliqua suo-
 rum operum demonstraret. Intende-
 bant igitur in eum, qui putabāt quòd
 aliquid ab eo rex vellet discere, & ille
 regem docere. Sed egressus rex me-
 diam ferè partem miliarij, tradidit
 eum quatuor militibus, adiuncto vi-
 no præstantiore viro iubens, ut du-
 centes eum in montem proximum,
 ibi gladio percuterēt. Rex verò mox
 redijt in ciuitatem, vbi hoc militibus
 imperasset. Quod intelligens plebs,
 sequebatur, Thomam eripere vo-
 lens. At milites apprehendant Apo-
 stolum,

*Dolo quod
 virtute non
 potest atten-
 tai rex mor-
 tem Apost.*

*Ducitur ad
 martyrium
 B. Thomas.*

stolum, duo ad dextram, & duo ad sinistrā tenētes. Ille quoque eminentior manum eius tenēs, pariter incedebat. Dicebat autem Apostolus magna, & diuina mysteria in ipso exitu reuelari: Siquidem propterea se duci à quatuor militibus, dicebat, qui ex quatuor coiuisent elementis, ea se quatuor habere principia generationis. Dominum autem IESVM ab vno percussum, quia vnum patrem sciret generatorem suum. Qui vbi venit ad locum passionis, cohortatus cæteros, fidenter seruare Domino Iesu, pietatēque colere: rogauit etiam Zuzanam, vt pretio custodibus dato orandi tēpus sibi impetraret. Cuius data copia, cœpit gratias agere, quod & in saculo gubernatus esset à Christo, & ab eodem vocaretur, illum esse in periculis præfulem, illū in mœrore consolatorem, illū in laboribus adiutorē, illum præuiū sibi huius fuisse itineris, quod in hoc sæculo cucurrisset. Tu (inquit) Domine annuisti mihi, me tuū esse: propter quod nec vxorem accepi, vt tibi totus vacarē, ne templi tui gratiā vel conjugalis copulæ vsus minueret, vel consuetudo decerperet. Diuitiarum

*Exhortatio
ad toleran-
tia supplicia
pro Christo.*

*Gravissima
S. Thomæ
ante passio-
nem oratio.*

tiarum quoque saecularium cupidū a-
 nimū, caelesti prouisione ac munitio-
 ne reuocasti, docens in pecunijs dis-
 pendia esse, non cōmoda, & ideo com-
 pulisti, vt hic paupertate contentus,
 indeficientē spiritaliū diuitiā ū quæ-
 rerē veritatē, & thesauros in Christo
 absconditos inuestigare: tuisque cō-
 tentus copijs, alias non desiderarem:
 Factus sum igitur pauper, indigens,
 peregrinus ac seruus, in vinculis, in ie-
 iunijs, fame ac siti, in laboribus, in pe-
 riculis, vt confidentia non periret,
 spes non cōfunderetur. Respice igitur
 in me Domine, quia pecuniā tuam nō
 abscondi, sed supra mensam posui, &
 in nummularijs diuisi. Ad mensam
 tuā vocatus veni, nec ab hac reuisendi
 necessitate excusauī, nec iuga bouum,
 aut ducendæ vxoris necessitatem con-
 uiuio tuo prætuli. Ad nuptias sum vo-
 catus, & Albam vestem indui: & expe-
 ctans Dominum à nuptijs reuertē-
 tem, olei non sum oblitus: tota nocte
 domum meam custodiui, à latroni-
 bus expoliatus non sum: calceamenta
 pedibus circumdedi, ne diffinirentur,
 vestigia obseruaui, primam & secundā
 & tertiam custodiam, vt vultum tuū

*Ad Euange-
lium allusio.*

viderē, & splendorē tuū, discussa nocte
 perspicerē. Mortuū meū non viuifica-
 uī, nec deficientem repleui, sed magis,
 quē dedisti mihi uinctum castigauī: Et
 captiuū meū occidi, ut quem acceperā
 liberū non alligarē. Opprobriū susce-
 pi in terra, ut in cælo remunerationē
 sperarē. Si igitur detuli fidele seruiti-
 um, adesto Dñe Iesu, ne p̄sentiant me
 latrones, ne aduersus me retia sua mit-
 tant. Cū cūdet famulū tuū gloria tua,
 ut tanta amicitū gratia, aduersaria po-
 testates impedire nō audeant. Nunquā
 illis obediui, cūm mihi intercludere
 vellēt transitū: Suis enim occurrūt, &
 eos prodire vltra nō sinūt. Adesto igitur
 Dñe: ut cū pace & gratia trāseam.
 In veritate dirigas seruū tuum, ad se-
 dē tuam. Dirigas iter meū, & diabolus
 in me non intendat. Excæcentur oculi
 eius lumine tuo. Conticescat os eius
 q̄ nihil in me dignū suis operibus in-
 uenit, q̄ loquatur. Hæc precatus, ait
 militibus: Venite, consummate præ-
 ceptum eius qui vos misit. Aduenerūt
 igitur quatuor milites, & lāceis trās-
 uerberauerē eū: atq; cecidit B. Apost.
 & mortuus est. Quē cū lachrymis sepe-
 lierunt fratres in sepulchro regio, in
 quo reges priores sepulti sunt: precio-

*Imploreat
 auxiliū Dei.*

*Quiescens ob-
 dormit in
 Domino.*

sis & plurimis amictū odoribus atque
 indumētis. Apparuit autē confestim Si- *Sepultura*
 tori & Zuzani, q̄ recusabant in urbem *S. Apostoli.*
 ire, & tota die ad sepulchrū sedebant,
 atq; illis dixit: Quid sedetis custodien-
 tes me? Nō hic sum. ascēdi enim, & re-
 cepi omnia q̄ speravi. Surgētes itaq; dis-
 cedite hinc, breui enim tēpore & vos
 mecū colligā. Cūm hęc fierēt circa A-
 postolū, interea Treptia regina, & My-
 gdonia deductę à Meldeo & Charisio
 affligebātur. sed tñ voluntati eorū non
 acquiescebant. Quib. se Apostolus de-
 monstravit, dicēs: Nolite errare, quia *Appare &*
 Dñs Iesus citò vobis adiumentū dabit. *consolans*
 Itaq; Meldeus & Charisius cū animos *bonos.*
 vxorū suarū expugnare non possent, *Terret impi-*
 dimiserūt eas proprię voluntati. *pios.*
 Fiebat autē cōgregatio fratrū in multa ex-
 ultatiōe atq; lætitia. Eratq; presbyter
 Siforus, & Zuzanes diaconus, suntque
 ordinati iam tū à S. Apostolo, cūm in
 montē moriturus ascendisset. Atq; hi
 potiebantur frequentibus adiumentis
 Dñi, & fidei incrementa quotidie præce-
 debāt. Quib. addidit Dñs hęc gratiam,
 vt cū Meldei filius correptus esset à de-
 monio, nec quisq̄ qui eū sanaret, pos-
 set inueniri, successit huiusmodi Mel-
 deo sentētia, vt diceret: Vado, & ape-

*Reliquiarū
sanctorum
virtus.*

*De reliquijs
sanctorum.*

*Miracula ex
reliquijs san-
ctorum ex-
citata.*

rio sepulchrum, & tollens ossa de corpore Apostoli, suspendam filio meo, & curabitur. Ascendebat igitur secundum cogitationes Mesdeus ad montem, & reuelavit ei se Thomas, dicens: In viuentes non credidisti, & in mortuos credis? Sed ne timeas, miserebitur & tui Dominus Iesus, & exhibebit tibi viscera misericordiae suae, propter bonitatem suam. Verum ubi ascendit Mesdeus: reurato sepulchro, ossa inuenire non potuit: quia iam pridem reliquias sanctas quidam de fratribus rapuerant, & in vrbe Edessa sepelierant. Ea tamen quaecunque rex in sepulchro reperit, humi vel stercoris, supra quae iacuerant reliquiae Apostoli, auferens Mesdeus, & alligans filio suo, ait: Credo tibi Christe nunc, quia recessit à me ille, qui hominum turbat affectus, ne ad te visendum summa properatione contendam. Itaque ubi suspendit illa puero, statim sanatus est ex illa hora: & factum est gaudium magnum inter fratres, super conuersione regis ad regem caelestem Christum Iesum, cui honor & gloria, in perpetua saecula,
Amen.

LIBER

LIBER DECIMVS CERTAMINIS Apostolici ab **Abdia** Babylonica Episcopo Hebraicè conscripti, & à **Iulio Africano** historico versi in linguam Latinam. De rebus à **Beato Philippo** Apostolo feliciter gestis.

Philippus Petri & An- **B. Philippi** dreæ cōterraneus, ex origo- vico Galileæ Bethsai- da originē duxit: vocatusq; mox post Pe- trū, demū ad Aposto-

latus honorē peruenit. Qui vt socium haberet conuersionis, Nathanaelem *Tempus A-* quendam familiarem ad Christū du- *postolatus.* xit, quem Christus mox se agnouisse testatus est, sub ficu antequam à Phi- lippo illi esset adductus. Quod admi- *Charitas* ratur Nathanaël: qui nunquam antea *Apostoli.* viderat Christum, haud illibenter de- inde illi adhæsit, in parte societatis semper cum Philippo manens. Quo- rum hic pridē quā pateretur, cū in cæna audiret, neminem ad patrem nisi per eum venturum: Magistrum *Ioan. 14.* rogare cœpit, vt sibi ac discipulis

O s patrem

patrem ostēderet: quod quidem amore ille sempiternæ vitæ tum dixerat. At Christus obiurgans Philippū, quod tanto tēpore cum ipso esset, & tamen eum rectē adhuc non cognosceret. Et hæc omnia ante Christi passionem à Philippo gesta esse Euangelica nobis fides ostendit. Post ascensionem verò saluatoris, Beatus Philippus per annos viginti, instanter prædicauit Gentibus per Scythiam Euangelium. Vbi cū tentus esset à Gentibus, & ductus ad statuam Martis, & cōpelleretur ad sacrificandum, exijt de subius basim, in qua statua Martis stabat draco ingens, & percussit filium sacerdotis, qui ministrabat ignem sacrificij. Percussit etiam duos tribunos, qui præerant Prouinciæ, eius officiales tenebant in vinculo Apostolum. Porrò de flatu draconis oēs morbidi redditi, vehementer ægrotare cœperūt. Quod videns Apostolus, dixit illis: Audite consiliū meum, & recuperabitis sanitatem: sed & hi qui exinde erant mortui, resuscitabuntur oēs: draco quoque qui noxius vobis erat, in Dei nomine fugabitur. Dicunt ei ægroti: Quid faciemus? Quibus respondit Apo-

*Scythia obi-
git sorte B.
Philippo.*

*Filius sacer-
dotis percus-
sus à ser-
pente.*

*Consilium
Apostoli.*

Apostolus. Deijcite hunc Martem, &
 confringite, & in loco, in quo fixus vi-
 detur stare, crucem Domini mei Iesu
 Christi affigite, & hanc adorete. Tūc
 illi qui cruciabantur, cœperūt clama-
 re: Recuperetur in nobis virtus, & de-
 ijiemus Martem. Facto itaq; silentio, *Coniuratur*
 Apostolus dixit. Præcipio tibi draco *demon.*
 in nomine Dñi Iesu Christi, exi de lo-
 co isto, & vade, & morare in loco de-
 serto, vbi non est accessus hominū, &
 nulla vtilitas humanis cōmodis mi-
 nistratur, ita vt vadēs nemini noceas.
 Tū draco illæ, sæuissimus exiēs cœpit
 abire festināter, & vltra nusquā com-
 paruit. Philippus autem Pontificis fi-
 lium, qui ignem ministrabat, & duos *Mortui re-*
 tribunos qui mortui fuerant suscita *surgunt.*
 uit, omnemq; turbā quæ morbis erat
 affecta de draconis flatu, sanitati re-
 stituit: Vnde factū est, vt vniuersi Phi- *Sanantur*
 lippum Apostolū qui persequebātur, *infirmi voce*
 pœnitentiam agerent, Deumq; hunc *Apostoli.*
 æstimantes adorarent: ipse autem
 per vnum annum iugiter doceret eos,
 quomodo mundi periclitanti aduen-
 tus Domini subuenisset, quomodo *Predicatio*
 natus ex virgine, quomodo passus, *B. Philippi.*
 quomodo sepultus die tertia resurre-
 xerit

xerit: quomodo post resurrectionem,
 eadem, quæ ante passionem suam do-
 cuerat: quomodo videntibus Aposto-
 lis ascendisset in cælos: quomodo de-
 nique misisset Spiritum sanctum, quem
 promiserat: qui veniens quasi ignis,
 sedisset super Apostolos duodecim, &
 omnium linguas ac sermocinationes
 mentibus Apostolorum suorum in-
 seruisset. Ex quorum ipse numero
 huc missus, scire vos facio, idola vana
 esse, & cultoribus suis inimica. Hæc
 & his similia dicente Apostolo, credi-
 derunt vniuersi populi. Et eliso Mar-
 tis simulachro, multa millia homi-
 num baptizata sunt. Ipse verò Aposto-
 lus ordinatis presbyteris & diaconi-
 bus, ordinato etiam Episcopo, & Ec-
 clesijs multis constructis, per reuelationem in Asiam reuersus est, & in ci-
 uitate Hierapoli exinde commoraba-
 tur. Vbi hæresim malignam Hebio-
 nitarum extinxit: qui dicebant, non ve-
 rum hominem natum, ex virgine Dei
 filium assumpsisse. Erant autem isthic
 duæ filix Apostoli virgines sacratissi-
 mæ, per quas Deus multitudinem vir-
 ginum lucratus est. Ipse autem Phi-
 lippus ante septem dies migrationis
 suæ

Idola con-

fringuntur.

Presbyteri

& Diaconi

ordinantur.

Succesorem

relinquit a se

ordinatum

Episcopum

Hieropolim

reuertitur.

Hæresis He-

bionitarum

extinguitur.

Filiarum

Apost. ge-

sta

suæ vocauit ad se omnes presbyteros
 & diaconos, sed & vicinarum urbium
 Episcopos, & dixit eis: Hos vij. dies
 mihi Dominus in ista vita concessit:
 quare memores estote doctrinæ Do-
 mini nostri Iesu Christi, & stete aduer- *Confirmat*
 sus minas inimici viriliter. Dominus *credentes.*
 autem compleat promissa sua, & cor-
 roboret Ecclesiam suam. Hæc & his
 similia prædicans Apostolus Domini
 Philippus, annorum octuaginta septē: *Mors beati*
 perrexit ad Dominum, & in ea ciuita- *Philippi.*
 te Hierapoli positum est sanctū corpus
 eius. In cuius tumulo post aliquantos
 annos, duæ sacræ virgines, filiæ eius *Scpultus est*
 dextra læuâq; sepultæ sunt. Vbi præ- *Hierapoli.*
 stantur beneficia Dei, orante Apосто-
 lo, omnibus qui credunt vnum Deum *Iuxta sepul-*
 patrem inuisibilē, incōprehensibilem, *chrum pa-*
 & immensum, quē vidit hominū nul- *tris astant*
 lus, neque videre potest: & in vnū eius *filij dextra*
 vnigenitum Dominum nostrū Iesum *leuaque.*
 Christum, qui crucifixus est pro sæculi
 delictis: & in vnum postremò Spiritū
 sanctum paracletum, inluminatorem
 animarum nostrarū, & nūc & semper,
 per infinita sæcula sæculorum, Amē.

Finis Abdiæ Babylonia Episcopi.

O 7

VITA